

การเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน
โดยการให้คำปรึกษากลุ่ม

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาศักยภาพมนุษย์
กรกฎาคม 2561

การเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน
โดยการให้คำปรึกษากลุ่ม

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาศักยภาพมนุษย์
กรกฎาคม 2561

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน
โดยการให้คำปรึกษากลุ่ม

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาศักยภาพมนุษย์
กรกฎาคม 2561

นางเยาว์ ศรีนางแย้ม. (2561). การเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินโดยการให้คำปรึกษากลุ่ม. ปรินญาณิพนธ์ ปร.ด. (การวิจัยและพัฒนา ศักยภาพมนุษย์: แขนงวิชาจิตวิทยาพัฒนามนุษย์และการให้คำปรึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อาจารย์ที่ปรึกษาปรินญาณิพนธ์: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พัชรภรณ์ ศรีสวัสดิ์, อาจารย์ ดร.มลิวลย์ ธรรมแสง, อาจารย์ ดร.วิไลลักษณ์ ลังกา

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) เพื่อศึกษาองค์ประกอบสมรรถนะทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน 2) เพื่อสร้างโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน 3) เพื่อเปรียบเทียบสมรรถนะทางสังคมระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยนี้ประกอบด้วย 2 กลุ่ม กลุ่มแรกเป็นกลุ่มเพื่อศึกษาองค์ประกอบสมรรถนะทางสังคม ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญ 7 คน กลุ่มที่สองเป็นเด็กที่มีคะแนนสมรรถนะทางสังคมตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ 25 ลงมา จำนวน 6 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วยแบบสัมภาษณ์เชิงลึก แบบวัดสมรรถนะทางสังคมและโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่ม

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ 1) องค์ประกอบสมรรถนะทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินประกอบด้วย 2 องค์ประกอบ คือ ทักษะทางสังคมและทักษะการจัดการสัมพันธภาพทางสังคม 2) โปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมประกอบด้วย 3 ขั้น คือ ขั้นเริ่มต้น ขั้นดำเนินการและขั้นยุติ โดยการผสมผสานเทคนิคมาใช้ในการให้คำปรึกษากลุ่ม 3) สมรรถนะทางสังคมระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ระยะก่อนการทดลอง หลังระยะการทดลองและระยะติดตามผลมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.1 แสดงให้เห็นว่าโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มสามารถเพิ่มสมรรถนะทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน 4) สมรรถนะทางสังคมของกลุ่มทดลองระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผลมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.1

ENHANCEMENT OF SOCIAL COMPETENCE AMONG CHILDREN WITH
HEARING IMPAIRMENTS THROUGH GROUP COUNSELING

AN ABSTRACT
BY
NONGYOUW SRINANGYAM

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Doctor of Philosophy Degree in Research and Development on Human Potentials
at Srinakharinwirot University

July 2018

Nongyouw Srinangyam. (2018). *Enhancement of Social Competence among Children with Hearing Impairments through Group Counseling*. Dissertation, Ph.D. Research and Development on Human Potentials (Psychology of Human Development and Counseling). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor: Asst. Prof. Dr. Patcharaporn Srisawat, Dr. Maliwan Tammasaeng, Dr. Wilailak Langka.

The purposes of this study were as follows: 1) to study the social competence factors of children with hearing impairments; 2) to construct a group counseling model to enhance the social competence of children with hearing impairments; and 3) to compare the social competence between the experimental group and the control group. The subjects were divided into two groups. The first group studied the social competence factors and were assessed by seven experts. The second group consisted of six children with social competence scores below than the twenty-fifth percentile. The instruments included in-depth interview forms, social competence scales and a group counseling program.

The results showed that: 1) the social competence factors consisted of two factors including social skills and social relationships management skills; 2) the group counseling program to enhance social competence consisted of three stages: the initial, working and final stages. The eclectic group counseling techniques were also applied to enhance social competence; 3) and with a statistically significant difference at a .01 level of social competence between the experimental and the control group existed before the period, after the period and after the follow-up period. The results of this study indicated that the group counseling program to enhance social competence was a key factor in increasing positive changes in the social competence of children with hearing impairments; 4) there was a statistically significant difference at a .01 level of social competence for the experimental group, which existed before the period, after the period and after the follow-up period.

ปริญญานิพนธ์
เรื่อง
การเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน
โดยการให้คำปรึกษากลุ่ม
ของ
นางเยาว์ ศรีนางแย้ม

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาศักยภาพมนุษย์
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)
วันที่ 20 เดือน กรกฎาคม พ.ศ. 2561

อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

.....ที่ปรึกษาหลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พัชรภรณ์ ศรีสวัสดิ์)

.....ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิไลภรณ์ โคตรบึงแก)

.....ที่ปรึกษาร่วม
(อาจารย์ ดร.มลิวัลย์ ธรรมแสง)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พัชรภรณ์ ศรีสวัสดิ์)

.....ที่ปรึกษาร่วม
(อาจารย์ ดร.วิไลลักษณ์ ลังกา)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร.มลิวัลย์ ธรรมแสง)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร.วิไลลักษณ์ ลังกา)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร.ครรชิต แสนอุบล)

งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัย
จากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดีเป็นเพราะผู้วิจัยได้รับความกรุณาอย่างยั้งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พัชรภรณ์ ศรีสวัสดิ์ อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์หลัก ที่ได้เสียสละเวลาอันมีค่าเพื่อให้คำปรึกษา ชี้แนะแนวทางทำให้ผู้วิจัยได้รับประสบการณ์ และความรู้เป็นอย่างมากในการทำวิจัยระดับปริญญาเอก ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.มลิวัลย์ ธรรมแสง ที่ให้ความเมตตาช่วยเหลือ ให้คำแนะนำและให้กำลังใจตลอดเวลาของการทำวิทยานิพนธ์ และอาจารย์ ดร.วิไลลักษณ์ ลังกา อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ร่วม ที่ได้ให้คำแนะนำ และตรวจแก้ไขปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิไลภรณ์ โคตรบึงแก ที่ให้ความกรุณาเป็นประธานสอบปริญญานิพนธ์ และอาจารย์ ดร.ครรชิต แสนอุบล ที่เป็นกรรมการแต่งตั้งเพิ่มเติมในการสอบปากเปล่า ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิศมัย รัตนโรจน์สกุล และอาจารย์ ดร.อุทัยวรรณ สายพัฒนา ที่ได้ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจนทำให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้มีความชัดเจนและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่ให้ความกรุณาให้ข้อมูลเกี่ยวกับองค์ประกอบสมรรถนะทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ให้ความกรุณาพิจารณาตรวจสอบเครื่องมือ และให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการวิจัยครั้งนี้ ขอขอบพระคุณในความกรุณาของคณาจารย์ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา รวมถึงคณาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้แก่ผู้วิจัย และให้โอกาสผู้วิจัยได้เข้าศึกษาในหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาศักยภาพมนุษย์ แขนงวิชาจิตวิทยาพัฒนามนุษย์และการให้คำปรึกษา

ขอขอบคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อนุชา ภูมิสิทธิพร น้องผู้เป็นกัลยาณมิตร ที่ทำหน้าที่เป็นล่ามแปลภาษามีระหว่างการทำคำปรึกษากลุ่ม รวมทั้งคอยช่วยเหลือและเป็นกำลังใจในการทำวิจัยครั้งนี้ด้วยดีเสมอมา

ขอขอบคุณผู้อำนวยการ คณาจารย์ทุกท่านและนักเรียนทุกคนในโรงเรียนโสตศึกษาเศรษฐกิจใต้ โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดนนทบุรี โรงเรียนโสตศึกษาปาลิเลศจังหวัดลพบุรีและโรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดนครปฐม ที่ให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักเรียนที่เข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่มในครั้งนี้ ผู้วิจัยระลึกเสมอว่า ความสำเร็จครั้งนี้เป็นผลมาจากความร่วมมือของทุกท่าน

ขอขอบพระคุณ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒที่ได้ให้ทุนสนับสนุนการศึกษา

ขอขอบพระคุณสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติที่ได้ให้ทุนสนับสนุนงานวิจัยในครั้งนี้
สุดท้ายนี้ผู้วิจัย ขอโน้มรำลึกพระคุณบิดา มารดา ที่ได้อบรมเลี้ยงดูให้ผู้วิจัยมีวันนี้
ขอขอบคุณพี่น้องและเพื่อนๆทุกคนที่คอยให้กำลังใจผู้วิจัยเสมอมา

นางเยาว์ ศรีนางแย้ม

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย	4
ความสำคัญของการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
กรอบดำเนินการวิจัย	8
สมมติฐานในการวิจัย	10
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	11
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะทางสังคม	12
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน	29
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษากลุ่ม	33
3 วิธีดำเนินงานวิจัย	80
การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	80
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	82
ขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย	88
การวิเคราะห์ข้อมูลและการจัดกระทำข้อมูล	90
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	91
ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบสมรรถนะทางสังคมของ เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน	91
ระยะที่ 2 การสร้างโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้าง สมรรถนะทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน	95
ระยะที่ 3 การศึกษาผลการใช้โปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้าง สมรรถนะทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน	101

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5 สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ	108
สรุปผลการวิจัย.....	109
ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบสมรรถนะทางสังคม ของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน.....	109
ระยะที่ 2 การสร้างโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้าง สมรรถนะทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน.....	109
ระยะที่ 3 การศึกษาผลการใช้โปรแกรมการเสริมสร้างสมรรถนะ ทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน.....	110
อภิปรายผลการวิจัย.....	111
ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบสมรรถนะทางสังคม ของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน.....	111
ระยะที่ 2 การสร้างโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้าง สมรรถนะทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน.....	112
ระยะที่ 3 การศึกษาผลการใช้โปรแกรมการเสริมสร้างสมรรถนะ ทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน.....	114
ข้อเสนอแนะ.....	121
บรรณานุกรม	123
ภาคผนวก	129
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบเครื่องมือ.....	129
ภาคผนวก ข แบบสัมภาษณ์ แบบวัดสมรรถนะ.....	135
ภาคผนวก ค การตรวจสอบคุณภาพ.....	155
ภาคผนวก ง หนังสือรับรองโครงการจริยธรรม.....	163
ภาคผนวก จ ตารางสรุปโปรแกรม และโปรแกรม.....	165
ภาคผนวก ฉ รายงานข้อสังเกตและผลการดำเนินการให้คำปรึกษา.....	215
ประวัติย่อผู้วิจัย	226

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	81
2 แสดงแบบแผนการทดลองแบบ 2 กลุ่มมีกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง.....	88
3 แสดงระยะเวลาการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคม ของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน.....	89
4 สรุปโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน.....	98
5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของสมรรถนะทางสังคม ของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ในระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และติดตามผล (n=12).....	105
6 การเปรียบเทียบสมรรถนะทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมในระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และติดตามผล (n=12).....	104
7 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของสมรรถนะทางสังคมโดยภาพรวม และรายด้านของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในกลุ่มทดลอง (n=6).....	105
8 การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ของสมรรถนะทางสังคมโดยภาพรวม และรายด้านของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในกลุ่มควบคุม (n=6).....	106
9 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของสมรรถนะทางสังคมโดยภาพรวม และรายด้านของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม (n=12).....	107

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบดำเนินการวิจัย	10
2 แสดงการกำหนดซึ่งกันและกันของปัจจัยทางพฤติกรรม (B) ปัจจัยสภาพแวดล้อม (E) และปัจจัยส่วนบุคคล (P)	17
3 รูปแบบของสมรรถนะทางสังคม	25
4 แสดงองค์ประกอบสมรรถนะทางสังคม	94

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

สมรรถนะทางสังคมเป็นทักษะของบุคคลในการสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคล ในสถานการณ์ที่แตกต่างกัน ชูเมคเกอร์ (Williamson. 2002: 4; citing Schumaker. 1984) กล่าวว่าสมรรถนะทางสังคมจะสะท้อนให้เห็นถึงความสามารถของเด็กที่จะแยกแยะความต้องการของสถานการณ์ต่างๆทางสังคม ความสามารถในการใช้คำพูดและไม่ใช้คำพูดที่เหมาะสม ในสถานการณ์นั้นๆ การแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมกับบรรทัดฐานทางสังคม การรับรู้ปฏิกริยาของผู้อื่นอย่างมีประสิทธิภาพ และการปรับตัวกับข้อมูลย้อนกลับ นอกจากนี้เบอร์เลย์ (Burley. 1995: 1) กล่าวว่าสมรรถนะทางสังคมเป็นความสามารถในการแสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมที่มีประสิทธิภาพในสังคมในสถานการณ์ต่างๆ เช่นกับครู เพื่อน และพ่อแม่

สมรรถนะทางสังคมถือได้ว่าเป็นสิ่งที่มีสำคัญต่อการประสบความสำเร็จในการทำงานกับบุคคลอื่นๆ ทั้งในโรงเรียนและในสถานที่ทำงาน และส่งเสริมให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น นักเรียนที่มีสมรรถนะทางสังคมที่ดี จะมีพฤติกรรมที่เหมาะสมในห้องเรียนเช่นการเคารพบุคคลอื่นและปฏิบัติตามกฎระเบียบ ซึ่งก่อให้เกิดปฏิสัมพันธ์ของสังคมทางบวกกับกลุ่มเพื่อนและครู โดยเด็กที่มีสมรรถนะทางสังคมที่ดีจะมีโอกาสเรียนรู้และได้รับการช่วยเหลือทางด้านวิชาการจากครู เช่น การอธิบายเกี่ยวกับเนื้อหาหรือเกี่ยวกับงานที่ได้รับมอบหมาย ส่วนเพื่อนก็จะให้การยอมรับทำให้เด็กอยากเข้าร่วมในการทำงานกลุ่ม ในทางตรงกันข้ามนักเรียนที่ไม่มีสมรรถนะทางสังคมและมีพฤติกรรมต่อต้านสังคมมักจะถูกปฏิเสธจากกลุ่ม และเสี่ยงต่อการถูกไล่ออกจากโรงเรียน (Antia; & Kreimeyer 2015: 26-27)

องค์ประกอบสมรรถนะทางสังคมของเด็กปกติมีผู้ศึกษาไว้ด้วยกันอาทิ อีเลียสและคณะ (จิรวดี จุลสำรวย. 2552: 15; อ้างอิงจาก Elias; et al. 1981) ได้ศึกษาแล้วพบว่าองค์ประกอบสมรรถนะทางสังคมประกอบด้วย การกำกับตนเอง ทักษะทางสังคม การตัดสินใจทางสังคม และการสื่อสารทางสังคม ส่วน วิลเลียมสัน (Williamson. 2002 :5) กล่าวว่าสมรรถนะทางสังคมประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ การเล่นและพฤติกรรมทางสังคม การกำกับตนเอง การสื่อสาร ทักษะการ เอาตัวรอดสังคม และการตัดสินใจทางสังคม สำหรับการศึกษาค้นคว้าองค์ประกอบสมรรถนะทางสังคมของ เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินมีผู้ศึกษาไว้คือ แอนเทียและไคร์เมเยอร์ (Antia; & Kreimeyer. 2015: 12) พบว่าสมรรถนะทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินประกอบด้วย 2 องค์ประกอบ ได้แก่ ทักษะทางสังคมและสัมพันธภาพทางสังคม และนอกจากนี้การที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับสมรรถนะทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินโดยการสัมภาษณ์ผู้ที่ดูแลและทำงานเกี่ยวข้องกับผู้ที่มีความบกพร่อง

ทางการได้ยิน จำนวน 6 คน ประกอบด้วยผู้ปกครอง ครูการศึกษาพิเศษที่สอนเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน นักแก้ไขการได้ยินและนักแก้ไขการพูด เกี่ยวกับปัญหาสมรรถนะทางสังคมในเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน พบว่าเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินส่วนใหญ่ขาดสมรรถนะทางสังคม ได้แก่ ทักษะการสื่อสาร ทักษะทางสังคม ทักษะสัมพันธภาพทางสังคม และทักษะการปรับตัวทางสังคม โดยพบว่าเด็กส่วนใหญ่มีปัญหาในการเริ่มต้นสนทนากับคนอื่นในเรื่องของการแนะนำตนเอง ขาดความมั่นใจ ขาดความสามารถในการตัดสินใจ กลัว ขี้อาย มีเพื่อนน้อย ไม่รู้จักบทบาทของตนเอง ความสนใจค่อนข้างสั้นและหลุดหึ่งได้ง่าย ผู้ให้ข้อมูลทุกท่านมีความคิดเห็นไปในแนวทางที่สอดคล้องกันว่าเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินควรจะได้รับเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาที่ตามมาจากการที่เด็กขาดสมรรถนะทางสังคม

ปัญหาที่เกิดจากการขาดสมรรถนะทางสังคมไม่เพียงแต่จะเกิดกับเด็กทั่วไปเท่านั้น แต่ยังเกิดในเด็กที่มีความบกพร่องอื่นๆด้วยเช่นกัน โดยเฉพาะเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ซึ่งมักจะมีความล่าช้าในการพัฒนาทางสังคมและมีความบกพร่องในการเข้าใจการแสดงออกทางอารมณ์ของบุคคลอื่น (Reyes. 2005: 1; citing Greenberg; & Kusche. 1993) มีงานวิจัยหลายงานวิจัยพบว่าเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินจะมีอุบัติการณ์การเกิดปัญหาทางด้านสังคมและอารมณ์ที่มากกว่าเด็กที่มีการได้ยินปกติ 2 ถึง 5 เท่า (Reyes. 2005: 4; citing Greenberg; & Kusche. 1987) และจากศึกษาของฮ็อฟแมนและคณะ (Hoffman; et al. 2015: 115-124) ทำการศึกษาเปรียบเทียบสมรรถนะทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินกับเด็กที่มีการได้ยินปกติ ยังพบว่าเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินมีสมรรถนะทางสังคมต่ำกว่าเด็กที่มีการได้ยินปกติด้วยเช่นกัน นอกจากนี้ความบกพร่องทางการได้ยินที่เกิดขึ้นยังส่งผลให้การรับฟังเสียงพูดไม่ชัดเจนเหมือนคนที่มีการได้ยินปกติ การสูญเสียการได้ยินที่เกิดขึ้นตั้งแต่แรกเกิดจึงมีผลทำให้เด็กมีปัญหาในด้านการพูดและการสื่อสาร รวมทั้งภาษาถือว่าเป็นตัวกลางสำคัญที่ทำให้เกิดการสื่อสารขึ้น ความสามารถที่จะเข้าใจและใช้ภาษาเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในการที่คนเราจะมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น เรียนรู้ทักษะทางสังคม เรียนรู้อารมณ์ เรียนรู้เกี่ยวกับแนวคิด และมีส่วนร่วมในการให้เหตุผล ถึงแม้ว่าจะมีการสื่อสารแบบไม่ใช้ภาษา เช่น การชี้ หรือการแสดงท่าทาง ซึ่งอาจจะเพียงพอในเด็กเล็กๆ แต่อาจไม่เพียงพอสำหรับเด็กโต หรือเด็กวัยรุ่น (Antia; & Kreimeyer. 2015 :13) การสูญเสียการได้ยินยังมีผลต่อการพัฒนาทางด้านสังคมและทางด้านจิตใจของเด็ก ส่งผลทำให้การเรียนตกต่ำ เป็นอุปสรรคด้านการงานและด้านสังคม มีการศึกษาพบว่าเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินจะมีบุคลิกภาพและสังคมที่แตกต่างจากเด็กทั่วไป (Monaghan. 2004: 19; citing Antia; & Kreimeyer. 1992; Hindley; et al.1994) โดยเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินมีแนวโน้มที่จะเป็นเด็กที่หุนหันพลันแล่น ไม่มีวุฒิภาวะ และอาจเป็นคนเห็นแก่ตัว (Reyes. 2005: 4; citing Greenberg; & Kusche. 1993) กล่าวคือมีความบกพร่องเกี่ยวกับความเห็นอกเห็นใจบุคคลอื่น การสื่อสาร การรับรู้ทางสังคม การแก้ปัญหาทางสังคม การพัฒนาทางด้านจริยธรรม การช่วยเหลือทางสังคมเป็นต้น นอกจากนี้ ไมเออร์ (Monaghan. 2004: 19; citing Myers. 1995)

ยังกล่าวว่าการขาดการสื่อสารกับบุคคลอื่นในสังคมทำให้เด็กมีความจำกัด ในการได้รับข้อมูลและส่งผลกระทบต่อการพัฒนาทางสังคม ซึ่งความล่าช้าในการพัฒนาทักษะการสื่อสารจะทำให้การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม และการเรียนรู้กฎระเบียบทางสังคมลดลง ดังนั้นจึงพบว่าเด็กที่มีการสูญเสียการได้ยินมักมีการแยกตัวออกจากพ่อแม่ ครู ส่งผลให้ตนเองมีข้อจำกัดในการเข้าถึงการมีปฏิสัมพันธ์และประสบการณ์ที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาสมรรถนะทางสังคม โดยเฉพาะวัยรุ่นซึ่งจะเป็นวัยที่มีการเจริญเติบโตและพัฒนาการอย่างรวดเร็ว ต้องเผชิญกับสถานการณ์ ทางสังคมที่หลากหลายหรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นช่วงระยะเวลาการเปลี่ยนผ่านและถือว่าเป็นช่วงที่สำคัญในการพัฒนาสมรรถนะทางสังคม สมรรถนะทางสังคมยังเป็นตัววัดว่าเด็กจะมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลในสิ่งแวดล้อมดีมากน้อยอย่างไร และการมีสมรรถนะทางสังคมที่ดีจะมีผลทำให้วัยรุ่นสามารถจัดการกับสิ่งต่างๆที่เผชิญในสังคมได้เป็นอย่างดี (Singh. 2015: 649; Nichols. 2002: 16)

การช่วยเหลือเด็กที่มีปัญหาสมรรถนะทางสังคมที่นิยมใช้กันโดยทั่วไปจะเป็นวิธีการเรียนการสอนและวิธีการแก้ปัญหาทางสังคม แต่ทั้งสองวิธีจะมีข้อจำกัดในความต้องการหรือเป้าหมายของผู้เรียนที่ต้องการจะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเป้าหมายของตนเองและความต้องการในการที่จะสร้างสัมพันธภาพภายในกลุ่มเพื่อนรวมทั้งเด็กไม่สามารถที่จะนำสิ่งที่เรียนไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์จริงในที่ต่างๆได้ เช่น ที่บ้าน สนามเด็กเล่นหรือบุคคลอื่นเช่นกับเพื่อนบ้าน (Williamson. 2002 :8) แต่การให้คำปรึกษากลุ่มเป็นวิธีหนึ่งที่เหมาะสมกับการนำมาใช้ในการเสริมสร้างทักษะเกี่ยวกับสัมพันธภาพ (Ohlsen.1988: 1) เพราะการให้คำปรึกษากลุ่มเป็นกระบวนการที่ให้โอกาสผู้รับคำปรึกษาในการระบุถึงเป้าหมาย เพื่อพัฒนาทักษะที่ต้องการให้บรรลุผลตามเป้าหมายนั้นและฝึกทักษะเหล่านั้นด้วยความรู้สึที่อบอุ่นปลอดภัย เป็นระบบ ผู้รับคำปรึกษาสามารถฝึกพฤติกรรมใหม่ๆ ร่วมกับสมาชิกคนอื่นๆ ส่งเสริมซึ่งกันและกันและให้กำลังใจเมื่อไม่สามารถทำพฤติกรรมนั้นได้ และสามารถรับฟังข้อมูลย้อนกลับซึ่งกันและกันเพื่อมาปรับปรุงพฤติกรรมเหล่านั้นใหม่ให้ประสบความสำเร็จ (Corey. 2012: 30) การให้คำปรึกษากลุ่มยังเหมาะกับวัยรุ่นทั้งนี้เพราะวัยรุ่นจะมีโอกาสในการแสดงออกถึงความขัดแย้ง สำรวจความสงสัยของตนเอง และเกิดการตระหนักรู้ต่อสิ่งที่เป็ความสนใจร่วมกับเพื่อนสมาชิกกลุ่ม เมื่ออยู่ในกลุ่มวัยรุ่นสามารถเรียนรู้วิธีการสื่อสารกับเพื่อนสมาชิกกลุ่ม ได้รับประโยชน์จากการมีตัวตนของผู้นำกลุ่ม และสามารถพิสูจน์ความจริงด้วยความรู้สึที่ปลอดภัยและตรวจสอบข้อจำกัดของตนเองได้อีกด้วยคุณค่าที่เป็นเอกลักษณ์ของการให้คำปรึกษากลุ่มสำหรับวัยรุ่นอีกประการหนึ่งคือ สมาชิกกลุ่มจะมีโอกาสในการสร้างประโยชน์ร่วมกันเพื่อความงอกงามของกันและกัน มีโอกาสในการสร้างปฏิสัมพันธ์กับสมาชิกกลุ่ม ด้วยการแสดงให้เห็นถึงความห่วงใยซึ่งกันและกัน และให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน อันเป็นหนทางที่จะนำไปสู่การทำความเข้าใจตนเอง และการยอมรับตนเอง นอกจากนี้การให้คำปรึกษากลุ่มยังเป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพที่จะนำมาใช้ในการสอนทักษะทางสังคมแก่เด็กที่มีความบกพร่องต่างๆ เพราะการให้คำปรึกษากลุ่ม ให้เด็กได้มีโอกาสเรียนรู้สิ่งต่างๆจากบุคคลอื่นๆ และมีโอกาสในการแก้ไขปัญหาาร่วมกัน กลุ่มยังเป็นสถานที่ปลอดภัยสำหรับการปลดปล่อย

อารมณ์ เด็กสามารถเรียนรู้ว่าบุคคลอื่นๆเผชิญปัญหาคล้ายๆกับตน กลุ่มสามารถช่วยลดความวิตกกังวลหรือความกลัวที่เคยมี กลุ่มเป็นสถานที่อย่างดีในการฝึกการสร้างทักษะทางสังคมในสิ่งแวดล้อมที่คล้ายกับสถานการณ์จริง และที่สำคัญเด็กสามารถเรียนรู้ที่จะจัดการกับความบกพร่องของตนเองและข้อจำกัดที่มาจากความบกพร่องนั้นๆ (Livneh; et al. 2004)

ด้วยเหตุผลที่กล่าวมาทั้งหมดข้างต้นนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมในเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินโดยการให้คำปรึกษากลุ่ม ที่ผสมผสานเทคนิคของทฤษฎีการให้คำปรึกษาด้านอารมณ์และความรู้สึก ด้านความคิดและเหตุผล และด้านพฤติกรรมได้แก่ ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง เพื่อเปิดโอกาสให้เด็กได้พูดคุยเรื่องราวของตนเองให้สมาชิกภายในกลุ่มได้รับทราบมากที่สุด ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเหตุผล อารมณ์และพฤติกรรม เพื่อให้เด็กคิดอย่างมีเหตุผลและมีการกระทำที่มีประสิทธิภาพ ทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบวิเคราะห์สัมพันธภาพเพื่อให้เด็กสามารถสื่อสารและสร้างสัมพันธภาพกับบุคคลอื่นได้อย่างเหมาะสม ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยม และทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบการรู้คิดพฤติกรรมเพื่อให้เด็กเรียนรู้รูปแบบพฤติกรรมใหม่และแก้ไขพฤติกรรมมาใช้ในการให้คำปรึกษากลุ่มในครั้งนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบของสมรรถนะทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน
2. เพื่อสร้างโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน
3. เพื่อเปรียบเทียบสมรรถนะทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และติดตามผล

ความสำคัญของการวิจัย

ผลการวิจัยในครั้งนี้ก่อให้เกิดประโยชน์ในสองประเด็นดังนี้

1. ประโยชน์ในเชิงวิชาการ การวิจัยครั้งนี้เป็นการเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินโดยนำเทคนิคการให้คำปรึกษากลุ่มมาประยุกต์ใช้ในการให้คำปรึกษากลุ่มร่วมกับองค์ประกอบสมรรถนะทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินทำให้ได้โปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคม
2. ประโยชน์เชิงปฏิบัติการ ผลการศึกษานี้ทำให้ได้ โปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคม ซึ่งสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับโรงเรียนหรือหน่วยงานที่สอนหรือดูแลเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินได้

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ออกแบบการวิจัยโดยการศึกษารอบประกอบสมรรถนะทางสังคมและเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน โดยแบ่งการวิจัยออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษารอบประกอบสมรรถนะทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

การศึกษารอบประกอบสมรรถนะทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินโดยการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบสมรรถนะทางสังคมในเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินร่วมกับการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับผู้เชี่ยวชาญที่ทำงานกับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินจำนวน 7 คน ประกอบด้วยครูการศึกษาพิเศษ 3 คน นักจิตวิทยา 2 คน นักแก้ไขการได้ยิน 1 คน และนักแก้ไขการพูด 1 คน

ระยะที่ 2 การสร้างโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสานเทคนิคตามแนวคิดของ คอเรีย (Corey, 2012: 94-140) โดยแบ่งการให้คำปรึกษากลุ่มออกเป็น 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 คือขั้นเริ่มต้น ขั้นที่ 2 คือขั้นดำเนินการ และขั้นที่ 3 คือขั้นยุติ โดยยึดแนวคิดและเทคนิคเฉพาะของทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่ม ที่มีความสอดคล้องกับองค์ประกอบสมรรถนะทางสังคมของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินรวมทั้งหมด 5 ทฤษฎี ประกอบด้วย ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรม ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยม และทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบวิเคราะห์สัมพันธภาพ และทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบการรู้คิดพฤติกรรม เครื่องมือที่ได้ในการวิจัยระยะนี้ได้แก่โปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสานเทคนิคเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

ระยะที่ 3 การศึกษาผลของการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมได้มาจากการเลือกแบบเจาะจงจาก (Purposive Sampling) จากนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ปีการศึกษา 2561 ในโรงเรียนโสตศึกษาภาคกลาง จำนวน 3 แห่ง ที่ได้จากการสุ่มหลายขั้นตอน โดยพิจารณากลุ่มตัวอย่างที่มีคะแนนสมรรถนะทางสังคมตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ที่ 25 ลงมา จำนวน 12 คน โดยแบ่งเป็น

1. กลุ่มทดลอง เป็นนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ที่ศึกษาอยู่โรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ จำนวน 6 คน ที่ได้จากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. กลุ่มควบคุมเป็นนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ที่ศึกษาในโรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดนนทบุรี จำนวน 3 คน โรงเรียนโสตศึกษาปาลเลศจังหวัดลพบุรี จำนวน 3 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 6 คน ที่ได้จากการการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling)

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

ตัวแปรที่ใช้ในการเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคม ประกอบด้วย

1. ตัวแปรจัดกระทำได้แก่ การให้คำปรึกษากลุ่ม
2. ตัวแปรตามได้แก่ สมรรถนะทางสังคม ประกอบด้วย ทักษะทางสังคม (Social skills) และทักษะการจัดการสัมพันธภาพทางสังคม (Social Relationships Management Skills)

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. สมรรถนะทางสังคม (Social competence) หมายถึง ความสามารถของนักเรียนในการกระทำการสิ่งต่างๆ ได้อย่างเหมาะสมถูกต้องตามบรรทัดฐานของสังคมนั้นๆ ประกอบด้วย

1.1 ทักษะทางสังคม (Social skills) หมายถึงความสามารถของนักเรียนในการกระทำหน้าที่และบทบาทได้อย่างเหมาะสมกับสังคมนั้นๆ ประกอบด้วย

1.1.1 ทักษะการสื่อสารทางสังคม (Social-Communication Skills)

หมายถึง ความสามารถของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในการแสดงออกถึงความต้องการของตนเองกับบุคคลอื่น ความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการเจรจาต่อรองและความสามารถในการแสดงออกทางภาษาหรือท่าทางที่เหมาะสมกับบุคคล

1.1.2 ทักษะการรู้คิดทางสังคม (Social-Cognitive Skills) หมายถึง

ความสามารถของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในการเข้าใจมุมมอง ความคิด และความรู้สึกของคนอื่นที่แตกต่างจากตน ความสามารถในการแก้ปัญหาทางสังคม ความสามารถในการตีความพฤติกรรมของบุคคลอื่น

2.1 ทักษะการจัดการสัมพันธภาพทางสังคม (Social Relationships Management skills) หมายถึงความสามารถในการจัดการกับสิ่งที่เกิดขึ้นระหว่างบุคคลที่เกี่ยวข้องกับภาษาท่าทาง การพูด ความคิดและอารมณ์ ประกอบด้วย

2.1.1 ทักษะการจัดการสัมพันธภาพกับเพื่อน (Peer Relationships Management Skills) หมายถึงความสามารถของนักเรียนในการรู้จัก เข้าใจ อารมณ์ของตนเองและผู้อื่น ความสามารถในการบริหารจัดการอารมณ์ของตนเองและผู้อื่น และความสามารถในการผูกมิตร

2.1.2 ทักษะการสร้างการยอมรับจากเพื่อน (Peer Acceptance Skills) หมายถึงความสามารถของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในการตอบสนองต่อสถานการณ์ทางสังคมที่ยากลำบาก ความสามารถในการปรับตัวทางสังคม และ ความสามารถในการหาทางออกอย่างสร้างสรรค์

2. เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน (Children with Hearing Impairments) หมายถึง เด็กที่มีการสูญเสียการได้ยินที่ระดับหูหนวก เรียนในโรงเรียนโสตศึกษา และไม่มีคามพิการด้านอื่นร่วมด้วย

3. การให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสานเทคนิคเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคม หมายถึงกระบวนการช่วยเหลือบุคคลที่มีปัญหาและจุดมุ่งหมายที่คล้ายกันมารวมกลุ่มเพื่อหาแนวทางในการแก้ปัญหา โดยมีผู้นำกลุ่มเป็นผู้เอื้ออำนวยให้เกิดกระบวนการของกลุ่มการให้คำปรึกษาเพื่อเสริมสร้างความสามารถของบุคคลในการกระทำสิ่งต่างๆ ได้อย่างเหมาะสมถูกต้องตามบรรทัดฐานของสังคมนั้นๆ โดยการประยุกต์ทฤษฎีและเทคนิคการให้คำปรึกษามาใช้ในการให้คำปรึกษากลุ่ม ประกอบด้วยขั้นเริ่มต้นกลุ่ม ขั้นดำเนินการให้คำปรึกษาและขั้นยุติกลุ่ม ดังนี้

3.1 ขั้นเริ่มต้นกลุ่ม เป็นขั้นการสร้างสัมพันธภาพและการชี้แจงวัตถุประสงค์ของการทำกลุ่มกติกากในการทำกลุ่ม และระยะเวลาในการทำกลุ่มแต่ละครั้งรวมถึงจำนวนครั้งที่ใช้ในการทำกลุ่ม เพื่อให้เกิดความคุ้นเคยความเข้าใจและความไว้วางใจระหว่างผู้นำกลุ่มกับเด็กที่เป็นสมาชิกภายในกลุ่มและระหว่างสมาชิกภายในกลุ่มด้วยกันเอง เข้าใจแนวทางการอยู่ร่วมกัน สมาชิกทุกคนปลอดภัยและสามารถเปิดเผยเรื่องราวของตนเอง โดยใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง ในขั้นตอนนี้ เพื่อเปิดโอกาสให้สมาชิกได้พูดคุยเรื่องราวของตนเองให้สมาชิกภายในกลุ่มรับทราบให้มากที่สุด โดยใช้ทักษะการฟังอย่างตั้งใจ การถาม และการยอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไข

3.2 ขั้นดำเนินการให้คำปรึกษากลุ่ม เป็นขั้นของการเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมทั้ง 2 องค์ประกอบให้แก่สมาชิก ได้แก่ ทักษะทางสังคม และทักษะการจัดการสัมพันธภาพทางสังคม โดยให้นำเทคนิคและทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มมาประยุกต์ใช้ ดังนี้

1. ทฤษฎีการยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง โดยการใช้ทักษะ การฟังอย่างตั้งใจ การถาม การยอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไข เทคนิคการสะท้อนความรู้สึก เทคนิคการอธิบายความรู้สึก ความเห็นอกเห็นใจ

2 ทฤษฎีแบบเหตุผลอารมณ์และพฤติกรรม เพื่อให้สมาชิกคิดอย่างมีเหตุผลและมีการกระทำที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เทคนิคการเปลี่ยนแปลงความคิดที่ไม่สมเหตุผล

3. ทฤษฎีพฤติกรรมนิยม เพื่อให้สมาชิกเรียนรู้รูปแบบพฤติกรรมใหม่และแก้ไขพฤติกรรมที่ไม่ถูกต้องโดยใช้ เทคนิคการสอน เทคนิคการแสดงตัวแบบ เทคนิคการแสดงบทบาทสมมติ เทคนิคการกล้าแสดงออก การฝึกซ้อมพฤติกรรม การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการเสริมแรง

4. ทฤษฎีวิเคราะห์สัมพันธภาพ เพื่อให้สมาชิกสื่อสารและสร้างสัมพันธภาพกับบุคคลอื่นอย่างเหมาะสม โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์โครงสร้างบุคลิกภาพ เทคนิคการวิเคราะห์การสื่อสารสัมพันธ์

5. ทฤษฎีการรู้คิดพฤติกรรม เพื่อให้สมาชิกช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาปรับเปลี่ยนความคิดทางลบโดยผู้ให้คำปรึกษาช่วยให้ผู้รับคำปรึกษามีสติ ตระหนักรู้ถึงความเชื่อที่ไม่เกิดประโยชน์ในขณะนั้น ส่งเสริมให้ผู้รับคำปรึกษามีวิธีการเผชิญปัญหาอย่างสร้างสรรค์

3.3 ขั้นยุดิกลุ่ม ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกร่วมกันสรุปสิ่งที่ได้จากการเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่ม จากนั้นผู้นำกลุ่มสรุปถึงการนำเอาสิ่งที่เรียนรู้จากการเข้ากลุ่มการให้คำปรึกษาไปใช้ในชีวิตประจำวัน โดยใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบพฤติกรรมนิยม ใช้เทคนิคการเสริมแรง เพื่อให้สมาชิกมีความมั่นใจที่จะนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน

กรอบดำเนินการวิจัย

ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบสมรรถนะทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

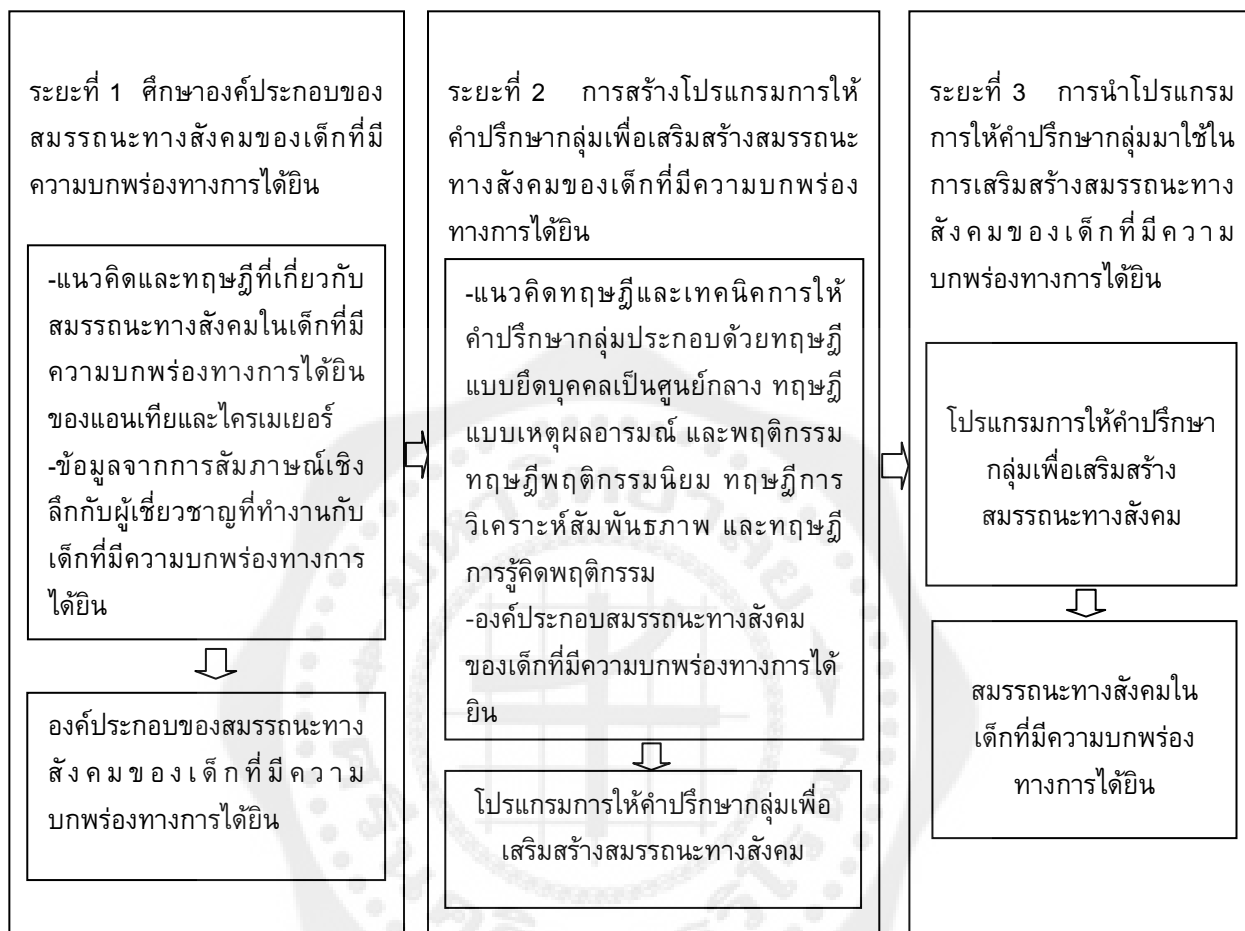
ในการศึกษาองค์ประกอบสมรรถนะทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในบริบทของประเทศไทย โดยทำการศึกษางานวิจัยและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะทางสังคมจากแนวคิดองค์ประกอบสมรรถนะทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินของ แอนเทียและไคร์เมเยอร์ (Antia; & Kreimeyer. 2015: 12) ร่วมกับ การสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้เชี่ยวชาญที่ทำงานกับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เกี่ยวกับองค์ประกอบสมรรถนะทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เพื่อนำมายืนยันองค์ประกอบสมรรถนะทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินอีกครั้ง เครื่องมือที่ได้ในการวิจัยระยะนี้ได้แก่ แบบวัดสมรรถนะทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

ระยะที่ 2 การสร้างโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน โดยผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อนำมาใช้เสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินทั้ง 2 องค์ประกอบ ได้แก่ ทักษะทางสังคม และทักษะการจัดการสัมพันธภาพทางสังคม จากนั้นทำการสร้างโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสานเทคนิคตามแนวคิดของ คอเรีย (Corey. 2012: 94-140) โดยแบ่งการให้คำปรึกษากลุ่มออกเป็น 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 คือขั้นเริ่มต้น ขั้นที่ 2 คือขั้นดำเนินการ และขั้นที่ 3 คือขั้นยุติ โดยยึดแนวคิดและเทคนิคเฉพาะของทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่ม ที่มีความสอดคล้องกับองค์ประกอบสมรรถนะทางสังคมของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินรวมทั้งหมด 5 ทฤษฎี ประกอบด้วย ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรม ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยม และทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบวิเคราะห์สัมพันธภาพ และทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบการรู้คิดพฤติกรรม เครื่องมือที่ได้ในการวิจัยระยะนี้ได้แก่โปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสานเทคนิคเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

ระยะที่ 3 การศึกษาผลการใช้โปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

กรอบแนวคิดการให้การเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมในเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินโดยการให้คำปรึกษากลุ่ม ประกอบด้วยตัวแปรจัดกระทำ (Treatment variable) ได้แก่ การให้คำปรึกษากลุ่ม และตัวแปรตาม (Dependent variable) ได้แก่สมรรถนะทางสังคม โดยผู้วิจัยแบ่งกลุ่มตัวอย่างเป็นกลุ่มทดลอง 6 คนและกลุ่มควบคุม 6 คน ซึ่งมีคะแนนแบบวัดสมรรถนะทางสังคมตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา หลังจากนั้น นักเรียนที่เป็นกลุ่มทดลอง เข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่ม ส่วนนักเรียนกลุ่มควบคุมไม่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่ม เมื่อการให้คำปรึกษากลุ่มเสร็จสิ้นลง ผู้วิจัยนำแบบวัดสมรรถนะทางสังคมไปให้ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมทำเพื่อวัดคะแนนสมรรถนะทางสังคมในระยะหลังการทดลอง และในระยะติดตามผล

ภาพประกอบ 1 แสดงกรอบดำเนินการวิจัย

สมมติฐานในการวิจัย

1. เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในกลุ่มทดลองมีสมรรถนะทางสังคมโดยภาพรวมและรายด้าน ประกอบด้วย ทักษะทางสังคมและทักษะการจัดการสัมพันธภาพทางสังคม ในระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลองและติดตามผลแตกต่างกัน
2. เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีสมรรถนะทางสังคมโดยรวมและรายด้านทุกด้านหลังการทดลอง และติดตามผลแตกต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินโดยการให้คำปรึกษากลุ่ม ได้มีการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะทางสังคม
 - 1.1 ความหมายของสมรรถนะ
 - 1.2 ความหมายของสมรรถนะทางสังคม
 - 1.3 องค์ประกอบของสมรรถนะทางสังคม
 - 1.4 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะทางสังคม
 - 1.5 ความสำคัญของสมรรถนะทางสังคม
 - 1.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะทางสังคม
 - 1.7 สมรรถนะทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน
2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน
 - 2.1 ความหมายของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน
 - 2.2 สาเหตุและประเภทของการสูญเสียการได้ยิน
 - 2.3 ลักษณะของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน
 - 2.4 การสื่อสารของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน
3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษากลุ่ม
 - 3.1 ความหมายของการให้คำปรึกษากลุ่ม
 - 3.2 แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับการให้คำปรึกษากลุ่ม
 - 3.3 จุดมุ่งหมายของการให้คำปรึกษากลุ่ม
 - 3.4 ประโยชน์ของการให้คำปรึกษากลุ่ม
 - 3.5 บทบาทของผู้นำกลุ่ม
 - 3.6 ทักษะของผู้นำกลุ่ม
 - 3.7 กระบวนการให้คำปรึกษากลุ่ม
 - 3.8 หลักการของการให้คำปรึกษากลุ่ม
 - 3.9 ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่ม
 - 3.10 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษากลุ่ม

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะทางสังคม

1.1 ความหมายของสมรรถนะ

สมรรถนะ (Competence) ตามพจนานุกรมอังกฤษหมายถึง ความสามารถในการทำสิ่งต่างๆให้ประสบความสำเร็จหรือมีประสิทธิภาพ ส่วนในพจนานุกรมภาษาไทยจะพบว่าคำ ๆ นี้เป็นคำคุณศัพท์ หมายถึง มีความสามารถ ซึ่งสะท้อนความชำนาญ ประสบการณ์ และคุณสมบัติที่เหมาะสมอื่น ๆ ที่เพียงพอในการทำงาน นอกจากนี้ยังมีผู้ให้ความหมายของคำว่าสมรรถนะไว้ด้วยกันหลายท่านดังนี้คือ

อาตัม นิลไพจิตร (2553: 31) กล่าวว่าสมรรถนะหมายถึง ความสามารถที่ประกอบด้วยความรู้ ทักษะ ความชำนาญในการปฏิบัติกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งให้ประสบความสำเร็จ รวมทั้งมีเจตคติที่ดีและคุณลักษณะที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งด้วย

จิระประภา อัครบวร (2560:1) กล่าวว่าสมรรถนะ หมายถึง ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะ ที่จำเป็นในการปฏิบัติงานใดงานหนึ่ง ให้ประสบความสำเร็จและมีความโดดเด่นกว่าคนอื่น ๆ ในเชิงพฤติกรรม เช่น มากกว่าเพื่อนร่วมงาน ในสถานการณ์ที่หลากหลายกว่า และได้ผลงานดีกว่าคนอื่น เป็นต้น

แมคคาแลนด์ (McClelland.1970:1) กล่าวว่า สมรรถนะ หมายถึงคุณลักษณะ ที่ซ่อนอยู่ภายในตัวบุคคล ซึ่งคุณลักษณะเหล่านี้จะเป็นตัวผลักดันให้บุคคลสามารถสร้างผลการปฏิบัติงานในงานที่ตนรับผิดชอบให้สูงกว่า หรือเหนือกว่าเกณฑ์เป้าหมายที่กำหนดไว้ (มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.2560: ออนไลน์)

นาเดียแลค (Nadaillac.2003:1) กล่าวว่า สมรรถนะ เป็นสิ่งที่ต้องลงมือปฏิบัติและทำให้เกิดขึ้น กล่าวคือความสามารถที่ใช้เพื่อให้เกิดการบรรลุผลและวัตถุประสงค์ต่างๆ ซึ่งเป็นตัวขับเคลื่อนที่ทำให้เกิดความรู้ การเรียนรู้ทักษะ และเจตคติ ลักษณะนิสัยหรือบุคลิกภาพต่างๆ ที่ช่วยให้สามารถเผชิญและแก้ไข สถานการณ์หรือปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นได้จริง (มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร. 2560: ออนไลน์)

ดิบัวและรอตเวล (Dubois; & Rothwell.2004:1) กล่าวว่าสมรรถนะหมายถึงคุณลักษณะที่ทุกคนมีและใช้ได้อย่างเหมาะสม เพื่อผลักดันให้ผลการปฏิบัติงานบรรลุตามเป้าหมาย ซึ่งคุณลักษณะเหล่านี้ได้แก่ ความรู้ ทักษะ บุคลิกภาพ แรงจูงใจทางสังคมลักษณะนิสัยส่วนบุคคล ตลอดจนรูปแบบความคิดและวิธีการคิด ความรู้สึกและการกระทำ (มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร. 2560: ออนไลน์)

จากการศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องสามารถสรุปได้ว่าสมรรถนะหมายถึงความสามารถที่มีอยู่ในตัวบุคคลในการกระทำสิ่งต่างๆให้ประสบความสำเร็จและมีประสิทธิภาพ

1.2 ความหมายของสมรรถนะทางสังคม

มีผู้ให้ความหมายของคำว่าสมรรถนะทางสังคมไว้ด้วยกันหลายท่านดังนี้

พจนานุกรมทางด้านจิตวิทยา (Psychology Dictionary. 2016: online) ให้ความหมายสมรรถนะทางสังคมว่า หมายถึง ทักษะของบุคคลในการสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคลในสถานการณ์ที่แตกต่างกันได้

วอเตอร์ และเซสเฟ (Waters; & Sroufe. 1983: 115-122) กล่าวว่าสมรรถนะทางสังคมเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงความสามารถของเด็กในการโต้ตอบอย่างมีประสิทธิภาพกับบุคคลที่อยู่ในสภาพแวดล้อม เช่นกลุ่มเพื่อน สมาชิกในครอบครัวและผู้ใหญ่

ชัมคเกอร์ (Williamson. 2002: 4 ; Citing Schumaker. 1984) กล่าวว่า สมรรถนะทางสังคมจะสะท้อนให้เห็นถึงความสามารถของเด็กที่จะแยกแยะความต้องการของสถานการณ์ต่างๆ ทางสังคม ความสามารถในการใช้คำพูดและไม่ใช้คำพูดที่เหมาะสมในสถานการณ์นั้นๆ กระทำอาการที่เหมาะสมกับบรรทัดฐานทางสังคม การรับรู้ปฏิภิกิริยาของผู้อื่นอย่างมีประสิทธิภาพ และการปรับตัวกับข้อมูลย้อนกลับ

รูบินและโรส-คราสเนอ (Rubin; & Rose-Krasnor. 1992: 4) กล่าวว่า สมรรถนะทางสังคม เป็นความสามารถที่จะบรรลุเป้าหมายส่วนบุคคลในการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ในขณะเดียวกันก็สามารถที่จะรักษาสัมพันธภาพในเชิงบวกให้ยั่งยืนในแต่ละสถานการณ์

ฮับบาร์ดและคอย (Hubbard; & Coie. 1994: 2) กล่าวว่า สมรรถนะทางสังคม เป็นความสามารถในการมีอิทธิพลต่อคนรอบข้างและมุ่งเน้นไปที่กิจกรรมอย่างมีประสิทธิภาพโดยไม่คำนึงถึงความชอบ

เบอร์เลย์ (Burley. 1995: 1) กล่าวว่าสมรรถนะทางสังคมเป็นความสามารถในการแสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมที่มีประสิทธิภาพในสังคมในสถานการณ์ต่างๆ เช่นกับครู เพื่อน และพ่อแม่

ราเวอร์และซีสเลอร์ (Raver; & Ziegler. 1997: 364) กล่าวว่า สมรรถนะทางสังคมเป็นความสามารถที่จะรู้สึกในทางบวกเกี่ยวกับตนเองและมีสัมพันธภาพในทางบวกกับครอบครัวและกลุ่มเพื่อน

อาร์เทอร์ (Arthur; et al. 1999: 367) กล่าวว่า สมรรถนะทางสังคมเป็นปรากฏการณ์และเกี่ยวข้องกับความเข้าใจในตนเองและผู้อื่นและความสามารถที่จะสร้างสัมพันธภาพอย่างมีความหมายกับกลุ่ม

เฉิน (Chen.2000) กล่าวว่า สมรรถนะทางสังคมเป็นความสามารถของแต่ละบุคคลที่จะทำหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสมในสถานการณ์ต่างๆในสังคม

วิลเลียมสัน (Williamson.2002:5) กล่าวว่า สมรรถนะทางสังคมเป็นความเหมาะสมในการทำงานทางสังคมของบุคคลและรวมถึงการใช้ทักษะการรู้คิดและทางสังคมซึ่งก่อให้เกิดผลทางบวกสำหรับแต่ละบุคคลและกับคนอื่นๆที่มีปฏิสัมพันธ์ด้วย

เบียร์แมน (Bierman. 2004) กล่าวว่าสมรรถนะทางสังคมเป็นความสามารถที่จะตอบสนองอย่างยืดหยุ่นต่อสัมพันธภาพกับบุคคลที่หลากหลายและจัดการกับพฤติกรรมทางสังคมในสถานการณ์ที่แตกต่างกันในลักษณะที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสอดคล้องกับแบบแผนของสังคมและศีลธรรม

คลิกแมน (Clikeman.2007:1) กล่าวว่า สมรรถนะทางสังคมเป็นความสามารถที่จะใช้มุมมองอื่นที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ และเรียนรู้จากประสบการณ์ในอดีตและประยุกต์การเรียนรู้ไปสู่การเปลี่ยนแปลงทางสังคม

จิรวดี จุลสารวล (2552: 16) กล่าวว่าสมรรถนะทางสังคม หมายถึง ความสามารถของนักเรียนในการอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นได้อย่างมีความสุข

จากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับความหมายของสมรรถนะทางสังคม สามารถสรุปได้ว่าสมรรถนะทางสังคมหมายถึงความสามารถของบุคคลในการกระทำสิ่งต่างๆได้อย่างเหมาะสมถูกต้องตามบรรทัดฐานของสังคมนั้นๆ

1.3 องค์ประกอบของสมรรถนะทางสังคม

ได้มีผู้ที่ศึกษาองค์ประกอบของสมรรถนะทางสังคมไว้ด้วยกันหลายท่านดังนี้

อิลีเยสและคณะ (จิรวดี จุลสารวล. 2552: 15; อ้างอิงจาก Elias; et al. 1981) ได้กล่าวว่าองค์ประกอบของสมรรถนะทางสังคมประกอบด้วย

1. การกำกับตนเอง (Self-regulation)
2. ทักษะทางสังคม (Social skills) การตัดสินใจทางสังคม (Social decision making)
3. การสื่อสารทางสังคม (Social communication)

ไวท์ (White.1982: 267-274) ได้ทำการศึกษาถึงคำจำกัดความและความสำคัญของสมรรถนะส่วนบุคคลและสมรรถนะทางสังคมที่จำเป็นต่อเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน พบว่าสมรรถนะทางสังคมที่จำเป็นของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินประกอบด้วย

1. การรับผิดชอบต่อการกระทำของตนเอง (Acceptance of responsibility for one's action)
2. การตระหนักถึงจุดแข็ง จุดอ่อน คุณค่าและเป้าหมายของตนเอง (Awareness of one's strengths, weaknesses, values and goals)
3. ความสามารถในการตัดสินใจ (The ability to make sound decisions)
4. ความเชื่อมั่นในตนเอง ความคิดริเริ่ม และความน่าเชื่อถือ (One's self-confidence, initiative, and dependability)

คาร์เวล (Cavell. 1990: 117) กล่าวว่าสมรรถนะทางสังคมของเด็กและวัยรุ่นประกอบด้วย

1. การปรับตัวทางสังคม (Social adjustment)
2. การแสดงออกทางสังคม (Social performance)
3. ทักษะทางสังคม (Social skills)

แคปแลนและคณะ (จิรวดี จุลสารวล. 2552: 15; อ้างอิงจาก Caplan; et al. 1997) ได้กล่าวว่าองค์ประกอบของสมรรถนะทางสังคมประกอบด้วย

1. การสื่อสาร (Communication)
2. การตัดสินใจทางสังคม (Social decision making)
3. การกำกับตนเอง (Self-regulation)
4. การจัดการกับความเครียด (Stress management)
5. การตัดสินใจอย่างมีความรับผิดชอบ (Responsible decision making)

เกรซแฮมและแมคมิลแลน (Gresham; & MacMillan. 1997: 380) กล่าวว่าสมรรถนะทางสังคมในเด็กที่มีความพิการระดับเล็กน้อย ได้แก่ เด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้เฉพาะด้าน เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาระดับเล็กน้อย เด็กที่มีความผิดปกติทางพฤติกรรม และเด็กที่มีสมาธิสั้น ประกอบด้วย

1. ทักษะทางสังคม (Social skills)
2. พฤติกรรมการปรับตัว (Adaptive behavior)
3. สัมพันธภาพกับเพื่อน (Peer relationships)

เนิน (Most; et al. 2011; citing Chen; et al. 2000) กล่าวว่าสมรรถนะทางสังคมประกอบด้วย

1. การตระหนักรู้ทางอารมณ์ของบุคคล (Individual's emotional awareness)
2. ความสามารถทางสังคม (Sociability)
3. การเอื้อต่อสังคม (Pro-social)
4. ความสามารถและความพร้อมที่จะเริ่มสร้างสัมพันธภาพ (Readiness and ability to initiate social relations)

วิลเลียมสัน (Williamson.2002:5) กล่าวว่า สมรรถนะทางสังคมประกอบด้วย

1. การเล่นและพฤติกรรมทางสังคม (Play and social behavior)
2. การกำกับตนเอง (Self regulation)
3. การสื่อสาร (Communication)
4. ทักษะการเอื้อต่อสังคม (Pro-social skill)
5. การตัดสินใจทางสังคม (Social decision making)

จิรวดี จุลสารวล (2552: 16-17) ได้ทำการศึกษาพบว่าสมรรถนะทางสังคมของเด็กวัยรุ่นประกอบด้วยองค์ประกอบ 4 ด้าน ได้แก่

1. ทักษะทางสังคม (Social skills)
2. การกำกับตนเอง (Self-regulation)
3. การสื่อสาร (Communication)
4. การตัดสินใจทางสังคม (Social decision making)

แอนเทียและไคร์เมเยอร์ (Antia; & Kreimeyer. 2015: 12) กล่าวว่าสมรรถนะทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินประกอบด้วย

1. ทักษะทางสังคม (Social skills)

2. สัมพันธภาพทางสังคม (Social relationships)

สถาบันเครือข่ายเยาวชนแห่งชาติ (Institute's national healthy communities healthy youth network) กล่าวว่าสมรรถนะทางสังคมประกอบด้วย

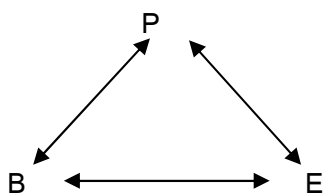
1. การวางแผนและการตัดสินใจ (Planning and decision making)
2. สมรรถนะในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (Interpersonal competence)
3. สมรรถนะทางด้านวัฒนธรรม (Cultural competence)
4. ทักษะการต่อต้าน (Resistance skills)
5. ด้านการแก้ปัญหาความขัดแย้ง (Peaceful conflict resolution)

จากการศึกษาแนวคิดของบุคคลต่างๆเกี่ยวกับสมรรถนะทางสังคม สามารถสรุปแนวคิดได้ว่าสมรรถนะทางสังคมในเด็กและวัยรุ่นทั่วไป ส่วนมากประกอบด้วย ทักษะทางสังคม การกำกับตนเอง การสื่อสารทางสังคม การตัดสินใจทางสังคม และทักษะการเฝ้าต่อสังคม ส่วนสมรรถนะทางสังคมในเด็กและวัยรุ่นที่มีความบกพร่องทางการได้ยินระดับหูหนวก พบว่าสมรรถนะทางสังคมที่จำเป็นประกอบด้วย การรับผิดชอบต่อการกระทำของตนเอง การตระหนักถึงจุดแข็ง จุดอ่อน คุณค่า และเป้าหมายของตนเอง ความสามารถในการตัดสินใจ ความเชื่อมั่นในตนเอง ความคิดริเริ่ม และความน่าเชื่อถือ ทักษะทางสังคม และสัมพันธภาพทางสังคม

สำหรับการศึกษานี้ผู้วิจัยจะยึดแนวคิดสมรรถนะทางสังคมของ แอนเทียและไคร์เมเยอร์ (Antia; & Kreimeyer. 2015) ที่ได้พบว่าเด็กและวัยรุ่นที่มีความบกพร่องทางการได้ยินจะมีสมรรถนะทางสังคมที่ประกอบด้วย 2 ด้าน ได้แก่ ทักษะทางสังคม และสัมพันธภาพทางสังคม

1.4 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะทางสังคม

1.4.1 ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมปัญญา (Social Cognitive Theory) ทฤษฎีนี้พัฒนาโดยนักจิตวิทยาชาวแคนาดา ชื่อ อัลเบิร์ต แบนดูรา (Albert Bandura) โดยแบนดูรา (Bandura.1989: 1 - 60) มีความเชื่อว่า พฤติกรรมของคนเรานั้น ไม่ได้เกิดขึ้นและเปลี่ยนแปลงไปเนื่องจากปัจจัยทางสภาพแวดล้อมแต่เพียงอย่างเดียว หากแต่จะเปลี่ยนแปลงไปตามเงื่อนไขของปัจจัยภายในตัวบุคคลปัจจัยพฤติกรรม และ สภาพแวดล้อม ดังภาพประกอบ 2

ภาพประกอบ 2 แสดงการกำหนดซึ่งกันและกันของปัจจัยทางพฤติกรรม (B) ปัจจัยสภาพแวดล้อม (E) และปัจจัยส่วนบุคคล (P)

ที่มา: สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. (2556). ทฤษฎีและเทคนิคการปรับพฤติกรรม. หน้า 48

จากภาพประกอบ 2 แสดงให้เห็นว่าปัจจัยทั้ง 3 มีความเกี่ยวพันซึ่งกันและกันไม่อาจแยกออกจากกันได้ และปัจจัยทั้ง 3 ปัจจัยนั้น ไม่ได้เกิดขึ้นพร้อมๆกัน หากแต่ต้องอาศัยเวลาในการที่ปัจจัยใดปัจจัยหนึ่งจะมีผลต่อการกำหนดปัจจัยอื่นๆ

ซึ่งสามารถอธิบายในความสัมพันธ์ของแต่ละคู่ปัจจัยดังนี้

1. ความเกี่ยวข้องกันของ $P \longleftrightarrow B$ จะแสดงให้เห็นถึงการปฏิสัมพันธ์ระหว่างความคิด ความรู้สึกและการกระทำ ความคาดหวัง ความเชื่อ การรับรู้เกี่ยวกับตนเอง เป้าหมายและความตั้งใจ ปัจจัยดังกล่าวจะกำหนดลักษณะทิศทางและพฤติกรรม สิ่งที่บุคคลคิด เชื่อ และรู้สึก จะกำหนดว่าบุคคลจะแสดงพฤติกรรมเช่นใด ในขณะเดียวกัน การกระทำของบุคคลก็เป็นส่วนหนึ่งในการกำหนดลักษณะการคิดและการสนองตอบทางอารมณ์ของเขาเอง

2. ความเกี่ยวข้องกันของ $E \longleftrightarrow P$ จะแสดงให้เห็นถึงการปฏิสัมพันธ์ระหว่างลักษณะของบุคคลและสภาพแวดล้อม ความคาดหวัง ความเชื่อ อารมณ์ และความสามารถทางปัญญาของบุคคลนั้นจะพัฒนาและเปลี่ยนแปลงโดยอิทธิพลทางสังคม ที่ให้ข้อมูลและกระตุ้นการสนองตอบทางอารมณ์โดยการผ่านตัวแบบและการชักจูงทางสังคม ขณะเดียวกันบุคคลจะกระตุ้นปฏิกิริยาสนองตอบที่แตกต่างจากสภาพแวดล้อมทางสังคมที่บุคคลอาศัยอยู่ จากลักษณะทางกายภาพของบุคคล เช่น อายุ ขนาดของร่างกาย เชื้อชาติ เพศ และความน่าสนใจของร่างกาย

3. ความเกี่ยวข้องกันของ $B \longleftrightarrow E$ จะแสดงให้เห็นถึงการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมและสภาพแวดล้อมในชีวิตประจำวันของคนเรา พฤติกรรมเปลี่ยนเงื่อนไขสภาพแวดล้อม ในขณะเดียวกันเงื่อนไขสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไปนั้น ก็ทำให้พฤติกรรมเปลี่ยนไปด้วย สภาพแวดล้อมจะไม่มีอิทธิพลใดๆต่อบุคคลจนกว่าจะมีพฤติกรรมบางอย่างเกิดขึ้น

แนวคิดที่สำคัญของทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมปัญญาคือ แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้โดยการสังเกต แนวคิดเกี่ยวกับการกำกับตนเอง แนวคิดเกี่ยวกับการรับรู้ความสามารถของตนเอง

1. แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้โดยการสังเกต (Observation Learning) แบนดูราเชื่อว่า การเรียนรู้ส่วนใหญ่ของคนเราเกิดจากการสังเกตจากตัวแบบ ในการเรียนรู้โดยผ่านตัวแบบนั้น ตัวแบบเพียงคนเดียวสามารถที่จะถ่ายทอดทั้งความคิดและการแสดงออกได้พร้อมๆกัน ฟิชเชอร์และโกโครอสและรอสส์ (สมโภชน์. 2556: 51; อ้างอิงจาก Fischer & Gochros. 1975; Ross. 1981)

สรุปหน้าที่ของตัวแบบเป็น 3 ลักษณะ ได้แก่

1. ทำหน้าที่สร้างพฤติกรรมใหม่
2. ทำหน้าที่เสริมพฤติกรรมที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้น
3. ทำหน้าที่ยับยั้งการเกิดของพฤติกรรม

ตัวแบบแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

1) ตัวแบบที่เป็นบุคคล (Live Model) คือ ตัวแบบที่บุคคลได้มีโอกาสสังเกตและปฏิสัมพันธ์โดยตรง

2) ตัวแบบที่เป็นสัญลักษณ์ (Symbolic Model) คือตัวแบบที่เสนอผ่านสื่อต่างๆ เช่น วิดีโอ โทรทัศน์ การ์ตูน หรือหนังสือนิยาย

ในการเรียนรู้โดยการสังเกตจากตัวแบบนี้ประกอบด้วย 4 กระบวนการดังนี้

1. กระบวนการใส่ใจ (Attentional Processes) ความใส่ใจของผู้เรียนเป็นสิ่งที่สำคัญมาก ผู้เรียนไม่มีความใส่ใจในการเรียนรู้ โดยการสังเกตหรือโดยการเลียนแบบก็绝不会เกิดขึ้น ดังนั้น การเรียนรู้แบบนี้อาสาใส่ใจจึงเป็นสิ่งแรกที่คุณเรียนต้องมี องค์ประกอบที่มีผลต่อกระบวนการใส่ใจแบ่งออกได้เป็น 2 องค์ประกอบคือ องค์ประกอบของตัวแบบ พบว่าตัวแบบที่ทำให้บุคคลมีความตั้งใจจะสังเกตนั้นต้องเป็นตัวแบบที่มีลักษณะเด่นชัด เป็นตัวแบบที่ทำให้ผู้สังเกตเกิดความพึงพอใจ พฤติกรรมที่แสดงออกไม่สลับซับซ้อน และองค์ประกอบของผู้สังเกต ได้แก่ ความสามารถในการรับรู้ รวมถึงการเห็น การได้ยิน การรับรู้รส กลิ่น และสัมผัส ความสามารถทางสติปัญญา

2. กระบวนการเก็บจำ (Retention Process) แบนดูรา อธิบายว่า การที่ผู้เรียนหรือผู้สังเกตสามารถที่จะเลียนแบบหรือแสดงพฤติกรรมเหมือนตัวแบบได้ก็เป็นเพราะผู้เรียนบันทึกสิ่งที่ตนสังเกตจากตัวแบบไว้ในความจำระยะยาว แบนดูราพบว่าผู้สังเกตที่สามารถอธิบายพฤติกรรมหรือการกระทำของตัวแบบด้วยคำพูด หรือสามารถมีภาพพจน์สิ่งที่ตนสังเกตไว้ในใจจะเป็นผู้ที่สามารถจดจำสิ่งที่เรียนรู้โดยการสังเกตได้ดีกว่าผู้ที่เพียงแต่ดูเฉยๆ

3. กระบวนการกระทำ (Reproduction Process) เป็นกระบวนการที่ผู้สังเกตแปลงสัญลักษณ์ที่เก็บจำไว้ขึ้นมาเป็นการกระทำ ซึ่งจะกระทำได้ดีหรือไม่ดีนั้นขึ้นอยู่กับสิ่งที่จำได้ในการสังเกตการกระทำของตนเอง การได้ข้อมูลย้อนกลับจากการกระทำของตนเอง ปัจจัยที่สำคัญของกระบวนการนี้คือ ความพร้อมทางร่างกายและทักษะที่จำเป็นที่จะต้องใช้ในการเลียนแบบของผู้เรียน

4. กระบวนการจูงใจ (Motivational Process) แบนดูรา อธิบายว่า แรงจูงใจที่ผู้เรียนแสดงพฤติกรรมเหมือนตัวแบบที่ตนสังเกต เนื่องมาจากความคาดหวังว่าการเลียนแบบจะนำประโยชน์มาให้ รวมทั้งการคิดว่าการแสดงเหมือนตัวแบบจะทำให้ตนหลีกเลี่ยงปัญหาได้

2. แนวคิดเกี่ยวกับการกำกับตนเอง (Self-Regulation) แบนดูรา มีความเชื่อว่า พฤติกรรมของมนุษย์เรานั้นไม่ได้เป็นผลพวงของการเสริมแรงและการลงโทษจากภายนอกแต่เพียงอย่างเดียว หากแต่มนุษย์เราสามารถทำบางสิ่งบางอย่างเพื่อควบคุมความคิด ความรู้สึก และการกระทำของตนเอง ซึ่งหนทางที่จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงนั้นบุคคลควรจะได้รับ การฝึกฝนกลไกของการกำกับตนเองซึ่งประกอบด้วย 3 กระบวนการคือ

1. กระบวนการสังเกตตนเอง (Self Observation) ในกระบวนการสังเกต แบบดูรา ได้เสนอว่าควรมีด้านต่างๆที่ควรพิจารณาด้วยกัน 4 ด้าน คือ ด้านของการกระทำ ด้านความสม่ำเสมอ ด้านความใกล้เคียง ด้านความถูกต้อง

2. กระบวนการตัดสิน (Judgment process) เป็นกระบวนการที่ประกอบด้วย มาตรฐานส่วนบุคคล การกระทำเพื่ออ้างอิง การให้คุณค่าของกิจกรรม การอนุมานความสามารถในการกระทำ

3. การแสดงปฏิกิริยาต่อตนเอง (Self-Reaction) การพัฒนามาตรฐานในการประเมิน และทักษะในการตัดสินนั้นจะนำไปสู่การแสดงปฏิกิริยาของต่อตนเอง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสิ่งล่อใจในการที่จะนำไปสู่ผลทางบวก ทั้งในแง่ของผลที่ได้เป็นสิ่งของที่จับต้องได้หรือในแง่ความพึงพอใจในตนเอง

4. แนวคิดเกี่ยวกับการรับรู้ความสามารถของตนเอง (Self-Efficacy) เป็นการที่บุคคล ตัดสินเกี่ยวกับความสามารถของตนเองที่จะจัดการและดำเนินการกระทำพฤติกรรมให้บรรลุ เป้าหมายที่กำหนดไว้ แบบดูรามีความเชื่อว่า การรับรู้ความสามารถของตนเองนั้น มีผลต่อการ กระทำของบุคคล 2 คนอาจมีความสามารถไม่ต่างกัน แต่อาจแสดงออกในคุณภาพที่แตกต่างกันได้ ถ้าพบว่าคน 2 คนนี้มีการรับรู้ความสามารถของตนเองแตกต่างกัน ในคนคนเดียวก็เช่นกัน ถ้ารับรู้ ความสามารถของตนเองในแต่ละสภาพการณ์แตกต่างกัน ก็อาจจะแสดงพฤติกรรมออกมาได้ แตกต่างกันเช่นกัน แบบดูราเห็นว่าความสามารถของคนเรานั้นไม่ตายตัว หากแต่ยืดหยุ่นตาม สภาพการณ์ ดังนั้นประสิทธิภาพของการแสดงออก จึงขึ้นกับการรับรู้ความสามารถของตนเองใน สภาพการณ์นั้นๆนั่นเอง นั่นคือถ้าเรามีการรับรู้ว่ามีความสามารถ เราก็จะแสดงออกถึง ความสามารถนั้น คนที่รับรู้ว่ามีตนเองมีความสามารถจะมีความอดทน อุทิศหา ไม่ท้อถอย และจะ ประสบความสำเร็จในที่สุด

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ความสามารถของตนเองนั้นแบบดูรากล่าวว่ามีอยู่ด้วยกัน 4 ปัจจัย ประกอบด้วย

1. ประสบการณ์ที่ประสบความสำเร็จ (Mastery Experiences) แบบดูราเชื่อว่า เป็น วิธีการที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดในในการพัฒนาการรับรู้ความสามารถของตนเอง เนื่องจากว่าเป็น ประสบการณ์โดยตรง ความสำเร็จทำให้เพิ่มความสามารถของตนเอง บุคคลจะเชื่อว่าเขาสามารถทำ ได้ ดังนั้นการที่จะพัฒนาการรับรู้ความสามารถของตนเองนั้นจำเป็นต้องฝึกทักษะให้เพียงพอที่จะ ประสบความสำเร็จได้พร้อมๆกับการทำให้บุคคลรับรู้ว่าเขามีความสามารถที่จะกระทำเช่นนั้น บุคคล ที่รับรู้ว่ามีตนเองมีความสามารถนั้นจะไม่ยอมแพ้แพ้อะไรง่ายๆแต่จะพยายามทำงานต่างๆเพื่อให้ บรรลุถึงเป้าหมายที่ต้องการ

2. การใช้ตัวแบบ (Modeling) การที่ได้สังเกตตัวแบบที่แสดงพฤติกรรมซับซ้อนและ ได้รับผลกระทบที่พึงพอใจ จะทำให้ผู้สังเกตฝึกความรู้สึกว่าเขาสามารถที่จะประสบความสำเร็จได้ ถ้า เขาพยายามและไม่ย่อท้อ

3. การใช้คำพูดชักจูง (Verbal Persuasion) เป็นการบอกว่าบุคคลนั้นสามารถประสบความสำเร็จได้

4. การกระตุ้นทางอารมณ์ (Emotional Arousal) มีผลต่อการรับรู้ความสามารถของบุคคลที่ถูกกระตุ้นอารมณ์ทางลบจะทำให้เกิดความวิตกกังวลและความเครียด อาจทำให้เกิดความกลัวและจะนำไปสู่การรับรู้ความสามารถของตนเองต่ำ แต่ถ้าบุคคลสามารถลดหรือระงับการถูกกระตุ้นทางอารมณ์ได้ จะทำการรับรู้ความสามารถทางอารมณ์ดีขึ้น และจะทำให้การแสดงออกทางความสามารถดีขึ้นด้วย

1.4.2 ทฤษฎีพัฒนาการด้านจิต-สังคม ของอีริกสัน (Erikson)

อีริกสัน (พรหมทิพย์ ศิริวรรณบุศย์. 2553: 96) เชื่อว่า ในการพัฒนาบุคลิกภาพของบุคคล จะได้รับอิทธิพลมาจากสิ่งแวดล้อม แต่จะเป็นไปในรูปแบบใดขึ้นอยู่กับที่เด็กได้รับอิทธิพลมาสังคมให้โอกาสกับเด็กแต่ในขณะเดียวกันสังคมก็กำหนดขอบเขตให้เด็กทำในสิ่งที่สังคมต้องการด้วย ในสังคมมีสถาบันต่างๆที่จะช่วยอบรมกล่อมเกลาศาบุคคล เช่น โรงเรียนสร้างบุคคลให้ดำเนินชีวิตตามแบบบุคคลอื่นในสังคม อีริกสัน (นุชลี อุปภัย. 2556: 52-53) แบ่งพัฒนาการด้านจิตใจ-สังคมของมนุษย์ออกเป็นขั้นๆ โดยสรุปว่ามนุษย์ทุกคนในสังคมมีความต้องการพื้นฐานที่จะได้รับความรู้สึกบางอย่างจากบุคคลรอบข้างหรือจากสังคมในลักษณะเดียวกัน ซึ่งความต้องการพื้นฐานดังกล่าวจะพัฒนาไปตามลำดับขั้นตลอดชีวิตและความสำเร็จในการพัฒนาในขั้นแรกๆจะมีผลต่อการพัฒนาในขั้นต่อไป โดยในแต่ละขั้นจะมีเป้าหมาย ความสำเร็จ และความล้มเหลวที่แตกต่างกันไป ถ้าบุคคลสามารถปรับตัวและได้รับการตอบสนองความต้องการทางความรู้สึกในขั้นหนึ่งๆได้ นั่นคือสามารถผ่านวิกฤตการณ์ตามขั้นพัฒนาการ โดยจะเกิดการพัฒนาบุคลิกภาพตามขั้นนั้นๆไปในแนวทางที่ดีตลอดไป ในทางตรงกันข้าม ถ้าบุคคลไม่สามารถเอาชนะหรือฝ่าฟันอุปสรรคในขั้นนั้นๆได้ ก็จะเกิดเป็นปัญหาบุคลิกภาพที่มีผลทางลบต่อบุคคล เกิดเป็นสภาวะความขาด

อีริกสันได้แบ่งขั้นพัฒนาการด้านจิต-สังคม ไว้ 8 ขั้น ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นพัฒนาความไว้วางใจกับความไม่ไว้วางใจ (Trust versus mistrust) ในวัยทารกเป็นระยะของการพัฒนาความไว้วางใจ เชื่อใจ การเลี้ยงดูที่ดีและเพียงพอจะทำให้เด็กเกิดความรู้สึกเชื่อมั่นในสภาพแวดล้อม แต่ถ้าได้รับการเลี้ยงดูไม่ดีพอจะทำให้เด็กเป็นคนขี้กลัวหรือระแวงในสภาพแวดล้อม

ขั้นที่ 2 ขั้นความเป็นตัวของตัวเองกับความอายและความสงสัย (Autonomy versus shame and doubt) ในช่วงวัยเด็กตอนต้น (อายุ 1-3 ปี) เด็กจะพยายามดิ้นรนที่จะเป็นตัวของตัวเอง โดยการแสดงพฤติกรรมต่างๆ ที่แสดงความเป็นตัวของตัวเอง ในระยะนี้ ถ้าหากพ่อแม่เข้มงวดเกินไป ไม่ยอมให้เด็กเป็นตัวของตัวเอง จะทำให้เด็กเกิดความอายและความสงสัยในใจเกี่ยวกับการควบคุมตนเอง

ขั้นที่ 3 ขั้นพัฒนาความคิดริเริ่มกับความรู้สึกผิด (Preschool age: Initiative versus guilt) ในช่วงวัยก่อนเรียน (อายุ 3-6 ปี) เป็นระยะที่เด็กมีความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้สิ่งต่างๆ ในสภาพแวดล้อม ถ้าเด็กไม่มีอิสระในการค้นหาจะทำให้เด็กเกิดความไม่สบายใจเกี่ยวกับเรื่องที่ตนไม่สามารถเรียนรู้ได้ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่องานจิตใจของเด็กได้

ขั้นที่ 4 ขั้นพัฒนาความขยันขันแข็งกับความรู้สึกด้อย (Industry versus inferiority) ในช่วงอายุ 6-12 ปี เป็นระยะที่เด็กต้องการทำสิ่งต่างๆ ให้บรรลุซึ่งความสำเร็จ ดังนั้น เด็กในระยะนี้จึงพยายามแข่งขันเพื่อให้ประสบความสำเร็จ ถ้าเกิดความล้มเหลวในการแข่งขัน จะทำให้เด็กเกิดปมด้อยและความท้อถอยที่จะทำสิ่งใหม่ที่เกิดขึ้นในอนาคต

ขั้นที่ 5 ขั้นพัฒนาเอกลักษณ์กับความรู้สึกสับสนในบทบาท (Identity versus role confusion) ในช่วงอายุ 12-18 ปี เด็กที่อยู่ในขั้นนี้คือเด็กวัยรุ่นที่จะพยายามเรียนรู้หน้าที่และความต้องการของตนเองในสังคม ถ้าการเรียนรู้ของตนเองประสบความสำเร็จ เด็กวัยรุ่นจะเกิดความรู้สึกเกี่ยวกับหน้าที่และความต้องการที่แท้จริงของตนเอง และจะส่งผลต่อบุคลิกภาพของเด็กโดยจะทำให้เด็กเกิดความรู้สึกมั่นคงและแสดงพฤติกรรมต่างๆ ที่เป็นปัญหาได้

ขั้นที่ 6 ขั้นความรักใคร่ใกล้ชิดกับความรู้สึกโดดเดี่ยว (Intimacy versus isolation) ในช่วงอายุ 18-35 ปี เป็นช่วงผู้ใหญ่ตอนต้นซึ่งจะมีความรู้สึกรักใคร่ชอบพอกับเพศตรงข้ามอย่างผู้ใหญ่ ถ้าไม่มีความรักแบบนี้เกิดขึ้น จะส่งผลทำให้เกิดการแยกตัวจากกลุ่มเพื่อนกับสังคม

ขั้นที่ 7 ขั้นพัฒนาความมั่นคงเป็นหลักให้ผู้อื่นได้กับความเฉื่อยชา (Generativity versus stagnation) ในช่วงอายุ 35 - 60 ปี เป็นระยะที่อยู่ในวัยกลางคน ภารกิจที่สำคัญคือ การเป็นบิดามารดาที่ดี เลี้ยงลูกเติบโตในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ถ้าบุคคลใดไม่สามารถเป็นบิดามารดาที่ดีได้ ก็จะเกิดความรู้สึกไม่มีความสุข และรู้สึกผิดต่อการกระทำของตนเองอยู่ตลอดเวลา

ขั้นที่ 8 ขั้นพัฒนาความภูมิใจกับความสิ้นหวัง (Integrity versus despair) ในช่วงอายุ 60 ปี ขึ้นไป เป็นระยะของวัยชรา ซึ่งเป็นระยะที่บุคคลจะมองย้อนกลับไปยังสิ่งที่ได้กระทำมาในอดีต ในสิ่งที่ดีงาม บุคคลก็มีความสุข แต่ถ้าสิ่งที่ได้ทำมาในอดีตเป็นสิ่งที่ไม่ดี บุคคลก็จะเกิดความขมขื่น เกิดความเสียดายในชีวิตเพราะไม่สามารถกลับไปแก้ไขได้

1.5 ความสำคัญของสมรรถนะทางสังคม

พ่อแม่เป็นแหล่งเริ่มต้นในการสนับสนุนอารมณ์และพฤติกรรมทางสังคมของเด็ก เมื่อโตขึ้นกลุ่มเพื่อนจะกลายมามีบทบาทที่สำคัญในการพัฒนาทางด้านอารมณ์และสังคม เพื่อนจะมีบทบาทมากกว่าพ่อแม่ และกลายมาเป็นผู้แนะนำและแหล่งของความบันเทิงและการช่วยเหลือสนับสนุน ในบริบทของการมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนเด็กเล็กจะสนใจกับการเล่นแบบจินตนาการที่ทำให้เด็กๆ สามารถสวมบทบาทต่างๆ ในการเล่นได้ เรียนรู้ที่จะใช้มุมมองของคนอื่น และพัฒนาความเข้าใจในกฎระเบียบทางสังคมและระเบียบแบบแผนของวัฒนธรรม นอกจากนี้สัมพันธภาพกับกลุ่มเพื่อนจะเกี่ยวข้องกับการให้และการรับมากกว่าสัมพันธภาพกับผู้ใหญ่

ในช่วงวัยรุ่นสัมพันธภาพกลายเป็นสิ่งสำคัญสำหรับเด็ก พัฒนาการที่สำคัญในช่วงวัยรุ่นคือการมีเอกลักษณ์ซึ่งเป็นความรู้สึกของบุคคลคนหนึ่งในเรื่องที่เขาต้องการจะเป็น วัยรุ่นจะสวมบทบาททางสังคมที่แตกต่างกันเมื่ออยู่ในกลุ่มเพื่อน ดังนั้นสัมพันธภาพกับเพื่อนจะเป็นพื้นฐานในการสร้างฝึกลักษณะสัมพันธภาพกับบุคคลอื่นในอนาคต และให้โอกาสกับเด็กได้เรียนรู้เกี่ยวกับ

การแลกเปลี่ยนและความใกล้ชิดสนิทสนม ทักษะเหล่านี้จะมีความเกี่ยวข้องกับการสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคลได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งรวมทั้งสัมพันธภาพกับผู้ร่วมงานและสัมพันธภาพกับคู่รัก ถ้าการพัฒนาสมรรถนะทางสังคมไม่ดี เด็กจะมีความยากลำบากในการสร้างสัมพันธภาพกับกลุ่มเพื่อน การปฏิเสธหรือเป็นเหยื่อโดยกลุ่มเพื่อนอาจจะทำให้เด็กเกิดความเครียด ก่อให้เกิดความรู้สึกโดดเดี่ยวและด้อยค่า นอกจากนี้การถูกปฏิเสธจากกลุ่มเพื่อนจะทำให้เกิดพัฒนาการในเชิงลบ นั่นคือเด็กจะถูกปฏิเสธเมื่อเด็กมีทักษะทางสังคมที่ไม่ดี และจะถูกออกจากกลุ่ม นั่นจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องเรียนรู้ทักษะทางสังคม เด็กที่ถูกปฏิเสธจะมีทางเลือกน้อยในการเล่นกับเพื่อนมากกว่าเด็กที่ได้รับการยอมรับ จะสังเกตเห็นได้ว่าเด็กที่ถูกปฏิเสธจากเพื่อนจะเล่นคนเดียวและมีปฏิสัมพันธ์กันในกลุ่มเล็ก ๆ มากกว่ากลุ่มใหญ่ นอกจากนี้ยังพบว่าเพื่อนของเด็กที่ถูกปฏิเสธจะอายุน้อยกว่าหรือไม่เป็นที่รู้จักมากกว่าเพื่อนของเด็กที่ได้รับการยอมรับ การแยกจากกลุ่มเพื่อนจะทำให้เด็กที่ถูกปฏิเสธขาดโอกาสในการพัฒนาพฤติกรรมการปรับตัวทางสังคม ดังนั้นการขาดสมรรถนะทางสังคมของเด็กที่ถูกปฏิเสธอาจจะเพิ่มมากขึ้นเมื่อเวลาผ่านไป ตามด้วยความรู้สึกวิตกกังวลทางสังคมและความไม่เพียงพอ (Encyclopedia of Children's Health. 2016: online)

ในเด็กและผู้ใหญ่ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินมักจะมี ความล่าช้าในการพัฒนาทางสังคมและความบกพร่องในการเข้าใจการแสดงออกทางอารมณ์ของบุคคลอื่น (Reyes. 2005: 1; citing Greenberg; & Kusche. 1993) มีงานวิจัยหลายงานวิจัยพบว่าเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินจะมีอุบัติการณ์เกิดปัญหาทางด้านสังคมและอารมณ์ที่มากกว่าเด็กที่มีการได้ยินปกติ 2 ถึง 5 เท่า (Reyes. 2005: 4 ;citing Greenberg; & Kusche. 1987) การสูญเสียการได้ยินจะมีผลต่อการพัฒนาทางด้านสังคมและทางด้านจิตใจของเด็ก และมีผลทำให้การเรียนรู้ตกต่ำ รวมทั้งเป็นอุปสรรคด้านการทำงานและด้านสังคม มีผู้วิจัยหลายท่านพบว่าเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินจะมีบุคลิกภาพและสังคมที่แตกต่างจากเด็กปกติ (Monaghan. 2004: 19; citing Amtia; & Kreimeyer; Hindley; et al. 1994) และหลายงานวิจัยได้มีการรายงานถึงความล่าช้าในการพัฒนาสมรรถนะทางสังคมในเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน มีแนวโน้มที่จะทำให้เด็กมีลักษณะหุนหันพลันแล่น ไม่มีวุฒิภาวะและเห็นแก่ตัว (Reyes. 2005: 4; citing Greenberg; & Kusche. 1993) นอกจากนี้ ไมเออร์ (Monaghan. 2004: 14; citing Myers. 1995) กล่าวว่า การขาดการสื่อสารกับบุคคลอื่นในสังคมในเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินทำให้มีความจำกัดในการได้รับข้อมูลและมีผลกระทบต่อการพัฒนาทางสังคม ความล่าช้าในการพัฒนาทักษะการสื่อสารจะทำให้ลดโอกาสการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม และหมดโอกาสจากการเรียนรู้กฎระเบียบทางสังคม ดังนั้นเด็กที่มีการสูญเสียการได้ยินจึงมักชอบแยกตัวเองจากพ่อแม่ ครู และจำกัดการเข้าถึงการมีปฏิสัมพันธ์และประสบการณ์ที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาสมรรถนะทางสังคม

1.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะทางสังคม

ได้มีผู้ทำการวิจัยเกี่ยวกับสมรรถนะทางสังคมไว้ด้วยกันหลายท่านดังนี้

ไวท์ (White.1982: 267-274) ศึกษาจำกัดความและความสำคัญของสมรรถนะส่วนบุคคลและสมรรถนะทางสังคมที่จำเป็นต่อเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน โดยทำการอบรมเชิงปฏิบัติการกับครูในระดับประถมศึกษาถึงมัธยมศึกษาในประเทศสหรัฐอเมริกา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อหาจำกัดความของสมรรถนะส่วนบุคคลและสมรรถนะทางสังคม และจัดหาโปรแกรมเพื่อเพิ่มสมรรถนะส่วนบุคคลและสมรรถนะทางสังคมสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ผลการศึกษาพบว่าครูในโรงเรียนเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินคิดว่าสมรรถนะส่วนบุคคลและสมรรถนะทางสังคมจำเป็นต่อเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินและควรได้รับการพัฒนาโดยสมรรถนะทางสังคมที่จำเป็นนั้นประกอบด้วยด้านการรับผิดชอบต่อการกระทำของตนเอง ด้านการตระหนักถึงจุดแข็ง จุดอ่อน คุณค่าและเป้าหมายของตนเอง ด้านความสามารถในการตัดสินใจ ด้านความเชื่อมั่นในตนเอง ความคิดริเริ่ม และความน่าเชื่อถือ ซึ่งทั้งหมดนี้เป็นสมรรถนะส่วนบุคคลและสมรรถนะทางสังคมที่จำเป็นต่อเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินมากที่สุด

แมทสันและ เรย์มอน (Matson; & Raymond. 1989: 247-258) ศึกษาทักษะทางสังคมในเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ที่มีอายุระหว่าง 6-17 ปี ในประเทศสหรัฐอเมริกาโดยวัดด้วยแบบวัดทักษะทางสังคมในเด็กวัยรุ่น (Matson Evaluation of Social Skills with Youngsters (MESSY)) และแบบวัด พฤติกรรมในเด็ก (Children Behavior Checklist (CBCL)) ผลการศึกษาพบว่ามี ความแตกต่างระหว่างเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินกับเด็กปกติในการวัดการแยกตัวออกจากสังคมและพฤติกรรมก้าวร้าว

ซอเรส (Suarez. 2000: 325-336) ได้ทำการวิจัยเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมในเด็กหูหนวก โดยใช้โปรแกรมการช่วยเหลือ ในเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินระดับมากและระดับรุนแรงจำนวน 18 คน ที่มีอายุระหว่าง 9 ปี 1 เดือน ถึง 13 ปี 6 เดือน ในโรงเรียนประถมศึกษา 3 โรง ที่เกาะแคนนารี (Canary Islands) ประเทศสเปน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะหาประสิทธิผลของโปรแกรมการฝึกทักษะทางสังคมในด้านของทักษะทางสังคมและพฤติกรรมทางสังคมของเด็กหูหนวกในโรงเรียนเรียนร่วมที่ เกาะแคนนารี ผลการศึกษาบ่งชี้ว่าโปรแกรมการให้ความช่วยเหลือสามารถเพิ่มทักษะการแก้ปัญหาทางสังคมและยังเพิ่มพฤติกรรมการยืนยันทนเองของเด็กหูหนวก

แอนเดอร์สันและคณะ (Anderson; et al. 2000: 88-92) ได้ทำการศึกษาสมรรถนะทางสังคมและปัญหาพฤติกรรมในเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ในกลุ่มเด็กอายุ 7-12 ปี จำนวน 57 คน โดยใช้แบบสอบถามถามผู้ปกครองและครูเกี่ยวกับสมรรถนะทางสังคม 2 ด้านของเด็กคือ ด้านการเอื้อต่อสังคม (Pro-social) และด้านความคิดริเริ่มทางสังคม (Social initiative) และเกี่ยวกับปัญหาทางด้านพฤติกรรมของเด็ก 3 ด้าน ได้แก่ ปัญหาจากภายนอก (Externalizing problems) ปัญหาภายใน (Internalizing problems) และการให้ความสำคัญของปัญหา (concentration problems) ผลการศึกษาพบว่ามี ความแตกต่างกันเพียงเล็กน้อยในด้านความคิดริเริ่มทางสังคมในเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินเมื่อเปรียบเทียบกับเด็กที่มีการได้ยินปกติ ถึงแม้ว่าจะมีความแตกต่างกันเล็กน้อยแต่จากผลการศึกษา ก็บ่งชี้ว่าความสามารถทางความคิดริเริ่มทางสังคมของเด็ก

ที่มีความบกพร่องทางการได้ยินมีแนวโน้มที่จะลดลงมากกว่าเด็กที่มีการได้ยินปกติและปัญหาทางด้านพฤติกรรมก็มีแนวโน้มที่จะมากกว่าเด็กปกติ

โมนาแฮน (Monaghan. 2004: 1) ได้ทำการศึกษาผลของการฝึกทักษะทางสังคมด้านการมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนในเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในระดับประถมศึกษาในรัฐฟลอริดา ประเทศสหรัฐอเมริกา โปรแกรมนี้ได้ดัดแปลงมาจากชุดการฝึกทักษะทางสังคมแบบมาตรฐานที่มีพื้นฐานมาจากทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (เช่น การสอน การทำเป็นตัวแบบ การฝึกซ้อมพฤติกรรม และการให้ข้อมูลย้อนกลับ) โดยมีวัตถุประสงค์ของการศึกษาเพื่อเพิ่มพฤติกรรมทางสังคมเชิงบวก (การเริ่มต้นสนทนาทางสังคมและพฤติกรรมการแบ่งปัน) และเพื่อลดพฤติกรรมทางลบ (การปฏิสัมพันธ์เชิงลบ) ผลการศึกษาพบว่าเด็กมีพฤติกรรมทางบวกเพิ่มขึ้นและพฤติกรรมทางลบลดลง

จิรวดี จุลสารวล (2552) ได้ทำการศึกษาและการสร้างโมเดลการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาสมรรถนะทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ของโรงเรียนในสังกัดเมืองพัทยา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ประกอบของสมรรถภาพทางสังคมและการสร้างโมเดลการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาสมรรถภาพทางสังคมของนักเรียน โดยทำการศึกษาในนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนในสังกัดเมืองพัทยาจำนวน 16 คน จากการศึกษาพบว่าองค์ประกอบสมรรถนะทางสังคมประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านทักษะทางสังคม ด้านการกำกับตนเอง ด้านการสื่อสารและด้านการตัดสินใจ ส่วนโมเดลการให้คำปรึกษากลุ่มประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นเริ่มต้นกลุ่ม ขั้นการให้คำปรึกษากลุ่มและขั้นยุติการให้คำปรึกษากลุ่ม และจากการทดลองใช้โมเดลการให้คำปรึกษากลุ่มพบว่ากลุ่มมีสมรรถนะทางสังคมเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดี

บาเซียและคณะ (Bashir; et al. 2014: 37-54) ได้ทำการศึกษาพฤติกรรมทางสังคมที่โรงเรียนของเด็กวัยรุ่นที่มีความบกพร่องทางการได้ยินจากโรงเรียนของรัฐบาลและโรงเรียนเอกชน ทำการศึกษาในเด็กวัยรุ่นจำนวน 110 คน โดยมีการตั้งสมมติฐานไว้ว่าเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินจากโรงเรียนเอกชนจะมีพฤติกรรมทางสังคมที่มีแนวโน้มดีกว่าเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินจากโรงเรียนรัฐบาล โดยทำการวัดพฤติกรรมทางสังคมที่โรงเรียนเป็น 2 ด้าน ได้แก่ ด้านสมรรถนะทางสังคมและด้านพฤติกรรมการต่อต้านสังคม ผลการศึกษาพบว่ามีผลแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญในพฤติกรรมทางสังคมที่โรงเรียนระหว่างเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินจากโรงเรียนรัฐบาลและเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินจากโรงเรียนเอกชน โดยพบว่าเด็กวัยรุ่นที่มีความบกพร่องทางการได้ยินจากโรงเรียนเอกชนจะมีพฤติกรรมทางสังคมที่โรงเรียนสูงกว่าเด็กที่มาจากโรงเรียนรัฐบาล นอกจากนี้ผลการศึกษายังพบว่าเด็กวัยรุ่นที่มีความบกพร่องทางการได้ยินเล็กน้อยจะมีคะแนนสมรรถนะทางสังคมสูงกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับเด็กวัยรุ่นที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในระดับมาก และเด็กวัยรุ่นที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในระดับมากจะมีคะแนนพฤติกรรมการต่อต้านสังคมที่สูงกว่าเด็กวัยรุ่นที่มีความบกพร่องทางการได้ยินเล็กน้อย

ฮ็อฟแมนและคณะ (Hoffman; et al. 2015: 115-124). ได้ทำการเปรียบเทียบสมรรถนะทางสังคมในเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินและเด็กที่ไม่มีความบกพร่องทางการได้

ยีนในประเทศสหรัฐอเมริกา โดยทำการเปรียบเทียบระดับของสมรรถนะทางสังคมและพัฒนาการทางภาษาในเด็กที่มีการสูญเสียการได้ยิน 74 คน และเด็กที่มีการได้ยินปกติจำนวน 38 คน ที่มีอายุระหว่าง 2.5- 5.3 ปี โดยมีสมมติฐานว่าเด็กที่ความบกพร่องในการใช้ภาษาพูดเนื่องจากหูหนวกจะมีระดับคะแนนของสมรรถนะทางสังคมต่ำกว่าเด็กที่มีการได้ยินปกติ ผลการศึกษาพบว่าเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินจะมีสมรรถนะทางสังคมต่ำกว่าเด็กที่มีการได้ยินปกติ

จากการศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับสมรรถนะทางสังคมสรุปได้ว่าเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินจะมีสมรรถนะทางสังคมที่ต่ำกว่าเด็กปกติ และการฝึกทักษะทางสังคมสามารถที่จะทำให้สมรรถนะทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินดีขึ้นได้

1.7 สมรรถนะทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

แอนเทียและไคร์เมเยอร์ (Antia; & Kreimeyer. 2015: 12) ศึกษาพบว่าเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินจะมีสมรรถนะทางสังคมที่ประกอบด้วย 2 ด้าน ได้แก่ ทักษะทางสังคม (Social skills) และสัมพันธภาพทางสังคม (Social relationships)

ภาพประกอบ 3 แสดงรูปแบบของสมรรถนะทางสังคม

ที่มา: Antia; & Kreimeyer. (2015). Social competence of deaf and hard of hearing children. p12

พื้นฐานของสมรรถนะทางสังคมจะประกอบด้วยการพัฒนาทักษะในด้านการรู้คิด (Cognitive) ด้านอารมณ์ (Affective) ด้านภาษา (Linguistic) และด้านการใช้กล้ามเนื้อ (Motor) โดย

แต่แต่ละด้านจะนำไปสู่ความสามารถของเด็กเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมที่จำเป็นต่อการสร้างสัมพันธภาพทางสังคม ทักษะทางสังคมขึ้นอยู่กับกระบวนการ การพัฒนาทาง การรู้คิด อารมณ์ ภาษาและกล้ามเนื้อ ขณะที่เด็กพัฒนาการรู้คิดเด็กสามารถที่จะเก็บกักเหตุการณ์และประสบการณ์ เด็กยังสามารถพัฒนาความสามารถที่เข้าใจการก่อเกิดของสัมพันธภาพซึ่งทำให้เข้าใจว่าพฤติกรรมของพวกเขามีอิทธิพลกับพฤติกรรมของคนอื่น ๆ อย่างไรและพฤติกรรมของบุคคลอื่นมีพฤติกรรมต่อพวกเขาอย่างไร เด็กเรียนรู้ที่จะเข้าใจโลกจากมุมมองของคนอื่นมากกว่าของตนเอง และสามารถส่งต่อข้อมูลอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น เด็กจะเพิ่มช่วงเวลาของความสนใจมากขึ้นและทำให้เด็กให้ความสนใจกับพฤติกรรมของบุคคลอื่นดังนั้นทักษะด้านการรู้คิดจึงเป็นตัวช่วยให้เกิดการพัฒนาทักษะทางสังคม

การพัฒนาทางอารมณ์ประกอบด้วยความสามารถที่จะแสดงอารมณ์และการรับรู้ การตระหนักและการตอบสนองต่อบุคคลอื่น ๆ เด็กเรียนรู้ที่จะควบคุมการแสดงออกทางอารมณ์ การควบคุมอารมณ์เป็นสิ่งสำคัญเพราะเด็กที่สามารถคงอยู่ซึ่งความสงบเมื่อเผชิญกับความขัดแย้งและความคับข้องใจ มีแนวโน้มที่จะรับรู้สถานการณ์ทางสังคมที่ถูกต้องและมีแนวโน้มที่จะสามารถแก้ปัญหาทางสังคมได้ซึ่งจะทำให้บุคคลอื่นมองเด็กในแง่ดี

การพัฒนาทางด้านภาษา เนื่องจากภาษาเป็นสื่อกลางในการสื่อสาร ดังนั้นความสามารถที่จะเข้าใจและใช้ภาษาจึงเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น และการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นก็จะทำให้เกิดการเรียนรู้ทักษะทางสังคม ความยากลำบากในการติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่นส่งผลกระทบต่อองค์รวมของการปฏิสัมพันธ์ ภาษาเป็นสื่อกลางซึ่งคนเราเรียนรู้เพื่อป้องกันถึงอารมณ์ เหตุผลและความคิด ถึงแม้ว่าการสื่อสารโดยไม่ใช้ภาษา เช่น การชี้หรือท่าทางจะเพียงพอสำหรับเด็กเล็กแต่ไม่เพียงพอสำหรับการมีปฏิสัมพันธ์กับเด็กโต ขณะที่เด็กโตขึ้นทักษะทางสังคม ที่จำเป็น เช่น การเจรจาต่อรอง การร่วมมือ และการแก้ปัญหาความขัดแย้งขึ้นอยู่กับสื่อกลางทางภาษา

การพัฒนากล้ามเนื้อมีผลต่อการใช้ภาษาและการสื่อสาร ดังนั้นเด็กที่ไม่สามารถพูดหรือทำภาษาท่าทาง เนื่องจากความบกพร่องในการพัฒนาทางด้านกล้ามเนื้ออาจมีความยากลำบากในการสื่อสารกับบุคคลอื่น การทำงานของกล้ามเนื้อที่ประสานกันยังทำให้เด็กสามารถเล่นกีฬาซึ่งมีส่วนทำให้เด็กได้เข้าไปอยู่ในกลุ่มเพื่อนและได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน

1.7.1 ทักษะทางสังคม (Social skills) ทักษะทางสังคมแปลตามพจนานุกรมจิตวิทยา หมายถึงทักษะที่ช่วยให้บุคคลมีปฏิสัมพันธ์และทำหน้าที่ได้อย่างเหมาะสมในสังคม ประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญคือ ทักษะการยืนยัน (Assertion) ทักษะการจัดการ (Coping) ทักษะการสื่อสาร (Communication) และทักษะการผูกมิตร (Friendship making) ซึ่งคล้ายคลึงกับเกสแฮมและเอลเลียต (Antia; & Kreimeyer. 2015: 14; citing Gresham & Elliott. 1990) ที่กล่าวว่าทักษะทางสังคมหมายถึง พฤติกรรมทางสังคมที่สามารถ จะช่วยให้บุคคลมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย พฤติกรรมที่สุภาพ (behaviors as being polite) การร่วมมือกับบุคคลอื่น (cooperating with others) การแบ่งปันทรัพยากร (sharing resources) การสนับสนุนตนเอง

(advocating for oneself) การจัดการกับความขัดแย้ง (managing conflict) การเคารพถึงมุมมอง ความคิดของคนอื่น (take others' perspective) การเจรจาต่อรอง (negotiating) การควบคุมความ โกรธ (controlling aggression) และคาลเดเลลา (Antia; & Kreimeyer. 2015: 14; citing Caldarella.1997) พบว่าทักษะทางสังคม ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบที่สำคัญ ประกอบด้วย ทักษะการจัดการสัมพันธภาพกับกลุ่มเพื่อน (Skills to manage peer relationships) ได้แก่ การ ชมเชยเพื่อน การขอความช่วยเหลือจากเพื่อน การชวนเพื่อนเข้าร่วมกลุ่ม การมีส่วนร่วมในการ อภิปรายกลุ่ม การปกป้องเพื่อนจากปัญหา การถูกเชิญเข้าไปร่วมในกิจกรรมกลุ่ม การได้รับการยก ย่องจากเพื่อน ทักษะการเริ่มต้นหรือการมีส่วนร่วมในการสนทนา ความไวต่อความรู้สึกของเพื่อน สมมติบทบาทความเป็นผู้นำในการทำกิจกรรมกับกลุ่มเพื่อน การมีเพื่อน และการมีอารมณ์ขัน ทักษะการจัดการตนเอง (Skills for Self-management) ได้แก่ การอยู่ในความสงบ การปฏิบัติตาม กฎ การประนีประนอมในความขัดแย้ง การยอมรับ คำวิพากษ์วิจารณ์ การตอบสนองอย่างเหมาะสม ต่อการถูกล้อเลียน และการให้ความร่วมมือในสถานการณ์ต่างๆ ทักษะที่เหมาะสมทางวิชาการ (Skills appropriate for Academic situations) ได้แก่ การทำงานให้สำเร็จด้วยตนเอง การทำงานที่ ได้รับมอบหมายเสร็จสมบูรณ์ การปฏิบัติตามคำสั่งของครู การใช้เวลาว่างอย่างเหมาะสม มีการจัด ระเบียบอย่างดี การขอความช่วยเหลืออย่างเหมาะสม และการเพิกเฉยต่อการรบกวนของเพื่อนขณะ ทำงาน ทักษะการโอนอ่อนผ่อนตาม (Compliance with authority) ได้แก่ การปฏิบัติตามคำสั่ง การ ปฏิบัติตามกฎหมาย การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ การมีส่วนร่วม การตอบสนองต่อคำวิพากษ์วิจารณ์ อย่างเหมาะสม และการทำงานจนเสร็จ และทักษะการยืนยันทน (Assertion skills) ได้แก่ การเริ่มต้น การสนทนา การกล่าวคำขอบคุณ การเชื่อเชิญบุคคลอื่น การสร้างมิตร การถามคำถามเกี่ยวกับ กฎระเบียบที่ไม่เป็นธรรม การแนะนำตนเองกับคนแปลกหน้า การมีความมั่นใจที่จะคุยกับเพื่อนต่าง เพศ การแสดงออกถึงความรู้สึกในสิ่งที่ไม่ถูกต้อง และการเข้าร่วมกิจกรรมอย่างต่อเนื่องและ เหมาะสม นอกจากนี้ แคมป์เบล (Campbell. 1994: 89) ยังได้กล่าวว่าทักษะทางสังคมที่ นอกเหนือจากที่กล่าวมาว่าประกอบด้วย พฤติกรรมทางสังคม (Social behavior) หมายถึงการ กระทำที่สังเกตได้เฉพาะ เช่นการยิ้ม การสบตา การเคารพในสิทธิของบุคคลอื่น การเริ่มต้นการ สนทนา การยุติการสนทนา การฟัง การยอมรับการช่วยเหลือ การยอมรับคำชมเชย การเจรจา การ บอกความจริง การขอโทษ การท้าทายบุคคลอื่น การแนะนำตนเอง การขอความช่วยเหลือ การ เสนอความช่วยเหลือ การพยักหน้า การให้คำชมเชย การขออนุญาต การยอมรับการวิพากษ์วิจารณ์ การรักษาความลับ การขอในสิ่งที่ชอบ การยืนยันทน การให้คำแนะนำเป็นต้น และความรู้ทางสังคม (Social Knowledge) หมายถึง กระบวนการที่จำเป็นในการแก้ปัญหาเพื่อให้เกิดพฤติกรรมทางสังคม ที่เหมาะสม ได้แก่ การรับรู้สถานการณ์อย่างถูกต้อง (Perception) การตัดสินใจ (Decision making) การกระทำหลังจากที่ตัดสินใจ (Action) ส่วนกูรานิก (Antia; & Kreimeyer. 2015: 16-18; citing Guralnick. 1992) กล่าวว่าทักษะทางสังคมประกอบด้วยส่วนที่สำคัญ 2 ส่วนคือ ทักษะการสื่อสาร ทางสังคม (Social-communication skills) ซึ่งประกอบด้วยการใช้ภาษาสำหรับการปฏิสัมพันธ์ทาง

สังคม และทักษะการรู้คิดทางสังคม (Social-cognitive skills) เป็นความสามารถของเด็กที่จะแปลบริบททางสังคมซึ่งรวมทั้งความสามารถที่จะแปลพฤติกรรมของบุคคลอื่นในสังคมได้ด้วย

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องสรุปได้ว่าทักษะทางสังคมหมายถึงความสามารถของบุคคลในการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นและกระทำหน้าที่ได้อย่างเหมาะสมกับสังคมนั้นๆ ประกอบด้วยทักษะการจัดการสัมพันธภาพกับกลุ่มเพื่อน (Peer relationships) ทักษะการจัดการตนเอง (Self-management) ทักษะการยืนยั่น (Assertion skills) และทักษะการร่วมมือ (Cooperation)

1.7.2 สัมพันธภาพทางสังคม (Social relationships) สัมพันธภาพทางสังคมเป็นผลรวมของการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (Psychology Dictionary.2016: online) สัมพันธภาพทางสังคมเกิดขึ้นครั้งแรกภายในครอบครัวกับพ่อแม่ และผู้เลี้ยงดู การปฏิสัมพันธ์กันและความผูกพันกับผู้ใหญ่เป็นสิ่งสำคัญในการเรียนรู้ภาษา อารมณ์ และสังคมของเด็กเมื่อเด็กโตขึ้น สัมพันธภาพทางสังคมจะขยายเข้าสู่กลุ่มเพื่อน ในวัยรุ่นสัมพันธภาพกับเพื่อนจะเป็นสิ่งที่สำคัญมาก สัมพันธภาพกับเพื่อนประกอบด้วย 2 ด้าน คือ มิตรภาพ (Friendship) และการยอมรับทางสังคม (Social acceptance) มิตรภาพ (Friendship) หมายถึงความเกี่ยวพันทางอารมณ์ ความรู้สึกที่แข็งแรงที่ดำรงอยู่ระหว่างบุคคล มิตรภาพกับเพื่อนเป็นสัมพันธภาพอันแรกที่เด็กพัฒนาขึ้นภายนอกครอบครัว ลักษณะที่สำคัญของมิตรภาพคือเป็นความสมัครใจซึ่งกันและกัน เด็กวัยรุ่นส่วนใหญ่ต้องการมีเพื่อนและคาดหวังประโยชน์จากเพื่อน เพื่อนเป็นสิ่งสำคัญไม่เพียงเพราะความพึงพอใจทางสังคมที่เพื่อนให้ แต่เพื่อนยังให้โอกาสการเรียนรู้ทางสังคม สิ่งที่สำคัญที่ทำให้เกิดมิตรภาพและการคงไว้ซึ่งมิตรภาพคือ ทักษะการควบคุมอารมณ์ และทักษะทางสังคมอื่นๆ ได้แก่ ความสามารถในการยอมรับมุมมองความคิดเห็นของคนอื่น ความสามารถที่จะเข้าใจความต้องการ ความต้องการและความเชื่อของบุคคลอื่น ความสามารถที่จะตระหนักและตอบสนองต่อความรู้สึกและอารมณ์ของบุคคลอื่น ความสามารถที่จะติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่น ส่วนการยอมรับทางสังคมหมายถึงระดับที่ซึ่งสมาชิกของกลุ่มเพื่อนชอบหรือไม่ชอบในตัวเด็ก (Antia; & Kreimeyer. 2015: 24; citing Bierman. 2004) ถึงแม้มิตรภาพและการยอมรับจะเกี่ยวข้องกันแต่ระดับของการยอมรับทางสังคมโดยกลุ่มเพื่อนจะไม่สอดคล้องกับการมีเพื่อน เด็กที่ได้รับการยอมรับอาจจะไม่มีเพื่อนสนิทแต่ในทางกลับกันเด็กที่ไม่ได้รับการยอมรับทางสังคมอาจจะมีเพื่อนสนิทคนหนึ่งหรือมากกว่าหนึ่งคน (Antia; & Kreimeyer. 2015: 25 ; citing Gifford-Smith & Brownell. 2003) มิตรภาพจะอยู่ที่กลุ่มเพื่อนที่มีขนาดเล็กแต่การยอมรับทางสังคมอยู่บนพื้นฐานของกลุ่มเพื่อนจำนวนมาก ระดับการยอมรับของเพื่อนสอดคล้องกับทักษะทางสังคมของเด็ก เด็กที่เพื่อนๆ ชื่นชอบจะมีพฤติกรรมทางสังคมในทางบวก มีทักษะการสนทนาและทักษะทางภาษาที่ดี และมีแนวโน้มที่จะร่วมมือกับเด็กอื่นๆ นอกจากนี้จะมีการรู้คิดที่ดีประกอบด้วย ทักษะการแก้ปัญหาและความสามารถที่จะแปลเจตนาของเด็กคนอื่น ๆ ส่วนเด็กที่ถูกเพื่อนปฏิเสธมักจะเป็นเด็กที่มีทักษะทางสังคมบกพร่องและมีพฤติกรรมก้าวร้าว การยอมรับจากกลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลต่อการเรียนของเด็ก เด็กที่ถูกปฏิเสธจากกลุ่มเพื่อนจะเสี่ยงต่อการประสบความสำเร็จในการเรียน เช่นการเรียนตกต่ำ และการถูกไล่ออกจากโรงเรียน

การขาดทักษะทางสังคมจะเป็นตัวขัดขวางเด็กจากการเข้ากลุ่มเพื่อน ทำให้เด็กขาดโอกาสการเรียนรู้ทักษะทางสังคมที่เหมาะสม (Antia; & Kreimeyer. 2015: 25; citing Bierman. 2004)

สรุปได้ว่าสัมพันธภาพทางสังคมหมายถึงการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในสังคม ประกอบด้วยมิตรภาพ (Friendship) และ การยอมรับทางสังคม (Social acceptance)

2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

2.1 ความหมายของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน หมายถึง ผู้ที่มีความบกพร่อง หรือสูญเสียการได้ยิน เป็นเหตุให้การรับฟังเสียงต่าง ๆ ได้ไม่ชัดเจน มี 2 ประเภท ได้แก่ (สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2555: 138; Bashir. 2014: 41)

1. เด็กหูตึง หมายถึง ผู้ที่สูญเสียการได้ยินถึงขนาดที่ทำให้มีความยากลำบากจนไม่สามารถเข้าใจคำพูด และการสนทนา แต่ไม่ถึงกับหมดโอกาสที่จะเข้าใจภาษาพูดจากการได้ยินด้วยหูเพียงอย่างเดียว โดยใช้เครื่องช่วยฟัง หรือไม่ใช้เครื่องช่วยฟัง แบ่งตามระดับการได้ยิน ซึ่งอาศัยเกณฑ์การพิจารณาอัตราความบกพร่องของการได้ยิน โดยใช้ค่าเฉลี่ยการได้ยินที่ความถี่ 500, 1000 และ 2000 รอบต่อวินาที (เฮิร์ต : Hz) ในหูข้างที่ดีกว่า จำแนกได้ 4 กลุ่ม คือ

1.1 เด็กหูตึงระดับน้อย มีการได้ยินเฉลี่ยระหว่าง 26-40 เดซิเบล (dB) เด็กจะมีปัญหาในการรับฟังเสียงเบา ๆ เช่น เสียงกระซิบ หรือเสียงจากที่ไกล ๆ

1.2 เด็กหูตึงระดับปานกลาง มีการได้ยินเฉลี่ยระหว่าง 41-55 เดซิเบล (dB) เด็กจะมีปัญหาในการรับฟังเสียงพูดคุยที่ตั้งในระดับปกติที่มีระยะห่าง 3-5 ฟุต และไม่เห็นหน้าผู้พูด ดังนั้นเมื่อพูดคุยด้วยเสียงธรรมดาจะไม่ได้ยิน หรือได้ยินไม่ชัด จับใจความไม่ได้ และมีปัญหาในการพูดเล็กน้อย เช่น พูดไม่ชัด ออกเสียงเพี้ยน พูดเสียงเบา หรือเสียงผิดปกติ

1.3 เด็กหูตึงระดับมาก มีการได้ยินเฉลี่ยระหว่าง 56-70 เดซิเบล (dB) เด็กจะมีปัญหาในการรับฟังและเข้าใจคำพูด เมื่อพูดคุยกันด้วยเสียงดังเต็มที่ก็ยังไม่ได้ยิน มีปัญหาในการรับฟังเสียงหลายเสียงพร้อมกัน มีพัฒนาการทางภาษาและการพูดช้ากว่าปกติ พูดไม่ชัด เสียงเพี้ยน บางคนไม่พูด

1.4 เด็กหูตึงระดับรุนแรง มีการได้ยินเฉลี่ยระหว่าง 71-90 เดซิเบล (dB) เด็กจะมีปัญหาในการรับฟังเสียงและการเข้าใจคำพูดอย่างมาก เด็กจะสามารถได้ยินเฉพาะเสียงที่ดังใกล้หูในระยะ 1 ฟุต การพูดคุยด้วยต้องตะโกนหรือใช้เครื่องขยายเสียงจึงจะได้ยิน เด็กจะมีปัญหาในการแยกเสียง เด็กมักพูดไม่ชัดและมีเสียงผิดปกติ บางคนไม่พูด

2. เด็กหูหนวก หมายถึง เด็กที่สูญเสียการได้ยินมากถึงขนาดที่ทำให้หมดโอกาสที่จะเข้าใจภาษาพูดจากการได้ยินด้วยหูเพียงอย่างเดียว โดยใช้เครื่องช่วยฟัง หรือไม่ใช้เครื่องช่วยฟังจนเป็นเหตุให้ไม่สามารถเข้าใจหรือใช้ภาษาพูดได้ หากไม่ได้รับการฝึกฝนเป็นพิเศษ ถ้าวัดระดับการได้ยินแล้วจะมีระดับการได้ยินมากกว่า 90 เดซิเบล (dB) ขึ้นไป

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่าเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินมี 2 ประเภท ได้แก่ เด็กหูตึงและเด็กหูหนวก

2.2 ประเภทของความบกพร่องทางการได้ยิน

การสูญเสียการได้ยินหรือความบกพร่องทางการได้ยิน แบ่งเป็นประเภทได้ตามลักษณะการทำงานในแต่ละส่วนดังนี้ (สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2555: 138. อ้างอิงจาก วิจิต ชิวเรื่องโรจน์: 2550)

1. การสูญเสียการได้ยินชนิดการนำเสียงบกพร่อง (Conductive Hearing Loss) เป็นภาวะการนำเสียงบกพร่อง ซึ่งเป็นผลจากโรคที่ทำให้เกิดความผิดปกติที่หูชั้นนอกและหูชั้นกลาง นอกหน้าต่างรูปไข่ออกมา (Oval Window) เป็นผลให้มีความผิดปกติของกลไกที่ส่งผ่านคลื่นเสียงไปสู่หูชั้นใน

2. การสูญเสียการได้ยินชนิดประสาทรับฟังเสียงบกพร่อง (Sensorineural hearing loss) เป็นภาวะการเกิดจากความผิดปกติที่หูชั้นใน (Cochlea) หรือประสาทรับเสียง (Auditory nerve) ทำให้มีความยากลำบากในการรับฟังเสียง โดยเฉพาะเสียงสนทนา คือได้ยิน แต่ฟังไม่รู้เรื่อง

3. การสูญเสียการได้ยินชนิดการรับฟังเสียงบกพร่องแบบผสม (Mixed hearing loss) เป็นภาวะที่เกิดความผิดปกติในการนำเสียงร่วมกับประสาทรับฟังเสียงบกพร่อง พบในโรคที่มีความผิดปกติที่หูชั้นนอกและหรือหูชั้นกลาง ร่วมกับความผิดปกติของหูชั้นใน

4. การรับฟังเสียงบกพร่องจากสมองส่วนกลาง (Central hearing loss) เป็นความบกพร่องของสมองส่วนกลาง คือ ได้ยินเสียงแต่ไม่สามารถแปลสัญญาณเสียงนั้นได้ ขณะเดียวกันก็ไม่สามารถโต้ตอบสัญญาณนั้นกลับไปด้วย

5. การรับฟังเสียงบกพร่องจากสภาวะทางจิตใจ (Functional หรือ Psychological Hearing loss) เกิดจากความผิดปกติทางจิตใจ มิใช่จากสาเหตุทางร่างกาย

สรุปได้ว่าความบกพร่องทางการได้ยินสามารถแบ่งเป็น 5 ประเภทคือ การสูญเสียการได้ยินชนิดการนำเสียงบกพร่อง ชนิดประสาทรับฟังเสียงบกพร่อง ชนิดการรับฟังเสียงบกพร่องแบบผสม ชนิดการรับฟังเสียงบกพร่องจากสมองส่วนกลางและการรับฟังเสียงบกพร่องจากสภาวะทางจิตใจ

2.3 ลักษณะของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

ผดุง อารยะวิญญู (2542:23-25) ได้กล่าวว่าเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินมีลักษณะดังนี้คือ

1. การพูด เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน มีปัญหาทางการพูด เด็กอาจพูดไม่ได้หรือพูดไม่ชัด ซึ่งขึ้นกับระดับการสูญเสียการได้ยินของเด็ก เด็กที่สูญเสียการได้ยินเล็กน้อยอาจพูดได้ เด็กที่สูญเสียการได้ยินระดับปานกลางสามารถพูดได้แต่อาจไม่ชัด ส่วนเด็กที่สูญเสียการได้ยิน

มากหรือหุนหวก อาจพูดไม่ได้เลย หากไม่ได้รับการสอนพูดตั้งแต่ในวัยเด็ก นอกจากนั้นการพูดขึ้นอยู่กับอายุของเด็ก เมื่อสูญเสียการได้ยินอีกด้วย หากเด็กสูญเสียการได้ยินมาแต่กำเนิด เด็กจะมีปัญหาในการพูดอย่างมาก แต่ถ้าสูญเสียการได้ยินหลังจากที่เด็กพูดแล้ว ปัญหาในการพูดจะน้อยกว่าเด็กที่สูญเสียการได้ยินมาแต่กำเนิด ปัญหาในการพูดของเด็กนอกจากจะขึ้นอยู่กับความรุนแรงของระดับการได้ยินแล้ว ยังขึ้นอยู่กับอายุของเด็กเมื่อเด็กสูญเสียการได้ยินอีกด้วย

2. ภาษา เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน มีปัญหาเกี่ยวกับภาษา เช่น มีความรู้เกี่ยวกับคำศัพท์ในวงจำกัด เรียงคำเป็นประโยคที่ผิดหลักภาษา ปัญหาทางภาษาของเด็กคล้ายคลึงกับปัญหาในการพูด คือ เด็กยิ่งสูญเสียการได้ยินมากเท่าใดยิ่งมีปัญหามากขึ้นเท่านั้น

3. ความสามารถทางสติปัญญา ผู้ที่ไม่คุ้นเคยกับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน อาจคิดว่าเด็กประเภทนี้เป็นเด็กที่มีสติปัญญาต่ำ ความจริงแล้วไม่เป็นเช่นนั้น เพราะว่าคุณครูทั่วไปไม่อาจสื่อสารกับเด็กได้ หากบุคคลทั่วไปสามารถสื่อสารกับเด็กได้เป็นอย่างดีแล้ว เราอาจเห็นว่าเด็กเป็นคนฉลาดก็ได้ ความจริงแล้วระดับสติปัญญาของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน จากรายงานเป็นจำนวนมากพบว่า มีการกระจายคล้ายเด็กปกติ บางคนอาจโง่ บางคนอาจฉลาด บางคนฉลาดถึงขั้นเป็นอัจฉริยะก็มี

4. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินจำนวนมากมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าวิธีการเรียนการสอน ตลอดจนวิธีวัดผลที่ปฏิบัติกันอยู่ในปัจจุบันเหมาะที่จะนำมาใช้ในเด็กปกติมากกว่า วิธีการบางอย่างจึงไม่เหมาะสมกับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ยิ่งไปกว่านั้นเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินมีปัญหาทางภาษาและทักษะทางภาษาจำกัด จึงเป็นอุปสรรคในการทำข้อสอบเพราะผู้ที่จะทำข้อสอบได้ดีนั้นต้องมีความรู้ทางภาษาเป็นอย่างดี ด้วยเหตุนี้เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินจึงมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ค่อนข้างต่ำกว่าเด็กปกติ

5. การปรับตัว เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน อาจมีปัญหาในการปรับตัว สาเหตุส่วนใหญ่มาจากการสื่อสารกับผู้อื่น หากเด็กสามารถสื่อสารได้ดี ปัญหาทางอารมณ์อาจลดลงทำให้เด็กสามารถปรับตัวได้ แต่ถ้าเด็กไม่สามารถสื่อสารกับผู้อื่นได้ดี เด็กอาจเกิดความคับข้องใจ ซึ่งมีผลต่อพฤติกรรมของเด็ก เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินต้องปรับตัวมากกว่าเด็กปกติบางคนเสียอีก เด็กที่มีความฉลาดอาจปรับตัวได้ดี ส่วนเด็กที่ไม่ฉลาดอาจมีปัญหาในการปรับตัวได้

มีโด (Schloss; et al.1983 citing Meadow. 1976) กล่าวว่าลักษณะของเด็กที่มีความบกพร่องในการพัฒนาภาษาในวัยเด็กคือ

1. หุนหันพลันแล่น (Impulsivity) ขาดความระมัดระวังหรือการวางแผนก่อนการกระทำงานใดๆ ความบกพร่องในการพัฒนาภาษาจะทำให้การพัฒนาความสามารถของเด็กอยู่ในขอบเขตที่จำกัด และการสอนของครูและพ่อแม่ก็ถูกจำกัดด้วยพัฒนาการทางภาษาของเด็กอีกด้วย

2. มีอัตตาตัวตน (Egocentricity) ไม่สนใจกับความต้องการของคนอื่น ความบกพร่องทางการสื่อสารยังส่งผลถึงประสิทธิภาพในกระบวนการเรียนรู้ทางสังคม

3. ไม่ยืดหยุ่น (Rigidity) เป็นความไม่สามารถที่จะปรับพฤติกรรมทางสังคมให้สอดคล้องกับเงื่อนไขอื่นๆ บุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยินสามารถที่จะเรียนรู้กฎระเบียบพื้นฐานทางสังคมแต่พวกเขาจะใช้กฎระเบียบพื้นฐานทางสังคมแบบไม่ได้พิจารณาให้เหมาะสมกับสถานการณ์ เพราะปัญหาทางการสื่อสารจะจำกัดในการเรียนรู้กฎระเบียบทางสังคมของเด็กด้วย เช่นเดียวกันครูและผู้ปกครองสามารถที่จะสอนกฎระเบียบพื้นฐานทางสังคมแต่ก็ไม่ประสบความสำเร็จในการที่จะให้เด็กใช้กฎระเบียบทางสังคมให้เหมาะสมกับสถานการณ์อื่นๆ ดังนั้นเด็กจึงไม่ได้เรียนรู้ที่จะแยกแยะถึงเหตุการณ์และการตอบสนองที่เหมาะสมต่อเหตุการณ์ที่แตกต่างกัน

จากที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่าเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินจะมีปัญหาทางด้านการพูดโดยมักจะพูดไม่ชัด มีความจำกัดในเรื่องของภาษา มีปัญหาในเรื่องการปรับตัวอันเนื่องมาจากความไม่สามารถสื่อสารกับบุคคลอื่นได้ ส่งผลให้เกิดความคับข้องใจและเกิดปัญหาทางอารมณ์ขึ้นได้ นอกจากนี้เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินส่วนใหญ่จะหุนหันพลันแล่น มีอัตตาตัวตนและไม่ยืดหยุ่น

2.4 การสื่อสารของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

บุคคลที่บกพร่องทางการได้ยินจะมีปัญหาหลักที่สำคัญคือ ปัญหาการสื่อสารกับคนที่มีการได้ยินปกติในสังคมทั่วไป สำหรับคนที่หูตึงอาจจะมีความรู้ด้านการสื่อสารกับคนที่มีการได้ยินบ้าง แม้จะใส่เครื่องช่วยฟังแล้วก็ตาม ส่วนในคนหูหนวกนั้น จำเป็นต้องเรียนรู้และใช้การสื่อสารด้วยภาษามือ โดยถือว่าเป็นภาษาแรกของคนหูหนวก และภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง แต่ภาษาที่สองนี้มีความจำเป็นต่อการใช้ชีวิตในสังคม ซึ่งคนหูหนวกส่วนใหญ่มีปัญหาเกี่ยวกับภาษาที่สอง คือ มีพัฒนาการทางภาษาที่สองน้อยกว่าคนที่มีการได้ยินปกติ มีปัญหาเกี่ยวกับการอ่านและการเขียนเนื่องจากมีคำศัพท์ที่จำกัด การขาดความเข้าใจ คำศัพท์ที่มีหลายความหมาย คำศัพท์ที่เกี่ยวกับนามธรรม การเขียนประโยคที่ผิดโครงสร้างไวยากรณ์ วิธีการสื่อสารในเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินมีดังต่อไปนี้ (ผดุง อารยะวิญญู, 2542: 34-37)

1. การพูด (Speech) ใช้กับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินไม่มากนัก เหมาะสำหรับเด็กที่หูตึงเล็กน้อยจนหูตึงปานกลาง

2. ภาษามือ (Sign Language) เป็นการสื่อสารโดยใช้ท่ามือประกอบสีหน้าท่าทางแทนคำหรือประโยคที่พูดภาษามือเป็นระบบการสื่อสารอย่างหนึ่งของคนหูหนวก โดยผู้พูดจะใช้มือทั้งสองข้างในการแสดงท่าทาง หรือการวางมือในตำแหน่งต่างๆกัน แต่ละท่าหรือตำแหน่งของมือมีความหมาย เหมาะสำหรับเด็กที่สูญเสียการได้ยินมากหรือหูหนวก เนื่องจากเด็กไม่สามารถสื่อสารกับผู้อื่นได้ด้วยการพูด

3. การสะกดตัวอักษรด้วยนิ้วมือ (Finger Spelling) เป็นระบบการสื่อสารอย่างหนึ่งของคนหูหนวก ท่ามือแต่ละท่ามีความหมายเท่ากับตัวอักษรหนึ่งตัวในภาษาไทยตั้งแต่ ก ถึง ฮ เมื่อ

ต้องการสะกดคำหรือประสมตัวอักษร ผู้พูด ก็จะแสดงท่ามือของตัวอักษรเหล่านั้นติดต่อกันจนจบคำ การสะกดตัวอักษรมักสะกดคำที่ไม่มีในภาษามือเท่านั้น เช่น ชื่อคน ชื่อสถานที่

4. การอ่านริมฝีปาก (Lip reading) หมายถึงการที่ผู้ฟังพยายามเดาคำพูดโดยการสังเกตจากลักษณะการเคลื่อนไหวริมฝีปากของผู้พูด เพื่อเข้าใจความหมายตรงกันในเรื่องที่ผู้พูดกล่าวถึง

5. ท่าแนะคำพูด (cued speech) เป็นระบบการสื่อสารอย่างหนึ่งของคนหูหนวก โดยผู้พูดจะแสดงท่ามือในลักษณะต่างๆ ประกอบคำพูดเพื่อให้ผู้ฟังเข้าใจความหมายของผู้พูดได้ดียิ่งขึ้น ท่ามือที่ใช้ถูกกำหนดไว้อย่างเป็นระบบ แต่ละท่ามีความหมายเฉพาะ โดยผู้พูดจะวางมือไว้ต่ำกว่าคางเล็กน้อย และใช้มือเพียงข้างเดียว

6. การสื่อสารรวม (Total Communication) เป็นวิธีการสื่อสารหลายวิธีรวมกันกับการพูด หรือใช้วิธีพูดรวมกับภาษามือและภาษาท่าทางอื่นๆ ซึ่งผู้พูดจะพูดและใช้ภาษามือไปพร้อมกับการพูดและในขณะเดียวกันก็อาจแสดงความรู้สึกออกทางสีหน้าและใช้ท่าทางอื่นๆ ประกอบทั้งนี้ เพื่อให้ผู้ฟังเดาความหมายในการแสดงออกของผู้พูดประกอบคำพูดของผู้พูดทำให้ผู้ฟังเข้าใจความหมายได้ดียิ่งขึ้น นอกจากการพูด การใช้ภาษามือ การแสดงท่าทางประกอบแล้ว การสื่อสารก็อาจใช้วิธีอ่านริมฝีปาก ท่าแนะคำพูด การสะกดตัวอักษรด้วยนิ้วมือ การอ่าน การเขียน หรือวิธีอื่นๆ ก็ได้ การใช้วิธีการสื่อสารตั้งแต่สองวิธีขึ้นไปเรียกว่าการสื่อสารรวม

สรุปได้ว่าการสื่อสารของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินจะมีวิธีการสื่อสารด้วยกัน 6 วิธี ได้แก่ การพูด ภาษามือ การสะกดตัวอักษรด้วยนิ้วมือ การอ่านริมฝีปาก ท่าแนะคำพูดและการสื่อสารรวม

3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษากลุ่ม

3.1 ความหมายของการให้คำปรึกษากลุ่ม

ทรอสเซอร์ (Trotzer. 2006: 27) ให้ความหมายของการให้คำปรึกษากลุ่มว่าเป็นการพัฒนาเครือข่ายระหว่างบุคคล ที่มีความไว้วางใจ การยอมรับ การนับถือ ความอบอุ่น การสื่อสาร และการทำความเข้าใจ โดยผู้ให้คำปรึกษา 1 คน กับผู้รับคำปรึกษาหลายคนมาอยู่ร่วมกันในกลุ่ม เพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการเผชิญกับความไม่พึงพอใจหรือปัญหาในชีวิตของผู้รับคำปรึกษา และค้นหา ทำความเข้าใจและหาวิธีการในการแก้ไขปัญหาและความไม่พึงพอใจเหล่านั้น

คอเรย์ (Corey. 2012: 28) กล่าวว่า การให้คำปรึกษากลุ่มคือ กระบวนการ ที่มุ่งเน้นไปที่การสื่อสารทางความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรม ระหว่างบุคคล ด้วยการตระหนักรู้ เพื่อแก้ไขปัญหาที่สมาชิกกลุ่มเป็นผู้กำหนดประเด็นปัญหาและเป้าหมายด้วยตนเอง เมื่อสมาชิกต้องเผชิญกับสภาวะวิกฤติ ความขัดแย้ง หรือพฤติกรรมพ่ายแพ้ตนเอง ด้วยการค้นหาศักยภาพภายในตัวสมาชิกกลุ่ม เพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาความงอกงามตลอดชีวิต การให้คำปรึกษากลุ่มมุ่งจัดสรรบรรยากาศของความไว้วางใจ ด้วยความเข้าใจอย่างลึกซึ้งและให้การสนับสนุน เพื่อให้สมาชิกสามารถมีส่วน

ร่วมสำรวจประเด็นที่เกี่ยวข้อง และสามารถพัฒนาทักษะในการแก้ปัญหาต่างๆ เพื่อที่จะสามารถจัดการกับปัญหาชีวิตที่มีความคล้ายคลึงกันต่อไปในอนาคตได้

วัชร ทรัพย์มี (2556: 113 – 114) ได้ให้ความหมายของการให้คำปรึกษากลุ่มไว้ว่าเป็นรูปแบบหนึ่งของการปรึกษา เป็นกระบวนการที่ผู้มีความต้องการตรงกันที่จะปรับปรุงตนเอง หรือต้องการจะแก้ปัญหาใดปัญหาหนึ่งร่วมกัน มาปรึกษาหารือซึ่งกันและกันเป็นกลุ่ม โดยมีผู้ให้คำปรึกษาร่วมอยู่ด้วย สมาชิกในกลุ่มจะมีโอกาสได้แสดงออกเกี่ยวกับความรู้สึกและความคิดเห็นของแต่ละคน เป็นการได้ระบายความรู้สึกขัดแย้งในจิตใจ ได้สำรวจตนเอง ได้ฝึกการยอมรับตนเอง กล้าเผชิญปัญหาและได้ให้ความคิดในการแก้ปัญหาหรือปรับปรุงตนเองกับทั้งได้รับฟังความรู้สึกและความคิดเห็นของผู้อื่นและได้ตระหนักว่าผู้อื่นก็มีความรู้สึกขัดแย้งหรือความคิดเห็นเช่นเดียวกับตน ไม่ใช่ตนเองคนเดียวที่มีปัญหา

พัชรภรณ์ ศรีสวัสดิ์ (2561: 4) ที่กล่าวว่า การให้คำปรึกษากลุ่มเป็นกระบวนการเพื่อพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ซึ่งผู้ให้คำปรึกษาเป็นบุคคลที่ต้องได้รับการฝึกฝนทางวิชาชีพ เพื่อสามารถดำเนินการกลุ่มกับผู้รับคำปรึกษาที่มีความหลากหลายได้ ซึ่งการให้คำปรึกษากลุ่มนี้จะสามารถช่วยเหลือบุคคลเผชิญกับปัญหาที่เกิดขึ้นและสามารถค้นพบ ทำความเข้าใจและส่งเสริมแนวทางในการแก้ไขปัญหาได้

จากแนวความคิดหลายแนวคิดที่ได้กล่าวมาทำให้สามารถสรุปได้ว่าการให้คำปรึกษากลุ่มเป็นวิธีการช่วยเหลือบุคคลที่มีปัญหาและจุดมุ่งหมายที่คล้ายกันมารวมกลุ่มเพื่อหาแนวทางในการแก้ปัญหา โดยมีผู้นำกลุ่มเป็นผู้เอื้ออำนวยให้เกิดกระบวนการของกลุ่มการให้คำปรึกษา

3.2 แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับการให้คำปรึกษากลุ่ม

การให้คำปรึกษากลุ่มเป็นกระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลโดยผ่านการทำงานของแต่ละบุคคลภายในกลุ่มและผู้ให้คำปรึกษาเพื่อค้นหาปัญหา ความรู้สึก ทศนคติ และคุณค่า โดยการปรับเปลี่ยนทัศนคติและการรับรู้เพื่อให้สมาชิกภายในกลุ่มสามารถจัดการกับปัญหาได้ดีขึ้น

กระบวนการให้คำปรึกษากลุ่มตระหนักว่าปัญหาส่วนใหญ่มีพื้นฐานมาจากการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ดังนั้นบุคคลจะต้องเรียนรู้เพื่อที่จะมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีภายในกลุ่ม ลักษณะของบุคคลจะแสดงให้เห็นโดยผ่านการมีปฏิสัมพันธ์ภายในกลุ่ม และการให้คำปรึกษากลุ่มยังให้โอกาสที่จะเปิดเผยความเชื่อมั่นและการพัฒนาความเข้าใจของตนเอง นอกจากนี้กระบวนการให้คำปรึกษากลุ่มยังให้โอกาสเพื่อที่จะเห็นถึงปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและประโยชน์จากการสนับสนุนของกลุ่ม

ในกลุ่มสมาชิกสามารถที่จะค้นหาและเข้าใจปัญหาของตนเองจากการสังเกตพฤติกรรมของบุคคลอื่นๆ กระบวนการจะช่วยให้บุคคลตระหนักและพิจารณาถึงทางเลือก ดังนั้นกลุ่มจึงกลายมาเป็นรูปแบบพื้นฐานที่มีคุณค่า กลุ่มให้โอกาสในการที่จะค้นหาปัญหา ความคิดเห็น ความรู้สึก สมมติฐานและความมั่นใจ ในความพยายามที่จะเปลี่ยนแปลงทัศนคติและการรับรู้

การให้คำปรึกษาเกิดจากข้อสันนิษฐานที่ว่ามนุษย์เป็นสัตว์สังคมอยู่รวมกันเป็นกลุ่ม การตัดสินใจเกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์ทางสังคม ดินเคเมอร์ (Dinkmeyer. 1968 : 36) ได้กล่าวว่า การให้คำปรึกษากลุ่มอยู่บนแนวคิดพื้นฐานดังนี้

1. พฤติกรรมทุกพฤติกรรมมีความหมายทางสังคมมนุษย์ มนุษย์เป็นสิ่งมีชีวิตที่อาศัยอยู่รวมกันเป็นสังคม และพฤติกรรมที่แสดงออกมานั้นต้องเป็นที่เข้าใจได้ในสังคมหรือบริบทนั้นๆได้ เมื่อบุคคลอยู่ในกลุ่มก็จะทำให้การทำหน้าที่ปฏิสัมพันธ์ต่าง ๆ ทำได้อย่างเต็มที่ ซึ่งแต่ละคนจะต้องพึ่งพิงกันในกลุ่มเพื่อการพัฒนาตนเองต่อไป ซึ่งพฤติกรรมต่าง ๆ เป็นผลพวงจากสังคมนั่นเอง

2. การเป็นเจ้าของเป็นความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ มนุษย์เราต้องการ การระบุ และการเป็นเจ้าของ ความสามารถในการให้และการรับในกรอบของสัมพันธภาพระหว่างบุคคลเป็นส่วนประกอบที่สำคัญในการดำเนินชีวิตที่เป็นปกติ

3. พฤติกรรมเกิดจากการมองภาพแบบองค์รวมโดยมองทั้งหน่วย และเป็นแบบแผน ไม่มุ่งไปส่วนใดส่วนหนึ่งเท่านั้น

4. การเข้าใจบุคคลจำเป็นต้องมองในปรากฏการณ์เฉพาะของบุคคลว่า บุคคลเหล่านั้นได้รับการเรียนรู้จากสังคม หรือบุคคลอื่นอย่างไร เหตุใดเขาจึงเข้าใจหรือตีความอย่างนั้น

5. บุคคลแต่ละคนมีพลังอย่างสร้างสรรค์ในการตีความหมายเข้าข้างตัวเอง

6. แรงจูงใจเป็นแรงผลักดันที่จะทำให้มนุษย์ทำสิ่งที่จะส่งเสริมความภูมิใจในตนเอง มนุษย์มีแรงจูงใจที่จะต่อสู้เพื่อไปสู่เป้าหมาย

7. พฤติกรรมมีวัตถุประสงค์และเป้าหมาย ผู้ให้คำปรึกษาจะมองไปที่เป้าหมายซึ่งเป็นผลขั้นสุดท้ายของการให้คำปรึกษากลุ่ม

8. สิ่งสำคัญ คือ จะต้องเข้าใจถึงหลักจิตวิทยา

9. การสนใจทางสังคมเป็นแนวคิดสำคัญในการเข้าใจพฤติกรรม

แนวคิดพื้นฐานเหล่านี้เป็นหลักการสำคัญที่ใช้ในกระบวนการให้คำปรึกษากลุ่ม การตระหนักถึงปัญหาจะเป็นพื้นฐานที่ทำให้การปรึกษากลุ่มมีความสำคัญ ทั้งการวินิจฉัยและการแก้ปัญหา

3.3 จุดมุ่งหมายของการให้คำปรึกษากลุ่ม

ทรอสเซอร์ (Trotzer. 2006: 393 – 395) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการให้คำปรึกษากลุ่มไว้ดังนี้

1. เพื่อพัฒนาสัมพันธภาพ ตลอดจนช่วยให้สมาชิกได้ค้นพบความต้องการทางด้านจิตใจและการพัฒนาการของตน

2. เพื่อให้สมาชิกค้นหาเอกลักษณ์แห่งตน

3. เพื่อให้สมาชิกเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์

4. เพื่อช่วยให้สมาชิกได้พัฒนาทักษะทางสังคมและสามารถแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพทางสังคม

5. เพื่อส่งเสริมให้สมาชิกเข้าใจ ยอมรับทั้งตนเองและผู้อื่น

6. เพื่อช่วยให้สมาชิกร่วมกันจัดการกับปัญหาที่มีลักษณะเหมือนกันได้

7. เพื่อให้สมาชิกพัฒนาความเชื่อมั่นและมีความรับผิดชอบต่องานของตนเอง ซึ่งส่งผลต่อการอยู่ร่วมกับผู้อื่น

8. เพื่อช่วยให้สมาชิกจัดการกับความกังวลและปัญหาที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการตัดสินใจทั้งในเรื่องการศึกษาและอาชีพ

9. เพื่อช่วยให้สมาชิกตรวจสอบความรู้สึก เจตคติ ค่านิยม และความคิด เกี่ยวกับประสบการณ์ของตนกับโลกภายนอก

10. เพื่อให้สมาชิกเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ และเกิดพฤติกรรมการปรับตัวในทิศทางที่พึงประสงค์

คอเรีย (Corey. 2012: 29) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการให้คำปรึกษากลุ่ม ไว้ดังนี้

1. เพื่อเพิ่มพูนการตระหนักรู้และความเข้าใจในตนเอง และพัฒนาการรับรู้ถึงเอกลักษณ์ของตนเอง

2. เพื่อรับรู้ถึงความต้องการและปัญหาที่คล้ายคลึงกันของสมาชิกกลุ่มและเพื่อพัฒนาความรู้สึกของความเชื่อมโยง

3. เพื่อช่วยให้สมาชิกเรียนรู้ถึงวิธีการสร้างเป้าหมายและสัมพันธภาพที่ใกล้ชิด

4. เพื่อเรียนรู้ที่จะไว้วางใจตนเองและให้ความไว้วางใจผู้อื่น

5. เพื่อเพิ่มพูนการยอมรับตนเอง ความเชื่อมั่นในตนเอง การนับถือตนเอง และมุมมองใหม่ที่มีต่อตนเองและผู้อื่น

6. เพื่อเรียนรู้วิธีที่จะแสดงออกทางอารมณ์ที่เหมาะสม

7. เพื่อพัฒนาความใส่ใจและรักใคร่ผู้อื่นมากยิ่งขึ้น

8. เพื่อหาหนทางในการพัฒนาตนเองและการแก้ไขความขัดแย้งกับผู้อื่น

9. เพื่อเพิ่มการกำกับตนเอง พึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน และมีความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่นได้มากยิ่งขึ้น

10. เพื่อตระหนักรู้ต่อทางเลือกของตนเอง และตัดสินใจเลือกอย่างเหมาะสม

11. เพื่อกำหนดแผนการในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม

12. เพื่อเรียนรู้ทักษะทางสังคมที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

13. เพื่อเรียนรู้วิธีการ ดูแล ใส่ใจ ซื่อสัตย์ และตรงไปตรงมา กับบุคคลอื่น

14. เพื่อสร้างความชัดเจนในค่านิยมของตนเอง และตัดสินใจว่าจะเปลี่ยนแปลง

จากที่กล่าวมาสามารถสรุปเป้าหมายของการให้คำปรึกษากลุ่มได้ว่าเป็นการพัฒนาสัมพันธภาพของตนเองและผู้อื่น รู้จักความต้องการและเป้าหมายของตนเอง เข้าใจ ยอมรับตนเองและบุคคลอื่นมากขึ้น สามารถพัฒนาและเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนเองได้

3.4 ประโยชน์ของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม

ไลเนและคณะ (Livneh; et al. 2004: 1-2) กล่าวว่าประโยชน์ของการให้คำปรึกษากลุ่มมีดังต่อไปนี้

1. กลุ่มสามารถช่วยบุคคลที่พยายามที่จะแก้ปัญหาโดยการให้บุคคลได้มีโอกาสเรียนรู้จากบุคคลอื่นถึงวิธีการที่พวกเขาสามารถผ่านพ้นความยากลำบากในการแก้ไขปัญหาอื่นๆ
2. กลุ่มเสมือนเป็นเวทีสำหรับการปลดปล่อยอารมณ์ที่แบกภาระ การตระหนักถึงบุคคลอื่นที่เผชิญปัญหาคล้ายๆกับเราทำให้สามารถลดความวิตกกังวลและความกลัวลงได้
3. ประสบการณ์กลุ่มสามารถที่จะลดความทุกข์ทางด้านจิตใจ เช่น เครียด และความเจ็บปวด ลงได้
4. ประสบการณ์กลุ่มโดยผ่านการสร้างแบบจำลองการขัดเกลาทางสังคมและการฝึกทักษะทางสังคม ทำให้สมาชิกกลุ่มสามารถเรียนรู้และฝึกปฏิบัติเพื่อนำไปใช้กับสถานการณ์จริงภายนอกกลุ่มได้
5. ผู้นำกลุ่มสามารถที่จะพัฒนาการประเมินทางด้านจิตใจได้ถูกต้องและครอบคลุมมากขึ้นโดยผ่านรูปแบบของกลุ่ม
6. การพัฒนาเครือข่ายการช่วยเหลือทางสังคมทำได้ง่ายขึ้นผ่านรูปแบบสัมพันธภาพระหว่างการให้คำปรึกษากลุ่ม

คอเรย์ (Corey.2012: 29) กล่าวว่าประโยชน์ของการให้คำปรึกษากลุ่มนั้นไม่เพียงแต่จะทำให้บุคคลบรรลุถึงเป้าหมายที่ได้ตั้งไว้ แต่การให้คำปรึกษากลุ่มยังให้การมีส่วนร่วมในชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับสมาชิกที่มีความแตกต่างกันทั้งในเรื่องของอายุ ความสนใจ ภูมิหลัง สถานะทางสังคมและชนิดของปัญหา ในฐานะสังคมเล็กๆกลุ่มจะให้ตัวอย่างสภาพความเป็นจริงเกี่ยวกับอุปสรรคและปัญหาความขัดแย้งของสมาชิก

สรุปได้ว่าการให้คำปรึกษากลุ่มมีประโยชน์ในการที่ทำให้บุคคลสามารถแก้ปัญหาของตนเองได้ด้วยตนเองโดยการเรียนรู้จากประสบการณ์ของคนอื่นๆ และทำให้สามารถบรรลุถึงเป้าหมายที่ตั้งไว้ได้

3.5 บทบาทของผู้นำกลุ่ม

คอเรย์ (Corey. 2012: 39-42) ได้กล่าวถึงคุณสมบัติของผู้นำกลุ่มที่มีประสิทธิภาพไว้ดังนี้

1. การอยู่กับปัจจุบัน (Presence) หมายถึงการอยู่กับอารมณ์กับความสุขหรือความเจ็บปวดที่เป็นประสบการณ์ของคนอื่นๆที่ได้รับ ผู้นำกลุ่มควรจะตระหนักและแสดงออกซึ่งอารมณ์ของตนเอง เพื่อเข้ามามีส่วนร่วมในอารมณ์นั้นกับสมาชิกคนอื่น ความสามารถของผู้นำกลุ่มในการดึงเอาประสบการณ์เหล่านี้มาใช้จะทำให้ง่ายต่อผู้นำกลุ่มในการเข้าไปมีส่วนร่วมกับสมาชิกภายในกลุ่ม และสิ่งเหล่านี้จะนำไปสู่การเอื้ออำนวยให้สมาชิกกลุ่มมีการเปิดเผยตนเองได้อย่างเต็มที่

2. พลังส่วนบุคคล (Personal power) ผู้นำกลุ่มควรมีความเชื่อมั่นในตนเองและมีความตระหนักว่าตนเองสามารถมีอิทธิพลกับผู้อื่น ถ้าผู้นำกลุ่มไม่มีความรู้สึกว่ามีพลังในการดำเนินชีวิตแล้ว ก็จะเป็นสิ่งที่ยุ่งยากที่ผู้นำกลุ่มจะเอื้ออำนวยให้สมาชิกกลุ่มมีพลังอำนาจในตนเอง ผู้นำกลุ่มควรให้การส่งเสริมโดยการให้กำลังใจกับสมาชิกกลุ่ม เพราะผู้นำกลุ่มเป็นตัวกระตุ้นให้สมาชิกเกิดการต่อสู้ และมีความสามารถในการดำรงชีวิต

3. ความกล้าหาญ (Courage) ผู้นำกลุ่มควรมีความตระหนักว่าพวกเขาต้องแสดงความกล้าที่จะได้ตอบกับสมาชิกกลุ่ม ผู้นำกลุ่มแสดงความกล้าโดยการสร้างความเสี่ยงในกลุ่มแสดงให้เกิดความผิดพลาดในกลุ่ม และการมีปฏิกริยากับปัญหาของตนเอง โดยผู้นำกลุ่มต้องแสดงตามสัญชาตญาณและความเชื่อ สิ่งเหล่านี้จะทำให้สมาชิกเกิดการเรียนรู้ว่าพวกเขาจะต้องทำอย่างไรเมื่อต้องเผชิญกับข้อผิดพลาด

4. ความพร้อมในการเผชิญหน้าด้วยตนเอง (Willing to confront oneself) เป็นคุณสมบัติของผู้นำกลุ่มที่จะจัดการกับสิ่งที่เกิดขึ้นในชีวิตของเขา มีการสำรวจถึงความบกพร่องต่าง ๆ ของตนเอง และยอมรับถึงความบกพร่องนั้น โดยไม่ผลักดันให้สาเหตุของความบกพร่องหรือความล้มเหลวที่เกิดขึ้นไปสู่สิ่งต่าง ๆ ภายนอก และไม่ได้หันมาพิจารณาตนเอง การกระทำเช่นนี้ของผู้นำกลุ่มจะเป็นแรงจูงใจให้สมาชิกหันมาสำรวจตนเอง และพร้อมที่จะเผชิญหน้ากับตนเอง เพื่อหาทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตของเขาต่อไป

5. ความจริงใจและความน่าเชื่อถือ (Sincerity and authenticity) ผู้นำกลุ่มต้องมีการแสดงออกอย่างจริงใจกับสมาชิกกลุ่ม ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาความสามารถหรือการเผชิญหน้ากับปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ของสมาชิก รวมทั้งมีการแสดงออกอย่างตรงไปตรงมา เพื่อเป็นแบบอย่างให้สมาชิกมีการแสดงออกอย่างเปิดเผยและจริงใจต่อประสบการณ์ของเพื่อนสมาชิกในกลุ่ม เป็นการแสดงออกของผู้นำกลุ่มที่มีลักษณะเป็นเอกลักษณ์ของตนเอง ไม่ยึดติดกับการคาดหวังจากผู้อื่น มีการแสดงออกจากความรู้ที่แท้จริง ไม่มีการเสแสร้งหรือแสดงบทบาทเพื่อเป็นการป้องกันตนเอง เต็มใจที่จะเปิดเผยตนเอง มีการระบายความรู้สึกและแสดงปฏิกิริยาต่าง ๆ ที่เหมาะสม

6. เอกลักษณ์แห่งตน (Sense of identity) ผู้นำกลุ่มที่ตระหนักถึงแรงจูงใจความต้องการ ความเชื่อ ทศนคติ ค่านิยม ตลอดจนจุดมุ่งหมายในการดำเนินชีวิตของตนเอง จะเป็นผู้ที่ช่วยให้สมาชิกกลุ่มได้ค้นพบเอกลักษณ์ของตนเองได้เช่นเดียวกัน ดังนั้นผู้นำกลุ่มควรมีความชัดเจนในเอกลักษณ์ของตนเองก่อนเพื่อเป็นแบบอย่างในทางสร้างสรรค์ให้แก่สมาชิกในกลุ่ม

7. ความเชื่อในกระบวนการกลุ่มและความกระตือรือร้น (Belief in group process and enthusiasm) ผู้นำกลุ่มที่มีความมั่นใจในวิธีการให้คำปรึกษากลุ่มว่าสามารถให้ความช่วยเหลือสมาชิกกลุ่มได้ ย่อมเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้กระบวนการกลุ่มประสบความสำเร็จ เพราะผู้นำกลุ่มจะมีแรงจูงใจ และมีความกระตือรือร้นต่อการดำเนินกลุ่ม เพื่อให้กลุ่มสร้างคุณค่าและผลประโยชน์ให้กับสมาชิกอย่างแท้จริง รวมทั้งผู้นำกลุ่มควรแสดงออกอย่างมีชีวิตชีวา มีความสนใจอย่างจริงจัง ทำที่ต่าง ๆ ของผู้นำกลุ่มไม่จะเป็นการแสดงความเห็นอกเห็นใจ การแสดงความรู้สึกในการเปิดเผยตนเอง การสนับสนุนให้สมาชิกกลุ่มเปิดเผยตนเอง ย่อมแสดงถึงแรงจูงใจทัศนคติ ค่านิยม

ความคิด ความต้องการของผู้ในกลุ่ม และมีอิทธิพลต่อสมาชิกกลุ่มด้วย ผู้นำกลุ่มที่ขาดความกระตือรือร้นในการนำกลุ่ม จะทำให้สมาชิกขาดความสนใจและหลีกเลี่ยงการมีส่วนร่วมในกลุ่ม

8. ความคิดสร้างสรรค์และแนวคิดใหม่ๆ (Inventiveness and creativity) ผู้นำกลุ่มควรมีความสามารถที่จะใช้วิธีการใหม่ๆ ที่เกิดจากความคิดสร้างสรรค์ของตนเองในการนำกลุ่ม เพื่อให้กระบวนการกลุ่มดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ และสมาชิกมีความกระตือรือร้นที่จะให้ความช่วยเหลือ สิ่งที่ผู้นำกลุ่มควรหลีกเลี่ยงคือการจัดโปรแกรมไวล้งหน้า หรือนำเทคนิคที่ไม่เกี่ยวข้องมาใช้ในการนำกลุ่ม เพราะนอกจากจะทำให้เกิดความเบื่อหน่ายแล้ว ยังทำให้สมาชิกกลุ่มได้รับประโยชน์จากการเข้ากลุ่มลดน้อยลงไป

สรุปได้ว่าบทบาทผู้นำกลุ่มที่มีประสิทธิภาพควรประกอบด้วย การอยู่กับปัจจุบันในขณะที่ทำกลุ่ม มีพลังส่วนบุคคล มีความกล้าหาญ มีความพร้อมในการเผชิญหน้าด้วยตนเอง มีความจริงใจและมีความน่าเชื่อถือ มีเอกลักษณ์แห่งตน มีความเชื่อในกระบวนการกลุ่มและมีความกระตือรือร้น และมีความคิดสร้างสรรค์และแนวคิดใหม่ๆ

3.6 ทักษะของผู้นำกลุ่ม

คอเรีย (Corey. 2012: 47-53) ได้กล่าวว่าทักษะที่สำคัญและจำเป็นต่อผู้นำกลุ่ม มีดังนี้

1. การฟังอย่างตั้งใจ (Active listening) เป็นการแสดงความใส่ใจทั้งคำพูดและความรู้สึกของผู้พูดที่แสดงออกมาทั้งด้วยคำพูด หรือท่าทาง น้ำเสียง และการแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ การให้ความสนใจเอาใจใส่ผู้พูด การตั้งใจฟังอย่างกระตือรือร้น การหันหน้าเข้าหาผู้พูด การโน้มตัวเข้าหาเล็กน้อย การแสดงท่าทีที่อบอุ่นเป็นกันเอง ผ่อนคลาย การประสานสายตา ซึ่งการฟังอย่างตั้งใจนี้ทำให้สามารถติดตามเรื่องไม่ว่าจะเป็นเนื้อหา ความรู้สึก และอารมณ์ของผู้พูดได้อย่างชัดเจน ตลอดจนรับรู้ถึงสิ่งที่ซ่อนเร้นอยู่ โดยที่ผู้พูดไม่ได้สื่อออกมา

2. การทวนซ้ำ (Restating) เป็นการพูดทวนซ้ำในคำพูดของสมาชิกโดยไม่มีการเพิ่มเติมข้อความใหม่เข้าไป วัตถุประสงค์เพื่อต้องการให้สมาชิกได้ฟังและเกิดความเข้าใจความหมายที่ชัดเจนขึ้นในปัญหาที่ยุ่งยาก ซึ่งเกี่ยวข้องกับความรู้สึกและความคิดของเขา ขณะเดียวกันก็เป็นการสื่อให้สมาชิกทราบว่าผู้นำกลุ่มมีความเข้าใจในสิ่งที่สมาชิกพูด

3. การทำให้เกิดความกระจ่าง (Clarifying) เป็นทักษะที่ผู้นำกลุ่มพยายามดึงเอาปัญหาที่ซ่อนเร้นอยู่ รวมทั้งความคิด ความรู้สึก ความขัดแย้งต่าง ๆ ออกมาเปิดเผย เพื่อให้เกิดความกระจ่างชัดในสิ่งที่สมาชิกยังสับสนอยู่ อันเป็นการช่วยให้สมาชิกได้สำรวจปัญหาได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น

4. การสรุปความ (Summarizing) เป็นการช่วยให้มีการรวบรวมความคิดและเนื้อหาที่เป็นประเด็นที่สำคัญ ให้มีการเชื่อมโยงกัน โดยใช้คำพูดที่กระชับและได้ใจความ ผู้นำกลุ่มอาจจะเป็นผู้สรุปเองหรือสมาชิกแต่ละคนเป็นผู้สรุปถึงสิ่งที่ได้อภิปรายกันในกลุ่มก็ได้ การสรุปจะนำมาใช้เมื่อ

ต้องการยุติการสนทนาหรือต้องการเปลี่ยนความคิดความสนใจจากสมาชิกคนหนึ่งไปสู่สมาชิกอีกคนหนึ่ง

5. การถาม (Questioning) เป็นการช่วยให้สมาชิกมีการแลกเปลี่ยนความคิดที่เป็นประโยชน์ซึ่งกันและกัน และเปิดโอกาสให้สมาชิกพูดถึงความต้องการ อารมณ์ และความรู้สึกเพื่อให้สมาชิกได้เกิดความกระจำ และนำไปสู่การสำรวจตนเอง คำถามที่เหมาะสมควรเป็นคำถามปลายเปิดมากกว่าคำถามปลายปิด และควรหลีกเลี่ยงการใช้คำถามมากเกินไปเพราะจะทำให้สมาชิกรู้สึกอึดอัดใจ โดยเฉพาะคำถามที่สมาชิกเกิดความรู้สึกว่าถูกคุกคาม และอาจมีผลต่อบรรยากาศความปลอดภัยภายในกลุ่ม

6. การตีความ (Interpreting) เป็นทักษะที่ใช้ในการอธิบายถึงสาเหตุของพฤติกรรม โดยมีการตีความในเชิงวิจักษ์ การคาดคะเนถึงสาเหตุของปัญหานั้น ๆ เพื่อช่วยให้สมาชิกได้พิจารณาตนเองในแง่มุมแตกต่างไปจากเดิม และพิจารณาทางเลือกใหม่ ๆ ให้แก่ตนเองผู้นำกลุ่มควรใช้ทักษะนี้หลังจากที่ได้ทำความรู้จักกับสมาชิกเป็นอย่างดีแล้ว และควรเปิดโอกาสให้สมาชิกแสดงปฏิกิริยาต่อการตีความนั้น ๆ ด้วย

7. การเผชิญหน้า (Confronting) เป็นทักษะที่ชี้ให้เห็นการกระทำของสมาชิกอย่างเปิดเผย ตรงไปตรงมา และมีความจริงใจ ผู้นำกลุ่มจำเป็นต้องใช้ทักษะนี้เพื่อช่วยให้สมาชิกได้มองเห็นความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในตัวสมาชิก หรือความไม่สอดคล้องกันระหว่างความคิดความรู้สึก และการกระทำของเขา ซึ่งจะทำให้สมาชิกมีความรับผิดชอบต่องานของตนเอง ทักษะการเผชิญหน้าควรจะใช้เมื่อกลุ่มมีความไว้วางใจและยอมรับซึ่งกันและกันเรียบร้อยแล้ว และจะต้องระมัดระวังในการใช้ทักษะนี้ต่อการกระทำของสมาชิก ไม่ใช่ตัวเขา รวมทั้งมีเป้าหมายเพื่อการให้ความช่วยเหลือหรือสร้างสรรค์มากกว่าทำลาย

8. การสะท้อนความรู้สึก (Reflecting feelings) เป็นการสื่อให้สมาชิกทราบว่าผู้นำกลุ่มมีความเข้าใจความรู้สึกของสมาชิก จากการฟังสิ่งที่สมาชิกพูด และสะท้อนออกมาเป็นคำพูดที่ชัดเจนให้สมาชิกได้ทราบถึงอารมณ์และความรู้สึกของตนเอง ผู้นำกลุ่มเปรียบเหมือนกระจกเงาสะท้อนให้สมาชิกมองเห็นตัวเอง มองเห็นความรู้สึกที่ซ่อนเร้นอยู่ภายใน และการสะท้อนความรู้สึกยังเป็นการแสดงถึงความเอาใจใส่ ความสนใจ ความเข้าใจทุก ๆ สิ่งซึ่งสมาชิกพูดหรือทำทางที่สมาชิกแสดงออก

9. การสนับสนุน (Supporting) เป็นทักษะที่ผู้นำกลุ่มให้การเสริมแรงแก่สมาชิกที่พยายามเข้ามามีส่วนร่วมในกลุ่ม เช่น การเปิดเผยถึงอารมณ์ของตนเอง เรื่องราวส่วนตัว การแสดงความคิดเห็นต่อสิ่งที่มีการอภิปรายในกลุ่ม โดยผู้นำกลุ่มต้องมีการตอบสนองด้วยการฟังอย่างตั้งใจ แสดงท่าทีเอาใจใส่ มีการประสานสายตา แสดงการยอมรับและมีความกระตือรือร้น

10. การเห็นอกเห็นใจ (Empathizing) เป็นทักษะสำคัญที่ผู้นำกลุ่มไวต่อความรู้สึกในโลกของสมาชิก การเห็นอกเห็นใจอย่างมีประสิทธิภาพของผู้นำกลุ่มต้องมีความใส่ใจและให้ความนับถือกับสมาชิกกลุ่ม

11. การเอื้ออำนวยความสะดวก (Facilitating) เป็นทักษะที่ช่วยทำให้เกิดปฏิสัมพันธ์ขึ้นภายในกลุ่ม โดยการสร้างบรรยากาศของความปลอดภัย ความไว้วางใจ การยอมรับซึ่งกันและกันภายในกลุ่ม เพื่อเป็นการส่งเสริมให้สมาชิกมีการเปิดเผยตนเอง มีการทดลองแสดงพฤติกรรมใหม่ๆ สนับสนุนให้สมาชิกแสดงออกอย่างเปิดเผย ตรงไปตรงมา ในสิ่งที่ยังมีความขัดแย้งกันอยู่ช่วยให้สมาชิกเอาชนะปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ รวมทั้งช่วยให้สมาชิกผสมผสานสิ่งที่เขาได้เรียนรู้ในกลุ่มลงมือไปปฏิบัติจริงในชีวิตประจำวัน

12. การริเริ่ม (Initiating) เป็นทักษะที่ผู้นำกลุ่มมีบทบาทชัดเจนในการนำกลุ่ม เช่น กำหนดว่ากลุ่มจะดำเนินไปในทิศทางใด หรือจะมีปฏิสัมพันธ์กันอย่างไร กรณีนี้จะช่วยลดความวิตกกังวลของสมาชิกในการเข้ากลุ่มในระยะแรก ๆ ผู้นำกลุ่มควรใช้ทักษะนี้ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ของกลุ่มโดยเปิดโอกาสให้สมาชิกได้กำหนดแนวทางด้วยตัวของเขาเองบ้าง เมื่อกลุ่มพัฒนาไปช่วงระยะเวลาหนึ่ง เพื่อสนับสนุนให้สมาชิกได้ค้นหาความต้องการของตนเอง และมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางของกลุ่มทักษะนี้จะช่วยให้สมาชิกที่ไม่มั่นใจในตนเอง สามารถแสดงความรู้สึกของตนเองออกมาได้

13. การกำหนดเป้าหมาย (Setting goal) การกำหนดเป้าหมายเป็นสิ่งสำคัญในการให้คำปรึกษากลุ่ม ที่ผู้นำกลุ่มไม่ได้เป็นผู้กำหนด แต่สมาชิกกลุ่มจะร่วมกันทำความชัดเจนในเป้าหมายที่เฉพาะของพวกเขาเอง แม้ว่าการกำหนดเป้าหมายจะเป็นสิ่งสำคัญในช่วงเริ่มต้นของกลุ่ม ตลอดการดำเนินกลุ่ม ผู้นำกลุ่มต้องให้กำลังใจสมาชิกในการค้นหาเป้าหมายอื่น ๆ ของสมาชิกเอง ซึ่งอาจมีการปรับเปลี่ยนถ้ามีความจำเป็น ถ้าผู้นำกลุ่มไม่มีทักษะในการทำหายสมาชิกให้กำหนดเป้าหมายที่เป็นรูปธรรม ก็จะทำให้การดำเนินกลุ่มไม่มีจุดหมายปลายทาง

14. การให้ข้อมูลย้อนกลับ (Giving feedback) เป็นทักษะที่ผู้นำกลุ่มใช้แสดงความคิดเห็นอย่างตรงไปตรงมา และเฉพาะเจาะจงในสิ่งที่ผู้นำกลุ่มสังเกตเห็น หรือมีความรู้สึกต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างไร ก็แสดงข้อมูลเหล่านั้นออกมา ขณะเดียวกันผู้นำกลุ่มก็ควรสนับสนุนให้สมาชิกมีการให้ข้อมูลย้อนกลับซึ่งกันและกัน โดยแสดงออกอย่างเปิดเผยตรงไปตรงมาในสิ่งที่เขาสังเกตได้ ทักษะนี้จะช่วยให้สมาชิกได้ทราบถึงความคิดที่ผู้อื่นมีต่อตนเอง

15. การให้คำแนะนำ (Suggesting) เป็นทักษะที่ผู้นำกลุ่มให้คำแนะนำหรือข้อเสนอแนะแก่สมาชิกเพื่อให้สมาชิกได้พัฒนาทางเลือกในการแก้ไขปัญหา ซึ่งอาจกระทำได้หลายรูปแบบ เป็นต้นว่า การให้ข้อเสนอแนะ การให้ข้อมูล การกำหนดงานให้ไปทำการบ้าน การให้คำแนะนำอาจจะมาจากเพื่อนสมาชิกภายในกลุ่ม วิธีการนี้จะช่วยให้สมาชิกพัฒนาตนเองได้อย่างรวดเร็ว แต่ขณะเดียวกันก็อาจทำให้สมาชิกมีการพึ่งพามากขึ้น ผู้นำกลุ่มจึงควรพิจารณาถึงความเหมาะสมของการให้คำแนะนำ และควรให้ข้อเสนอแนะโดยปราศจากอคติ ให้ข้อมูลที่ถูกต้องเฉพาะเจาะจง และตรงไปตรงมา พร้อมทั้งเปิดโอกาสให้สมาชิกได้แสดงความคิดเห็นด้วย

16. การปกป้อง (Protecting) ในขณะที่ยังกลุ่มกำลังพัฒนา สมาชิกกลุ่มอาจมีการวิพากษ์วิจารณ์กันอย่างเกินขอบเขต ด้วยความรุนแรง หรือมีการโยนความคิดให้ผู้อื่น และมีการทำร้ายจิตใจกัน ปฏิสัมพันธ์ในลักษณะนี้จะมีผลทำให้สมาชิกคนใดคนหนึ่งได้รับการปฏิบัติอย่างไม่

เหมาะสม ผู้นำกลุ่มต้องใช้ทักษะนี้มาสอดแทรก เพื่อป้องกันอันตรายที่อาจจะเกิดขึ้นจากความเสี่ยงทางด้านจิตใจหรือทางร่างกาย และจากการปฏิบัติที่ไม่เหมาะสมของกลุ่ม การใช้ทักษะนี้จึงควรมีการระมัดระวังให้มาก เนื่องจากถ้าใช้มากเกินไปจะมีผลต่อการจำกัดการแสดงออกของสมาชิกได้ จะทำให้สมาชิกเกิดความรู้สึกอึดอัดใจ และมีผลต่อบรรยากาศกลุ่ม

17. การเปิดเผยตนเอง (Disclosing oneself) เมื่อผู้นำกลุ่มมีการเปิดเผยเรื่องราวส่วนตัวให้สมาชิกในกลุ่มทราบ ซึ่งเป็นการแสดงถึงความจริงใจ เปิดเผย และเป็นแบบอย่างให้สมาชิกกลุ่มได้เปิดเผยตนเองด้วยความเต็มใจ ผู้นำกลุ่มต้องมีความระมัดระวังในการเปิดเผยตนเอง ให้มีความเหมาะสม ต้องพิจารณาว่าสิ่งใดควรนำมาเปิดเผย จะเปิดเผยอย่างไรและมีระดับความลึกซึ้งมากน้อยแค่ไหน เพราะว่าถ้าผู้นำกลุ่มเปิดเผยตนเองมากและเร็วเกินไปสมาชิกจะมีความรู้สึกว่าผู้นำกลุ่มเป็นผู้ที่ได้ประโยชน์จากกลุ่มมากกว่าจะให้ความช่วยเหลือสมาชิก แต่ถ้าเปิดเผยน้อยเกินไป ก็เป็นการแสดงถึงความไม่จริงใจต่อกลุ่ม และอาจจะมีผลกระทบตอสัมพันธภาพระหว่างสมาชิกกับผู้นำกลุ่มได้

18. การเป็นตัวแบบ (Modeling) เป็นทักษะที่ผู้นำกลุ่มแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมภายในกลุ่ม เช่นการเอื้ออำนาจกลุ่ม การยอมรับสมาชิกกลุ่ม การให้ความสนใจสมาชิกการแสดงความคิดเห็นอย่างแท้จริง การฟังด้วยความตั้งใจ ตลอดจนทัศนคติและค่านิยมของผู้นำกลุ่มที่แสดงออกมาโดยการเปิดเผยตนเอง จะทำให้สมาชิกได้สังเกตท่าทีและเรียนรู้จากพฤติกรรมต่าง ๆ ของผู้นำกลุ่มทั้งทางตรงและทางอ้อม เพื่อประโยชน์ในการดำเนินงานของกลุ่ม

19. การเชื่อมโยง (Linking) เป็นทักษะหนึ่งที่ใช้ในการส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ในกลุ่มสมาชิก เป็นการมองหาทิศทางที่เกิดขึ้นในกลุ่ม และเชื่อมการทำงานของสมาชิกกับทิศทางเหล่านี้ โดยผู้นำกลุ่มต้องพัฒนาปฏิสัมพันธ์โดยให้สมาชิกได้มีปฏิสัมพันธ์กัน มากกว่าที่ผู้นำจะมีปฏิสัมพันธ์กับสมาชิกเอง

20. การปิดกั้น (Blocking) บางครั้งผู้นำกลุ่มต้องมีการหยุดพฤติกรรมบางอย่างภายในกลุ่ม การปิดกั้นเป็นทักษะที่ต้องการให้เกิดความรู้สึกไว การชี้แนะ และความสามารถในการหยุดการกระทำโดยปราศจากการต่อต้านของสมาชิกกลุ่ม โดยจะใช้กับพฤติกรรมที่เฉพาะ ไม่ใช้กับสมาชิกทุกคน และควรหลีกเลี่ยงการตีตราในพฤติกรรมนั้นด้วย

21. การสิ้นสุด (Terminating) ผู้นำกลุ่มควรที่จะเรียนรู้ว่าเมื่อไหร่จะยุติและจะยุติกลุ่มอย่างไร ทักษะนี้จะใช้ในการปิดกลุ่มในแต่ละครั้งหรือยุติกลุ่มในครั้งสุดท้าย โดยการให้สมาชิกอธิบายในสิ่งที่พวกเขาได้เรียนรู้และจะนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน การเตรียมการเมื่อต้องเผชิญกับปัญหภายนอกกลุ่ม การประเมินและการติดตามหลังการยุติกลุ่ม การให้ข้อมูลแหล่งที่จะช่วยสมาชิกได้มากขึ้น และการให้แนะนำรายบุคคลในกรณีที่เป็น

จากที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่าผู้นำกลุ่มที่ดีควรมีทักษะดังนี้คือ มีความสามารถในการฟังอย่างตั้งใจ การทวนซ้ำ การทำให้เกิดความกระจำ การสรุปความ การถาม การตีความ การเผชิญหน้า การสะท้อนความรู้สึก การสนับสนุน การเห็นอกเห็นใจ

การเอื้ออำนวย การริเริ่ม การกำหนดเป้าหมาย การให้ข้อมูลย้อนกลับ การให้คำแนะนำ การปกป้อง การเปิดเผยตนเอง การเป็นตัวแทน การเชื่อมโยง การปิดกั้นและการสิ้นสุด

3.7 กระบวนการให้คำปรึกษากลุ่ม

คอเรีย (Corey. 2012: 94-141) ได้แบ่งระยะของการให้คำปรึกษากลุ่มออกเป็น 2 ระยะ คือระยะแรก (Early stages) และระยะหลัง (Later stages) กล่าวคือ ประกอบด้วยขั้นตอนย่อย 3 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 คือขั้นการสร้างกลุ่ม (Pregroup Issues-Formation of the Group) ขั้นที่ 2 คือขั้นเริ่มต้น (Initial Stage-Orientation and Exploration) และขั้นที่ 3 คือขั้นเปลี่ยนผ่าน (Transition Stage-Dealing With Resistance) ส่วนระยะหลัง ประกอบด้วยขั้นตอนย่อย 3 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 4 คือขั้นปฏิบัติการ (Working Stage-Cohension and Productivity) ขั้นที่ 5 คือขั้นสิ้นสุด (Final Stage-Consolidation and Termination) และขั้นที่ 6 คือขั้นการประเมินและติดตามผล (Postgroup Issues-Evaluation Follow-Up) ซึ่งมีรายละเอียดในแต่ละขั้นดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นการสร้างกลุ่ม (Pregroup Issues-Formation of the Group) กลุ่มจะประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใดนั้น จำเป็นที่จะต้องใช้เวลาอย่างมากในการวางแผน การวางแผน ควรจะเริ่มต้นด้วยการร่างเค้าโครง ที่ประกอบด้วยจุดมุ่งหมายของกลุ่ม ประชากรของกลุ่ม หลักการ และเหตุผลที่ชัดเจนสำหรับกลุ่ม ได้แก่

1. วิธีการในการประกาศรับสมัครและการสรรหาสมาชิกกลุ่ม เป็นวิธีการที่จะได้มาซึ่งสมาชิกที่ทำกลุ่มและชนิดหรือประเภทของบุคคลที่จะมาร่วมทำกลุ่ม ดังนั้นจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้นำกลุ่มจะต้องให้ข้อมูลเกี่ยวกับเหตุผลและเป้าหมายในการทำกลุ่มกับสมาชิกที่จะมาร่วมกลุ่ม

2. กระบวนการในการคัดกรองและคัดเลือกสมาชิกกลุ่ม สำหรับมาตรฐานทางจริยธรรมของสมาคมให้คำปรึกษาของอเมริกา (ACA 2005) ที่เกี่ยวข้องกับการตรวจคัดกรองสมาชิกได้กล่าวว่า ผู้ให้คำปรึกษาควรที่จะเลือกสมาชิกกลุ่มที่ความต้องการและจุดมุ่งหมายตรงกับเป้าหมายของกลุ่ม และไม่ขัดขวางในกระบวนการทำกลุ่ม นอกจากนี้การคัดกรองควรเป็นกระบวนการสื่อสาร 2 ทาง คือการให้โอกาสแก่สมาชิกในการถามคำถามเพื่อตรวจสอบว่ากลุ่มและผู้นำกลุ่มมีความเหมาะสมกับสมาชิกด้วยหรือไม่ และผู้นำกลุ่มควรที่จะส่งเสริมให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการตัดสินใจที่จะเข้าร่วมกลุ่มด้วย โดยจุดประสงค์ของการคัดกรองสมาชิกก่อนเข้าร่วมกลุ่มก็เพื่อป้องกันอันตรายที่อาจจะเกิดกับสมาชิกคนอื่นๆ ในกลุ่มและทำให้ผู้นำกลุ่มทำงานได้ง่ายขึ้น

3. สิ่งที่ต้องคำนึงในการสร้างของกลุ่ม ผู้นำกลุ่มควรคำนึงถึงประเด็นต่างๆ คือ กลุ่มจะยินยอมให้มีสมาชิกใหม่เข้าร่วมได้หรือไม่ สมาชิกกลุ่มเข้าร่วมกลุ่มด้วยความสมัครใจหรือไม่ กลุ่มควรมีสมาชิกที่มีความหลากหลายหรือมีความคล้ายคลึงกันมากน้อยแค่ไหน สถานที่ในการจัดกลุ่มมีความเหมาะสมมากแค่ไหน ขนาดของกลุ่มควรมีสมาชิกกี่คน นอกจากนั้น กลุ่มควรมีการพบปะกันบ่อยแค่ไหนและใช้เวลานานเพียงใด ทั้งในแต่ละครั้งที่พบปะกัน และระยะเวลาตลอดการให้คำปรึกษา

4. หน้าที่ของสมาชิกกลุ่มในระยะแรกมีดังนี้

4.1 มีความรู้เพียงพอเกี่ยวกับธรรมชาติของกลุ่ม และเข้าใจถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับตนเอง

3.2 ตัดสินใจว่ากลุ่มมีความเหมาะสมกับตนเองหรือไม่

3.3 เตรียมความพร้อมในการร่วมกลุ่ม ด้วยการคิดถึงสิ่งที่ตนเองต้องการจากการเข้าร่วมกลุ่ม และประเด็นที่ตนเองต้องการกล่าวถึงในกลุ่ม

5. หน้าที่ของผู้นำกลุ่มในระยะแรกมีดังนี้

5.1 ระบุเป้าหมายทั่วไปและจุดมุ่งหมายเฉพาะด้านของกลุ่ม

5.2 เขียนโครงการที่ชัดเจนในการสร้างกลุ่ม

5.3 ประกาศรับสมัครการเข้าร่วมกลุ่มด้วยข้อมูลที่พร้อมมูล

5.4 สัมภาษณ์เพื่อคัดเลือกสมาชิกกลุ่ม

5.5 ตัดสินใจเลือกสมาชิกกลุ่ม

5.6 จัดเตรียมรายละเอียดอย่างเป็นระบบเพื่อเริ่มต้นการให้คำปรึกษากลุ่ม

5.7 ขออนุญาตบิดามารดา หรือผู้ปกครองของสมาชิกกลุ่ม

5.8 เตรียมความพร้อมทางด้านจิตใจในการเป็นผู้นำกลุ่ม

5.9 จัดเตรียมช่วงการให้คำปรึกษาช่วงแรก เพื่อสร้างความคุ้นเคย เสนอกฎการเข้าร่วมกลุ่มและเตรียมความพร้อมให้กับสมาชิกกลุ่ม

5.10 เสนอข้อมูลเกี่ยวกับการยินยอมเข้าร่วมกลุ่ม และสำรวจร่วมกับสมาชิกกลุ่มเกี่ยวกับความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นในประสบการณ์กลุ่ม

ขั้นที่ 2 ขั้นเริ่มต้น (Initial stage) เป็นขั้นปฐมนิเทศ (Orientation) และการสำรวจ (Exploration) ซึ่งเป็นขั้นในการกำหนดโครงสร้างกลุ่ม การสร้างความคุ้นเคย และการสำรวจความคาดหวังของสมาชิกกลุ่ม โดยขั้นนี้มีลักษณะ รวมทั้งหน้าที่ของทั้งสมาชิกกลุ่ม และผู้นำกลุ่มดังต่อไปนี้

1. ลักษณะของขั้นเริ่มต้นมีดังนี้

1.1 ผู้เข้าร่วมกลุ่มตรวจสอบบรรยากาศและสร้างความคุ้นเคย

1.2 สมาชิกกลุ่มเรียนรู้ถึงความคาดหวัง การดำเนินการกลุ่ม และวิธีการในการมีส่วนร่วม

1.3 สมาชิกกลุ่มแสดงออกถึงพฤติกรรมที่เป็นการยอมรับทางสังคม มีความเสี่ยงค่อนข้างต่ำ และเริ่มเห็นหนทางสำหรับการเริ่มต้นสำรวจ

1.4 ความสามัคคีและความไว้วางใจในกลุ่มเริ่มเกิดขึ้น เมื่อสมาชิกกลุ่มเต็มใจที่จะแสดงออกถึงสิ่งที่ตนเองกำลังคิดและรู้สึก

1.5 สมาชิกกลุ่มเริ่มสนใจว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มหรือไม่ และเริ่มต้นหาจุดยืนของตนเองในกลุ่ม

1.6 ความไว้วางใจและความไม่ไว้วางใจ

1.7 เป็นช่วงของความเจ็บและความเคอะเขิน ที่สมาชิกค้นหาทิศทาง และสงสัยว่ากระบวนการกลุ่มคืออะไรกันแน่

1.8 สมาชิกกลุ่มตัดสินใจว่ามีผู้ใดที่ตนเองสามารถไว้วางใจได้บ้าง สามารถเปิดเผยตนเองได้มากน้อยเพียงใด กลุ่มมีความปลอดภัยหรือไม่ ตนเองชอบใครหรือไม่ชอบใครบ้าง และตนเองต้องการเข้าไปมีส่วนร่วมมากน้อยเพียงใด

1.9 สมาชิกเริ่มเรียนรู้เจตคติพื้นฐานในการไว้วางใจ เห็นอกเห็นใจ ยอมรับ เอาใจใส่ และมีการตอบสนองต่อสมาชิกคนอื่น ซึ่งเป็นเจตคติที่ส่งเสริมการไว้วางใจ

2. หน้าที่ของสมาชิกกลุ่มในขั้นเริ่มต้น มีดังนี้

2.1 ดำเนินตามขั้นตอนอย่างแข็งขันเพื่อสร้างบรรยากาศของความไว้วางใจ
2.2 เรียนรู้ที่จะเปิดเผยความคิดความรู้สึก เพื่อก่อให้เกิดปฏิสัมพันธ์ภายในกลุ่มมากขึ้น

2.3 เต็มใจที่จะเปิดเผยถึงความกลัว ความหวัง ความสนใจ การสงวนตัว และความคาดหวังในกลุ่ม

2.4 เต็มใจที่จะทำให้ตนเองเป็นที่รู้จักภายในกลุ่ม
2.5 มีส่วนร่วมในการสร้างบรรทัดฐานของกลุ่ม
2.6 สร้างเป้าหมายของตนเองและเป้าหมายเฉพาะ เพื่อควบคุมตนเองในการเข้าร่วมกลุ่ม
2.7 เรียนรู้กระบวนการกลุ่มขั้นพื้นฐาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกับกลุ่ม

3. หน้าที่ของผู้นำกลุ่มในขั้นเริ่มต้น มีดังนี้

3.1 สอนสมาชิกกลุ่มเกี่ยวกับแนวทางและวิธีการทั่วไปในการเข้าร่วมกลุ่มอย่างแข็งขัน เพื่อสร้างกลุ่มที่มีประสิทธิภาพ

3.2 กำหนดกฎเกณฑ์ขั้นพื้นฐาน และสร้างบรรทัดฐาน
3.3 สอนสมาชิกเกี่ยวกับกระบวนการกลุ่มขั้นพื้นฐาน
3.4 ช่วยให้สมาชิกเปิดเผยถึงความกลัว ความคาดหวัง และการสร้างความไว้วางใจในกลุ่ม

3.5 เป็นตัวแบบในการแสดงพฤติกรรม
3.6 เปิดเผยตนเองและแสดงความรู้สึกทางด้านจิตใจต่อสมาชิกกลุ่ม
3.7 สร้างความชัดเจนเกี่ยวกับการแบ่งความรับผิดชอบ
3.8 ช่วยสมาชิกในการสร้างเป้าหมายที่ชัดเจนของตนเอง
3.9 แสดงความสนใจอย่างเปิดเผยต่อความสนใจและคำถามของสมาชิก
3.10 เสนอโครงสร้างที่ไม่ส่งเสริมให้สมาชิกกลุ่มเกิดการพึ่งพาหรือทุ่มเทมากเกินไปจนเกินไป

3.11 ช่วยให้สมาชิกเปิดเผยสิ่งที่ตนเองกำลังคิดและรู้สึกต่อกันและกัน เกี่ยวกับสิ่งที่เกิดขึ้นในบริบทของกลุ่มในปัจจุบันขณะ

3.12 สอนสมาชิกกลุ่มเกี่ยวกับทักษะการสื่อสารระหว่างบุคคลขั้นพื้นฐาน เช่น การฟังอย่างตั้งใจ และการตอบสนอง

3.13 ประเมินความต้องการของกลุ่ม และส่งเสริมให้เกิดการตอบสนองต่อ ความต้องการดังกล่าว

ขั้นที่ 3 ขั้นเปลี่ยนผ่าน (Transition stage) เป็นขั้นในการจัดการกับการต่อต้าน เพื่อให้สมาชิกจัดการกับความวิตกกังวล กลไกในการป้องกัน ความขัดแย้ง และความไม่สอดคล้อง ในการเข้าร่วมกลุ่ม โดยขั้นนี้มีลักษณะ รวมทั้งหน้าที่ของทั้งสมาชิกกลุ่ม และผู้นำกลุ่ม ดังต่อไปนี้

1. ลักษณะของขั้นเปลี่ยนผ่าน เป็นขั้นที่สมาชิกกลุ่มประสบกับความรู้สึกที่ หลากหลาย และยังมีความสงสัยเกี่ยวกับการเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการกลุ่ม ในขั้นนี้สมาชิกจะ มีลักษณะดังนี้

1.1 สงสัยในสิ่งที่ตนเองคิด ถ้าตนเองเกิดการตระหนักรู้มากขึ้น และสงสัยว่า สมาชิกคนอื่นจะยอมรับหรือปฏิเสธความคิดของตนเองหรือไม่

1.2 ทดสอบผู้นำกลุ่มและสมาชิกคนอื่น ๆ ว่าจะทำตนเองมีความปลอดภัย หรือไม่

1.3 ประสกับอุปสรรค อำนาจ และความขัดแย้งกับผู้นำกลุ่มและสมาชิกคนอื่น ๆ

1.4 เรียนรู้ที่จะจัดการกับความขัดแย้งและการเผชิญหน้า

1.5 รู้สึกลังเลใจในการเข้ามีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ ในการจัดการกับประเด็น ปัญหาของตนเอง เพราะว่าไม่แน่ใจว่าผู้อื่นจะใส่ใจหรือไม่

1.6 สังเกตผู้นำกลุ่มเพื่อที่จะตัดสินใจว่าสามารถไว้วางใจได้หรือไม่ และเรียนรู้ จากผู้นำกลุ่มในการแก้ไขความขัดแย้ง

1.7 เรียนรู้ที่จะเปิดเผยตนเอง เพื่อให้ผู้อื่นรับฟัง

2. หน้าที่ของสมาชิกกลุ่มในขั้นเปลี่ยนผ่าน มีดังนี้

2.1 ยอมรับและเปิดเผยความคิดและความรู้สึก

2.2 ยอมรับอุปสรรคของตนเอง และพร้อมที่จะสำรวจอุปสรรคในกลุ่ม

2.3 ลดการพึ่งพาผู้อื่นเพื่อให้ตนเองมีอิสระมากขึ้น

2.4 รับผิดชอบมากขึ้นในสิ่งที่ตนเองกำลังกระทำในกลุ่ม

2.5 เรียนรู้วิธีการที่จะเผชิญหน้ากับผู้อื่นในกลุ่มด้วยวิธีการที่สร้างสรรค์

2.6 เต็มใจที่จะเผชิญและจัดการกับปฏิกิริยาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในกลุ่ม

2.7 เต็มใจที่จะจัดการกับความขัดแย้งโดยไม่หลบหลีก

3. หน้าที่ของผู้นำกลุ่มในขั้นเปลี่ยนผ่าน มีดังนี้

3.1 สอนสมาชิกกลุ่มเกี่ยวกับความสำคัญของการยอมรับและการเปิดเผย

ถึงความวิตกกังวล ความลังเลใจ และปฏิกริยาในปัจจุบันขณะ ต่อสิ่งที่เกิดขึ้นในช่วงของการให้คำปรึกษา

3.2 ช่วยสมาชิกกลุ่มในการยอมรับวิธีการที่สมาชิกมีปฏิกริยาในลักษณะที่เป็น การต่อต้าน และสร้างบรรยากาศที่สมาชิกสามารถจัดการกับการต่อต้านอย่างเปิดเผย

3.3 สอนสมาชิกให้เห็นถึงคุณค่าในการยอมรับและจัดการอย่างเปิดเผยกับ ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นภายในกลุ่ม

3.4 ชี้ให้สมาชิกเห็นถึงพฤติกรรมที่แสดงถึงพยายามในการควบคุม และสอน สมาชิกเกี่ยวกับวิธีการในการยอมรับที่จะมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบต่อทิศทางของกลุ่ม

3.5 ช่วยสมาชิกในการจัดการกับประเด็นที่จะมีอิทธิพลต่อความสามารถใน การที่มีอิสระ และการพึ่งพาซึ่งกันและกัน

3.6 ให้กำลังใจสมาชิกรำลึกถึงสิ่งที่ตนเองต้องการจากกลุ่ม

3.7 เป็นต้นแบบสำหรับสมาชิกกลุ่มในการจัดการอย่างตรงไปตรงมาและด้วย ความซื่อสัตย์ต่อสิ่งที่ทำลายตนเองในฐานะบุคคลและในฐานะผู้เชี่ยวชาญ

3.8 ตรวจสอบปฏิกริยาของตนเองที่มีต่อสมาชิกอย่างต่อเนื่อง เมื่อสมาชิก แสดงพฤติกรรมที่เป็นปัญหา ที่อาจจะนำไปสู่การถ่วงความรูสึกย้อนกลับได้

ขั้นที่ 4 ขั้นตอนดำเนินการ (Working stage) เป็นขั้นของความเป็นหนึ่งเดียว (Cohesion) และการสร้างผลลัพธ์ (Productivity) โดยขั้นนี้มีลักษณะ รวมทั้งหน้าที่ของทั้งสมาชิกกลุ่ม และผู้นำ กลุ่ม ดังต่อไปนี้

1. ลักษณะของขั้นดำเนินการ มีดังนี้

ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันเพิ่มมากขึ้น

1.1 มีการสื่อสารกันภายในกลุ่มอย่างเปิดเผย และเปิดเผยเกี่ยวกับสิ่งที่ ประสบอย่างถูกต้อง

1.1 สมาชิกมีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกันอย่างอิสระและตรงไปตรงมา

1.2 มีความเต็มใจที่จะเสี่ยงกับสาระที่คุกคาม และเปิดตนเองต่อผู้อื่น

1.4 ยอมรับและจัดการกับความขัดแย้งในหมู่สมาชิกอย่างตรงไปตรงมาและมี ประสิทธิภาพ

1.5 เกิดการเผชิญหน้าด้วยวิธีการที่ทำหาย โดยหลีกเลี่ยงการ ตีตราผู้อื่นด้วย การตัดสิน

1.6 สมาชิกรู้สึกว่ตนเองได้รับการสนับสนุน ในความพยายามที่จะ เปลี่ยนแปลง และเต็มใจที่จะลองเสี่ยงแสดงพฤติกรรมใหม่

1.7 สมาชิกรู้สึกมีความหวังว่าตนเองสามารถเปลี่ยนแปลง ถ้าตนเองเต็มใจที่ จะลงมือกระทำ

2. หน้าที่ของสมาชิกกลุ่มในขั้นดำเนินการ มีดังนี้

2.1 นำประเด็นที่ตนเองเต็มใจจะพูดถึงมาพูดในกลุ่ม

2.2 ให้ข้อมูลย้อนกลับแก่สมาชิกคนอื่น และเต็มใจที่จะรับฟังข้อมูลย้อนกลับจากผู้อื่น

2.3 เปิดเผยถึงสิ่งที่ตนเองได้รับผลกระทบจากการแสดงออกและการปฏิบัติตนของสมาชิกคนอื่น

2.4 ฝึกฝนทักษะและพฤติกรรมใหม่ในชีวิตประจำวัน และนำผลลัพธ์มาพูดถึงในกลุ่ม

2.5 ประเมินความพึงพอใจของตนเองอย่างต่อเนื่องร่วมกับกลุ่ม

3. หน้าที่ของผู้นำกลุ่มในขั้นปฏิบัติการ มีดังนี้

3.1 ให้การเสริมแรงอย่างเป็นระบบแก่พฤติกรรมกลุ่มที่น่าพึงปรารถนา เพื่อส่งเสริมความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน และการปฏิบัติหน้าที่ที่มีประสิทธิภาพ

3.2 มองสาระสำคัญที่สมาชิกปฏิบัติร่วมกัน เพื่อนำไปสู่ความเป็นหนึ่งเดียว

3.3 เป็นต้นแบบทางด้านพฤติกรรมที่เหมาะสมอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การเผชิญหน้าด้วยความเอาใจใส่ และการเปิดเผยปฏิกริยาและการรับรู้ต่อสิ่งที่เกิดขึ้น

3.4 ตีความหมายรูปแบบต่างๆ ของพฤติกรรมในระยะเวลาที่เหมาะสม เพื่อที่สมาชิกจะสามารถเข้าถึงการสำรวจตนเองในระดับที่ลึกซึ้งมากขึ้น และทำการพิจารณาถึงพฤติกรรมทางเลือก

3.5 ตระหนักถึงปัจจัยต่างๆ ในการให้คำปรึกษาที่เกิดขึ้น เพื่อที่จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง และให้ความช่วยเหลือแก่สมาชิกเปลี่ยนแปลงตนเองในทางที่พึงปรารถนาทั้งทางด้านความคิด ความรู้สึก และการกระทำ

ขั้นที่ 5 ขั้นสิ้นสุด (Final stage) เป็นขั้นที่สมาชิกกลุ่มเกิดการเรียนรู้ที่มั่นคง และสามารถนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ และเป็นขั้นยุติการให้คำปรึกษา โดยขั้นนี้มีลักษณะ รวมทั้งหน้าที่ของทั้งสมาชิกกลุ่ม และผู้นำกลุ่ม ดังต่อไปนี้

1. ลักษณะของขั้นสิ้นสุดประกอบด้วย

1.1 เกิดความเศร้าใจและวิตกกังวลกับความจริงในการแยกจาก

1.2 สมาชิกมีแนวโน้มที่จะตั้งสติและเข้าร่วมกลุ่มด้วยการคาดการณ์ถึงการสิ้นสุดกระบวนการกลุ่ม ด้วยความตั้งใจที่จริงจัง

1.3 สมาชิกกลุ่มตัดสินใจในสิ่งที่ตนเองจะต้องนำไปปฏิบัติ

1.4 สมาชิกอาจจะแสดงความหวังและความสนใจต่อกันและกัน และบอกถึงสิ่งที่ตนเองประสบ

1.5 มีการพูดถึงการพบปะเพื่อการติดตามผล หรือแผนการเพื่อที่จะอธิบายถึงความรับผิดชอบในการปฏิบัติตามแผนที่สมาชิกได้รับกำลังใจให้นำแผนการไปปฏิบัติเพื่อการเปลี่ยนแปลง

2. หน้าที่ของสมาชิกกลุ่มในขั้นสิ้นสุด มีดังนี้

2.1 จัดการกับความรู้สึกและความคิดของตนเองเกี่ยวกับการแยกย้ายและการยุติ

2.2 ขจัดภาระค้างใจ

2.3 ตัดสินใจและวางแผนเกี่ยวกับวิธีการที่สมาชิกสามารถนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปใช้กับสถานการณ์ในชีวิตประจำวัน

2.4 ระบุวิธีการในการเสริมแรงตนเอง เพื่อทำให้เกิดความมุ่งมั่นอย่างต่อเนื่อง

2.5 สำรวจวิธีการพบปะที่สร้างสรรค์ สำหรับความล่าช้าในการนำไปปฏิบัติที่อาจเกิดขึ้นหลังจากการยุติกระบวนการกลุ่ม

2.6 ประเมินผลกระทบจากประสบการณ์กลุ่ม

3. หน้าที่ของผู้นำกลุ่มในขั้นสิ้นสุด มีดังนี้

3.1 ให้การเสริมแรงเพื่อการเปลี่ยนแปลงแก่สมาชิก และสร้างความมั่นใจว่าสมาชิกมีข้อมูลเกี่ยวกับศักยภาพของตนเองที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงได้

3.2 ช่วยสมาชิกในการกำหนดวิธีการในการประยุกต์ทักษะไปใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน รวมถึงการช่วยสมาชิกสร้างข้อสัญญาเพื่อการเปลี่ยนแปลง

3.3 ช่วยสมาชิกพัฒนากรอบความคิดที่จะช่วยให้สมาชิกสามารถทำความเข้าใจ ผสมผสาน นำไปประยุกต์ใช้ และจดจำในสิ่งที่ได้เรียนรู้จากกลุ่ม

ขั้นที่ 6 ขั้นการประเมินและติดตามผล (Evaluation and follow-up) ผู้นำกลุ่มมีความรับผิดชอบในการดำเนินการหลังจากการให้คำปรึกษากลุ่มสิ้นสุดลง ดังต่อไปนี้

1. การประเมินกระบวนการและผลลัพธ์ของกลุ่ม (Evaluating the process and outcomes of a group) ผู้นำกลุ่มจะต้องทำการประเมินการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นกับสมาชิกกลุ่ม โดยเป็นการประเมินตลอดช่วงของการให้คำปรึกษา เพื่อเป็นการติดตามความก้าวหน้าของสมาชิกกลุ่มแต่ละคน และกลุ่มโดยรวม โดยที่ผู้นำกลุ่มนำเครื่องมือวัดตามเกณฑ์มาตรฐานมาใช้เพื่อวัดการเปลี่ยนแปลงของสมาชิกรายบุคคลทั้งทางด้านเจตคติ และค่านิยม นอกจากนั้น สมาชิกกลุ่มยังมีส่วนร่วมในการประเมินด้วยการเขียนรายงานส่วนบุคคล เกี่ยวกับสิ่งที่สมาชิกกลุ่มคาดหวังกับผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับตนเอง นอกจากนั้น สมาชิกกลุ่มอาจจะตอบแบบประเมินหลังการให้คำปรึกษากลุ่มเกี่ยวกับตัวผู้นำกลุ่ม เทคนิคที่ผู้นำกลุ่มนำมาใช้ ผลกระทบของกลุ่มที่มีต่อตนเองและระดับของการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับตนเอง

2. ช่วงการติดตามผลทั้งกลุ่ม (The follow-up group session) ในช่วงสุดท้ายของการให้คำปรึกษากลุ่ม ผู้นำกลุ่มอาจนัดหมายสมาชิกกลุ่มมาพบปะกันอีก นอกจากจะทำให้ผู้นำกลุ่มสามารถประเมินผลลัพธ์ของกลุ่มแล้ว สมาชิกกลุ่มยังมีโอกาสในการมองเห็นภาพที่เป็นรูปธรรมเกี่ยวกับผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับตนเองและกับเพื่อนสมาชิกกลุ่มอีกด้วย โดยในช่วงของการติดตามผลทั้งกลุ่ม สมาชิกสามารถอภิปรายถึงความพยายามในการนำสิ่งที่เรียนรู้ไปใช้ปฏิบัติในชีวิตจริง อุปสรรคที่ตนเองประสบ แลกเปลี่ยนความสนุกสนานและความสำเร็จร่วมกัน และรำลึกถึงสิ่งที่

เกิดขึ้นในกลุ่มอีกด้วย การให้ข้อมูลย้อนกลับเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในช่วงติดตามผล นอกจากนั้นยังเป็นการเสนอแนะแหล่งให้คำปรึกษาเพิ่มเติมเพื่อความมุ่งมั่นเพิ่มขึ้นอีกด้วย ท้ายที่สุดผู้นำกลุ่มยังมีโอกาสในการเตือนความจำแก่สมาชิกกลุ่ม เกี่ยวกับความรับผิดชอบของสมาชิกกลุ่มเองที่จะนำผลของการให้คำปรึกษาไปใช้เพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง

3. ช่วงการติดตามผลเป็นรายบุคคล (Individual follow-up sessions) เป็นช่วงที่ผู้นำกลุ่มพบปะสมาชิกกลุ่มเป็นรายบุคคล เพื่อการเปรียบเทียบผลการวัดก่อนและหลังการให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคล เกี่ยวกับความเชื่อ ค่านิยม เจตคติ และระดับของการปรับตัวของสมาชิกกลุ่ม นอกจากนั้น ยังเป็นการทบทวนการบรรลุความสำเร็จของเป้าหมายส่วนบุคคล เพื่อใช้ในการอภิปรายเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านเจตคติ และพฤติกรรมของสมาชิกแต่ละคนอีกด้วย สมาชิกยังมีโอกาสแสดงปฏิกิริยาของตนเองที่ไม่มีโอกาสแสดงออกในกลุ่ม ทั้งเป็นการแสดงถึงความสนใจและการเอาใจใส่ของผู้นำกลุ่มอีกด้วย นอกจากนั้นยังเป็นโอกาสในการแนะนำแหล่งให้คำปรึกษาเพิ่มเติมสำหรับสมาชิกแต่ละคนอีกด้วย

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่ากระบวนการให้คำปรึกษากลุ่มจะประกอบไปด้วย ขั้นตอนการสร้างกลุ่ม ขั้นเริ่มต้น ขั้นเปลี่ยนผ่าน ขั้นปฏิบัติการ ขั้นสิ้นสุดและขั้นการประเมินผลและการติดตามผล

3.8 หลักการของการให้คำปรึกษากลุ่ม

1. การเลือกสมาชิกเข้ากลุ่ม

คอเรีย (Corey, 2012: 98-99) กล่าวว่า การเลือกสมาชิกเข้าร่วมกลุ่มนั้นเป็นบาทที่สำคัญของผู้นำกลุ่มที่สำคัญอีกอย่างหนึ่ง โดยผู้นำกลุ่มต้องคำนึงถึงกลุ่มที่มีลักษณะที่คล้ายคลึงกัน และกลุ่มที่มีลักษณะแตกต่างกัน โดยกลุ่มที่มีลักษณะเหมือนกันจะหมายถึงกลุ่มที่มีสมาชิกที่อายุใกล้เคียงกัน เช่นกลุ่มเด็ก กลุ่มวัยรุ่น หรือกลุ่มผู้สูงอายุ นอกจากนี้อาจจะเป็นกลุ่มที่มีความสนใจหรือมีปัญหาเดียวกัน กลุ่มที่มีลักษณะที่มีสมาชิกคล้ายคลึงกันนี้ จะมีความเหมาะสมในการกำหนดกลุ่มประชากรที่แน่นอน และเป็นกลุ่มระยะสั้น ส่วนกลุ่มที่มีลักษณะที่แตกต่างกันของสมาชิก จะมีข้อดีสำหรับความเจริญงอกงามส่วนบุคคล แม้จะเป็นกลุ่มระยะสั้นหรือระยะยาวก็ตามกลุ่มที่มีลักษณะแตกต่างกันนี้ จะเปรียบเสมือนโครงสร้างของสังคมเล็ก ๆ ที่เป็นอยู่ในโลกภายนอกและสมาชิกได้มีโอกาสในการทดลองพฤติกรรมใหม่เพื่อพัฒนาทักษะทางสังคม และการได้รับข้อมูลย้อนกลับจากสมาชิกที่หลากหลายดังนั้นในการพิจารณาการจัดตั้งกลุ่มว่าจะเป็นกลุ่มที่มีสมาชิกที่แตกต่างกัน หรือกลุ่มที่มีสมาชิกลักษณะคล้ายคลึงกันนั้น ต้องพิจารณาจากวัตถุประสงค์ และเป้าหมายหลักของกลุ่ม นอกจากนี้ยังต้องดูความสมัครใจและไม่สมัครใจของสมาชิกกลุ่ม กลุ่มควรจะประกอบด้วยสมาชิกที่สมัครใจในการเข้าร่วมกลุ่มโดยการตัดสินใจของสมาชิกเองถึงจะได้ประโยชน์สูงสุด การเข้ามาเป็นสมาชิกกลุ่มโดยถูกส่งตัวมาหรือโดยความไม่สมัครใจของสมาชิกอาจจะทำให้ไม่ได้รับประโยชน์จากการเข้ากลุ่มการให้คำปรึกษา

2. ขนาดของกลุ่ม

คอเรย์ (Corey. 2012: 99) กล่าวว่าขนาดของกลุ่มจะขึ้นอยู่กับปัจจัย เช่น อายุของสมาชิก ประเภทของกลุ่ม ประสบการณ์ของผู้นำกลุ่ม และประเภทของปัญหา โดยกลุ่มที่เป็นผู้ใหญ่จำนวนที่เหมาะสมคือ สมาชิกจำนวน 8 คน และผู้นำกลุ่มจำนวน 1 คน ส่วนกลุ่มเด็กจำนวนที่เหมาะสมคือ สมาชิกจำนวน 3- 4 คน โดยทั่วไปแล้วกลุ่มควรจะมีสมาชิกที่เพียงพอที่จะทำให้มีการปฏิสัมพันธ์กันภายในกลุ่มแล้วทำให้กลุ่มดำเนินไปได้ การมีสมาชิกที่น้อยเกินไปอาจจะทำให้กลุ่มไม่สามารถดำเนินไปได้อย่างสมบูรณ์

3. สถานที่

การให้คำปรึกษาต้องคำนึงถึงสถานที่ด้วย คอเรย์ (Corey. 2012: 99) กล่าวว่าสถานที่ที่ใช้ให้คำปรึกษาควรเป็นสถานที่ที่มีความเป็นส่วนตัว สามารถที่จะมีปฏิสัมพันธ์กันภายในกลุ่มได้อย่างทั่วถึง ถ้าสถานที่ไม่เหมาะสมอาจจะทำให้ส่งผลกระทบต่อการทำงานร่วมกันของกลุ่ม ดังนั้นควรหาสถานที่เหมาะสมที่จะอำนวยความสะดวกในการให้คำปรึกษากลุ่ม

4. ความถี่และระยะเวลาในการพบกลุ่ม (Frequency and length of meetings)

ความถี่และความยาวนานในการพบกลุ่มนั้นขึ้นอยู่กับชนิดของกลุ่มและเนื้อหาที่ผู้นำกลุ่มได้จัดเตรียม โดยมากที่นิยมกันคือสัปดาห์ละ 1 ครั้ง สำหรับเด็กและวัยรุ่นน่าจะพบกันบ่อยขึ้นมากกว่า 1 ครั้งต่อสัปดาห์ และเป็นช่วงสั้นๆ ส่วนในผู้ใหญ่อนุญาตให้ไม่เกิน 2 ชั่วโมงต่อ 1 ครั้ง ในกรณีที่เป็นการให้คำปรึกษาแบบเข้มข้น

สรุปได้ว่าหลักการของการให้คำปรึกษากลุ่มควรประกอบไปด้วย การเลือกสมาชิกเข้ากลุ่ม ขนาดของกลุ่ม สถานที่ และความถี่หรือระยะเวลาในการพบกลุ่มที่เหมาะสม

3.9 ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่ม

3.9.1 การให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสานเทคนิค

เป็นกระบวนการของการช่วยเหลือโดยผสมผสานเทคนิคของทฤษฎี ต่างๆ ให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา และผู้รับคำปรึกษา ในกระบวนการนี้จะก่อให้เกิดสัมพันธภาพของการช่วยเหลือระหว่างผู้ให้ คำปรึกษาและผู้รับคำปรึกษา (A face-to-face relationship) ผู้ให้คำปรึกษาจะเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และมี ประสบการณ์ในการให้ คำปรึกษา มี เจตคติ ที่ดี ต่อการให้ คำปรึกษา มี บุคลิกภาพ ที่เหมาะสม พร้อมทั้งจะให้ ความช่วยเหลือผู้รับคำปรึกษา เพื่อให้ผู้รับ คำปรึกษามีความเข้าใจตนเอง และสิ่งแวดล้อมได้ดี ขึ้นสามารถตัดสินใจและแก้ปัญหาต่างๆ ของตนเองได้ อย่างมีประสิทธิภาพ มีความสบายใจขึ้นเกิดการเปลี่ยนแปลงทางเจตคติ ความรู้ สึกตลอดทั้งพฤติกรรมต่างๆ ในวิถีทางที่ดี ขึ้นและสามารถวางแผนโครงการในอนาคตของตนเองได้ อย่างเหมาะสม (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2554: 15-58)

1. แนวคิดสำคัญ

1.1 ไม่มีทฤษฎีใดทฤษฎีหนึ่ง ไม่ว่าจะเป็นทฤษฎีการให้คำปรึกษาหรือการบำบัดรักษา ที่สามารถจะให้คำตอบได้กว้างขวางและครอบคลุมทุกแง่มุมของปัญหาต่างๆ ของผู้รับบริการได้ ผู้ให้คำปรึกษาควรพิจารณาเลือกสรรวิธีการให้การปรึกษาที่เหมาะสมที่สุดกับประเด็นปัญหาของผู้รับบริการคุณลักษณะและสภาพแวดล้อมของผู้รับบริการ

1.2 ผู้ให้คำปรึกษาแบบผสมผสานที่แท้จริง (The true eclectic counselor) มีปรัชญาและเป้าหมายในการให้ คำปรึกษาที่สอดคล้องกันว่า ก่อนจะนำเทคนิคใดๆ ของทฤษฎีการ ให้คำปรึกษาทฤษฎี ใดไปประยุกต์ใช้ ผู้ให้ คำปรึกษาจะต้องศึกษาประวัติรายละเอียด ความชัดเจน ความถูกต้อง และความเป็นไปได้ ของแต่ละทฤษฎี ทั้งทฤษฎีการให้คำปรึกษาและการบำบัดเพื่อจะ ได้กำหนดแนวคิดจากทฤษฎีต่างๆ เหล่านั้นมาใช้เพียงแต่ลองผิดลองถูกเท่านั้น นอกจากนี้ผู้ให้คำปรึกษาจะต้องมีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องการรับรู้ (Perception) พัฒนาการ การ เรียนรู้ และ บุคลิกภาพ เพื่อจะได้ สามารถพัฒนาวิ การต่างๆ ในการให้ คำปรึกษา และเลือกใช้ วิธีการ นั้นๆ ให้เหมาะสมที่สุดกับปัญหาใดปัญหาหนึ่ง โดยเฉพาะของผู้รับบริการแต่ละคน อีกทั้งผู้ให้ คำปรึกษาจะประสบความสำเร็จในการให้ คำปรึกษา เขาจะต้องรู้ จักและเข้าใจ เกี่ยวกับบุคลิกลักษณะ ของตนเอง และมี รูปแบบปฏิสัมพันธ์ ที่เอื้อต่อการให้คำปรึกษา โดยเฉพาะกับผู้รับบริการ

1.3 ผู้ที่จะประสบความสำเร็จในการผสมผสานเทคนิคต่างๆของทฤษฎีการให้ คำปรึกษาจะต้องมี ศิลปะในการปฏิบัติ การทางคลินิก (Art of clinical practice)

2. เป้าหมายของการให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสานเทคนิค

แนวคิดการให้คำปรึกษาแบบผสมผสานเทคนิคมีเป้าหมายที่สำคัญ ซึ่งเซอร์เชอร์และสโตน (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ 2554: 15-59; อ้างอิงจาก Shertzer; & Stone. 1974: 191) ได้กล่าวไว้ดังนี้

2.1 เพื่อเสริมสร้างและพัฒนาสุขภาพจิตของผู้รับบริการที่มีปัญหาในการปรับตัว

2.2 เพื่อช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาลดความวิตกกังวล และเรียนรู้ขั้นตอนในการลดความวิตกกังวล

2.3 เพื่อช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาที่มีความรู้สึกล้มเหลวในชีวิตเรียนรู้ที่จะต่อสู้ชีวิตและมีชีวิตที่ดีขึ้น

2.4 เพื่อช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาเรียนรู้ที่จะเผชิญปัญหาหรือฟันฝ่าอุปสรรคในชีวิต

3. เทคนิคในการให้คำปรึกษาแบบผสมผสานเทคนิค

เทคนิคการให้คำปรึกษาแบบผสมผสานเทคนิคมีลักษณะเฉพาะ ซึ่งธอร์น (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ 2554: 15-61; อ้างอิงจาก Thorne. 1950) กล่าวว่า การให้คำปรึกษาแบบผสมผสานนั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องประเมินภาพรวม (Global) ของผู้รับบริการทั้งประวัติในอดีต

สภาพปัจจุบันและสิ่งที่คาดว่าจะเป็นไปได้ในอนาคต การประเมินนี้จะช่วยให้ผู้ให้คำปรึกษาเข้าใจ ความคิด ความรู้สึก อารมณ์ และพฤติกรรมของผู้รับบริการ และจะเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณา ตัดสินว่า ควรคัดเลือกเทคนิคอะไรบ้าง จากทฤษฎีการให้คำปรึกษาทฤษฎีใดบ้าง ที่จะช่วยให้ คลี่คลายประเด็นปัญหาของผู้รับบริการ และช่วยให้ผู้รับบริการสามารถดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ ตัวอย่างเทคนิคที่นำมาใช้ได้แก่ เทคนิคการสัมภาษณ์ เทคนิคการสังเกต การแสดงบทบาทสมมติ การเลียนแบบจากตัวแบบ การอธิบาย การให้กำลังใจ การสอน การวิเคราะห์การสื่อสาร การวิเคราะห์ ทรรศนะชีวิตการยกตัวอย่างประกอบคำอธิบาย การเชื่อมโยงอย่างเสรี การตีความ การฝึก การกล้าแสดงออก การเสริมแรง การผ่อนคลาย และการบริการจัดการตัวเอง หรือการ ควบคุมตนเอง

3.9.2 การให้คำปรึกษากลุ่มแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง (The Person-Centered Approach to Groups) (Corey. 2012: 260-321)

การให้คำปรึกษากลุ่มโดยวิธียึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง ได้รับการพัฒนาโดย Carl Rogers ในช่วงแรกทศวรรษที่ 1940 โรเจอร์ ได้ก่อตั้งทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบไม่นำทาง (nondirective counseling) โดยมีความเชื่อว่าการมีสัมพันธภาพที่ดีจะทำให้ผู้รับคำปรึกษา สามารถเข้าใจถึงสิ่งที่อยู่ภายในที่เป็นปัญหาของตนเอง และสามารถทำในสิ่งที่สร้างสรรค์ที่อยู่บน พื้นฐานความเข้าใจของตนเองได้ ต่อมาโรเจอร์ได้พัฒนาทฤษฎีบุคลิกภาพอย่างเป็นระบบและนำมา ประยุกต์ใช้ในการให้คำปรึกษาแบบรายบุคคลที่มีชื่อว่าทฤษฎีการบำบัดแบบผู้รับคำปรึกษาเป็น ศูนย์กลาง (Client-centered therapy) จากนั้นต่อมาในปีทศวรรษที่ 1960 และ 1970 โรเจอร์ได้ พัฒนาทฤษฎีนี้เป็นทฤษฎีการบำบัดแบบบุคคลเป็นศูนย์กลาง (Person-centered approach) ที่เน้น ถึงความสามารถในการสะท้อนออกมาอย่างถูกต้องของผู้ให้การบำบัดและความสอดคล้องกันของ ผู้ให้การบำบัดและความเต็มใจที่จะเข้ารับการบำบัดมากขึ้น

1. แนวคิดที่สำคัญ

เชื่อในกระบวนการกลุ่ม (Trust in the group process) โรเจอร์ กล่าวว่า วิธีการแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลางตั้งอยู่บนพื้นฐานของความไว้วางใจที่จะโน้มน้าวมนุษย์ให้ ตระหนักถึงศักยภาพของตนเองได้อย่างเต็มที่ ซึ่งเช่นเดียวกับวิธีการบำบัดแบบบุคคลเป็นศูนย์กลาง ที่มีพื้นฐานอยู่บนความเชื่อที่ว่ากระบวนการกลุ่มจะสามารถทำให้เกิดการพัฒนาศักยภาพภายใน ตนเองของสมาชิกกลุ่ม เพื่อให้กลุ่มดำเนินไปด้วยดี กลุ่มจะต้องพัฒนาบรรยากาศของการยอมรับ และความไว้วางใจ เพื่อให้สมาชิกกลุ่มจะสามารถแสดงให้เห็นถึงมุมมองที่มีต่อตนเองที่มักจะถูก ปิดบังไว้ และเพื่อที่จะเริ่มต้นในการแสดงพฤติกรรมใหม่ๆ เช่น สมาชิกกลุ่มเปลี่ยนจากการแสดง บทบาท ไปสู่การเผยตนเองอย่างตรงไปตรงมามากยิ่งขึ้น เปลี่ยนจากการยึดติดอยู่กับประสบการณ์ ของตนเอง ไปสู่การเปิดตนเองต่อโลกแห่งความจริงมากยิ่งขึ้น เปลี่ยนจากการหมกมุ่นและการคิด คำนึงถึงแต่ประสบการณ์ของตนเอง ไปสู่การตระหนักรู้ต่อประสบการณ์ของตนเอง เปลี่ยนจากการ แสวงหาทางออกจากผู้อื่น ไปสู่การนำทางชีวิตของตนเองด้วยตนเอง เปลี่ยนจากความไม่ไว้วางใจ

ปิดตนเอง และหวาดกลัวในการสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคล ไปสู่การเปิดเผยตนเองต่อผู้อื่นมากยิ่งขึ้นสามารถที่จะพัฒนาศักยภาพของตนไปในทิศทางที่สร้างสรรค์

1.1 เงื่อนไขการบำบัดเพื่อความงอกงาม (The therapeutic conditions for growth) โรเจอร์ กล่าวว่าบุคคลมีทรัพยากรที่มีคุณค่าภายในตัวเอง ที่จะเข้าใจตัวเองและเปลี่ยนทัศนคติเกี่ยวกับตัวเอง พื้นฐานทางด้านทัศนคติที่ดีและการนำพาในพฤติกรรมของตนเองได้ ทรัพยากรเหล่านี้สามารถถูกดึงออกมาได้ ถ้าบรรยากาศของการทำกิจกรรมกลุ่มที่เอื้ออำนวยโดยผู้ให้คำปรึกษาที่มีทัศนคติที่สำคัญ 3 อย่างคือ

1.1.1 ความจริงใจ (Genuineness) ความจริงใจ ความไม่เสแสร้ง หรือความสอดคล้องกลมกลืนกันของผู้ให้คำปรึกษาหรือผู้เอื้ออำนวยในการฝึกกลุ่ม โดยสิ่งสำคัญที่ผู้ให้คำปรึกษาที่มีความจริงใจจะต้องประกอบด้วย การตระหนักรู้ในตนเอง การยอมรับตนเอง และการไว้วางใจตนเอง

1.1.2 การยอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไข (Unconditional positive regard and acceptance) เป็นการแสดงเจตคติในทางบวกต่อสมาชิกภายในกลุ่มและไม่วิพากษ์วิจารณ์สมาชิกภายในกลุ่ม ไม่ตัดสินว่าถูกหรือผิด ยอมรับในทัศนคติของสมาชิกกลุ่ม

1.1.3 ความเห็นอกเห็นใจ (Empathy) เป็นศักยภาพในการมองโลกของผู้อื่นด้วยมุมมองเดียวกันกับคนผู้นั้น เปรียบเสมือนการเข้าไปอยู่ในโลกส่วนตัวของสมาชิกกลุ่มแต่ละคน สิ่งที่จะทำให้เกิดความเห็นอกเห็นใจสมาชิกเป็นอย่างดีคือการฟังอย่างตั้งใจ การฟังโดยไม่ตัดสินผู้อื่น ดังนั้นการแสดงความเห็นอกเห็นใจจึงช่วยสร้างบรรยากาศของการยอมรับและการไว้วางใจ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญต่อกระบวนการกลุ่ม

2. เป้าหมายการให้คำปรึกษากลุ่มแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง (Sharf. 2012: 191-192) มีดังนี้

2.1 เพื่อช่วยให้ผู้รับการปรึกษาเปิดใจกว้างและมีความไว้วางใจตัวเองทำให้เกิดเป็นตัวตนอย่างถูกต้องตามความเป็นจริง และการยอมรับบุคคลอื่นด้วย

2.2 ช่วยให้ผู้รับการปรึกษามีความเป็นตัวของตัวเองมากขึ้น และกลายเป็นบุคคลที่มีการรับรู้ตนเองอย่างแท้จริง สามารถแก้ไขปัญหาได้

3. บทบาทและหน้าที่ของผู้นำกลุ่มแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลางมีดังนี้

3.1 มีความเชื่อมั่นในกระบวนการกลุ่ม และมีความเชื่อว่ากลุ่มสามารถเดินหน้าไปได้ โดยปราศจากการให้ความช่วยเหลือแบบนำทาง

3.2 รับฟังด้วยความระมัดระวังและด้วยความไวต่อความรู้สึกของสมาชิกแต่ละคน

3.3 ทำทุกสิ่งที่จะเป็นประโยชน์ในการสร้างสรรค์บรรยากาศ ที่ก่อให้เกิดความปลอดภัยทางด้านจิตใจสำหรับสมาชิก

3.4 พยายามที่จะทำความเข้าใจและยอมรับ ทั้งต่อสมาชิกกลุ่มเป็นรายบุคคล และต่อสมาชิกกลุ่มทั้งหมด

3.5 ปฏิบัติหน้าที่ด้วยประสบการณ์และความรู้สึกที่แท้จริงของตนเอง ด้วยการแสดงปฏิกริยาในปัจจุบันขณะ

3.6 ให้ข้อมูลย้อนกลับแก่สมาชิก อย่างเหมาะสม ซึ่งให้สมาชิกเห็นถึง พฤติกรรมเฉพาะของสมาชิก โดยไม่มีการตัดสิน แต่แสดงให้เห็นว่าพฤติกรรมของสมาชิกดังกล่าว ส่งผลกระทบต่อสมาชิกคนอื่นๆ อย่างไรบ้าง

4. เทคนิคการให้คำปรึกษากลุ่มแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง

การบำบัดแบบยึดตนเองเป็นศูนย์กลางมุ่งเน้นคุณภาพส่วนบุคคลของผู้นำ กลุ่มมากกว่าเทคนิคของผู้นำ หน้าที่หลักของผู้นำกลุ่มหรือผู้เอื้ออำนวยคือการสร้างบรรยากาศการ ยอมรับในกลุ่ม สิ่งสำคัญของผู้นำกลุ่มคือความสามารถที่จะทำให้สมาชิกภายในกลุ่มมีปฏิสัมพันธ์กัน และความสามารถที่จะช่วยให้สมาชิกแสดงสิ่งต่างๆออกมาด้วยตัวเอง ผู้นำกลุ่มการให้คำปรึกษา แบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลางจะใช้ตัวเองเป็นเครื่องมือให้เกิดการเปลี่ยนแปลงภายในกลุ่ม หน้าที่หลักคือการสร้างบรรยากาศการบำบัดซึ่งสมาชิกภายในกลุ่มจะมีปฏิสัมพันธ์กันไปในแนวทางที่ แท้จริงและตรงไปตรงมา อย่างไรก็ตามการให้คำปรึกษาแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลางยังเห็นว่า เจตคติและทักษะบางอย่างจำเป็นต่อผู้นำกลุ่ม ได้แก่

4.1 การฟังอย่างใส่ใจ (Active listening) ทักษะหัวใจของการให้คำปรึกษาที่ แสดงถึงการให้ความใส่ใจผู้ให้การศึกษา เพื่อรับรู้ถึงความคิด อารมณ์ ความรู้สึกของผู้รับการ ปรึกษา และมีการตอบรับอย่างเหมาะสม

4.2 การเงียบ (Silence) เป็นช่วงเวลาที่ไม่มีสื่อสารทางวาจาต่อกัน ผู้ให้ คำปรึกษาเปิดโอกาสให้ผู้รับคำปรึกษาได้อยู่กับตัวเอง ได้ใช้ความคิด ได้สัมผัสอารมณ์ความรู้สึกของ ตน และสัมผัสโลกภายในของตน ที่จะทำให้ผู้รับคำปรึกษามีความเข้าใจตนเอง เข้าใจปัญหาของ ตนเองมากยิ่งขึ้น

4.3 การถาม (Questioning) เทคนิคการถามที่มีประสิทธิภาพ จะช่วยให้ผู้ให้ คำปรึกษาเข้าใจผู้รับคำปรึกษามากขึ้น รวมทั้งการใช้คำถามเพื่อช่วยผู้รับการปรึกษาให้เกิดความ เข้าใจหรือรู้จักตนเองตามความเป็นจริงมากขึ้น การใช้คำถามที่ดีควรเป็นคำถามที่กระตุ้นให้ผู้รับการ ปรึกษาได้ระบายความในใจออกมาให้ได้มากที่สุด

4.4 การสะท้อนความรู้สึก(Reflection of feeling) คือการที่ผู้ให้คำปรึกษารับรู้ ถึงความคิด อารมณ์ ความรู้สึกของผู้รับการปรึกษาที่แสดงออกมาโดยภาษาพูดและภาษาท่าทาง และสื่อความรู้สึกนั้นกลับไปแก่ผู้รับคำปรึกษาด้วยภาษาพูดที่เหมาะสม ชัดเจน

4.5 การทำให้กระจ่าง (Clarification) ผู้ให้คำปรึกษาช่วยทำให้แก่นแท้ของ ข่าวสารทั้งด้านเนื้อหาและอารมณ์แสดงออกได้ชัดเจนและเข้าใจง่ายยิ่งขึ้น เพื่อช่วยให้ผู้รับ คำปรึกษาไม่สับสนในเนื้อหาและอารมณ์ที่ต้องการจะสื่อแต่กลับเพิ่มความเข้าใจมากยิ่งขึ้น

4.6 การยอมรับทางบวกอย่างไม่มีเงื่อนไข (Unconditional positive regard) เป็นการยอมรับสมาชิกโดยไม่ตัดสินพฤติกรรมหรือความรู้สึกของสมาชิกว่าดีหรือเลว ด้วยการ สื่อสารทางบวกกับสมาชิก

4.7 เทคนิคการอธิบายความรู้สึกและความเห็นอกเห็นใจ (Describing Feeling and Empathizing) เป็นเทคนิคที่อธิบายถึงความรู้สึกเป็นคำพูดเพื่อที่จะให้บุคคลอื่นเข้าใจมุมมองความคิดความรู้สึกของคนอื่น โดย 1) การเข้าไปอยู่ในความรู้สึกของตัวเองเพื่อค้นหาถึงความรู้สึกของบุคคลอื่นในสถานการณ์นั้น เช่น โกรธ อาย หมดหวัง 2) รับรู้ถึงความรู้สึกเหล่านั้น 3) พูดยาวอารมณ์และความรู้สึกที่คิดว่าตัวเราเองเป็นคนที่อยู่ในสถานการณ์นั้น 4) แสดงความรู้สึกของตัวเราเองให้บุคคลนั้นรับทราบ (Thompson. 2016: 166)

5. การนำทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลางมาใช้กับนักเรียน ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง คอเรีย (Corey. 2008: 267) กล่าวว่าสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการให้คำปรึกษากลุ่มกับเด็กและวัยรุ่น ในการให้คำปรึกษากลุ่มแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลางแบบไม่นำทางนั้นเพียงพอสำหรับการเจริญงอกงามที่เกิดขึ้นในการให้คำปรึกษาในเด็กนักเรียน ถ้าผู้ให้คำปรึกษาเปิดเผย อ่อนน้อม ยอมรับ คอยติดตามและเข้าใจ ผลลัพธ์จากการบำบัดก็จะเกิดขึ้น นอกจากนี้ มูน (Corey. 2008: 267; cite in Moon.2001) ได้อธิบายว่าเด็กชายอายุ 11-12 ปี จำนวน 4 คน ที่มีปัญหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ เมื่อได้รับการให้คำปรึกษากลุ่มแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลางแบบไม่นำทาง พบว่าเด็ก 3 ใน 4 คน มีผลการเรียนที่ดีขึ้นหลังจากเสร็จสิ้นการให้คำปรึกษากลุ่ม และในระยะยาวพบว่าเด็กมีการยอมรับตัวเอง (self-accepting) เพิ่มขึ้น มีการควบคุมตนเอง (self-control) มากขึ้น และกลายเป็นเด็กที่เชื่อมั่นในตนเอง (self-reliant) และเป็นผู้ใหญ่มากขึ้น

ในการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เทคนิคที่นำมาใช้ในการให้คำปรึกษากลุ่มคือ เทคนิคการฟังอย่างตั้งใจซึ่งถือว่าเป็นเทคนิคหัวใจสำคัญของการให้คำปรึกษาที่แสดงถึงการให้ความใส่ใจในสมาชิกกลุ่ม เพื่อรับรู้ถึงความคิด อารมณ์ ความรู้สึกของสมาชิกกลุ่ม และมีการตอบรับอย่างเหมาะสม เทคนิคการยอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไข ซึ่งเป็นเทคนิคที่แสดงเจตคติในทางบวกต่อสมาชิกภายในกลุ่มและไม่วิพากษ์วิจารณ์สมาชิกภายในกลุ่ม ไม่ตัดสินว่าถูกหรือผิด ยอมรับในทัศนคติของสมาชิกกลุ่ม เทคนิคการสะท้อนความรู้สึกเป็นเทคนิคที่ผู้นำกลุ่มรับรู้ถึงความคิด อารมณ์ ความรู้สึกของสมาชิกกลุ่มที่แสดงออกมาโดยภาษาพูดและภาษาท่าทาง และสื่อความรู้สึกนั้นกลับไปแก่สมาชิกด้วยภาษาพูดที่เหมาะสม ชัดเจน เทคนิคการถามโดยจะใช้คำถามปลายเปิดเป็นส่วนใหญ่เพื่อให้สมาชิกได้สำรวจตนเอง เข้าใจเรื่องราวของตนเองมากขึ้น พร้อมทั้งจะหาเหตุผลและรู้สึกอิสระที่จะตอบคำถาม และเทคนิคการสะท้อนกลับ เพื่อให้สมาชิกเข้าใจความรู้สึกและเรื่องราวของตนเองมากขึ้น

3.9.3 ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเหตุผล-อารมณ์ และพฤติกรรม (Relational Emotive Behavior Therapy (REBT))

คุณลักษณะของ REBT คือ การหลอมหลวมกันของปรัชญาที่เกี่ยวข้องกับกลยุทธิ์ทางด้านการ วัคิต พฤติกรรม และอารมณ์ ที่จะนำไปสู่ความเปลี่ยนแปลงทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ความสำคัญในการวัคิตมีที่มาจากกรบำบัดทางจิตตามแนวทางของแอดเลอร์ ที่มุ่งสนใจในความเชื่อของบุคคล เป้าหมายของREBT มุ่งเน้นที่การใช้และการรับเอาทฤษฎีบุคลิกภาพ A- B- C

มาใช้ ถึงแม้จะมีการนำเอาเครื่องมือต่าง ๆ มาใช้ในการประเมินทางจิตวิทยาแต่ทฤษฎีบุคลิกภาพ A- B- C ถือว่าเป็นเครื่องมือที่สำคัญอย่างมากในการประเมินเพื่อการบำบัดทางจิต ผู้ให้การบำบัดตามแนวทางทฤษฎีเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรม มีวิธีการที่หลากหลายในการพัฒนาสัมพันธภาพกับผู้รับคำปรึกษา แต่ทั้งหมดที่สำคัญคือการยอมรับในตัวของผู้รับการบำบัดในฐานะบุคคล วิธีที่สำคัญของ REBT คือการโต้แย้งกับความคิดที่ไม่สมเหตุสมผล อย่างไรก็ตามวิธีการทางด้านการรู้คิด อารมณ์ และพฤติกรรมที่หลากหลายถูกนำมาใช้เพื่อเข้าสู่การเปลี่ยนแปลงและการสำเร็จตามเป้าหมายของผู้รับการบำบัด

1. แนวคิดที่สำคัญ

1.1 ความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรม มีปฏิสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องและมีอิทธิพลกับบุคคลอื่น ตัวเราเองที่ทำให้เรามีปัญหาในความคิด อารมณ์ และพฤติกรรม REBT ใช้หลายเทคนิคเพื่อแสดงให้เห็นถึงวิธีการลดความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมที่ทำร้ายตัวเอง

1.2 เมื่อเหตุการณ์ที่ไม่คาดฝันเกิดขึ้น เรามีแนวโน้มที่จะสร้างความเชื่อที่ผิดเกี่ยวกับเหตุการณ์เหล่านี้ด้วยความแน่นอนและความคิดที่ไม่มีเหตุผล มันไม่ได้เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นโดยไม่ได้คาดฝันด้วยตัวของมันเองแต่มันเป็นความเชื่อที่ไม่สมเหตุสมผลเกี่ยวกับเหตุการณ์นี้และนำไปสู่ปัญหาทางด้านจิตใจ

1.3 ถ้าเรามีความหวังที่จะเปลี่ยน เราจำเป็นต้อง (1) รับผิดชอบต่อความคิด อารมณ์และการกระทำของเรา (2) เราต้องมองดูว่าเราคิด รู้สึก และมีพฤติกรรมอย่างไรเมื่อมีสิ่งต่าง ๆ มารบกวน และ (3) สัญญากับตัวเองว่าจะทำสิ่งเหล่านั้นเพื่อการเปลี่ยนแปลงของเรา

2. เป้าหมายของการให้คำปรึกษากลุ่ม (Corey. 2012: 380)

2.1 เป้าหมายทั่วไปของ REBT คือการช่วยให้บุคคลลดปัญหาทางอารมณ์ ลดการทำลายเอง (self-defeating) และกลั่นกลายเป็นผู้ที่ประสบความสำเร็จในตนเอง (self-actualized) และมีความสุขมากขึ้น

2.2 เป้าหมายย่อยคือการช่วยให้บุคคลคิดอย่างมีเหตุผลและชัดเจนมากขึ้น มีความรู้สึกที่เหมาะสมมากขึ้น และมีการกระทำที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้นในการได้รับความสำเร็จตามเป้าหมายเพื่อให้ชีวิตมีความสุข บุคคลเรียนรู้ที่จะจัดการกับความรู้สึกในทางลบ เช่น ความเศร้าใจ ความเสียใจ ความคับข้องใจ และความรำคาญใจ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ทฤษฎีบุคลิกภาพ A-B-C

แกนหลักของ REBT คือการประยุกต์ใช้ปรัชญา A -B -C กับปัญหาของผู้รับคำปรึกษา บ่อยครั้งที่วิธีการนี้ถูกนำมาใช้ในช่วงแรกและช่วงต่อมาของการบำบัด นักบำบัดจะทำความเข้าใจที่ละส่วนให้ครบทั้ง 3 ส่วน ซึ่งในการบำบัดจะต้องใช้ D และ E เข้ามาประกอบ การโต้แย้งมีอยู่ 3 ประเภท (D) : คือการค้นหาคำเชื่อที่ไม่สมเหตุสมผล (detecting) , การแยกแยะความเชื่อที่ไม่สมเหตุสมผล (discrimination) และการโต้เถียงความเชื่อที่ไม่สมเหตุสมผล (debating) เมื่อความเชื่อนั้นๆ ถูกโต้แย้งสำเร็จ ผู้รับคำปรึกษาจะได้รับประสบการณ์ E ซึ่งเป็นผลที่ตามมาอันใหม่ ในการทำงานโดยใช้รูปแบบ A-B-C-D นั้น ผู้บำบัดอาจมีความยากลำบากในการ

นำไปประยุกต์ใช้ การประยุกต์ใช้ในแต่ละส่วนทั้งหมด 5 ส่วน มีดังนี้เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นหรือเหตุการณ์ที่มากกระตุ้น (A (activating event)) เหตุการณ์ที่เกิดขึ้น สามารถแบ่งได้เป็น 2 ส่วน เหตุการณ์เกิดขึ้นจริง และสิ่งที่ผู้รับคำปรึกษารับรู้สิ่งที่เกิดขึ้นจากเหตุการณ์นั้น บ่อยครั้งที่ต้องขอร้องให้มีการยืนยันเกี่ยวกับเหตุการณ์ ตัวอย่างเช่น เหตุการณ์ “เกรดในวิชาธรณีวิทยาของฉันแย่มาก” ซึ่งเป็นการรวมกันของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับการรับรู้ เพื่อเป็นการยืนยันเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ผู้ให้การบำบัดอาจจะถามว่า คุณได้เกรดอะไรในการสอบ เพื่อให้ได้รับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง ๆ บางครั้งผู้รับการปรึกษาอาจจะมีเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นหลายเหตุการณ์ ผู้ให้การบำบัดต้องมุ่งตรงไปที่เหตุการณ์เพียงเหตุการณ์เดียว

ผลลัพธ์หรือผลที่เกิดขึ้นตามมา (C (Consequences)) ผลลัพธ์หรือผลที่ตามมา ผู้รับการปรึกษาอาจจะมารับการปรึกษาในครั้งแรกด้วยผลที่เกิดขึ้นตามมา-“ฉันรู้สึกซึมเศร้ามาก” บางครั้งถ้าผู้ให้การบำบัดไม่มีประสบการณ์ก็อาจจะทำให้มีความยากลำบากในการที่แยกแยะระหว่างความเชื่อกับผลที่เกิดขึ้นตามมา ความแตกต่างของความเชื่อและผลที่เกิดขึ้นตามมาจากความรู้สึกหรืออารมณ์นั้นคือความรู้สึกไม่สามารถโต้แย้งได้ แต่ความเชื่อสามารถโต้แย้งได้ เมื่อเกี่ยวข้องกับความรู้สึกผู้รับการบำบัดอาจไม่ชัดเจนกับอารมณ์ของตนเองที่เกิดขึ้นในขณะนั้น บ่อยครั้งแต่ก็ไม่เสมอไปที่ผลที่เกิดขึ้นตามมาจะเปลี่ยนแปลงโดยการเปลี่ยนความเชื่อ ความเชื่อ (B (Beliefs)) มีความเชื่ออยู่ 2 ชนิดคือ ความเชื่อที่สมเหตุสมผล และความเชื่อที่ไม่สมเหตุสมผล ความเชื่อที่ไม่สมเหตุสมผลเป็นความเชื่อที่ผิดโต่งที่ทำให้คนเรามีปัญหาทางอารมณ์และส่งผลกระทบต่อคนเราไม่สามารถไปถึงเป้าหมายที่เรากำหนดไว้ได้ แต่ความเชื่อที่สมเหตุสมผลจะก่อให้เกิดอารมณ์และพฤติกรรมที่ดี การโต้แย้ง (D (Disputing)) การโต้แย้งเป็นวิธีการทั่วไปและสำคัญในกระบวนการของ REBT เพื่อใช้สอนปรัชญา A- B- C ให้กับผู้รับคำปรึกษา เพื่อใช้สำหรับโต้แย้งความเชื่อที่ไม่สมเหตุสมผล การโต้แย้งแบ่งเป็น 3 ส่วนคือ การสืบค้นความเชื่อที่ไม่สมเหตุสมผล (detecting) การแยกแยะความเชื่อที่ไม่สมเหตุสมผล (discriminating) และการโต้เถียงความเชื่อที่ไม่สมเหตุสมผล (debating) ในขั้นตอนแรกผู้ให้การบำบัดต้องสืบค้นความเชื่อที่ไม่สมเหตุสมผล (detecting) ในตัวของผู้รับคำปรึกษาและช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาสืบค้นความเชื่อที่ไม่สมเหตุสมผลตามการรับรู้ของเขาเอง ความเชื่อที่ไม่สมเหตุสมผลอาจจะอยู่ภายใต้เหตุการณ์หลายๆเหตุการณ์ ยกตัวอย่างเช่น ผู้รับคำปรึกษาอาจจะมีอาการเครียดกับงานเพราะเขารู้สึกว่าทุกคนควรจะรู้สึกประทับใจกับความสามารถของเขา การสืบค้นความเชื่อที่ไม่สมเหตุสมผลถือว่า “คนอื่น ๆ ต้องรู้สึกว่าเป็นคนฉลาดและมีไหวพริบ” เป็นขั้นตอนแรกของการโต้แย้ง ส่วนขั้นตอนต่อมาของการโต้แย้งคือการแยกแยะความเชื่อที่ไม่สมเหตุสมผล (discriminating) การอยู่กับคำว่า ต้อง, ควร, ควรจะ และความต้องการอื่น ๆ ที่ไม่อยู่ในโลกของความเป็นจริง จะช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาเรียนรู้ถึงความเชื่อที่สมเหตุสมผลและความเชื่อที่ไม่สมเหตุสมผล หลักที่สำคัญใน REBT คือการโต้แย้งความเชื่อที่ไม่สมเหตุสมผล ผู้ให้การบำบัดตั้งคำถามกับผู้รับการบำบัด “ทำไมคุณต้องทำทุกสิ่งทุกอย่างให้ดีกว่าทุกคนในที่ทำงาน” “ทำไมคุณต้องรู้ทุกสิ่งที่เกิดขึ้นในที่ทำงาน” การโต้แย้งความเชื่อที่ไม่สมเหตุสมผลจะช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาเปลี่ยนความเชื่อของเขาไปเป็นความเชื่อที่มีเหตุผล ทำให้ลดปัญหาทางอารมณ์ลงได้

กลยุทธ์หลายๆกลยุทธ์ของการโต้แย้งหรือการโต้เถียง (debating) ความเชื่อที่ไม่สมเหตุสมผลสามารถถูกนำมาใช้ ได้แก่ การฟังและจดบันทึก (Lecture) การโต้แย้งอย่างมีเหตุมีผล (Socratic debate) การใช้อารมณ์ขัน (humor) การสร้างสรรค์ (creativity) และการเปิดเผยความจริงกับตนเอง (self-disclosure) สำหรับการใช่วิธีการฟังและจดบันทึก ผู้ให้การบำบัดจะให้ผู้รับการบำบัดอธิบายว่าทำไมความเชื่อที่ไม่สมเหตุสมผลจึงมาทำลายตัวของผู้รับการบำบัดเอง การได้มาซึ่งข้อมูลย้อนกลับจากผู้รับคำปรึกษาทำให้ผู้รับคำปรึกษาเองเข้าใจสิ่งต่างๆที่อธิบายออกมาว่ามันเป็นสิ่งที่สำคัญเนื่องจากคำตอบที่ว่า ใช่ หรือไม่ใช่ ที่ได้จากผู้รับคำปรึกษาไม่เพียงพอ ในกลยุทธ์แบบการโต้แย้งอย่างมีเหตุมีผล (Socratic style) ผู้ให้การบำบัดต้องชี้ไปที่การขาดเหตุผลและความไม่สอดคล้องกันในความเชื่อของผู้รับคำปรึกษา และส่งเสริมการโต้แย้งจากผู้รับคำปรึกษา เพื่อที่ว่าผู้รับคำปรึกษาจะไม่รับเอาความคิดเห็นของผู้ให้คำปรึกษาไปแทนที่ความคิดของตนเอง นอกจากนี้คนเราควรเข้าใจว่าการใช้อารมณ์ขันในกลยุทธ์เหล่านี้เป็นการหัวเราะเยาะกับความเชื่อที่ไม่สมเหตุสมผลไม่ใช่หัวเราะเยาะในตัวของผู้รับคำปรึกษาโดยการเล่าเรื่องราว หรือการใช้การพูดเปรียบเทียบ ส่วนการบำบัดแบบการให้เปิดเผยความจริงกับตัวเอง เป็นการที่บุคคลใช่วิธีการของ A-B-C เข้ามาจัดการกับความเชื่อที่ไม่สมเหตุสมผลของตัวเองนั้น แล้วสามารถค้นพบความเชื่อที่สมเหตุสมผลด้วยตัวของพวกเขาเอง การเพิ่มความคุ้นเคยกับการโต้แย้งความเชื่อที่ไม่สมเหตุสมผลของผู้รับคำปรึกษาสามารถนำไปสู่การพัฒนาของกลยุทธ์ใหม่ๆ

ผลที่เกิดขึ้นอันใหม่ (E (Effective)) เมื่อผู้รับคำปรึกษาโต้แย้งกับความเชื่อที่ไม่สมเหตุสมผล ก็จะนำไปสู่การพัฒนาปรัชญาที่มีประสิทธิผล ปรัชญาซึ่งเกิดตามหลังการใช้รูปแบบ A-B-C จะช่วยให้บุคคลพัฒนาความคิดที่สมเหตุสมผลเพื่อไปแทนที่ความคิดที่ไม่สมเหตุสมผล และทำให้ความรู้สึกซึมเศร้าและความเกลียดตนเองลดน้อยลง รวมทั้งก่อให้เกิดความรู้พึงพอใจและความสนุกสนานมากขึ้นด้วย

4. บทบาทของผู้ให้คำปรึกษากลุ่มแบบเหตุผล-อารมณ์ และพฤติกรรมมีดังนี้

(Corey. 2012: 380-381)

4.1 แสดงให้สมาชิกกลุ่มมองเห็นว่าตัวสมาชิกเองเป็นผู้สร้างหรือก่อให้เกิดปัญหาทางอารมณ์และทางพฤติกรรมได้อย่างไร

4.2 ช่วยเหลือสมาชิกกลุ่มภายในกลุ่มค้นหาและจัดการกับความเชื่อที่ไม่สมเหตุสมผล

4.3 แสดงให้เห็นว่าสมาชิกได้รับการปลุกฝังความเชื่อที่ไม่สมเหตุสมผลมาได้อย่างไร

4.4 สอนสมาชิกถึงวิธีการที่จะเปลี่ยนแปลงความเชื่อเหล่านี้โดยการพัฒนาความเชื่อที่สมเหตุสมผลขึ้นมาได้

5. เทคนิคการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเหตุผล-อารมณ์ และพฤติกรรม เทคนิคต่างๆ ที่ใช้ในการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเหตุผล-อารมณ์ และพฤติกรรมแบ่งเป็น 3 ด้าน ได้แก่

1) เทคนิคทางด้านการคิด 2) เทคนิคทางอารมณ์ และ 3) เทคนิคทางด้านพฤติกรรม ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ (Corey. 2012: 381-387)

5.1 เทคนิคทางด้านการคิด

5.1.1 การสอน A-B-Cs ของการให้คำปรึกษาแบบเหตุผล อารมณ์และพฤติกรรม (Teaching the A-B-Cs of REBT) ทฤษฎี A-B-C ได้ถูกนำมาใช้สอนผู้รับการบำบัดทั้งแบบรายบุคคลและแบบกลุ่ม ในการบำบัดแบบกลุ่มสมาชิกภายในกลุ่มจะถูกสอนว่าไม่ว่าอย่างไรหรือที่ไหน ที่บุคคลมีคำว่า ควร“should” ควรจะ “oughts” และ ต้อง “must” บุคคลก็ต้องจำนนกับความเชื่อที่ไม่สมเหตุสมผลเหล่านี้ ดังนั้นการนำเอาทฤษฎี A-B-C มาประยุกต์ใช้ก็เพื่อแก้ปัญหาที่บุคคลประสบอยู่ในชีวิตประจำวัน

5.1.2 การโต้แย้งความเชื่อที่ไม่สมเหตุสมผล (Active Disputing of Irrational Beliefs) สมาชิกภายในกลุ่มจะถูกสอนถึงวิธีการตรวจสอบและปรับเปลี่ยนความเชื่อที่เข้มงวดเกี่ยวกับตัวของพวกเขาเองและคนอื่น ๆ ยกตัวอย่างเช่น สมาชิกภายในกลุ่มอาจมีความเชื่อที่ว่าทุกคนต้องคิดดีกับเธอ ผู้ให้การบำบัดต้องแสดงให้เห็นสมาชิกภายในกลุ่มรู้ถึงวิธีการค้นหาความต้องการของพวกเขา ความเชื่อว่าเป็นเรื่องเลวร้าย (awfulizing beliefs) ความเชื่อที่ทำให้ตนเองและผู้อื่นแย่ลง (self-and other-downing beliefs) ในบทบาทด้านการสอน ผู้นำกลุ่ม REBT จะเน้นไปที่การโต้แย้งความคิดที่เข้มงวดและสุดโต่งของผู้รับคำปรึกษา โดยจะแสดงให้เห็นว่าความคิดจะก่อให้เกิดปัญหาได้อย่างไร และจะชักจูงผู้รับคำปรึกษาเปลี่ยนหรือละทิ้งความคิดที่ไม่สมเหตุสมผลเหล่านี้

5.1.3 สอนการจัดการปรับเปลี่ยนการใช้ถ้อยคำของตนเอง (Teaching Coping Self-Statements) สมาชิกภายในกลุ่มจะได้รับการสอนถึงวิธีการทำลายความเชื่อของตัวเอง โดยการปรับเปลี่ยนการใช้ถ้อยคำของตนเองอย่างมีเหตุผล ยกตัวอย่างเช่น ผู้เข้ารับการปรึกษาอาจจะบอกกับตัวเองว่า “I must perform well” “ฉันต้องทำได้ดี” บุคคลจะให้การยอมรับฉันและรักฉันเมื่อฉันสมบูรณ์แบบ เมื่อบอกกับตัวเองอย่างนั้น เราก็ต้องอยู่ได้ถ้าเหตุการณ์ไม่ได้เป็นอย่างที่ ต้องการ ดังนั้นจึงต้องมาเรียนรู้ถึงวิธีการจัดการกับปัญหาที่จะเกิดขึ้นเมื่อผลไม่เป็นดังที่คาดหวัง โดยการแทนที่คำพูดหรือถ้อยคำที่ทำลายตนเองเป็นถ้อยคำที่ว่า “ I can still accept myself in spite of my imperfections.” “ฉันจะยอมรับตัวฉันเองได้ถึงแม้ว่าฉันจะไม่สมบูรณ์แบบ” “ I don't have to do everything perfectly well to feel worthwhile as a person.” “ฉันไม่จำเป็นต้องสมบูรณ์แบบเหมือนคนอื่น ๆ”

5.1.4 การใช้วิธีการทางจิตศึกษา (Psychoeducational methods) นักบำบัดจะให้ความรู้แก่สมาชิกในกลุ่มเกี่ยวกับธรรมชาติของปัญหาและวิธีการบำบัด ในการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรมนั้น สมาชิกภายในกลุ่มจะได้รับการฝึกฝนเพื่อเอาไปใช้กับการแก้ปัญหาในปัจจุบันและอนาคต ท้ายที่สุดผู้นำกลุ่มจะสอนสมาชิกถึงวิธีที่สามารถที่จะบำบัดตัวสมาชิกเองได้ การสอนไม่ได้เพียงแต่นั่งฟังและจดบันทึก แต่ผู้นำกลุ่มจะต้องถามถึงแนวคิดที่สมาชิกภายในกลุ่มสามารถเอาไปประยุกต์ใช้ได้

5.2.1 การยอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไข (Unconditional acceptance)

5.2.2 การจินตนาการแบบเหตุผลและอารมณ์ (Rational-Emotive

5.2.3 การใช้อารมณ์ขัน (Use of Humor) อารมณ์ขันมีทั้งความเชื่อ

ทางด้านการคิดและอารมณ์ ที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง แอลลิสเชื่อว่า เมื่อคนเราได้รับสิ่งต่าง ๆ มา รบกวนอารมณ์เขาจะสูญเสียอารมณ์และทำให้เกิดความเครียด หลักของเทคนิคนี้ก็เพื่อจะต่อสู้กับ ความคิดที่ไม่สมเหตุสมผลที่นำพวกเขาไปสู่ปัญหาทางอารมณ์ การให้คำปรึกษากลุ่มแบบ REBT ได้ ใช้เทคนิคอารมณ์ขันจัดการกับสิ่งเหล่านี้ โดยการสอนสมาชิกภายในกลุ่มหัวเราะ แต่ไม่ได้หัวเราะ ตัวเองแต่ให้หัวเราะกับความเชื่อที่ทำลายตัวเอง ผู้นำกลุ่มใช้อารมณ์ขันเพื่อแสดงให้เห็นสมาชิกภายใน กลุ่มเห็นว่าความคิดที่ไม่สมเหตุสมผลนำหัวเราะเยาะอย่างไร

5.2.4 การฝึกสู้กับกับความอาย (Shame-Attacking Exercises) การฝึกสู้กับความอาย เป็นการรบกวนทางอารมณ์ที่สัมพันธ์กับตัวตนที่แสดงออกมาในลักษณะอาย รู้สึกผิด วิตกกังวลและซึมเศร้า ยิ่งบุคคลเผชิญกับความเชื่อที่ไม่สมเหตุสมผลมากเท่าไร ก็ยิ่งทำให้การคงอยู่ของปัญหาทางอารมณ์ลดน้อยลง สมาชิกในกลุ่มจะได้รับการสนับสนุนให้เข้าร่วมในกิจกรรมความเสี่ยง (Risk-taking) ในฐานะที่เป็นกิจกรรมที่ทำหายความกลัวอย่างไม่สมเหตุสมผล แต่ผู้นำกลุ่มจะไม่สนับสนุนสมาชิกให้ทำในสิ่งที่ผิดกฎหมาย ศีลธรรม หรือก้าวก่ายสิทธิของผู้อื่น ผู้นำบัดจะใช้การฝึกสู้กับความอายเพื่อสอนสมาชิกภายในกลุ่มให้ยอมรับตนเอง สิ่งสำคัญที่ผู้เข้ารับคำปรึกษาต้องเรียนจากการฝึกสู้กับความอายคือการไม่ยอมรับ ไม่ได้มีผลกับความมีคุณค่าของพวกเขา และนอกจากนี้ความกลัวการไม่เป็นที่ยอมรับ เป็นการปกป้องพวกเขาออกจากการทำสิ่งที่ถูกต้องบ่อยครั้งที่สมาชิกภายในกลุ่มยอมรับว่าตนเองถูกยับยั้งด้วยตัวเองจากการทำหลายๆสิ่งๆที่คิดว่าควรจะทำเนื่องจากความกลัวความคิดของคนอื่นๆ ในการฝึกสมาชิกภายในกลุ่มอาจจะใช้การบำบัดในกลุ่มและใช้วิธีการเหล่านี้ในชีวิตประจำวันด้วย แอลลิสแนะนำว่าการฝึกนั้นผู้รับการบำบัดอาจจะต้องฝึกกระทำในที่สาธารณะด้วย เช่น การสวมใส่เสื้อผ้าที่ล้าสมัย, การยืมเงินจากคนแปลกหน้า ถ้าผู้รับการบำบัดทำเหตุการณ์เช่นนี้แล้วไม่รู้สึกละอายเขาก็คงเอาชนะความกลัวอย่างไม่สมเหตุสมผล ที่เขาเก็บมันไว้จากการทำสิ่งที่เขาอยากจะทำ

5.3 เทคนิคทางด้านพฤติกรรม

5.3.1 การแสดงบทบาทสมมติ (Role playing) การแสดงบทบาทสมมติประกอบไปด้วย ด้านอารมณ์ การคิด และพฤติกรรม และเป็นทางหนึ่งที่จะช่วยสมาชิกภายในกลุ่มมีประสบการณ์และสามารถจัดการกับความกลัว ยกตัวอย่างเช่น ถ้าสมาชิกมีประสบการณ์ของความวิตกกังวลในการสัมภาษณ์งาน เขาสามารถแสดงบทบาทเป็นผู้สัมภาษณ์ทั้งในบทบาทของความกลัวและบทบาทของความมั่นใจ แทนที่สมาชิกจะพูดเกี่ยวกับปัญหาหรือคิดเกี่ยวกับความเชื่อของเขา สมาชิกสามารถที่จะแสดงอารมณ์ออกมาโดยการแสดงบทบาทสมมติ สมาชิกบางคนจะเผชิญกับความกลัวอย่างไม่สมเหตุสมผลระหว่างการแสดงบทบาทสมมติ การแสดงบทบาทสมมติสามารถก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรม

5.3.2 เทคนิคการมอบหมายการบ้าน (Homework assignment) สมาชิกในการให้คำปรึกษากลุ่มแบบ REBT จะได้รับการสนับสนุนให้ฝึกปฏิบัติและทำงานนอกเหนือจากการบำบัดในชั่วโมง การมอบหมายงานให้ทำนั้นได้ถูกนำมาใช้เพื่อช่วยสมาชิกภายในกลุ่มให้เกิดการเปลี่ยนแปลงตามที่พวกเขาต้องการ และเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องถามสมาชิกให้ชัดเจนว่าเขากำลังจะไปทำอะไร เขาจะทำงานนี้บ่อยแค่ไหน แน่ใจที่ว่าการทำงานนอกจากชั่วโมงการฝึกจะมีประโยชน์สำหรับผู้รับคำปรึกษามากกว่าการฝึกปฏิบัติในชั่วโมงอย่างเดียว ผู้นำกลุ่มจะช่วยสมาชิกภายในกลุ่มฝึกซ้อมตัวละครที่ได้รับมอบหมาย ผ่านกระบวนการจินตนาการ และช่วยส่งเสริมสมาชิกให้นำเอาไปปฏิบัติในชีวิตจริง การให้คำปรึกษาแบบ REBT มุ่งเน้นการส่งเสริมให้สมาชิกทำสิ่งที่พวกเขากลัวๆเพื่อเอาชนะความกลัวเหล่านั้น แอลลิสได้ยกตัวอย่างวิธีการเอาชนะความกลัวของบุคคลที่กลัว

การขึ้นลิฟท์ โดยการกระตุ้นให้บุคคลเหล่านั้นขึ้นลิฟท์ทุกวันเป็นเวลาหนึ่งเดือน และคอยบอกตัวเองว่าพวกเขาสามารถที่จะอดทนอยู่ในลิฟท์ได้ถึงแม้ว่าลิฟท์จะค้างก็ตาม

5.3.3 การให้แรงเสริมและการลงโทษ (Reinforcement and Penalties)

การให้แรงเสริมและการลงโทษได้ถูกนำมาใช้เพื่อช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของสมาชิกภายในกลุ่ม การให้แรงเสริมอาจจะเป็น การอ่านหนังสือนิยาย การชมภาพยนตร์ การดูคอนเสิร์ต หรือการกินอาหารที่ชอบ บุคคลสามารถให้แรงเสริมกับตัวเองได้ในบางสิ่งที่ตนเองชอบหลังจากที่สัญญากับตนเองว่าจะทำในสิ่งที่ควรทำแต่ไม่อยากจะทำหรือหลีกเลี่ยงที่จะทำ หนึ่งในเป้าหมายของการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเหตุผล อารมณ์และพฤติกรรม ก็เพื่อที่จะสอนวิธีการเกี่ยวกับการจัดการตนเองของบุคคลที่ดีขึ้น และการยอมทำตามของสมาชิกเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้วิธีการเหล่านี้ประสบผลสำเร็จ การประสบความสำเร็จสูงสุดของสมาชิกขึ้นอยู่กับว่าเขาสามารถนำเอาสิ่งที่ได้รับมาใช้กับชีวิตประจำวันได้มากน้อยอย่างไร การใช้หลักการของแรงเสริมจะช่วยให้สมาชิกภายในกลุ่มพัฒนาความสอดคล้องในการประยุกต์ใช้หลักการของความเชื่อกับปัญหาใหม่ๆที่เขาประสบ ในวิธีการเหล่านี้สมาชิกสามารถที่จะเป็นผู้บำบัดตนเองและสอนตัวเองถึงวิธีการจัดการกับชีวิตของตนเองได้ด้วย

5.3.4 การฝึกทักษะ (Skill training) การฝึกทักษะเฉพาะให้กับผู้เข้ารับ

คำปรึกษาที่ขาดทักษะที่จะนำมาใช้ในการให้การให้คำปรึกษากลุ่มนั้น จากข้อสันนิษฐานพบว่าการได้มาซึ่งทักษะที่สมาชิกภายในกลุ่มขาดไป ทำให้พวกเขารู้สึกมีความมั่นใจเกี่ยวกับตนเองมากขึ้นและทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในวิธีการคิด รู้สึกและพฤติกรรม อย่างเห็นได้ชัด ทั้งนี้สมาชิกกลุ่มมีโอกาที่จะเรียนรู้และปฏิบัติทักษะการสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคลในช่วงของการให้คำปรึกษากลุ่ม และได้รับการสนับสนุนให้ได้รับการฝึกทักษะส่วนบุคคลและทักษะการสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคลนอกกลุ่มการให้คำปรึกษา

6. การนำทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเหตุผล-อารมณ์ และพฤติกรรม มาใช้กับนักเรียนทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเหตุผล-อารมณ์ และพฤติกรรม ใช้วิธีการที่หลากหลายเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ใหม่กับสมาชิก คอเรีย (Corey. 2012: 388) กล่าวว่าทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเหตุผล-อารมณ์ และพฤติกรรม สามารถนำมาใช้กับเด็กที่มีปัญหาต่างๆ เช่น ภาวะวิตกกังวล โกรธ ภาวะซึมเศร้า กลัวการไปโรงเรียน เจ้าอารมณ์ เจาะเบียด และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ หลักการและวิธีการของการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเหตุผล-อารมณ์ และพฤติกรรม เพื่อป้องกันปัญหาทางด้านอารมณ์และพฤติกรรม เวอร์มอน (Corey. 2012: 388; cite in Vernon.1989b, 1998a-c) ได้สร้างโปรแกรมที่ใช้หลักการของทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเหตุผล-อารมณ์ และพฤติกรรม เพื่อช่วยเด็กกล่วัยรุ่นประยุกต์ใช้ทักษะทางเหตุผลเพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางด้านสังคม อารมณ์และการรู้จัก ซึ่งโปรแกรมของเวอร์มอนสามารถนำมาใช้ในห้องเรียนและการให้คำปรึกษากลุ่ม ในด้านการศึกษาได้มีหลักฐานการนำทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเหตุผล-อารมณ์ และพฤติกรรม มาใช้ในการป้องกันเด็ก วัยรุ่นและผู้ใหญ่ที่มีแนวโน้มจะมองเหตุการณ์ไปในทางลบที่เกินความเป็นจริง ความเชื่อผิดๆจำนวนมากมักจะเกิดกับกลุ่มวัยรุ่น วัยรุ่นส่วนมากเชื่อว่าตนเองไม่

สามารถทนต่อการปฏิเสธได้ โดยมักจะมีความเชื่อว่าถ้าพวกเขาล้มเหลวพวกเขาจะกลายเป็นคนที่ไร้ค่า ไม่สามารถยอมรับตนเองได้ถ้าพวกเขาไม่สมบูรณ์แบบ การช่วยเหลือทางด้านการรู้คิดเช่น การเรียนรู้ถึงวิธีการโต้แย้งความเชื่อที่ผิดสามารถช่วยวัยรุ่นให้คิดแตกต่างออกไปจากเดิม ถ้าวัยรุ่นได้เรียนรู้วิธีการที่จะเปลี่ยนแปลงความเชื่อที่ผิดๆ เขาก็จะรู้สึกดีขึ้นเรื่อยๆ กลุ่มเป็นสถานที่ที่จะยอมรับตนเองอย่างไม่มีเงื่อนไขและยังสามารถยอมรับผู้อื่นมากขึ้นด้วย

ในการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ผู้วิจัยได้นำเอาเทคนิคการเปลี่ยนแปลงความคิดที่ไม่สมเหตุสมผล มาใช้ในการเสริมสร้างทักษะการจัดการสัมพันธภาพทางสังคม เพื่อให้สมาชิกบอกวิธีการจัดการกับอารมณ์และพฤติกรรมทางลบของตนเอง ระบุวิธีการเปลี่ยนแปลงความคิดที่ไม่สมเหตุสมผลเพื่อควบคุมอารมณ์และพฤติกรรม ของตนเองได้

3.9.4 ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยม (The Behavior Approach to Group)

1. แนวคิดที่สำคัญ

การให้คำปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยมต้องอาศัยหลักการและขั้นตอนของวิธีการทางวิทยาศาสตร์ และการทดลองมาประยุกต์ใช้อย่างเป็นระบบเพื่อช่วยเหลือบุคคลให้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ โดยมีแนวคิดและวิธีการที่ระบุไว้อย่างชัดเจน การทดสอบ การสังเกต และปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง การประเมินและการบำบัดจะเกิดขึ้นพร้อมกัน ลักษณะเฉพาะที่เฉพาะเจาะจงของการบำบัดพฤติกรรม ได้แก่ (1) การดำเนินการประเมินพฤติกรรม (2) การเขียนเป้าหมายการรักษาร่วมกันอย่างแน่นอน (3) การกำหนดขั้นตอนการรักษาที่เฉพาะเจาะจงที่เหมาะสมกับปัญหาที่เกิดขึ้นโดยเฉพาะ และ (4) วัดดูประสิทธิผลการประเมินผลของการบำบัด

2. เป้าหมายของการให้คำปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยม

2.1 เพื่อช่วยให้สมาชิกกลุ่มแก้ไขพฤติกรรมที่ผิดพลาด

2.2 เพื่อช่วยให้สมาชิกกลุ่มเรียนรู้รูปแบบพฤติกรรมใหม่ที่มีประสิทธิภาพมาก

3. บทบาทหน้าที่ของผู้นำกลุ่มแบบพฤติกรรมนิยม

3.1 สัมภาษณ์สมาชิกเพื่อที่จะทราบถึงความคาดหวังของสมาชิก ในช่วงของการประเมินเบื้องต้นและการปฐมนิเทศ ก่อนที่จะเริ่มต้นการให้คำปรึกษากลุ่ม

3.2 การนำเทคนิคต่างๆ ที่ได้รับการออกแบบมาใช้ เพื่อบรรลุเป้าหมายที่สมาชิกกำหนดไว้

3.3 การเป็นตัวแทนทางพฤติกรรมที่เหมาะสม การเตรียมการและฝึกสมาชิกให้เป็นตัวแทนด้วยการแสดงบทบาทสมมติต่อกันและกัน

3.4 การเสริมแรงแก่สมาชิก เมื่อสมาชิกแสดงพฤติกรรมและทักษะต่างๆ ที่พัฒนาขึ้นมาใหม่ และให้การยอมรับถึงแม้จะเป็นการพัฒนาเล็กๆ น้อยๆ ก็ตาม

3.5 การสอนสมาชิกกลุ่มให้มีความรับผิดชอบต่อการเข้ามีส่วนร่วมทั้งในกลุ่มและนอกช่วงของการให้คำปรึกษาด้วยความกระตือรือร้น

3.6 การประเมินอย่างต่อเนื่องเกี่ยวกับปัญหาของสมาชิก

3.7 การช่วยสมาชิกกลุ่มเตรียมความพร้อมสำหรับการยุติการให้คำปรึกษา โดยสมาชิกมีเวลาเพียงพอที่จะสามารถอภิปรายเกี่ยวกับปฏิกิริยาของตนเอง สรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้ และการนำทักษะใหม่ไปปฏิบัติที่บ้านหรือที่ทำงาน มีการอ้างอิงแหล่งการให้คำปรึกษาเพิ่มเติมที่เหมาะสม เมื่อเป้าหมายยังไม่สามารถบรรลุผล

4. เทคนิคการให้คำปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยม (Corey. 2012: 352-360)

4.1 การเป็นตัวแบบ (Modeling) หมายถึงกระบวนการที่ผู้รับคำปรึกษาเรียนรู้ผ่านการสังเกตและการเลียนแบบของทั้งผู้นำและสมาชิกคนอื่นๆ การเรียนการสอนด้วยวาจาเพียงอย่างเดียวมักจะไม่เพียงพอที่จะนำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ขั้นตอนการให้ตัวแบบจะมีประโยชน์ในการแสดงให้เห็นทักษะที่เฉพาะเจาะจงในการเรียนรู้ บทบาทการให้ตัวแบบเป็นหนึ่งในเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดในการสอนที่ผู้นำกลุ่มสามารถนำมาใช้ได้

4.2 การฝึกซ้อมพฤติกรรม (Behavior rehearsal) จุดมุ่งหมายของการฝึกซ้อมพฤติกรรมเป็นการเตรียมสมาชิกเพื่อดำเนินการต่อพฤติกรรมที่ต้องการที่อยู่นอกกลุ่ม เพื่อให้สมาชิกกลุ่มจะสามารถนำพฤติกรรมไปใช้ในสถานการณ์ในชีวิตประจำวันได้ การฝึกพฤติกรรมใหม่จะต้องอยู่ในบริบทที่ปลอดภัย และมีลักษณะคล้ายคลึงกับความเป็นจริง เพื่อให้สมาชิกกลุ่มจะสามารถนำไปปฏิบัติในชีวิตจริงได้ การชักซ้อมพฤติกรรมเป็นเทคนิคที่มีประโยชน์สำหรับการสอนทักษะทางสังคม ทั้งนี้ การให้ข้อมูลย้อนกลับเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับการชักซ้อมพฤติกรรม เมื่อสมาชิกกลุ่มสามารถชักซ้อมพฤติกรรมในกลุ่มได้ เป็นสิ่งสำคัญที่สมาชิกกลุ่มจะต้องนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้ ดังนั้น ผู้นำกลุ่มจำเป็นต้องเตือนให้สมาชิกทำการบ้านที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จ และทำการตรวจสอบการทำการบ้านที่สมาชิกได้รับมอบหมายทุกครั้ง ก่อนที่จะดำเนินการให้คำปรึกษาในแต่ละครั้ง

4.3 การสอน (Coaching) เป็นกระบวนการในการเสนอหลักการสำหรับการปฏิบัติพฤติกรรมที่พึงปรารถนาอย่างมีประสิทธิภาพ การสอนจะได้ผลดีที่สุดโดยที่ผู้สอนนั่งอยู่ด้านหลังของสมาชิกกลุ่มที่กำลังทำการชักซ้อมอยู่ เมื่อสมาชิกกลุ่มเริ่มติดขัดและไม่รู้ว่าจะทำอย่างไรต่อไป สมาชิกกลุ่มคนอื่น สามารถกระซิบเพื่อให้คำแนะนำได้ หลังจากการชักซ้อมด้วยการฝึกฝนสัก 1 หรือ 2 ครั้ง อาจจะลดการฝึกฝนลง โดยที่สมาชิกกลุ่มสามารถแสดงบทบาทสมมติต่อไปได้ และสมาชิกกลุ่มสามารถทำการชักซ้อมด้วยตนเอง ก่อนที่จะพยายามลองแสดงบทบาทใหม่ในชีวิตจริง

4.4 การมอบหมายการบ้าน (Homework assignment) เป็นเทคนิคที่มีจุดประสงค์เพื่อให้สมาชิกนำสิ่งที่ได้สำรวจในช่วงของการให้คำปรึกษาไปใช้ปฏิบัติในชีวิตประจำวัน เพื่อแสดงให้เห็นถึงความคืบหน้าของการให้คำปรึกษา ซึ่งจะต้องเป็นทั้งการพูดคุยและการกระทำ สมาชิกกลุ่มจำเป็นที่จะต้องมีส่วนร่วมในการออกแบบการมอบหมายการบ้าน เพื่อให้สมาชิกกลุ่มจะมี

ความร่วมมือด้วยใจ และมีแรงจูงใจในการทำการบ้านที่ได้รับมอบหมาย โดยไม่มีการบีบบังคับ นอกจากนั้น ผู้นำกลุ่มจำเป็นต้องติดตามผลการทำการบ้าน เพื่อประโยชน์สูงสุดที่จะเกิดกับสมาชิกกลุ่ม

4.5 การให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) หลังจากที่ได้สมาชิกปฏิบัติพฤติกรรมใหม่ในกลุ่มหรือรายงานเกี่ยวกับการบ้านที่ได้รับมอบหมายในชีวิตประจำวัน สมาชิกในกลุ่ม หรือผู้นำกลุ่ม สามารถให้ข้อมูลย้อนกลับโดยการชมและให้กำลังใจ และขอเสนอแนะสำหรับการแก้ไข หรือปรับเปลี่ยนข้อผิดพลาด การให้ข้อมูลย้อนกลับเป็นส่วนหนึ่งที่มีประโยชน์ของการเรียนรู้ พฤติกรรมใหม่ โดยเฉพาะถ้าสร้างขึ้นเฉพาะเจาะจง และเป็นเชิงบวก

4.6 การเสริมแรง (Reinforcement) เป็นกระบวนการให้ความช่วยเหลือที่สำคัญสำหรับกลุ่มด้านพฤติกรรม เพราะเป็นเหตุการณ์เฉพาะที่ทำให้การตอบสนองเกิดขึ้นได้อีก นอกจากการเสริมแรงจากผู้นำกลุ่มแล้ว สมาชิกกลุ่มก็สามารถเสริมแรงซึ่งกันและกันได้ ด้วยการชื่นชม การยอมรับ การสนับสนุน และการใส่ใจ ในการเริ่มต้นการให้คำปรึกษาในแต่ละช่วง สมาชิกควรที่จะกล่าวถึงความสำเร็จมากกว่าความล้มเหลวของตนเอง ทั้งนี้ การเสริมแรงจะบ่งบอกถึงการเปลี่ยนแปลงทางบวกในการนำการเรียนรู้ไปใช้ปฏิบัติในชีวิตประจำวัน และทำให้สมาชิกมองเห็นว่าการเปลี่ยนแปลงเป็นสิ่งที่เป็นไปได้ การรายงานความสำเร็จ ไม่ว่าจะอยู่ในระดับมากหรือน้อยแค่ไหนก็ตาม เป็นสิ่งที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อการปรับปรุงตนเอง การเสริมแรงและการสนับสนุนจากกลุ่มจึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ ถ้าสมาชิกยังคงได้รับประโยชน์อยู่ การเสริมแรงทางสังคมเป็นวิธีการที่ทรงพลังในการหล่อหลอมพฤติกรรมที่พึงปรารถนาได้ นอกจากนั้น การเสริมแรงให้แก่นตนเองก็เป็นวิธีการที่สำคัญในการช่วยเหลือสมาชิกให้เกิดการเปลี่ยนแปลงได้ สมาชิกกลุ่มจะถูกสอนวิธีการในการเสริมแรงให้แก่ตนเองเพื่อเพิ่มพูนการควบคุมตนเองและลดการพึ่งพาผู้อื่นได้

4.7 การปรับโครงสร้างความคิด (Cognitive restructuring) คือ กระบวนการในการระบุและประเมินความคิด การทำความเข้าใจผลกระทบของความคิดที่มีต่อพฤติกรรมด้านลบ และการเรียนรู้ที่จะแทนที่ความคิดดังกล่าวด้วยความคิดที่เหมาะสมและตั้งอยู่บนพื้นฐานของความเป็นจริง ดังนั้น กระบวนการด้านความคิดจึงเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคล ในบริบทของกลุ่ม สมาชิกมักจะเผยให้เห็นถึงความคิดที่พ่ายแพ้ต่อตนเอง และการพูดถึงตนเองในด้านลบ เมื่อตนเองประสบกับสถานการณ์ที่ตึงเครียด ดังนั้น ในเบื้องต้น สมาชิกกลุ่มจะได้รับการสอนในกลุ่มเพื่อฝึกหัดในการแยกแยะความแตกต่างระหว่างการพูดประโยคที่พ่ายแพ้ตนเอง กับประโยคที่เป็นประโยชน์กับตนเอง หลังจากนั้น สมาชิกกลุ่มสามารถให้ข้อมูลย้อนกลับซึ่งกันและกัน และเสนอรูปแบบในการวิเคราะห์ความคิดที่หลากหลาย เมื่อสมาชิกสามารถเลือกคำพูดที่แสดงถึงความคิดที่สมเหตุสมผลได้แล้ว ก็จะมีการแสดงตัวแบบด้านความคิด โดยสมาชิกใช้การจินตนาการถึงการที่ตนเองต้องตกอยู่ในสถานการณ์ที่ตึงเครียด แล้วจึงแทนที่คำพูดที่พ่ายแพ้ตนเองด้วยคำพูดที่เป็นประโยชน์กับตนเอง หลังจากนั้น สมาชิกกลุ่มจึงทำการซักซ้อมทางด้านความคิด โดยสมาชิกกลุ่มเลียนแบบตัวแบบ และได้รับข้อมูลย้อนกลับจากสมาชิกกลุ่มคนอื่นๆ หลังจากการทดลองหลายๆ ครั้งในกลุ่มแล้ว สมาชิกกลุ่มจะได้รับการมอบหมายงานด้วยการใช้ประโยคใหม่

บ้าน ก่อนที่จะลองพูดด้วยวิธีใหม่ๆ ในชีวิตจริง ในขั้นตอนสุดท้ายของการปรับโครงสร้างความคิด จะมีการมอบหมายการบ้านในช่วงสุดท้ายของการพบปะในแต่ละครั้ง และจะได้รับการตรวจสอบในการพบปะในครั้งต่อไป เมื่อสมาชิกมีพัฒนาการ ก็จะมีการมอบหมายงานในระดับที่ยากขึ้นต่อไป

4.8 การแก้ปัญหา (Problem solving) เป็นวิธีด้านพฤติกรรมและความคิดที่สอนวิธีการให้บุคคลจัดการกับปัญหาในชีวิตประจำวัน เป้าหมายหลักคือการระบุวิธีการแก้ปัญหาที่มีประสิทธิภาพสูงสุด และเพื่อทำการฝึกทักษะด้านพฤติกรรมและความคิดอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ และรับมืออย่างมีประสิทธิภาพกับปัญหาที่เกิดขึ้นในอนาคต ซึ่งประกอบด้วย ขั้นตอนในการแก้ไขปัญหา 5 ขั้นตอนดังนี้

4.8.1 สมาชิกกลุ่มระบุปัญหาที่ตนเองต้องการแก้ไข พร้อมกับระบุทักษะที่จำเป็นต้องใช้ และประเมินทางเลือกที่จะปฏิบัติในการแก้ไขปัญหา

4.8.2 สมาชิกกลุ่มนิยามปัญหา และตั้งเป้าหมายเฉพาะ โดยที่สมาชิกกลุ่มจะได้รับการช่วยเหลือให้ทำความเข้าใจถึงสาเหตุที่ทำให้ปัญหาเกิดขึ้น และได้รับการคาดหวังว่าสมาชิกจะสามารถเรียนรู้วิธีการในการแก้ไขปัญหาได้

4.8.3 สมาชิกกลุ่มจะถูกสอนให้ระดมความคิด เพื่อหาวิธีการที่ดีที่สุดในการแก้ไขปัญหา

4.8.4 สมาชิกตัดสินใจเลือกวิธีการแก้ไขปัญหา โดยคำนึงถึงผลลัพธ์ของวิธีการที่เลือกด้วย

4.8.5 สมาชิกกลุ่มนำวิธีการแก้ไขปัญหามาใช้ และประเมินผลลัพธ์ที่ตามมา พร้อมทั้งตรวจสอบประสิทธิผลของวิธีการในการแก้ไขปัญหา

4.9 ระบบเพื่อนคู่หู (The buddy system) กล่าวถึงระบบเพื่อนคู่หูว่าเป็นพันธมิตรในการบำบัดระหว่างสมาชิกกลุ่ม โดยสมาชิกคนหนึ่งจะเลือกสมาชิกอีกคนหนึ่งเป็นผู้คอยตรวจสอบและฝึกให้ตลอดกระบวนการในการให้คำปรึกษา ด้วยการเฝ้าสังเกตพฤติกรรมซึ่งกันและกันในกลุ่ม และคอยเตือนซึ่งกันและกันในการปฏิบัติตามสิ่งที่สัญญาไว้ และปฏิบัติตามสิ่งที่ได้รับมอบหมาย ทั้งนี้สมาชิกกลุ่มจะคอยให้ความช่วยเหลือเพื่อนคู่หู ทั้งในช่วงของการให้คำปรึกษาและนอกช่วงการให้คำปรึกษาด้วย โดยเพื่อนคู่หูจะได้รับการฝึกการเสริมแรงเมื่อทำสำเร็จ รวมทั้งการให้และการรับคำวิพากษ์วิจารณ์ด้วย นอกจากนั้น ในการปฏิบัติการด้านการมอบหมายการบ้าน สมาชิกกลุ่มยังช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการคิดภาระงาน และตรวจสอบความสำเร็จ ทั้งนี้ เพื่อให้สมาชิกสามารถเรียนรู้ทักษะการเป็นผู้นำ และระบบเพื่อนคู่หูยังเป็นประโยชน์เมื่อการให้คำปรึกษาสิ้นสุดลงอีกด้วย

4.10 การฝึกทักษะทางสังคม (Social skills training) เป็นการประยุกต์ใช้เทคนิคทางพฤติกรรม เช่น การแสดงบทบาทสมมติ การเป็นตัวแบบ การฝึกฝน การชักจูงพฤติกรรม และการมอบหมายการบ้าน เป็นต้น โดยผู้นำกลุ่มจะต้องชี้แจงถึงจุดประสงค์ ขั้นตอน และยกตัวอย่างให้สมาชิกฟัง แล้วจึงมีการสาธิต และให้สมาชิกกลุ่มลองฝึกปฏิบัติการใช้ทักษะสังคมในสถานการณ์ต่างๆ ซึ่งสมาชิกอาจจะเป็นผู้เสนอสถานการณ์ดังกล่าวเอง หลังจากการชักจูงแล้ว

จะมีการให้ข้อมูลย้อนกลับซึ่งกันและกัน และสมาชิกสามารถมอบหมายการบ้านให้แก่ตนเอง เพื่อนำไปใช้ปฏิบัติในชีวิตจริงได้

4.11 การฝึกการกล้าแสดงออกที่เหมาะสม (Assertiveness training) เป็นเทคนิคที่นำมาใช้เพื่อทำให้สมาชิกกลุ่มสามารถยอมรับและเปลี่ยนแปลงความเชื่อที่พ่ายแพ้ตนเองหรือไม่สมเหตุผล เกี่ยวกับสิทธิในการแสดงออกของตนเอง สมาชิกกลุ่มสามารถพัฒนาเจตคติที่ก่อให้เกิดค่านิยมที่มีต่อสิทธิในการแสดงออกของตนเองและการเคารพสิทธิในการแสดงออกของผู้อื่น ด้วยการเรียนรู้วิธีการในการระบุและแยกแยะพฤติกรรมในการแสดงออกที่เหมาะสม การแสดง ความก้าวร้าว และการไม่ยอมแสดงออก เพื่อที่จะสามารถนำทักษะที่เกิดจากการเรียนรู้ใหม่ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่างๆ เพื่อสร้างสัมพันธภาพอันดีกับผู้อื่น โปรแกรมการฝึกการแสดงออกที่เหมาะสมส่วนใหญ่มุ่งเน้นการเปลี่ยนการพูดถึงตนเองในด้านลบ ความเชื่อที่พ่ายแพ้ตนเอง และความคิดที่ผิดๆ โดยในสถานการณ์กลุ่ม สมาชิกกลุ่มจะได้รับการเสนอตัวแบบ และคำแนะนำ แล้วสมาชิกกลุ่มจึงทำการฝึกซักซ้อมทักษะทางด้านพฤติกรรม ในสถานการณ์ที่ใช้บทบาทสมมติ แล้วจึงมีการให้ข้อมูลย้อนกลับซึ่งกันและกัน เพื่อทำการแก้ไขพฤติกรรม และปรับปรุงรูปแบบในการแสดงออกที่เหมาะสม

5. การนำทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยมมาใช้กับนักเรียนการบำบัดแบบพฤติกรรมนิยม คอเรีย (Corey, 1986: 189) กล่าวว่าสามารถนำมาใช้อย่างแพร่หลายในรูปแบบการฝึกการยืนยัน (Assertion training) ซึ่งเป็นรูปแบบหนึ่งของการฝึกทักษะทางสังคม (Social skill training) ตัวอย่างเช่น ในเด็กจำเป็นต้องเรียนรู้วิธีการผูกมิตร ในเด็กวัยรุ่นจำเป็นต้องเรียนรู้วิธีการปฏิสัมพันธ์กับเพศตรงข้าม บุคคลที่ขาดทักษะทางสังคมจะมีความยากลำบากในการมีปฏิสัมพันธ์ทั้งที่บ้าน ที่ทำงาน ที่โรงเรียน วิธีการทางพฤติกรรมถูกออกแบบมาเพื่อสอนบุคคลเกี่ยวกับวิธีการมีปฏิสัมพันธ์อย่างประสบความสำเร็จ

ในการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ผู้วิจัยได้นำเทคนิคการสอนเพื่อให้สมาชิกมีการแสดงพฤติกรรมที่มีประสิทธิภาพ เทคนิคตัวแบบที่ช่วยให้สมาชิกเรียนรู้ผ่านการสังเกตและการเลียนแบบของทั้งผู้นำกลุ่มและสมาชิกคนอื่นๆ เพราะการเรียนการสอนด้วยคำพูดเพียงอย่างเดียวมักจะไม่เพียงพอที่จะนำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม เทคนิคการแสดงบทบาทสมมติ เป็นทางหนึ่งที่จะช่วยให้สมาชิกภายในกลุ่มมีประสบการณ์และสามารถจัดการกับความกลัว สมาชิกสามารถที่จะแสดงอารมณ์ออกมาโดยการแสดงบทบาทสมมติ สมาชิกบางคนจะเผชิญกับความกลัวอย่างไม่สมเหตุผลระหว่างการแสดงบทบาทสมมติ การแสดงบทบาทสมมติสามารถก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรม เทคนิคการซักซ้อมพฤติกรรม เป็นการเตรียมสมาชิกเพื่อดำเนินการต่อพฤติกรรมที่ต้องการที่อยู่นอกกลุ่ม เทคนิคที่กล่าวมาทั้งหมดนี้เพื่อนำมาเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมทั้ง 2 องค์ประกอบคือ ทักษะทางสังคมและทักษะการจัดการสัมพันธภาพทางสังคม

3.9.5 ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบวิเคราะห์สัมพันธภาพ (Transactional Analysis in Group) คอเรีย (Corey. 2012: 323-325) กล่าวว่า ทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบวิเคราะห์สัมพันธภาพได้รับการพัฒนาโดยอีริก เบิร์น (Eric Berne) เป็นทฤษฎีที่ให้ความสำคัญกับมุมมองด้านความคิด เหตุผล และพฤติกรรม ในกระบวนการให้คำปรึกษา ด้วยข้อสันนิษฐานที่ว่าบุคคลตัดสินใจในปัจจุบัน โดยยึดข้อมูลจากอดีต ซึ่งเป็นข้อมูลที่เหมาะสมกับการตอบสนองความต้องการที่จะมีชีวิตรอด ณ ช่วงเวลาหนึ่ง แต่อาจจะไม่มีเหตุผลสำหรับอีกช่วงเวลาหนึ่งก็ได้

1. แนวคิดที่สำคัญของทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบวิเคราะห์สัมพันธภาพ

1.1 สภาวะของอีโก้ (Ego states) เป็นสภาวะของบุคคลทั้งทางด้านความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมที่มีความเกี่ยวข้องกัน ซึ่งสะท้อนถึงบุคลิกภาพของบุคคลในแต่ละช่วงเวลา ได้แก่ สภาวะพ่อ/แม่ (Parent) สภาวะผู้ใหญ่ (Adult) และสภาวะเด็ก (Child) กล่าวคือ สภาวะพ่อ/แม่ (Parent) ประกอบด้วยค่านิยม ศีลธรรม ความเชื่อ และพฤติกรรม ที่เกิดขึ้นจากบุคคลที่ทำหน้าที่สำคัญในชีวิต ก็คือบิดามารดา ที่บุคคลนำมาแสดงออกกับผู้อื่น ด้วยพฤติกรรมที่ทั้งวิพากษ์วิจารณ์ และดูแลเอาใจใส่ บุคคลที่แสดงออกต่อสถานการณ์หรือบุคคลอื่นด้วยสภาวะพ่อ/แม่ จะมีลักษณะเช่นเดียวกับที่บิดามารดาเคยแสดงกับตนเอง ซึ่งมักจะประกอบด้วยคำว่า ,ควรจะ (should) และ ,น่าจะ (oughts) ทั้งสิ้น ซึ่งเป็นลักษณะของการควบคุมหรือการดูแลเอาใจใส่ต่อการดำเนินชีวิตของบุคคลอื่น ซึ่งบุคคลจะลอกเลียนแบบกิจกรรมารยาท ท่าทาง และน้ำเสียงของบิดามารดาที่แสดงต่อตนเองในวัยเด็ก โดยสภาวะตัวตนแบบพ่อแม่ (Parent ego state) แบ่งออกเป็น พ่อแม่แบบปกป้องดูแล Nurturing Parent (NP) และพ่อแม่แบบควบคุม Controlling Parent (CP) ซึ่งทั้งสองมีลักษณะเชิงบวกและลบ ด้านบวกของพ่อแม่ คือช่วยให้บุคคลเกิดความมั่นใจในความเป็นอยู่และการกระทำตน ด้านลบของพ่อแม่ที่เกี่ยวข้องกับการดูแล ด้วยคำพูด เช่น "ความคิดแย่ๆ" ด้านบวกของพ่อแม่แบบควบคุมคือ กฎระเบียบแบบแผนมีไว้สำหรับผลประโยชน์หรือความสำเร็จ เช่น "ทำการบ้านให้เสร็จก่อนถึงจะให้ดูโทรทัศน์" ด้านลบของพ่อแม่แบบควบคุม คือ การวิจารณ์เป็นที่ยอมรับ และมักจะลดตัวตนสภาวะความเป็นเด็ก

สภาวะตัวตนผู้ใหญ่ (Adult ego state) เป็นสภาวะที่มีเหตุผล มีจุดมุ่งหมายและเปรียบเหมือนคอมพิวเตอร์ที่เป็นส่วนหนึ่งของบุคลิกภาพของเราในการทำหน้าที่เป็นผู้ประมวลผลข้อมูล เป็นสภาวะของการใช้ความคิดต่อความจริงในปัจจุบัน โดยไม่เกิดจากความรู้สึก เพื่อทำหน้าที่ในการประนีประนอมระหว่างความต้องการของเด็ก และความควรของพ่อแม่

สภาวะตัวตนเด็ก (Child ego state) เป็นสภาวะดั้งเดิมของเราเป็นส่วนใหญ่ที่เป็นลักษณะตามธรรมชาติของบุคคล สภาวะตัวตนเด็กประกอบด้วยความรู้สึก แรงกระตุ้นและการกระทำที่เกิดขึ้นเอง สภาวะตัวตนเด็กจะแบ่งออกเป็นเด็กตามธรรมชาติ (NC) และเด็กที่ปรับตัว (AC) ทั้งสองที่มีทั้งด้านบวกและด้านลบ ด้านบวกของเด็กเป็นธรรมชาติที่เกิดขึ้นเป็นธรรมชาติน่ารัก, ความรักและความมีเสน่ห์ของพวกเราทุกคน ด้านลบของเด็กธรรมชาติ คือ การหุนหันพลันแล่นโดยขาดความยับยั้งชั่งใจซึ่งอาจจะเกิดอันตรายบางครั้ง มุมมองด้านบวกของเด็กที่ปรับตัวคือ

การที่เราตอบสนองอย่างเหมาะสมในสถานการณ์ทางสังคม ส่วนด้านลบของเด็กที่ปรับตัวเกี่ยวข้องกับ การปรับตัวและขาดพลังอำนาจ ไม่มีค่านิยม คุณค่าและศักดิ์ศรี

1.2 ความต้องการการเอาใจใส่ (The need for strokes) หมายถึงความต้องการที่จะได้รับการกระตุ้นและการยอมรับ ความเอาใจใส่ (Stroke) คือการกระทำด้วยการยอมรับหรือแหล่งของการกระตุ้น สารสำคัญของการวิเคราะห์สัมพันธภาพก็คือ มนุษย์มีความต้องการที่จะได้รับทั้งการเอาใจใส่ทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ เพื่อพัฒนาความรู้สึกไว้วางใจต่อโลก และเป็นพื้นฐานของความรักที่มีต่อตนเอง ความเอาใจใส่มีทั้งทางบวกและทางลบ โดยที่ความเอาใจใส่ทางบวกเป็นการแสดงออกถึงความอบอุ่น ความรัก หรือความซาบซึ้ง ด้วยทั้งคำพูดหรือการกระทำ เพื่อการพัฒนาความเป็นบุคคลที่สมบูรณ์ทางด้านจิตใจ ส่วนความเอาใจใส่ทางลบ เป็นวิธีการให้ข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับพฤติกรรมของบุคคล เพื่อทำการปกป้องเด็ก จึงเป็นสิ่งที่พึงปรารถนามากกว่าการขาดการเอาใจใส่ทางลบ ความเอาใจใส่เป็นสิ่งที่จำเป็นต้องมีการแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน

1.3 การออกคำสั่งและการโต้แย้งคำสั่ง (Injunctions and counter-injunctions) การออกคำสั่ง เช่น อย่า..... ห้าม..... เป็นคำพูดที่เกิดขึ้นจากสภาวะเด็กของบิดามารดา ด้วยความรู้สึกผิดหวัง คับข้องใจ วิตกกังวล และขาดความสุข ที่รู้สึกว่าตนเองถูกคุกคามจากพฤติกรรมของลูก ลูกอาจจะตัดสินใจทั้งยอมรับหรือต่อต้านคำพูดดังกล่าว การตัดสินใจดังกล่าวจะกลายเป็นส่วนสำคัญของโครงสร้างลักษณะนิสัยที่ถาวรของลูกได้ แต่ถ้าหากบิดามารดาสังเกตว่าลูกไม่มีความสุขกับสิ่งที่ตนเองเป็น บิดามารดาจะพยายามโต้แย้งผลลัพธ์ของคำพูดที่ออกคำสั่งไป ด้วยการโต้แย้งคำสั่งของตนเอง ซึ่งเป็นสารที่เกิดจากสภาวะพ่อแม่ของบิดามารดาเอง ด้วยคำว่า ควรจะ (should) และ น่าจะ (oughts) ตามความคาดหวังของบิดามารดา

1.4 การตัดสินใจและการตัดสินใจใหม่ (Decisions and Redecisions) เป็นการตอบสนองต่อการออกคำสั่งและการโต้แย้งคำสั่งของบิดามารดา โดยสมาชิกกลุ่มสามารถเรียนรู้การนำการตัดสินใจในอดีตมาดำเนินการใหม่ในปัจจุบัน และทำการตัดสินใจใหม่ ในบริบทของการให้คำปรึกษากลุ่มสมาชิกจะมีโอกาสในการตระหนักรู้เกี่ยวกับการตัดสินใจของตนเอง และการออกคำสั่งของบิดามารดาที่สนับสนุนการตัดสินใจดังกล่าว นอกจากนี้ สมาชิกยังสามารถสำรวจว่าการตัดสินใจดังกล่าว ยังมีความเหมาะสมอยู่หรือไม่ ในการปฏิบัติการแบบกลุ่ม สมาชิกจะสามารถตัดสินใจใหม่ได้ด้วยการหวนกลับไปยังเหตุการณ์ในวัยเด็ก ที่ทำให้จำกัดการตัดสินใจของตนเอง หลังจากที่สมาชิกกลุ่มประสบกับการตัดสินใจใหม่จากการหวนกลับไปยังเหตุการณ์ในอดีตได้แล้ว สมาชิกสามารถออกแบบการทดลอง ที่ทำให้ตนเองฝึกฝนพฤติกรรมใหม่ที่เป็นการเสริมแรงการตัดสินใจใหม่ ทั้งในกลุ่ม และในชีวิตจริงได้

1.5 เกม (Games) เป็นรูปแบบหนึ่งของการสื่อสารที่จบลงด้วยผลลัพธ์ในทางลบ ที่เกิดขึ้นจากเรื่องราวของเกม และนำไปสู่ความรู้สึกที่เลวร้ายมากยิ่งขึ้น โดยธรรมชาติแล้วเกมจะถูกสร้างขึ้นมาเพื่อขัดขวางการใกล้ชิดสนิทสนม เกมมีองค์ประกอบพื้นฐาน 3 ส่วน คือ 1) สัมพันธภาพด้านการสื่อสารเพื่อเอื้อต่อกันและกัน ที่มองดูผิวเผินแล้วทำให้เกิดสิ่งที่เป็นไปได้ 2)

สัมพันธภาพด้านการสื่อสารที่มีประเด็นแฝงเร้น และ 3) ผลลัพธ์ทางลบที่เกิดขึ้นจากเกม ซึ่งเป็นจุดประสงค์ที่แท้จริงของการเล่นเกม นอกจากนั้น เกม ยังประกอบด้วยบทบาท 3 บทบาทคือ 1) ผู้รังแก (Persecutor) จะเป็นผู้ที่ชอบจับผิดผู้อื่น วิจารณ์ผู้อื่น และเชื่อเชิญให้ผู้อื่นเข้ามารับบทเป็นเหยื่อ 2) ผู้ช่วยเหลือ (Rescuer) จะเป็นผู้ที่เสนอสร้างทำเป็นช่วยเหลืออย่างดี ชอบยุ่งเรื่องผู้อื่น จัดการเพื่อคุ้มครองผู้ที่อยู่ในตำแหน่งพึ่งพาผู้อื่น ปกป้องผู้อื่นเพื่อให้เกิดความรู้สึกที่ดี และ 3) เหยื่อ (Victim) จะเป็นผู้ที่ชอบทำตนให้ผู้อื่นช่วยเหลือ และพึ่งพาผู้อื่นเป็นผู้ยอมรับการกระทำและช่วยเหลือตัวเองไม่ได้ ด้วยความรู้สึกว่าตนไม่มีพลังในการเปลี่ยนแปลงได้ เมื่อต้องเผชิญกับสถานการณ์ที่ตึงเครียด โดยผู้รังแกและผู้ช่วยเหลือจะเล่นบทที่เหนือชั้นกว่าเหยื่อ ส่วนเหยื่อจะเล่นบทที่อ่อนแอกว่า การเล่นเกมจะมีผลลัพธ์ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจของบุคคล การเข้าร่วมในการเล่น เกม จะทำให้บุคคลได้รับการเอาใจใส่ ซึ่งทำให้เกิดการคงไว้และป้องกันการตัดสินใจเดิมของตนเอง โดยบุคคลจะพยายามหาข้ออ้างเพื่อสนับสนุนทัศนคติที่ตนเองมีต่อผู้อื่น ซึ่งจะนำไปสู่ความรู้สึกที่แย่งความรู้สึกที่ไม่พึงประสงค์ที่เกิดจากการเรียนรู้ในวัยเด็ก อาจจะไปสู่การแก้ไขปัญหาที่ผิดพลาดในวัยผู้ใหญ่ได้ เมื่อต้องเผชิญกับสถานการณ์ที่ตึงเครียด

1.6 ตำแหน่งชีวิตและบทชีวิต (Life position and Life scripts) เป็นความเชื่อหรือมุมมองที่มีต่อตนเองและผู้อื่น เป็นการตัดสินใจที่กระทำโดยผลของประสบการณ์ในวัยเด็ก และเป็นสิ่งที่กำหนดว่าบุคคลรู้สึกเกี่ยวกับตัวเองและคนอื่นอย่างไร โดยบทบาทชีวิตนี้จะถูกพัฒนาในช่วงต้น ๆ ของชีวิต อันเป็นผลจากการสอนของพ่อแม่ เช่น คำสั่งต่าง ๆ และการตัดสินใจที่เราทำในวัยเด็ก จากการมีปฏิสัมพันธ์ในระยะแรกของเรากับพ่อแม่และคนอื่น ๆ ตำแหน่งชีวิตและบทชีวิตแบ่งออกเป็น 4 ประการ ได้แก่

1.6.1 ตำแหน่งชีวิตแบบฉันก็ดี คุณก็ดี (I'm OK—You're OK) ตำแหน่งนี้จัดว่าไม่มีการเล่นเกม บุคคลที่อยู่ในตำแหน่งนี้ มีค่านิยม ความเชื่อพื้นฐานที่คุณค่าและศักดิ์ศรีในความเป็นมนุษย์ บุคคลที่อยู่ในตำแหน่งนี้การตกลงยอมรับเป็นสิ่งสำคัญซึ่งตำแหน่งนี้จะโดดเด่นด้วยเจตคติของความไว้วางใจ และการเปิดกว้างความเต็มใจที่จะให้และใช้เวลา และการยอมรับผู้อื่นที่พวกเขาเป็น คนที่ใกล้ชิดกับตัวเองและคนอื่น ๆ ไม่มีผู้แพ้ ทุกฝ่ายเป็นผู้ชนะ

1.6.2 ตำแหน่งชีวิตแบบฉันก็ดี คุณก็ไม่ได้ (I'm OK — You're not OK) บุคคลที่อยู่ในตำแหน่งนี้จะโยนปัญหาของตนเองให้กับผู้อื่นและตำหนิ ดูถูกวิพากษ์วิจารณ์ผู้อื่น มีการใช้เกมในการเสริมตำแหน่งดังกล่าว เพื่อยกย่องตนเองว่าตนเองดี เป็นผู้สร้างความโกรธ น่ารังเกียจ ดูหมิ่นเหยียดหยามผู้ที่ด้อยกว่าหรือแพะรับบาป คือผู้ที่ถูกกล่าวโทษว่าคุณแย่ บุคคลในตำแหน่งนี้ต้องการผู้ที่ด้อยกว่ามารองรับความรู้สึกของตน

1.6.3 ตำแหน่งชีวิตแบบฉันก็ไม่ได้ คุณก็ดี (I'm not OK— You're OK) เป็นตำแหน่งของบุคคลที่เก็บกด มีลักษณะที่รู้สึกด้อยกว่าบุคคลอื่น บุคคลประเภทนี้จะทำตามความต้องการของผู้อื่น มากกว่าการทำตามที่ต้องการตัวเองต้องการ รู้สึกว่าตนเป็นเหยื่อ เป็นผู้ถูกกระทำ เกมที่ใช้คือ "Kick me" เป็นแบบลงโทษฉัน ตำหนิฉัน ส่วนเกมแบบยอมรับโทษแทน "Martyr" ซึ่งเป็นเกมที่สนับสนุนพลังของผู้อื่น ปฏิเสธพลังของตนเอง

1.6.4 ตำแหน่งชีวิตแบบฉันก็ไม่ได้ คุณก็ไม่ได้ (I'm not OK— You're not OK) ตำแหน่งนี้ เป็นตำแหน่งที่อยู่ในสภาพที่อึดอัด คับข้องใจ ไม่มีประโยชน์ บุคคลที่อยู่ในตำแหน่งนี้ เป็นผู้ที่หมดความสนใจในชีวิต รู้สึกหมดความหวังในชีวิต ไม่สามารถเผชิญกับเหตุการณ์ต่างๆได้ ในชีวิต ทำร้ายตนเอง เก็บตัวแสดงพฤติกรรมแบบเด็ก หรือมีพฤติกรรมก้าวร้าว อาจทำร้ายร่างกาย หรือชีวิตตนเอง หรือทำร้ายผู้อื่น

2. บทบาทหน้าที่ของผู้นำกลุ่มการให้คำปรึกษากลุ่มแบบวิเคราะห์สัมพันธภาพ หน้าที่ของผู้นำกลุ่มคือการสร้างบรรยากาศให้สมาชิกสามารถค้นพบตัวเอง รู้จักวิธีการเล่นเกม รู้จักวิธีการควบคุมอารมณ์ความรู้สึกในการเล่น เพื่อสนับสนุนบทชีวิตและการตัดสินใจของสมาชิก การทำงานของผู้นำกลุ่มเป็นสิ่งที่ท้าทายสำหรับสมาชิกในกลุ่มเพื่อที่จะค้นพบและการลงด้วยวิธีการที่มีประสิทธิภาพ นอกจากนี้บทบาทที่สำคัญของผู้นำคือการช่วยให้สมาชิกได้เครื่องมือในการทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างมีประสิทธิภาพ

3. เทคนิคในการให้คำปรึกษากลุ่มแบบวิเคราะห์สัมพันธภาพ คอเรีย (Corey. 2004: 349-350; 470) เสนอเทคนิคในการให้คำปรึกษากลุ่มแบบวิเคราะห์สัมพันธภาพ ดังนี้

3.1 การเซ็นสัญญา (Contract) เป็นสาระสำคัญของการให้คำปรึกษาแบบวิเคราะห์สัมพันธภาพ ด้วยการให้ผู้รับคำปรึกษาสร้างมุมมองจากสภาวะเด็ก (Child) เพื่อหาวิธีการที่แตกต่างออกไปในกลุ่ม โดยสัญญาจะต้องมีความเฉพาะเจาะจงและสามารถวัดได้ ที่ประกอบด้วย ประโยคที่ระบุถึงจุดประสงค์ วิธีการ และระยะเวลาที่มีความชัดเจนในการนำไปใช้เพื่อความสำเร็จ โดยสัญญาดังกล่าวเป็นความรับผิดชอบของสมาชิกกลุ่มในการระบุถึงสิ่งที่ต้องการเปลี่ยนแปลง วิธีการและเวลาที่จะเปลี่ยนแปลงด้วย โดยสัญญาดังกล่าวจะถูกนำมาใช้เป็นจุดเริ่มต้นในกิจกรรมกลุ่ม

3.2 การวิเคราะห์โครงสร้างบุคลิกภาพ (Structural analysis) เป็นวิธีการในการช่วยให้สมาชิกเข้าใจสภาวะของตนเอง ทั้ง 3 สภาวะคือ สภาวะพ่อ/แม่ (Parent) สภาวะผู้ใหญ่ (Adult) และสภาวะเด็ก (Child) ถึงลักษณะพฤติกรรมที่ตนเองแสดงออก และลักษณะบุคลิกภาพของตนเอง เพื่อที่สมาชิกกลุ่มจะสามารถแก้ไขและปรับโครงสร้างของบุคลิกภาพของตนเอง และสามารถใช้สภาวะของอีโก้อย่างสอดคล้องกับความเป็นจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3.3 การวิเคราะห์บทชีวิต (A lifescipt analysis) สมาชิกกลุ่มจะทำการวิเคราะห์บทชีวิต โดยการระบุถึงวิธีการที่สมาชิกรู้สึกเกี่ยวกับตนเอง และวิธีการที่บุคคลมีสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น ด้วยการใช้บทบาทชีวิต 4 บทบาท เพื่อให้สมาชิกกลุ่มเกิดการตระหนักรู้วิธีการในการได้มาซึ่งบทชีวิต และมองเห็นบทบาทในชีวิตของตนเองตามบทของชีวิตขั้นพื้นฐานได้อย่างชัดเจนมากยิ่งขึ้น นอกจากนั้น สมาชิกยังมองเห็นวิธีการที่ตนเองถูกบีบบังคับให้แสดงบทชีวิต และทำให้สมาชิกมองเห็นทางเลือกอื่นในชีวิตมากขึ้น

4. การประยุกต์ใช้การให้คำปรึกษากลุ่มแบบวิเคราะห์สัมพันธภาพสำหรับนักเรียน คอเรีย (Corey. 1986: 166) กล่าวว่า แนวคิดและวิธีการของการวิเคราะห์สัมพันธภาพเหมาะสมกับการนำมาใช้กับการให้คำปรึกษากลุ่มโดยเฉพาะกับเด็กนักเรียนเพราะง่ายต่อการทำความเข้าใจ ใน

กลุ่มสมาชิกสามารถที่จะสังเกตเห็นถึงการเปลี่ยนแปลงของสมาชิกคนอื่น ๆ ซึ่งจะเป็นรูปแบบที่ดีมากสำหรับการเพิ่มทางเลือกของสมาชิก สมาชิกจะเข้าใจโครงสร้างและหน้าที่ของบุคลิกภาพของบุคคลแต่ละคนและเรียนรู้วิธีการที่จะสร้างสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น โดยการมองดูวิธีการที่บุคคลอื่นเล่นเกมและการทำหน้าที่ตามบทบาท สมาชิกสามารถที่จะค้นหาเกมของตนเองได้ดีขึ้น กระบวนการเหล่านี้ทั้งหมดของการเฝ้าดูคนอื่นจะทำให้สมาชิกสามารถนำเอามาใช้ในการเปลี่ยนแปลงตนเอง สมาชิกสามารถที่จะค้นหาเกมที่พวกเขาเล่นและบทบาทที่พวกเขาแสดง สมาชิกสามารถมองเห็นการตัดสินใจของเขาก่อนหน้านี้ซึ่งอาจจะไม่เคยได้รับการตรวจสอบเลย การมีปฏิสัมพันธ์กับสมาชิกคนอื่น ๆ จะให้โอกาสสมาชิกอย่างเพียงพอในการฝึกการทำงานที่ได้รับมอบหมายและเติมเต็มความตั้งใจ สัมพันธภาพในกลุ่มสามารถทำให้สมาชิกเพิ่มความตระหนักรู้เกี่ยวกับตนเองและบุคคลอื่นและอาจจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและการตัดสินใจใหม่อีกครั้งเกิดขึ้นในชีวิต

ในการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ผู้วิจัยได้นำเอาเทคนิคการวิเคราะห์โครงสร้างบุคลิกภาพ เพื่อให้สมาชิกรู้และเข้าใจถึงสภาวะตัวตนของคนเราใน 3 สภาวะ คือ พ่อ-แม่ ผู้ใหญ่ เด็ก โดยคนเราจะเปลี่ยนจากสภาวะตัวตนหนึ่งไปยังอีกสภาวะตัวตนหนึ่งอยู่เสมอและพฤติกรรมของแต่ละคนจะสัมพันธ์กับสภาวะตัวตนในขณะนั้น เทคนิคการวิเคราะห์การสื่อสารสัมพันธ์ ได้แก่ การสื่อสารแบบสอดคล้อง การสื่อสารแบบขัดแย้ง และการสื่อสารแบบซ่อนเร้น เพื่อนำมาใช้ในการเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมในด้านทักษะทางสังคม

3.9.6 ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบการรู้คิดพฤติกรรม ((Cognitive Behavioral group counseling theory)

อา론 ที เบค (Aaron T Beck) เป็นผู้ก่อตั้งทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบการรู้คิดพฤติกรรม โดยการบำบัดการรู้คิดจะมุ่งเน้นไปที่วิธีการแก้ปัญหาเพื่อรักษาปัญหาทางด้านจิตใจ เดิมเบค ได้ยึดการบำบัดรักษาตามแนวทฤษฎีจิตวิเคราะห์ แต่เกิดความคับข้องใจที่ผู้ป่วยของเขาหายจากความทุกข์ทรมานช้ามาก เขาจึงได้มุ่งมั่นพัฒนาวิธีการบำบัดรักษาที่ตรงเป้าหมายมากขึ้น ซึ่งต่อมาแนวคิดของเขาได้เป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวางมากขึ้นนั่นคือ การให้การบำบัดแบบรู้คิด หรือที่รู้จักกันคือการให้คำปรึกษาแบบการรู้คิดพฤติกรรม (Cognitive-behavioral therapy (CBT)) การให้การบำบัดความคิดเป็นวิธีการที่สำคัญที่จะระบุมุมมองซึ่งเป็นความคิดทางลบหรือความรู้สึกที่เจ็บปวดและก่อให้เกิดพฤติกรรมหรือการกระทำที่ผิดปกติ เบค ได้ค้นพบว่าสิ่งสำคัญของการช่วยเหลืออยู่ที่ระดับความคิดของบุคคลนั้น ถ้าทำให้บุคคลสามารถเปลี่ยนแปลงความคิด การเปลี่ยนแปลงทางด้านอารมณ์และพฤติกรรมก็จะตามมา ส่วนการบำบัดพฤติกรรมจะนำมาใช้เพื่อเพิ่มผลลัพธ์ของการบำบัด (เช่น การจัดการกับความโกรธ การฝึกการผ่อนคลาย การฝึกการกล้าแสดงออก) (Thompson. 2016: 76)

1. แนวคิดที่สำคัญ

คอเรีย (Corey. 2012: 347-348) ได้เสนอแนวคิดสำคัญของทฤษฎี การให้คำปรึกษากลุ่มแบบ การรู้คิด พฤติกรรม ซึ่งสรุปได้ว่า การบำบัดการรู้คิดพฤติกรรมเป็นรูปแบบที่เฉพาะมากกว่าวิธีทำให้คำปรึกษาอื่นๆ การบำบัดแบบการรู้คิดพฤติกรรม ต้องอาศัยหลักการและกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ และการทดลองเหล่านี้ได้ มาซึ่งหลักการของการเรียนรู้ที่ได้ประยุกต์อย่างเป็นระบบ เพื่อช่วยให้คนเปลี่ยนพฤติกรรม โดยแนวคิดและวิธีการที่จะถูกระบุไว้อย่างชัดเจน ทดสอบโดยการสังเกต และปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง การประเมินและการรักษาเกิดขึ้นพร้อมกันลักษณะเฉพาะที่เฉพาะเจาะจงของการบำบัดพฤติกรรม

1.1 การประเมินพฤติกรรม (Behavioral assessment) ประกอบด้วยชุดของวิธีการที่จะช่วยให้ได้รับข้อมูล เพื่อที่จะใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการวางแผนการรักษาในสมาชิกกลุ่มแต่ละรายและช่วยในการวัดการประเมินผลการบำบัดที่มีประสิทธิภาพ

1.2 เป้าหมายในการบำบัด (Precise therapeutic goals) ลักษณะเด่นของการให้คำปรึกษาแบบการรู้คิดพฤติกรรมคือเป้าหมายที่เฉพาะ มุ่งเน้นการ แก้ปัญหาในแบบรูปธรรม

1.3 การวางแผนบำบัด (Treatment plan) สิ่งสำคัญอันดับแรกคือสมาชิกแต่ละคนต้องมีเป้าหมายและวางแผนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายนั้น

1.4 การประเมินผล (Objective evaluation) ถ้าพฤติกรรมเป้าหมายมีความชัดเจน มีเป้าหมายการบำบัดที่เฉพาะ และมีกระบวนการบำบัดที่เป็นขั้นตอน เราก็สามารถที่จะประเมินผลของการบำบัดได้

2. เป้าหมายของการให้คำปรึกษา

ดวงมณี จงรักษ์ (2549: 237) กล่าวว่า การให้คำปรึกษาแบบการรู้คิดพฤติกรรม เป็นการให้คำปรึกษาที่อิงการให้ความรู้หรือการศึกษา ดังนั้นเป้าหมายของการให้คำปรึกษาจึงมีดังต่อไปนี้

2.1 ช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาปรับเปลี่ยนความคิดทางลบโดยผู้ให้คำปรึกษาช่วยให้ผู้รับคำปรึกษามีสติ ตระหนักถึงความเชื่อที่ไม่เกิดประโยชน์ในขณะนั้น

2.2 ส่งเสริมให้ผู้รับคำปรึกษาามีวิธีการเผชิญปัญหาอย่างสร้างสรรค์

2.3 สนับสนุนให้ผู้รับคำปรึกษาสามารถทำหน้าที่เป็นผู้บำบัดตนเองผู้ให้คำปรึกษาสอนผู้รับคำปรึกษาให้รู้จักประมวลผลข้อมูลด้วยตนเอง รู้จักพัฒนาทัศนคติที่สนับสนุนความคิดที่เหมาะสม ตรงตามความเป็นจริง เพื่อจัดการกับปัญหาในอนาคตอย่างปราศจากการให้ความช่วยเหลือจากผู้ให้คำปรึกษา

3. บทบาทหน้าที่ของผู้นำกลุ่ม

3.1 ผู้นำกลุ่มควรมีความสามารถในการช่วยเหลือให้สมาชิกสามารถแก้ปัญหาและพัฒนาทักษะใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.2 ผู้นำกลุ่มควรทำหน้าที่เหมือนครูและช่วยสนับสนุนสมาชิกให้สามารถเรียนรู้และฝึกหัดทักษะทางสังคม

3.4 ผู้นำกลุ่มต้องสังเกตพฤติกรรมและประเมินพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของสมาชิก

4. ขั้นตอนของการให้คำปรึกษากลุ่ม ของทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบการรู้คิดพฤติกรรม คอเรีย (Corey. 2012: 351-357) ได้เสนอขั้นตอนของการให้คำปรึกษากลุ่มของทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบการรู้คิดพฤติกรรม ซึ่งสรุปได้ ดังนี้

4.1 ขั้นเริ่มต้น (Initial stage) ในช่วงเริ่มต้นของการให้คำปรึกษากลุ่มสมาชิกกลุ่มต้องเรียนรู้เกี่ยวกับความสำคัญของการเข้าร่วมกระบวนการให้คำปรึกษากลุ่ม ในขั้นตอนนี้จะต้องทำให้สมาชิกกลุ่มมีความคุ้นเคยกัน มีการปฐมนิเทศสมาชิกกลุ่ม มีการเพิ่มแรงจูงใจของสมาชิกกลุ่มภายในกลุ่มเพื่อรู้สึกถึงความหวังถึงเปลี่ยนแปลงที่เป็นไปได้ และมีความรู้สึกปลอดภัย

4.2 ขั้นดำเนินการ: การวางแผนการให้คำปรึกษากลุ่มและเทคนิค (Working stage: treatment plan and application of techniques) เป็นการวางแผนการให้คำปรึกษากลุ่มเลือกเทคนิคที่เหมาะสมมาใช้ในขั้นตอนการให้คำปรึกษากลุ่มที่คิดว่าจะทำให้เกิดประสิทธิภาพในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมได้ ซึ่งผู้นำกลุ่มจะต้องมีการประเมินประสิทธิภาพในการให้คำปรึกษากลุ่มอย่างต่อเนื่อง ผู้นำกลุ่มจะต้องเก็บข้อมูลต่าง ๆ ในระหว่างการให้คำปรึกษากลุ่ม เช่น การมีส่วนร่วม ความพึงพอใจ และความสนใจของสมาชิกกลุ่ม

4.3 ขั้นตอนสุดท้าย (Final stage) ผู้นำกลุ่มจะให้สมาชิกกลุ่มตระหนักถึงการนำเอาพฤติกรรมที่ได้มีการเปลี่ยนแปลงภายในกลุ่มไปใช้ในสถานการณ์นอกกลุ่มในชีวิตประจำวันได้

5. เทคนิคที่นำมาใช้ในการให้คำปรึกษากลุ่มแบบการรู้คิดพฤติกรรม

5.1 เทคนิคการเปลี่ยนกรอบแนวคิด (Reframing) เป็นเทคนิคที่ช่วยให้สมาชิกกลุ่มรับเอามุมมองที่เป็นทางบวกมากขึ้นประกอบด้วย 3 ขั้นตอนคือ 1) ผู้นำกลุ่มจะต้องรับฟังปัญหาของสมาชิกอย่างไม่มีเงื่อนไข ไม่ตัดสิน 2) เปลี่ยนบริบทหรือความคิดของสมาชิกไปในแนวทางใหม่ 3) ให้กำลังใจแก่สมาชิกในการที่จะมองเห็นปัญหาในแนวทางใหม่ (Thompson. 2016: 88)

5.2 เทคนิคการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ (Creative Problem-Solving) เป็นการแก้ไขปัญหอย่างสร้างสรรค์ โดยเลือกสถานการณ์ที่ต้องการแก้ไข แล้วค้นหาในสิ่งต่อไปนี้ อะไรคือสิ่งที่ต้องแก้ไข อะไรคือสิ่งที่รบกวนฉัน อะไรคือสิ่งที่ทำแล้วไม่ก้าวหน้า โดยการคิด ระดมสมองหาข้อมูลและหาทางเลือก (Thompson. 2016: 79) โดยมีขั้นตอนต่อไปนี้

5.2.1 การค้นหาข้อเท็จจริง (Fact-finding) เป็นการระบุลักษณะ รูปแบบ และข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเรื่องที่สนใจ ในประเด็นต่อไปนี้ เช่น “ทำไมฉันถึงกังวลใจเรื่องนี้” “มีใคร และมีสิ่งใดเกี่ยวข้องบ้าง เหตุเกิดที่ไหน เมื่อไร อย่างไร” “สถานการณ์ดังกล่าวส่งผลกระทบต่อผู้ อื่นอย่างไร” เป็นต้น โดยใช้ การสังเกต การตั้งคำถาม และการลง รายการเลือก

5.2.2 การค้นพบปัญหา (Problem-finding) เป็นการตรวจสอบ ข้อเท็จจริง

และวิเคราะห์สถานการณ์ มองสถานการณ์ที่หลากหลาย จากมุมมองที่แตกต่าง เช่น “ใครหรือสิ่งใดเกี่ยวข้องกับปัญหา ปัญหาเกิดขึ้นที่ไหน เมื่อไร” “ฉันสามารถกล่าวถึงปัญหาได้กี่แนวทาง” “ฉันสามารถทบทวนวิเคราะห์ ระดมสมอง ลงรายการทางเลือกได้ อย่างไร”

5.2.3 การค้นพบแนวความคิด (Idea-finding) เป็นการสำรวจและสร้างวิธีการที่เป็นทางเลือกเพื่อปรับปรุงและแก้ไขปัญหา ด้วยการระดมสมอง จัดระบบข้อมูลที่ชัดเจน

5.2.4 การค้นพบการแก้ไขปัญห (Solution-finding) เป็นการ ตรวจสอบวิธีการทั้งหมด และเลือกมา 5 วิธี วิธีที่มีแนวโน้มเหมาะสมที่สุด พัฒนาเกณฑ์สำหรับการวิเคราะห์และการประเมินผล วิธีการที่ทำให้สถานการณ์ดีขึ้น เพื่อแก้ไขปัญห เลือกวิธี การที่ดีที่สุด เพื่อการนำไปใช้ และทดลองใช้

5.2.5 การค้นพบการยอมรับ (Acceptance-finding) เป็นการพัฒนาแผนการปฏิบัติ และจะปฏิบัติสำเร็จได้อย่างไร โดยการตั้งคำถามสร้างเครือข่ายทางความคิด นำแผนไปสู่การปฏิบัติ และประเมินผล

3. การให้ตัวแบบ/เทคนิคการเรียนรู้จากตัวแบบ (Modeling) การให้ตัวแบบหมายถึงกระบวนการที่ผู้รับคำปรึกษาเรียนรู้ผ่านการสังเกตและการเลียนแบบของทั้งผู้นำและสมาชิกคนอื่นๆ การเรียนการสอนด้วยวาจาเพียงอย่างเดียวมักจะไม่ใช่เพียงพอที่จะนำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ขั้นตอนการให้ตัวแบบจะมีประโยชน์ในการแสดงให้เห็นทักษะที่เฉพาะเจาะจง

4. การฝึกซ้อมพฤติกรรม (Behavior Rehearsal) การฝึกพฤติกรรมใหม่ที่จะใช้ในชีวิตประจำวันเรียกว่าการฝึกซ้อมพฤติกรรม จุดมุ่งหมายของการฝึกซ้อมพฤติกรรมเป็นการเตรียมสมาชิกเพื่อดำเนินการต่อพฤติกรรมที่ต้องการที่อยู่นอกกลุ่ม เมื่อการให้ตัวแบบส่งสัญญาณว่าจะไม่สามารถใช้ได้ การฝึกซ้อมพฤติกรรมเป็นส่วนหนึ่งของการให้ตัวแบบที่สมาชิกจะถูกถามมักจะมีส่วนร่วม โดยการดำเนินการพฤติกรรมทันทีหลังจากที่ได้รับการให้ตัวแบบสำหรับพวกเขา

5. การปรับโครงสร้างการรู้คิด (Cognitive Restructuring) แต่ละบุคคลกระบวนการรู้คิดมีผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม อันที่จริงสมาชิกในกลุ่มมักจะแสดงความคิดเอาชนะตนเองและพูดกับตนเองด้านลบเมื่อสมาชิกพบตัวเองในสถานการณ์เครียด การปรับโครงสร้างการรู้คิดเป็นกระบวนการในการระบุและประเมินบุคคลเกี่ยวกับการรู้คิด การทำความเข้าใจผลกระทบต่อพฤติกรรมเชิงลบของความคิดบางอย่าง และการเรียนรู้ที่จะเปลี่ยนการรู้คิดเหล่านี้

6. การให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) หลังจากสมาชิกปฏิบัติพฤติกรรมใหม่ในกลุ่ม ผู้นำกลุ่มหรือสมาชิกในกลุ่มสามารถให้คำชม การให้ข้อมูลย้อนกลับมักจะมีสองด้านคือ ชมและให้กำลังใจสำหรับพฤติกรรมและข้อเสนอแนะที่เฉพาะเจาะจงสำหรับการแก้ไขหรือปรับเปลี่ยนข้อผิดพลาด การให้ข้อมูลย้อนกลับเป็นส่วนหนึ่งที่มีประโยชน์ของการเรียนรู้พฤติกรรมใหม่

7. การเสริมแรง (Reinforcement) เป็นกระบวนการให้ความช่วยเหลือที่สำคัญ เพราะเป็นเหตุการณ์เฉพาะที่ทำให้การตอบสนองเกิดขึ้นได้อีก นอกจากการเสริมแรงจากผู้นำกลุ่มแล้ว สมาชิกกลุ่มก็สามารถเสริมแรงซึ่งกันและกันได้ ด้วยการชื่นชม การยอมรับ การสนับสนุน และการใส่ใจ ในการเริ่มต้นการให้คำปรึกษาในแต่ละช่วง สมาชิกควรที่จะกล่าวถึงความสำเร็จมากกว่าความล้มเหลวของตนเอง ทั้งนี้ การเสริมแรงจะบ่งบอกถึงการเปลี่ยนแปลงทางบวกในการนำการเรียนรู้ไปใช้ปฏิบัติในชีวิตประจำวัน และทำให้สมาชิกมองเห็นว่าการเปลี่ยนแปลงเป็นสิ่งที่เป็นไปได้

ในการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ผู้วิจัยได้นำเอาเทคนิคการเปลี่ยนกรอบแนวคิดเพื่อช่วยให้สมาชิกกลุ่มรับเอามุมมองที่เป็นทางบวกมากขึ้น เทคนิคการให้ข้อมูลย้อนกลับโดยการชมและให้กำลังใจและข้อเสนอแนะสำหรับการแก้ไขพฤติกรรมและการแก้ไขหรือปรับเปลี่ยนข้อผิดพลาด เทคนิคการเสริมแรงเพื่อทำให้เกิดพฤติกรรมใหม่ เทคนิคที่กล่าวมาทั้งหมดนี้เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมทั้งด้านทักษะทางสังคมและทักษะการจัดการสัมพันธภาพทางสังคม

3.9.7 การให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสานเทคนิคเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

โดยผู้วิจัยได้สร้างโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสานเทคนิคตามแนวคิดของ คอเรีย (Corey, 2012: 94-140) โดยแบ่งการให้คำปรึกษากลุ่มออกเป็น 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 คือขั้นเริ่มต้น ขั้นที่ 2 คือขั้นดำเนินการ และขั้นที่ 3 คือ ขั้นยุติ โดยยึดแนวคิดและเทคนิคเฉพาะของทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่ม ที่มีความสอดคล้องกับองค์ประกอบสมรรถนะทางสังคมของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินรวมทั้งหมด 5 ทฤษฎี ประกอบด้วย ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรม ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยม และทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบวิเคราะห์สัมพันธภาพและทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบการรู้คิดพฤติกรรม ดังต่อไปนี้

1 ขั้นเริ่มต้นกลุ่ม

เป็นการสร้างสัมพันธภาพเพื่อให้เกิดความคุ้นเคยความเข้าใจและความไว้วางใจระหว่างผู้นำกลุ่มกับสมาชิกภายในกลุ่มและระหว่างสมาชิกภายในกลุ่มด้วยตนเอง ผู้วิจัยใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง โดยการนำเอา เทคนิคการฟังอย่างตั้งใจ การถาม และการยอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไขมาใช้ เพื่อเปิดโอกาสให้สมาชิกได้พูดคุยเรื่องราวของตนเองให้สมาชิกภายในกลุ่มรับทราบให้มากที่สุด และให้การยอมรับผู้นำกลุ่มและสมาชิกภายในกลุ่มด้วยตนเอง

2 ขั้นดำเนินการให้คำปรึกษากลุ่ม

เป็นขั้นของการเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมทั้ง 2 องค์ประกอบได้แก่ ทักษะทางสังคม และทักษะการจัดการสัมพันธภาพทางสังคม ให้แก่สมาชิก โดยการนำเทคนิคและทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มมาใช้ดังต่อไปนี้

1. ทฤษฎีการยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง โดยใช้เทคนิค การฟังอย่างตั้งใจ การถาม การยอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไข เทคนิคการสะท้อนความรู้สึก เทคนิคการอธิบายความรู้สึก ความเห็นอกเห็นใจ

2. ทฤษฎีแบบเหตุผล อารมณ์และพฤติกรรม เพื่อให้สมาชิกคิดอย่างมีเหตุผล และมีการกระทำที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เทคนิคการเปลี่ยนแปลงความคิดที่ไม่สมเหตุผล

3. ทฤษฎีพฤติกรรมนิยม เพื่อให้สมาชิกเรียนรู้รูปแบบพฤติกรรมใหม่และ แก้ไขพฤติกรรม

ที่ไม่ถูกต้อง เทคนิคการสอน ใช้เทคนิคการแสดงตัวแบบ เทคนิคการแสดงบทบาทสมมติ เทคนิค การกล้าแสดงออก การฝึกซ้อมพฤติกรรม การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการเสริมแรง

4. ทฤษฎีวิเคราะห์สัมพันธภาพ เพื่อให้สมาชิกสื่อสารและสร้างสัมพันธภาพ กับบุคคลอื่นอย่างเหมาะสม โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์โครงสร้างบุคลิกภาพ เทคนิคการวิเคราะห์ การสื่อสารสัมพันธ์

5. ทฤษฎีการรู้คิดพฤติกรรม เพื่อให้สมาชิกปรับเปลี่ยนความคิดทางลบโดย ผู้ให้คำปรึกษาช่วยให้ผู้รับคำปรึกษามีสติ ตระหนักรู้ถึงความเชื่อที่ไม่เกิดประโยชน์ในขณะนั้น ส่งเสริมให้ผู้รับคำปรึกษามีวิธีการเผชิญปัญหาอย่างสร้างสรรค์

3. ขัณฑ์กลุ่ม

การสรุปผลการให้คำปรึกษากลุ่ม ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกร่วมกันสรุปสิ่งที่ได้จากการเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่ม จากนั้นผู้นำกลุ่มสรุปถึงการนำเอาสิ่งที่เรียนรู้จากการเข้ากลุ่มไป ใช้ในชีวิตประจำวัน โดยใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบพฤติกรรมนิยม ใช้เทคนิคการเสริมแรง เพื่อให้สมาชิกมีความมั่นใจที่จะนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน

3.10 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษากลุ่ม

การให้คำปรึกษากลุ่มเป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยหลายท่านพบว่า การให้ คำปรึกษากลุ่มเป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพในการสอนทักษะทางสังคมกับเด็กในโรงเรียน ซึ่งตรงกับ ที่ จอนส์สันและจอนส์สัน (2005) ได้กล่าวไว้ว่าการให้คำปรึกษากลุ่มเป็นวิธีการหนึ่งที่มี ประสิทธิภาพและจำเป็นที่จะต้องนำมาใช้ในโรงเรียนมากขึ้น (Stephens; et al .2016 509. Online) มีงานวิจัยหลายงานวิจัยที่ใช้การให้คำปรึกษากลุ่มกับเด็กที่มีความบกพร่องต่างๆแล้วได้ผลลัพธ์ที่มี ประสิทธิภาพดังนี้

สาร์ตี (Sarti.1993) ได้ศึกษาโปรแกรมการส่งเสริมสุขภาพจิตในเด็กวัยรุ่นที่มีความ บกพร่องทางการได้ยินและมีการขาดอดตา (ego deficits) ทำการศึกษาในโรงเรียนสอนคนหูหนวก โรดไอแลนด์ (Rhode Island) โดยใช้โปรแกรมการบำบัดกลุ่มที่มีชื่อว่า “Prep House” ซึ่งเป็น โปรแกรมที่ให้ผู้เข้าร่วมกลุ่มการบำบัดสามารถสื่อสารในสิ่งที่ต้องการ (เช่น อนุญาตให้นักเรียนแสดง หรือบอกความต้องการและความบกพร่องของตนเองในบรรยากาศที่ปลอดภัย การฝึกทักษะการ

จัดการทางสังคมและบุคคล) และมีความง่ายในการสื่อสาร (เช่น การแสดงบทบาทสมมติ การดำหนิ การบันทึกภาพในการทำกลุ่ม) เพื่อเพิ่มอัตรา ผลการศึกษาจากการรายงานของผู้ให้การบำบัด ครู ผู้ปกครองและผู้รับการบำบัดสะท้อนให้เห็นถึงการเพิ่มขึ้นในความสามารถในการควบคุมตนเอง การมองตนเองดีขึ้น ของผู้รับการบำบัด

ไลเทินท์และชีฟแมน (Leichtentritt; & Shechtman. 2010: 169) ได้ทำการศึกษา เปรียบเทียบเกี่ยวกับผลลัพธ์และกระบวนการในการให้คำปรึกษากลุ่มในเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้และเด็กปกติที่มีอายุ 10-18 ปี โดยเด็กทั้งหมดจำนวน 266 คน มีปัญหาทางด้านทาง อารมณ์ สังคม และพฤติกรรม โดยในจำนวนนี้ 123 คนจะมีความบกพร่องทางการเรียนรู้ส่วน 143 คน ไม่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โดยแบ่งการให้คำปรึกษาเป็น 40 กลุ่ม (เด็กที่มีความ บกพร่องทางการเรียนรู้ 20 กลุ่ม และเด็กที่ไม่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ 20 กลุ่ม) ผลการศึกษา พบว่าการให้คำปรึกษากลุ่มสามารถลดปัญหาทางด้านอารมณ์ สังคมและพฤติกรรมในเด็กทั้ง 2 กลุ่ม

อุเอเดะ (Ueda. 2013) ได้ทำการศึกษาผลของการฝึกทักษะชีวิต การให้คำปรึกษากลุ่ม และการให้คำปรึกษาทางการรู้คิดเป็นรายบุคคลในผู้ที่มีความบกพร่องทางสายตา จำนวน 37 คน เพื่อลดภาวะความทุกข์ทางใจ ผลการศึกษาพบว่าการให้คำปรึกษากลุ่มรวมกับการให้คำปรึกษา ทางการรู้คิดเป็นรายบุคคลจะช่วยลดภาวะความทุกข์ทางใจในผู้ที่มีความบกพร่องทางสายตาอย่าง มาก

จากที่กล่าวมาสามารถสรุปได้ว่าการให้คำปรึกษากลุ่มสามารถนำมาใช้ในการฝึก ทักษะทางสังคมรวมถึงการบำบัดทางด้านจิตใจของเด็กที่มีความบกพร่องต่างๆได้เป็นอย่างดี

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาองค์ประกอบสมรรถนะทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินและเพื่อศึกษาผลของโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ซึ่งมีวิธีการดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ระยะดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบสมรรถนะทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

ระยะที่ 2 การสร้างโปรแกรมการเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินโดยการให้คำปรึกษากลุ่ม

ระยะที่ 3 การศึกษาผลการใช้โปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. ขั้นตอนดำเนินการวิจัย
4. การวิเคราะห์ข้อมูลและการจัดกระทำข้อมูล

การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ระยะที่ 1 การศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบสมรรถนะทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบสมรรถนะทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน จำนวน 7 คน ได้แก่ ครูการศึกษาพิเศษ 3 คน นักจิตวิทยา 2 คน นักแก้ไขการได้ยิน 1 คน และนักแก้ไขการพูด 1 คน โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) เพื่อยืนยันองค์ประกอบ

ซึ่งมีเกณฑ์ในการคัดเลือกดังนี้

1. ผู้ให้ข้อมูลทุกคนต้องทำงานในสาขาอาชีพนั้นๆมากกว่า 10 ปี
2. ผู้ให้ข้อมูลทุกคนจบการศึกษาตั้งแต่ปริญญาตรีขึ้นไป

ระยะที่ 2 การสร้างโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

ระยะที่ 3 การศึกษาผลการใช้โปรแกรมการเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

ประชากรที่ใช้เป็นนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ในโรงเรียนโสตศึกษาภาคกลาง สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานปีการศึกษา 2561 ประกอบด้วยโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดนนทบุรี และโรงเรียนโสตศึกษาปานเลิศจังหวัดลพบุรี โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดนครปฐม โรงเรียนโสตศึกษาทุ่งมหาเมฆ จำนวนทั้งหมด 205 คน (จากทะเบียนจำนวนนักเรียนของโรงเรียน 2561)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมโดยการให้คำปรึกษากลุ่ม ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบหลายขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 เป็นการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยโรงเรียนเป็นหน่วยการสุ่มด้วยการจับฉลากโรงเรียนมา 3 โรงเรียน จากโรงเรียนโสตศึกษาภาคกลางทั้งหมด 5 โรงเรียน ประกอบด้วยโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดนนทบุรี โรงเรียนโสตศึกษาปานเลิศจังหวัดลพบุรี โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดนครปฐม และโรงเรียนโสตศึกษาทุ่งมหาเมฆ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตาราง 1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

หมายเลข	ชื่อโรงเรียน	จำนวนประชากร (คน)	โรงเรียนที่สุ่มได้	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (คน)
1	เศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์	48	เศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์	41
2	โสตศึกษาจังหวัดนนทบุรี	27	โสตศึกษาจังหวัดนนทบุรี	18
3	โสตศึกษาปานเลิศจังหวัดลพบุรี	40	โสตศึกษาปานเลิศจังหวัดลพบุรี	21
4	โสตศึกษาจังหวัดนครปฐม	56	-	-
5	โสตศึกษาทุ่งมหาเมฆ	34	-	-
รวม		205		80

ขั้นที่ 2 เป็นการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากเด็กนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ปีการศึกษา 2561 ตามเกณฑ์ดังนี้

1. มีคะแนนสมรรถนะทางสังคมตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา
2. สมัครใจหรือยินดีเข้าร่วมการทดลอง จากเด็ก 80 คนมีเด็กจำนวน 13 คน ที่มีคะแนนตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมาและมี 12 คน เข้าร่วมการทดลอง อีก 1 คน ไม่ประสงค์เข้าร่วม จึงทำให้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองเหลือ 12 คน ผู้วิจัยแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมอย่างละ 6 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีดังนี้

1. แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างสำหรับสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูล
2. แบบวัดสมรรถนะทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน
3. โปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมของเด็กที่มีความ

บกพร่องทางการได้ยิน

1. การสร้างแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างสำหรับสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูล

ขั้นตอนการสร้างแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างสำหรับผู้ให้ข้อมูลได้ดังต่อไปนี้

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความหมายและองค์ประกอบสมรรถนะทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อนำมาสร้างแบบสัมภาษณ์

2. สร้างข้อคำถามสำหรับสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลที่ทำงานกับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เกี่ยวกับความหมาย องค์ประกอบสมรรถนะทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินรวมทั้งพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของนักเรียนในด้านต่างๆ ความจำเป็นและความคิดเห็นเกี่ยวกับการเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ซึ่งเป็นแบบสัมภาษณ์ที่มีรูปแบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured interview)

3. นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นเสนอต่อคณะกรรมการควบคุมปริญญาโทเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง และนำมาแก้ไขปรับปรุงตามข้อเสนอแนะก่อนนำไปสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล

4. นำแบบสัมภาษณ์ไปสัมภาษณ์กับผู้ให้ข้อมูลที่ได้คัดเลือกไว้แล้ว

5. นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลมาวิเคราะห์ข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยการนำข้อมูลที่ได้อาจจัดระเบียบข้อมูล ด้วยการรวบรวมข้อมูลจากการจดบันทึกต่างๆ และการถอดเทปบันทึกเสียงมาจัดเรียงข้อมูล เพื่อเตรียมนำมาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล จากนั้นนำข้อมูลที่ได้ออกมาแสดงรายละเอียดข้อมูลตามความหมายที่ปรากฏอยู่ในแต่ละส่วน เพื่อคัดแยกข้อมูลออกเป็นเรื่องๆ และกำหนดนิยามความหมายด้วยการลงรหัสข้อมูล (Coding) จากนั้นจึงนำรหัสที่ได้รวมกันเป็นกลุ่มข้อมูล (Category) ตามความหมายที่เชื่อมโยงกันของส่วนเหล่านั้น และเชื่อมโยงความสัมพันธ์ข้อมูลของผู้ให้ข้อมูลหลักทุกรายเป็นโครงเรื่อง (Theme) นำไปสู่องค์ประกอบของสมรรถนะทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

6. ตัวอย่างแบบสัมภาษณ์สมรรถนะทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

**ตัวอย่างแบบสัมภาษณ์สมรรถนะทางสังคม
ของเด็กนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3**

คำชี้แจง

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ให้ข้อมูล

1. ชื่อ – สกุล ผู้ให้ข้อมูล (นาย/นาง/นางสาว).....
ตำแหน่ง.....

...

2. สถานภาพความเกี่ยวข้องกับนักเรียน

- () ผู้อำนวยการสถานศึกษา () ครูผู้สอน
() นักวิชาการ/อาจารย์ประจำภาควิชา/สาขาวิชาการศึกษาพิเศษ ()
ผู้ปกครอง

3. สถานที่ทำงาน.....

4. หมายเลขโทรศัพท์.....

5. วันที่สัมภาษณ์ วันที่.....เดือน..... พ.ศ.....

6. ระยะเวลาเริ่มต้นในการสัมภาษณ์..... น. สิ้นสุดการสัมภาษณ์เวลา..... น

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสมรรถนะทางสังคมของเด็กนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

- 2.1 ตามความคิดของท่าน ท่านคิดว่า สมรรถนะทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินหมายถึงอะไร.....

- 2.2 ตามความคิดเห็นของท่าน ท่านคิดว่าสมรรถนะทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ควรจะมีองค์ประกอบอะไรบ้าง.....

.....

- 2.3 ตามความคิดเห็นของท่าน ท่านคิดว่าเด็กที่ท่านดูแลอยู่มีปัญหาอะไรบ้างเกี่ยวกับสมรรถนะทางสังคม ตามที่ท่านได้กล่าวมา.....

7. หลังจากได้องค์ประกอบสมรรถนะทางสังคมจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลแล้วผู้วิจัยได้นำองค์ประกอบที่ได้มาสร้างแบบวัดสมรรถนะทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินดังขั้นตอนต่อไปนี้

2 การสร้างแบบวัดสมรรถนะทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

ขั้นตอนการสร้างแบบวัดสมรรถนะทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินดังต่อไปนี้

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะทางสังคมทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อศึกษาความหมายและองค์ประกอบสมรรถนะทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

2. เขียนนิยามศัพท์เฉพาะขององค์ประกอบสมรรถนะทางสังคมที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลที่ทำการวิเคราะห์แล้ว ประกอบด้วย 2 องค์ประกอบ ได้แก่ ทักษะทางสังคม และทักษะการจัดการสัมพันธภาพทางสังคม

3. สร้างข้อคำถามของแบบวัดเกี่ยวกับสมรรถนะทางสังคมตามนิยามศัพท์เป็นแบบมาตรวัดประเมินค่า (Rating Scale) ตามลักษณะการสร้างแบบวัด 3 ระดับ คือ จริง ไม่แน่ใจ ไม่จริง

4. นำแบบวัดเกี่ยวกับสมรรถนะทางสังคมที่ผู้วิจัยสร้างเสร็จแล้วจำนวน 48 ข้อไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน (ภาคผนวก ก) เป็นผู้พิจารณาความสอดคล้องของข้อคำถามกับนิยามในแต่ละด้านรายข้อ และให้คะแนนความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถามที่สร้างขึ้น โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนของผู้ทรงคุณวุฒิดังนี้

+1 แทน เมื่อท่านแน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงตามนิยามศัพท์

0 แทน เมื่อท่านไม่แน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงตามนิยามศัพท์

-1 แทน เมื่อท่านแน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ไม่ตรงตามนิยามศัพท์

5. จากนั้นผู้วิจัยนำคะแนนที่ได้จากการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-objective Congruence (IOC) ระหว่างข้อคำถามกับนิยามการปฏิบัติการพบว่าข้อคำถามทั้ง 48 ข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่าง 0.60-1.00 จากนั้นผู้วิจัยปรับปรุงข้อคำถามตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ ได้จำนวนข้อคำถามที่ผ่านเกณฑ์ทั้งสิ้น 48 ข้อ

6. นำแบบวัดไปให้ล่ามแปลภาษามือ ทำการแปลแบบวัดให้เป็นภาษามือและทำการบันทึกภาพการแปลแบบวัดลงในเทปบันทึกภาพ

7. ทำการตรวจสอบคุณภาพความถูกต้องของการแปลแบบวัดเป็นภาษามืออีกครั้ง โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 คน (ภาคผนวก ก) ผู้วิจัยนำคะแนนที่ได้จากการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-objective Congruence: IOC) ระหว่างข้อคำถามกับภาษามือ ข้อคำถามทั้งหมด 48 ข้อ ทุกข้อมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1.00

8. นำแบบวัดภาษามือเกี่ยวกับสมรรถนะทางสังคมไปทดลองใช้กับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 ในโรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดนครปฐม ซึ่งเป็นกลุ่มที่ไม่ได้ใช้ในการศึกษาจริงและมีคุณลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 40 คน

9. นำข้อมูลที่ได้จากการทดลองใช้มาวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกของข้อคำถามเป็นรายข้อโดยการวิเคราะห์ค่าระหว่างข้อกับคะแนนรวม (Item-Total Correlation) และค่าความเชื่อมั่นความสอดคล้องภายในโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach)

10. ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยใช้สูตรสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation) ผู้วิจัยคัดเลือกเฉพาะข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .20-.80 โดยข้อคำถามทั้งหมดมีค่าอำนาจจำแนกมากกว่า .20 (ภาคผนวก ค)

11. ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดสมรรถนะทางสังคมทั้งฉบับ โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient) ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ .888

12. ตัวอย่างแบบวัดสมรรถนะทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

คำชี้แจง ขอให้นักเรียนอ่านข้อความเหล่านี้ทีละข้อ แล้วตอบคำถามตามความรู้สึกและสภาพที่เป็นจริงของนักเรียนให้มากที่สุด โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องข้อความที่ตรงกับความรู้สึก ความคิด หรือการกระทำของนักเรียนมากที่สุด

กรุณาตอบแบบสอบถามต่อไปนี้ทุกข้อและตรงกับความเป็นจริงของตัวนักเรียน

ข้อความ	จริง (3)	ไม่ แน่ใจ (2)	ไม่จริง (1)
ทักษะทางสังคม			
0 ถ้าฉันไม่มียางลบ ฉันสามารถขอยืมยางลบเพื่อนได้			
00 ถ้าเพื่อนมีความคิดเห็นไม่ตรงกับฉัน ฉันจะรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนเสมอ			
ทักษะการจัดการสัมพันธภาพทางสังคม			
0 ถ้าเพื่อนได้รับรางวัลเรียนดี ฉันรู้สึกยินดีกับเพื่อน			
00 เมื่อทำงานเป็นกลุ่ม ฉันจะทำตามเสียงส่วนใหญ่ของกลุ่ม			

เกณฑ์การให้คะแนน กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

ข้อความ	จริง	ไม่แน่ใจ	ไม่จริง
ข้อความทางบวก	3	2	1
ข้อความทางลบ	1	2	3

เกณฑ์การแปลความหมายคะแนนสมรรถนะทางสังคม มีดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	2.50 - 3.00	แปลความว่า มีสมรรถนะทางสังคมมาก
คะแนนเฉลี่ย	1.50 - 2.49	แปลความว่า มีสมรรถนะทางสังคมปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย	1.00 - 1.49	แปลความว่า มีสมรรถนะทางสังคมน้อย

3. การสร้างโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินโดยการให้คำปรึกษากลุ่ม

ขั้นตอนการสร้างโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ได้ดังต่อไปนี้

1. ศึกษาเอกสาร และทบทวนเอกสาร ตำรา เกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎีและเทคนิคการให้คำปรึกษากลุ่ม

2. ดำเนินการสร้างโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคม โดยการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสานเทคนิคตามแนวคิดของ คอเรีย (Corey. 2012: 94-140) โดยแบ่งการให้คำปรึกษากลุ่มออกเป็น 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นเริ่มต้น ขั้นดำเนินการ และขั้นยุติ โดยยึดแนวคิดและเทคนิคเฉพาะของทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่ม ที่มีความสอดคล้องกับองค์ประกอบสมรรถนะทางสังคมของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน รวมทั้ง 5 ทฤษฎี ประกอบด้วย ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรม ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยม ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบวิเคราะห์สัมพันธภาพและทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบการรู้คิดพฤติกรรม ดังต่อไปนี้

2.1 ขั้นเริ่มต้นกลุ่ม

สร้างสัมพันธภาพเพื่อให้เกิดความคุ้นเคยความเข้าใจและความไว้วางใจระหว่างผู้นำกลุ่มกับสมาชิกภายในกลุ่มและระหว่างสมาชิกภายในกลุ่มด้วยกันเอง และชี้แจงวัตถุประสงค์ของการทำกลุ่ม กติกาในการทำกลุ่ม และระยะเวลาในการทำกลุ่มแต่ละครั้งรวมถึงจำนวนครั้งที่ใช้ในการทำกลุ่ม เพื่อให้เข้าใจแนวทางการอยู่ร่วมกัน และสมาชิกทุกคนรู้สึกปลอดภัย สามารถเปิดเผยเรื่องราวของตนเอง โดยใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง ในขั้นตอนนี้ เพื่อเปิดโอกาสให้สมาชิกได้พูดคุยเรื่องราวของตนเองให้สมาชิกภายในกลุ่มรับทราบให้มากที่สุด เทคนิคที่ใช้ใช้เทคนิคการฟังอย่างตั้งใจ การถาม และการยอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไข

2.2 ขั้นดำเนินการให้คำปรึกษากลุ่ม

เป็นขั้นของการเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมทั้ง 2 องค์ประกอบให้แก่สมาชิก ประกอบด้วยทักษะทางสังคม และทักษะการจัดการสัมพันธภาพทางสังคม โดยให้นำเทคนิคและทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มมาประยุกต์ใช้ ดังนี้

1. ทฤษฎีแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง โดยการใช้เทคนิค การฟังอย่างตั้งใจ การถาม การยอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไข เทคนิคการสะท้อนความรู้สึก เทคนิคการอธิบายความรู้สึก ความเห็นอกเห็นใจ

2. ทฤษฎีแบบเหตุผล อารมณ์และพฤติกรรม เพื่อให้สมาชิกคิดอย่างมีเหตุผล และมีการกระทำที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้เทคนิคการเปลี่ยนแปลงความคิดที่ไม่สมเหตุผล

3. ทฤษฎีพฤติกรรมนิยม เพื่อให้สมาชิกเรียนรู้รูปแบบพฤติกรรมใหม่และ แก้ไขพฤติกรรมที่ไม่ถูกต้อง เทคนิคการสอน ใช้เทคนิคการแสดงตัวแบบ เทคนิคการแสดงบทบาทสมมติ เทคนิคการกล้าแสดงออก การฝึกซ้อมพฤติกรรม การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการเสริมแรง

4. ทฤษฎีวิเคราะห์สัมพันธภาพ เพื่อให้สมาชิกสื่อสารและสร้างสัมพันธภาพ กับบุคคลอื่นอย่างเหมาะสม โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์โครงสร้างบุคลิกภาพ เทคนิคการวิเคราะห์ การสื่อสารสัมพันธ์

5. ทฤษฎีการรู้คิดพฤติกรรม เพื่อให้สมาชิกปรับเปลี่ยนความคิดทางลบโดย ผู้ให้คำปรึกษาช่วยให้ผู้รับคำปรึกษามีสติ ตระหนักรู้ถึงความเชื่อที่ไม่เกิดประโยชน์ในขณะนั้น ส่งเสริมให้ผู้รับคำปรึกษามีวิธีการเผชิญปัญหาอย่างสร้างสรรค์

2.3 ขั้นตอนกลุ่ม

การสรุปผลการให้คำปรึกษากลุ่ม ผู้นำกลุ่มให้สมาชิกร่วมกันสรุปสิ่งที่ได้จากการเข้าร่วมการให้ คำปรึกษากลุ่ม จากนั้นผู้นำกลุ่มสรุปถึงการนำเอาสิ่งที่เรียนรู้จากการเข้ากลุ่มไปใช้ในชีวิตประจำวัน โดยใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบพฤติกรรมนิยม ใช้เทคนิคการเสริมแรง เพื่อให้สมาชิกมีความ มั่นใจที่จะนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน

3. ผู้วิจัยนำโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสานเทคนิคเพื่อสร้างเสริม สมรรถนะทางสังคมที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 คน (ภาคผนวก ค) เพื่อพิจารณา ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ซึ่งมีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.4-1.00 โดยผู้วิจัย ได้ทำการแก้ไขปรับปรุงโปรแกรมตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ จากนั้นนำไปให้อาจารย์ผู้ควบคุม วิทยานิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมอีกครั้งก่อนนำไปทดลองใช้

4. ผู้วิจัยนำโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสานเทคนิคเพื่อเสริมสร้าง สมรรถนะทางสังคมที่ตรวจสอบแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้กับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ที่ไม่ได้เป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมและมีความใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 6 คน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมเกี่ยวกับเนื้อหา ระยะเวลา ตลอดจนเพื่อหาข้อบกพร่องที่เกิดขึ้น ระหว่างการทดลอง จากนั้นนำโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสานมาปรับปรุงอีกครั้งก่อน นำไปใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่าง โดยเริ่มทำการให้คำปรึกษาในเดือน พฤษภาคม 2561 โดยให้ คำปรึกษากลุ่มสัปดาห์ละ 3 ครั้ง ครั้งละ 1 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้น 10 ครั้ง เป็นเวลา 3 สัปดาห์ ส่วนกลุ่ม ควบคุมไม่ได้รับการอบรมใดๆ

5. ภายหลังเสร็จสิ้นจากการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคม ครั้งที่ 10 ผู้วิจัยนำแบบวัดสมรรถนะทางสังคมให้กลุ่มตัวอย่างทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมตอบแบบวัดสมรรถนะทางสังคมอีกครั้ง เพื่อนำมาเป็นข้อมูลหลังการทดลอง

6. ภายหลังการทดลอง 2 สัปดาห์ ผู้วิจัยให้กลุ่มตัวอย่างทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมตอบแบบวัดสมรรถนะทางสังคมอีกครั้ง เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในระยะติดตามผล

7. นำผลที่ได้จากแบบวัดสมรรถนะทางสังคมทั้งระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล มาวิเคราะห์ และสรุปผล

ขั้นตอนดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ผู้วิจัยนำแบบวัดสมรรถนะทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน จำนวน 48 ข้อ ไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนในโรงเรียนโสตศึกษาภาคกลางสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานปีการศึกษา 2561 จำนวน 3 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระราชูปถัมภ์ โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดนนทบุรี โรงเรียนโสตศึกษาปาล์ม จังหวัดลพบุรี จำนวน 80 คน

1.2 นำข้อมูลคะแนนที่ได้จากการทำแบบวัดสมรรถนะทางสังคมมาหาค่าคะแนนตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา ได้จำนวนเด็กทั้งหมด 13 คน โดยได้คัดเลือกมา 12 คน เพื่อใช้เป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมในการศึกษาผลโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่ม

2. การดำเนินการทดลองโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่ม

2.1 แบบแผนการทดลอง

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้เลือกแบบแผนการทดลอง โดยใช้การทดลองแบบสองกลุ่มมีกลุ่มควบคุมวัดก่อนและหลังการทดลอง (Pretest-posttest control group design) (องอาจ นัยพัฒน์. 2554: 132-133) และงานวิจัยนี้มีการวัดระยะติดตามผล ซึ่งมีแบบแผนการทดลอง ดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 แสดงแบบแผนการทดลองแบบสองกลุ่มมีกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง

กลุ่ม	วัดก่อน	ทดลอง	วัดหลัง	ติดตามผล
E	O1	X	O2	O3
C	O1	-	O2	O3

ความหมายของสัญลักษณ์ มีดังนี้

E หมายถึง กลุ่มทดลอง (Experimental group)

C หมายถึง กลุ่มควบคุม (Control group)

X หมายถึง การให้สิ่งทดลอง (Treatment) โดยใช้โปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่ม

O1 หมายถึง การทดสอบก่อนการทดลอง (Pretest)

O2 หมายถึง การทดสอบหลังการทดลอง (Posttest)

O3 หมายถึง การทดสอบระยะติดตามผล (Follow up)

2.2 วิธีดำเนินการทดลอง

2.2.1 ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน โดยผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการทดลองกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นกลุ่มทดลองจำนวน 6 คน โดยมีล่ามแปลภาษามือจำนวน 1 คน ที่ทำหน้าที่แปลภาษามือให้กับผู้วิจัยและแปลคำพูดผู้วิจัยเป็นภาษามือให้กับเด็กในระหว่างการให้คำปรึกษากลุ่ม ซึ่งจะมีเกณฑ์การคัดเลือกและข้อตกลงเกี่ยวกับการทำงานร่วมกับล่ามแปลภาษามือในภาคผนวก (จ) ซึ่งใช้ระยะเวลาในการทดลองสัปดาห์ละ 3 ครั้ง ครั้งละ 1 ชั่วโมง เป็นเวลา 3 สัปดาห์ ดังแสดงในตารางที่ 3

ตาราง 3 แสดงระยะเวลาการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

ครั้งที่	สัปดาห์ที่	หัวเรื่อง
1	1	ปฐมนิเทศ
2	1	ทักษะการสื่อสารทางสังคม
3	1	ทักษะทางสังคม ทักษะการสื่อสารทางสังคม
4	2	ทักษะการรู้คิดทางสังคม
5	2	ทักษะการรู้คิดทางสังคม
6	2	ทักษะการจัดการสัมพันธภาพกับเพื่อน
7	3	ทักษะการจัดการสัมพันธภาพกับเพื่อน
8	3	สัมพันธภาพ ทักษะการสร้างการยอมรับจากเพื่อน
9	3	ทางสังคม ทักษะการสร้างการยอมรับจากเพื่อน
10	3	ปัจฉินิเทศ

2.2.2 ระยะหลังการทดลอง ผู้วิจัยดำเนินการวัดสมรรถนะทางสังคมของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินทั้งที่เป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมอีกครั้ง จำนวน 12 คน ภายหลังจากเสร็จสิ้นการให้คำปรึกษากลุ่มครั้งที่ 10

2.2.3 ระยะติดตามผลการทดลอง หลังจากการทดลองผ่านไป 2 สัปดาห์ ผู้วิจัยให้กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมตอบแบบวัดสมรรถนะทางสังคมเพื่อเป็นข้อมูลสำหรับระยะติดตามผล

การวิเคราะห์ข้อมูลและการจัดกระทำข้อมูล

1. วิเคราะห์สมรรถนะทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนสมรรถนะทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

2. วิเคราะห์หาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบวัดสมรรถนะทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน ตรวจสอบความถูกต้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์ที่กำหนดไว้ แล้วนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective congruence: IOC)

3. วิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบวัดสมรรถนะทางสังคม โดยใช้สูตรสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation: r_{xy})

4. วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดสมรรถนะทางสังคม โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (α -Coefficient) ของครอนบัค

5. วิเคราะห์หาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของโปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบผสมผสานเทคนิคเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินโดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน พิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา และหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective congruence: IOC)

6. วิเคราะห์เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยสมรรถนะทางสังคมของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมระหว่าง ก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และติดตามผล โดยใช้สถิติ F-test และวิเคราะห์ความแปรปรวนสองทางแบบวัดซ้ำ (Two-way repeated measures ANOVA)

7. การวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่หรือทดสอบภายหลัง (Post Hoc Test) ของค่าเฉลี่ยสมรรถนะทางสังคมโดยรวมและรายด้าน ระหว่างก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และติดตามผล ด้วยวิธี บอนโฟโรนี (Bonferroni Method)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

ระยะที่ 1 ผลการศึกษาองค์ประกอบสมรรถนะทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

ระยะที่ 2 ผลการสร้างโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

ระยะที่ 3 ผลการเปรียบเทียบสมรรถนะทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมในระบะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และติดตามผล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ระยะที่ 1 ผลการศึกษาองค์ประกอบสมรรถนะทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

จากการศึกษาองค์ประกอบสมรรถนะทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินตามแนวคิดของแอนเทียและไครเมเยอร์ที่พบว่ามี 2 องค์ประกอบ ได้แก่ ทักษะทางสังคมและทักษะการจัดการสัมพันธภาพทางสังคม ซึ่งแต่ละองค์ประกอบมีองค์ประกอบย่อยดังนี้คือ

1. ทักษะทางสังคมประกอบด้วย
 - 1.1 ทักษะการสื่อสารทางสังคม
 - 1.2 ทักษะการรู้คิดทางสังคม
2. ทักษะการจัดการสัมพันธภาพทางสังคมประกอบด้วย
 - 2.1 ทักษะการจัดการสัมพันธภาพกับเพื่อน
 - 2.2 ทักษะการสร้างการยอมรับจากเพื่อน

ผู้วิจัยได้นำแนวคิดนี้มาศึกษาตามบริบทและสภาพความเป็นจริงของประเทศไทย โดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญที่ทำงานกับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินจำนวน 7 คน เพื่อให้ได้ข้อมูลมายืนยันองค์ประกอบตามแนวคิดและเพื่อให้ได้ตัวบ่งชี้ในแต่ละองค์ประกอบ

1. ทักษะทางสังคม

1.1 ทักษะทางสังคม ด้านการสื่อสารทางสังคมนั้น ผู้วิจัยได้ไปสัมภาษณ์เพื่อหาตัวบ่งชี้จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลที่กล่าวว่า

“เด็กหนูจะมีปัญหามากในเรื่องการบอกความต้องการของตนเองไม่รู้จะบอกเพื่อนอย่างไรยกตัวอย่าง เพื่อนเล่นชิงช้าอยู่ อยากจะเล่น ก็ผลักเพื่อนลงจากชิงช้าแล้วตัวเองก็ไปนั่งแทน บางทีไม่รู้ก็กลายเป็นทะเลาะกับเพื่อน” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2)

“เด็กหุจะไม่เข้าใจในเรื่องของการต่อรอง อย่างเช่นจะขอส่งการบ้านช้า ก็ไม่รู้ว่าบอกยังไ เพราะว่าเป็นภาษาระดับสูง จะมีได้ไม่กี่คนที่สามารถทำได้ ถ้าได้รับการฝึกอย่างดี” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 4)

“ด้วยความที่เด็กภาษาไม่ค่อยดี การใช้สรรพนามแทนตัวเองกับคนอื่นไม่รู้ว่าจะอย่างไรถึงจะเหมาะสม ก็จะใช้คำว่า เรา กับทุกคน ไม่ว่าจะเป็น เพื่อน พ่อแม่ หรือครู” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3)

จากผลการสัมภาษณ์ พบว่าเด็กหุไม่สามารถบอกสิ่งที่ตนต้องการ ไม่สามารถใช้ภาษาเพื่อการเจรจาต่อรอง และไม่สามารถแสดงออกทางภาษาหรือท่าทางที่เหมาะสมกับบุคคล ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าเด็กขาดความสามารถในการสื่อสารทางสังคม

1.2 ทักษะทางสังคม ด้านการรู้คิดทางสังคม ผู้วิจัยได้ไปสัมภาษณ์เพื่อหาตัวบ่งชี้จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลที่กล่าวว่า

“เรื่องการยอมรับความคิดเห็นของคนอื่นก็เป็นเรื่องสำคัญ ต้องบอกว่าคนเราคิดไม่เหมือนกันได้ อย่างเช่น ถ้าเราชอบสีแดง คนอื่นชอบสีดำ ก็ไม่ใช่คนอื่นคิดผิด เพราะแต่ละคนชอบอะไรไม่เหมือนกัน ต้องยกตัวอย่างให้เด็กเข้าใจ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2)

“ในเรื่องสังคม ความที่เขาไม่เข้าใจเรื่องการตีความพฤติกรรมว่าอะไรเหมาะสมไม่เหมาะสม พอดูอะไรในโซเชียล เขาก็จะเอาตัวนั้นมาเป็นต้นแบบ อย่างเช่น การถ่ายภาพโป๊ ไปเห็นมา มาทำบ้าง เลียนแบบ เราเรียกพฤติกรรมเลียนแบบ ตรงนี้ที่น่าเป็นห่วงสำหรับเด็กกลุ่มนี้” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5)

“อีกเรื่องสำคัญที่เป็นปัญหา คือ การตีความพฤติกรรมของคนอื่น บางที่เขาเห็นคนนั่งคุยกันอยู่ ตัวเองเดินผ่าน คนที่เห็นก็อาจหันมามอง เด็กก็ไปตีความว่าคนอื่นนินทาตัวเอง” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 7)

จากผลการสัมภาษณ์พบว่าเด็กหุไม่สามารถเข้าใจมุมมองความคิด และความรู้สึของคนอื่นที่แตกต่างจากตนเอง ไม่สามารถแก้ปัญหาทางสังคม และไม่สามารถตีความพฤติกรรมของบุคคลอื่น ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าเด็กขาดความสามารถในการรู้คิดทางสังคม

2. ทักษะการจัดการสัมพันธภาพทางสังคม

2.1 ทักษะการจัดการสัมพันธภาพทางสังคม ด้านการจัดการสัมพันธภาพกับเพื่อน ผู้วิจัยได้ไปสัมภาษณ์เพื่อหาตัวบ่งชี้จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลที่กล่าวว่า

“บางที่เด็กเห็นเพื่อนซิม หรืออยู่เงียบๆ เด็กก็จะไม่รับรู้ว่าเพื่อนอาจจะกำลังมีปัญหาอยู่” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 2)

“ในเรื่องของอารมณ์เด็กหุค่อนข้างที่จะเป็นคนอารมณ์ก้าวร้าว รุนแรง ใจร้อน เด็กจะควบคุมอารมณ์ตนเองไม่ค่อยได้” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5)

“เด็กหุส่วนใหญ่ไม่กล้าที่จะไปผูกมิตรกับคนอื่นก่อน เพราะขาดความมั่นใจ มีปัญหาเรื่องภาษา” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 3)

จากผลการสัมภาษณ์ พบว่าเด็กหุไม่ เข้าใจอารมณ์ของตนเองและผู้อื่น ไม่สามารถบริหารจัดการอารมณ์ของตนเองและผู้อื่น และไม่สามารถผูกมิตร ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าเด็กขาดความสามารถในการจัดการสัมพันธภาพกับเพื่อน

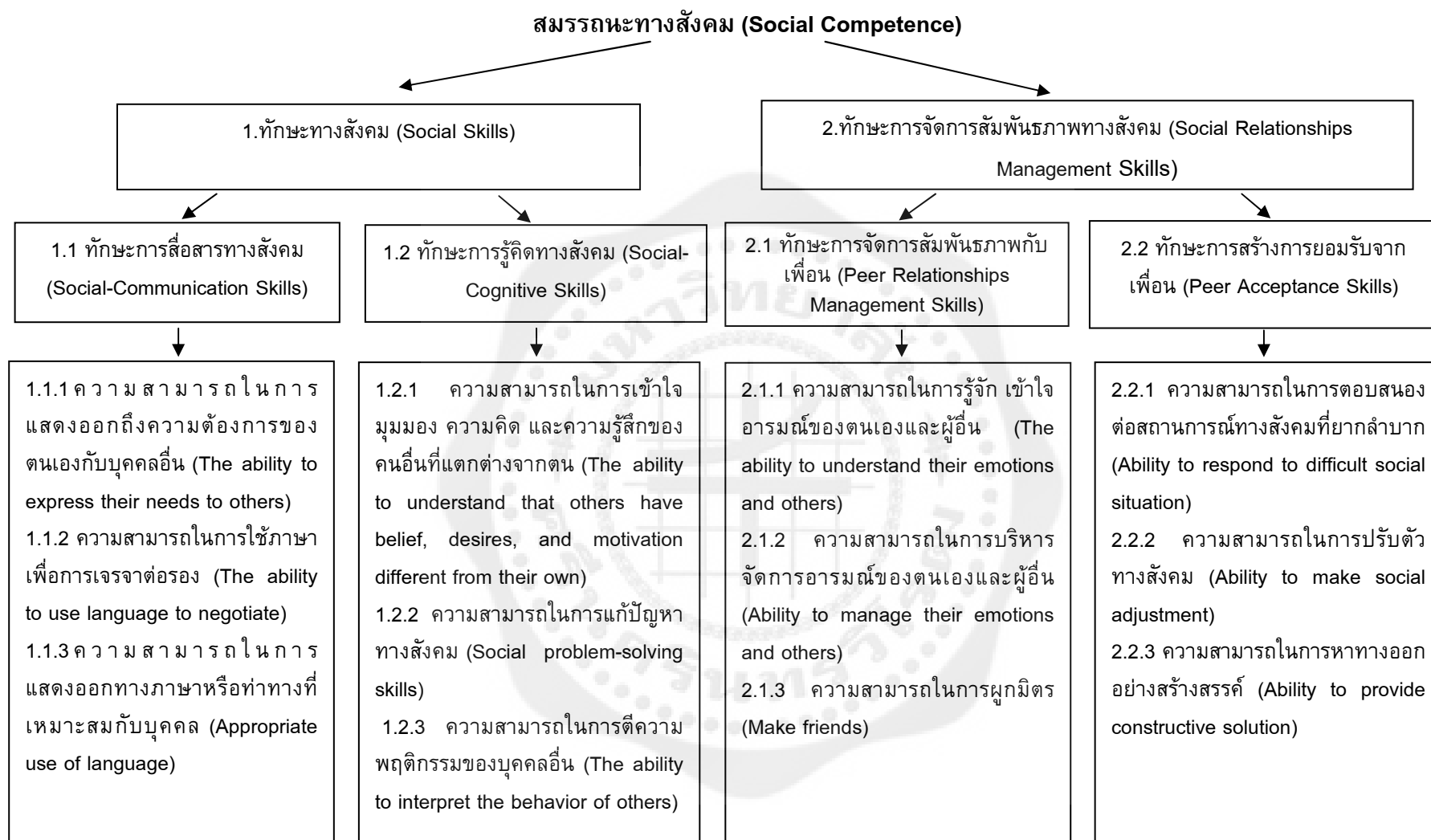
2.2 ทักษะการจัดการสัมพันธภาพทางสังคม ด้านการสร้างการยอมรับจากเพื่อน ผู้วิจัยได้ไปสัมภาษณ์เพื่อหาตัวบ่งชี้จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลทีกล่าวว่า

“เรื่องบางอย่างที่สำคัญ เห็นเพื่อนหนีเรียนหรือสูบบุหรี่ เขาก็เฉยๆไม่มาบอกครู ทั้งๆที่มันเป็นเรื่องที่ไม่ถูกต้อง” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 6)

“การปรับตัวเข้าสังคม การอยู่ร่วมกับคนอื่นก็สำคัญ ถ้าเด็กบางคนสามารถปรับตัวได้ดี เขาจะอยู่ในสังคมได้ดีและถ้าบางคนปรับตัวไม่ได้ เขาก็จะเปลี่ยนสังคมไปเรื่อยๆและถ้าโตขึ้นเขาก็เปลี่ยนงานไปเรื่อยๆ” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 7)

“เด็กหุบางทีเพื่อนไม่ให้เล่นด้วย เขาก็ไม่รู้ว่าจะต้องแสดงออกหรือทำอะไร ให้เพื่อนยอมรับตัวเอง” (ผู้ให้ข้อมูลคนที่ 5)

จากผลการสัมภาษณ์ พบว่าเด็กหุไม่สามารถตอบสนองต่อสถานการณ์ทางสังคมที่ยากลำบาก ไม่สามารถปรับตัวทางสังคม และไม่สามารถหาทางออกอย่างสร้างสรรค์ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าเด็กขาดความสามารถในการสร้างการยอมรับจากเพื่อน

ภาพประกอบ 4 แสดงองค์ประกอบสมรรถนะทางสังคม

ระยะที่ 2 ผลการสร้างโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

การสร้างโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ผู้วิจัยดำเนินการสร้างโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมโดยการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสานเทคนิคตามแนวคิดของคอรี่ โดยแบ่งการให้คำปรึกษากลุ่มออกเป็น 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นเริ่มต้น ขั้นดำเนินการ และขั้นยุติ โดยยึดแนวคิดและเทคนิคเฉพาะของทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่ม ที่มีความสอดคล้องกับองค์ประกอบสมรรถนะทางสังคมของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน รวมทั้งหมด 5 ทฤษฎี ประกอบด้วย ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรม ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยม ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบวิเคราะห์สัมพันธภาพ และทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบการรู้คิดพฤติกรรม ซึ่งผลการสร้างการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน สามารถสรุปเป็นโปรแกรมได้ทั้งหมด 10 ครั้ง ตามรายละเอียดดังนี้

ครั้งที่ 1 การปฐมนิเทศ

มีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างสัมพันธภาพและทำความคุ้นเคยร่วมกันภายในกลุ่มระหว่างสมาชิกกับผู้นำกลุ่มและระหว่างสมาชิกกันเอง เพื่อให้เกิดความไว้วางใจภายในกลุ่ม และเพื่อให้สมาชิกทราบถึงวัตถุประสงค์ของกลุ่มความสำคัญของการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่ม บทบาทหน้าที่ของผู้นำกลุ่มและสมาชิกกลุ่ม ข้อตกลงเบื้องต้น รวมทั้งให้ทราบถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่ม ผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง เพื่อสร้างความไว้วางใจ ในกลุ่มและทำความรู้จักกันคุ้นเคยกันมากขึ้น เทคนิคที่ใช้ ได้แก่ เทคนิค การยอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไข เทคนิคการถามและเทคนิคการฟังอย่างตั้งใจ นอกจากนี้ผู้วิจัยยังใช้เทคนิคต่างๆ ได้แก่ การสรุปความและการใช้เทคนิคการทำความรู้จักกันอย่างลึกซึ้ง (Deeper Reaches) พัฒนาจากแนวคิดของโรสแมรี (Rosemary. 2016: 43) เพื่อให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้นำกลุ่มและสมาชิกกลุ่ม พัฒนาบรรยากาศของการยอมรับและความไว้วางใจ เพื่อที่สมาชิกกลุ่มสามารถแสดงให้เห็นถึงมุมมองที่มีต่อตนเองที่มักถูกปิดบังไว้และเพื่อที่จะเริ่มต้นในการแสดงพฤติกรรมใหม่ๆ และเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำเอากิจกรรมการแนะนำการเปรียบเทียบตนเองกับสิ่งของ สัตว์ และดอกไม้มาใช้ เพื่อให้สมาชิกคนอื่นๆ ได้รู้จักตัวตนของกันและกันมากขึ้น

ครั้งที่ 2 เรื่องการสื่อสารทางสังคม: ด้านความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการเจรจาต่อรอง

มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้สมาชิกระบุความหมายและความสำคัญของคำว่าเจรจาต่อรอง บอกวิธีการปฏิเสธและเสนอทางเลือกให้กับบุคคลที่ตนเองปฏิเสธได้ ผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้ทฤษฎีการ

ให้คำปรึกษากลุ่มแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง โดยนำเทคนิคการยอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไข เทคนิคการถามและเทคนิคการฟังอย่างตั้งใจมาใช้ และประยุกต์ใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยม ได้แก่ การสอน ตัวแบบ การแสดงบทบาทสมมติ การให้ข้อมูลย้อนกลับและการเสริมแรง มาใช้ในการให้คำปรึกษากลุ่ม นอกจากนี้เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำเอา กิจกรรม “งานนิดเดียวที่จะบอกปฏิเสธ” การแสดงวิธีการปฏิเสธ และแบบฝึกหัดขั้นตอนของการเจรจาต่อรอง มาใช้ในครั้งนี้ด้วย

ครั้งที่ 3 เรื่องการสื่อสารทางสังคม: ด้านการบอกความต้องการของตนเองและการใช้ภาษา หรือท่าทางที่เหมาะสมกับบุคคล

มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้สมาชิกบอกความต้องการของตนเองกับผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม และบอกวิธีการแสดงออกทางภาษาหรือท่าทางกับบุคคลอื่นได้อย่างเหมาะสมผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้ ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบวิเคราะห์สัมพันธภาพ ได้แก่ เทคนิคการวิเคราะห์โครงสร้าง บุคลิกภาพ เทคนิคการสื่อสารสัมพันธ์ และทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยม ได้แก่ การสอน ตัวแบบ การแสดงบทบาทสมมติ การให้ข้อมูลย้อนกลับและการเสริมแรง มาใช้ในการให้ คำปรึกษากลุ่ม และเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดัดแปลงใช้กิจกรรม แบบฝึกการ สื่อสารทั้ง 3 แบบ และแบบฝึกขั้นตอนการบอกความต้องการของตนเอง มาใช้ในครั้งนี้ด้วย

ครั้งที่ 4 เรื่องทักษะการรู้คิดทางสังคม: ด้านความสามารถในการเข้าใจมุมมอง ความคิด และความรู้สึกของคนอื่นที่แตกต่างจากตนและความสามารถในการตีความพฤติกรรมของผู้อื่น

มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้สมาชิก เข้าใจมุมมอง ความคิดและความรู้สึกของคนอื่นที่แตกต่าง จากตน สามารถบอกแนวทางในการที่จะรับฟังความคิดเห็นของบุคคลอื่นที่แตกต่างจากตนเองและ สามารถตีความพฤติกรรมของเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นได้ ผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้ทฤษฎีการให้ คำปรึกษากลุ่มแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง ได้แก่ การยอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไข เทคนิคการถาม และเทคนิคการฟังอย่างตั้งใจ ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบการรู้คิด พฤติกรรมนิยม ได้แก่ การกำหนดความคิดใหม่ (Reframing thoughts) การให้ข้อมูลย้อนกลับและการเสริมแรง มาใช้ใน ระหว่างการทำกิจกรรม นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ดัดแปลงกิจกรรม “ลูกอมหลากหลายสี” และแบบฝึกเทคนิคการ กำหนดความคิดใหม่มาใช้ในระหว่างการทำกลุ่มการให้คำปรึกษา

ครั้งที่ 5 ทักษะการรู้คิด: ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาทางสังคม

มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้สมาชิกสามารถระบุถึงปัญหาที่ต้องการแก้ไขได้ สามารถบอก ทางเลือกในการแก้ปัญหาได้ถูกต้องและสามารถบอกวิธีการเลือกวิธีในการแก้ปัญหาได้ถูกต้อง ผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง ได้แก่ เทคนิคการ ยอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไข เทคนิคการถาม และเทคนิคการฟังอย่างตั้งใจ และทฤษฎีการให้คำปรึกษา กลุ่มแบบรู้คิดพฤติกรรม ได้แก่ เทคนิคการแก้ปัญหา การให้ข้อมูลย้อนกลับและการเสริมแรง มาใช้ ในระหว่างการให้คำปรึกษากลุ่มครั้งนี้ นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ดัดแปลงกิจกรรม การแก้ปัญหาทางสังคม มาใช้ในการทำกลุ่มการให้คำปรึกษา

ครั้งที่ 6 เรื่องทักษะการจัดการสัมพันธภาพกับเพื่อน: ความสามารถในการรู้จักเข้าใจอารมณ์ของตนเองและผู้อื่นและการผูกมิตร

มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้สมาชิกสามารถ รู้จัก เข้าใจ อารมณ์ของตนเองและผู้อื่น แสดงออกเพื่อตอบสนองกับอารมณ์ของบุคคลอื่นได้อย่างเหมาะสมและสามารถผูกมิตรกับผู้อื่น ผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง มาใช้ในการให้คำปรึกษาได้แก่ เทคนิคการถาม เทคนิคการฟังอย่างตั้งใจ การอธิบายความรู้สึกและความเห็นอกเห็นใจ (Describing Feeling and Empathizing Technique) และทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยม ได้แก่ การแสดงบทบาทสมมติ การให้ข้อมูลย้อนกลับและการเสริมแรง มาใช้ในระหว่างการให้คำปรึกษากลุ่ม นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้นำเอากิจกรรม “ภาพแสดงอารมณ์” “คุณรู้สึกอย่างไร” และ แบบฝึกหัดการอธิบายความรู้สึกและการเห็นอกเห็นใจ มาใช้ในการทำกลุ่มการให้คำปรึกษา

ครั้งที่ 7 เรื่องทักษะการจัดการสัมพันธภาพกับเพื่อน: ด้านความสามารถในการบริหารจัดการอารมณ์ของตนเองและผู้อื่น

มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้สมาชิกบอกวิธีการจัดการกับอารมณ์และพฤติกรรมทางลบของตัวเอง ระบุวิธีการเปลี่ยนแปลงความคิดที่ไม่สมเหตุสมผล (Dysfunctional Thought Record (DRT)) เพื่อควบคุมอารมณ์และพฤติกรรมของตนเองได้ ผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบการรู้คิด ได้แก่ ได้แก่ เทคนิคการเปลี่ยนแปลงความคิดที่ไม่สมเหตุสมผล (Dysfunctional Thought Record (DRT)) และทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบพฤติกรรมนิยม ได้แก่ การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการเสริมแรง นอกจากนี้ผู้วิจัยได้นำเอา แบบบันทึกการเปลี่ยนแปลงความคิดที่ไม่สมเหตุสมผล มาใช้ในระหว่างการให้คำปรึกษากลุ่ม

ครั้งที่ 8 เรื่องทักษะการสร้างการยอมรับจากเพื่อน: ด้านการตอบสนองต่อสถานการณ์ทางสังคมที่ยากลำบากและการปรับตัวทางสังคม

มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้สมาชิกเรียนรู้ถึงพฤติกรรมการกล้าแสดงออก พฤติกรรมไม่กล้าแสดงออกและพฤติกรรมก้าวร้าว สามารถตอบสนองต่อสถานการณ์ทางสังคมที่ยากลำบากได้ และสามารถปรับตัวทางสังคมได้อย่างเหมาะสม ผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลางได้แก่ เทคนิคการยอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไข เทคนิคการถามและเทคนิคการฟังอย่างตั้งใจ และ เทคนิคจากทฤษฎีพฤติกรรมนิยม ได้แก่ เทคนิคการกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม ผม/ฉัน (I-Language Assertion) ตัวแบบ การแสดงบทบาทสมมติ การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการเสริมแรง มาใช้ในระหว่างการให้คำปรึกษากลุ่ม

ครั้งที่ 9 เรื่องทักษะการสร้างการยอมรับจากเพื่อน: ด้านความสามารถในการหาทางออกอย่างสร้างสรรค์

มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้สมาชิกบอกวิธีการหาทางออกอย่างสร้างสรรค์ได้ ผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบการรู้คิด พฤติกรรม ได้แก่ เทคนิคการแก้ไขปัญหา เทคนิคการให้ข้อมูลย้อนกลับและเทคนิคการเสริมแรง มาใช้ในระหว่างการให้คำปรึกษากลุ่ม

ครั้งที่ 10 เรื่องการปัจฉินิเทศ

มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้สมาชิกสามารถบอกถึงสิ่งที่ได้รับจากการให้คำปรึกษากลุ่มมาทั้งหมด ตั้งแต่วันแรกถึงวันสุดท้ายและอธิบายถึงความรู้สึกของการร่วมทำการให้คำปรึกษากลุ่มในครั้งนี้ เนื่องจากในการให้คำปรึกษาครั้งนี้ เป็นช่วงสุดท้ายของกระบวนการให้คำปรึกษากลุ่มที่จะทำให้สมาชิกสามารถสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการทำกิจกรรมกลุ่มมาทั้งหมดและสามารถนำเอาสิ่งที่ได้รับจากการให้คำปรึกษากลุ่มไปใช้ข้างนอกกลุ่มได้ ผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลางได้แก่ เทคนิคการยอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไข เทคนิคการถามและเทคนิคการฟังอย่างตั้งใจ และทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบพฤติกรรมนิยม โดยใช้เทคนิคการเสริมแรง และนอกจากนี้ยังได้นำเอากิจกรรม “How I felt the first day” มาใช้ในการคำปรึกษากลุ่มในครั้งนี้

ตาราง 4 สรุปโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

ครั้งที่	ขั้นตอนการให้คำปรึกษากลุ่ม	เทคนิค	ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่ม
ขั้นเริ่มต้นกลุ่ม			
1	ปฐมนิเทศ	1.การฟังอย่างตั้งใจ 2.การถาม 3.การยอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไข	ทฤษฎีแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง
ขั้นการให้คำปรึกษากลุ่ม			
ทักษะทางสังคม			
2	ทักษะการสื่อสารทางสังคม: ด้านความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการเจรจาต่อรอง	1. การฟังอย่างตั้งใจ 2. การถาม 1.การสอน 2.ตัวแบบ 3.การแสดงบทบาทสมมติ 4.การให้ข้อมูลย้อนกลับ 5. การเสริมแรง	1.ทฤษฎีแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง 2.ทฤษฎีพฤติกรรมนิยม
3	ทักษะการสื่อสารทางสังคม: ด้านความสามารถในแสดงออกถึงการความต้องการของตนเองกับบุคคลอื่นและความสามารถในการใช้ภาษาหรือท่าทางที่เหมาะสมกับบุคคล	1.การวิเคราะห์โครงสร้างบุคลิกภาพ 2. การวิเคราะห์การสื่อสารสัมพันธ์ 1.การสอน 2.ตัวแบบ 3.การแสดงบทบาทสมมติ 4.การให้ข้อมูลย้อนกลับ 5.การเสริมแรง	1.ทฤษฎีการวิเคราะห์สัมพันธ์ภาพ 2.ทฤษฎีพฤติกรรมนิยม

ตาราง 4 (ต่อ)

	ขั้นตอนการให้คำปรึกษากลุ่ม	เทคนิค	ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่ม
4	ทักษะการรู้คิดทางสังคม:ด้าน ความสามารถในการเข้าใจมุมมอง ความคิดและความรู้สึกของคนอื่นที่ แตกต่างจากตนเองและ ความสามารถในการตีความ พฤติกรรมของผู้อื่น	1.การฟังอย่างตั้งใจ 2.การถาม 3.การยอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไข 4.การสะท้อนความรู้สึก 1.การกำหนดความคิดใหม่ 2.การให้ข้อมูลย้อนกลับ 3.การเสริมแรง	1.ทฤษฎีแบบยึดบุคคล เป็นศูนย์กลาง 2.ทฤษฎีการรู้คิด พฤติกรรม
5	ทักษะการรู้คิดทางสังคม :ด้านความสามารถในการ แก้ปัญหาทางสังคม	1.การฟังอย่างตั้งใจ 2.การถาม 3.การยอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไข 4.เทคนิคการสะท้อนกลับ 1.การแก้ปัญหา 2.การให้ข้อมูลย้อนกลับ 3.การเสริมแรง	1.ทฤษฎีแบบยึดบุคคล เป็นศูนย์กลาง 2.ทฤษฎีการรู้คิด พฤติกรรม
ทักษะการจัดการสัมพันธภาพ			
6	ทักษะการจัดการ สัมพันธภาพกับเพื่อน :ด้านความสามารถในการรู้จัก เข้าใจอารมณ์ของตนและผู้อื่น และการผูกมิตร	1. การฟังอย่างตั้งใจ 2.การถาม 3.การยอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไข 4.การอธิบายความรู้สึกและ ความเห็นอกเห็นใจ 1.การแสดงบทบาทสมมติ 2.การให้ข้อมูลย้อนกลับ 3.การเสริมแรง	1.ทฤษฎีแบบยึดบุคคล เป็นศูนย์กลาง 2.ทฤษฎีพฤติกรรมนิยม
7	ทักษะการจัดการ สัมพันธภาพกับเพื่อน :ด้านความสามารถในการ บริหารจัดการอารมณ์ของ ตนเองและผู้อื่น	1.เทคนิคการเปลี่ยนแปลงความคิด ที่ไม่สมเหตุผล 1.การให้ข้อมูลย้อนกลับ 2.การเสริมแรง	1.ทฤษฎีแบบเหตุผล- อารมณ์และพฤติกรรม 2.ทฤษฎีพฤติกรรมนิยม

ตาราง 4 (ต่อ)

ขั้นตอนการให้คำปรึกษากลุ่ม		เทคนิค	ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่ม
8	ทักษะการสร้างการยอมรับจากเพื่อน:ด้านความสามารถในการตอบสนองต่อสถานการณ์ที่ยากลำบากและการปรับตัวทางสังคม	1.การฟังอย่างตั้งใจ 2.การถาม 3.การยอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไข 1.การแสดงบทบาทสมมติ 2.การชักจูงพฤติกรรม 3.การให้ข้อมูลย้อนกลับ 4.การเสริมแรง 5.เทคนิคการกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม โดยใช้ ผม/ฉัน	1. ทฤษฎีแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง 2.ทฤษฎีพฤติกรรมนิยม
9	ทักษะการสร้างการยอมรับจากเพื่อน: ด้านความสามารถในการหาทางออกอย่างสร้างสรรค์	1. การแสดงบทบาทสมมติ 2. การให้ข้อมูลย้อนกลับ 3. การเสริมแรง 4. เทคนิคการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์	1. ทฤษฎีการรู้คิดพฤติกรรม
ชั้นยุติ			
10	ปัจเจกนิเทศ	1. การฟังอย่างตั้งใจ 2.การถาม 3.การยอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไข 1.การเสริมแรง	1.ทฤษฎีแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง 2.ทฤษฎีพฤติกรรมนิยม

สัญลักษณ์ในการวิเคราะห์และแปลผล

การวิเคราะห์ข้อมูลและแปลความหมายของผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยกำหนดสัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

n	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
χ^2	แทน	ค่าสถิติไค-สแควร์ (Chi-Square)
SS	แทน	ผลรวมกำลังสอง (Sum of Square)
df	แทน	ค่าองศาอิสระ (Degree of Freedom)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยของกำลังสอง (Mean of Square)
F	แทน	ค่าสถิติที่ได้จากการคำนวณความแปรปรวน (F-Test)
p	แทน	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ(p-value)

ระยะที่ 3 การเปรียบเทียบสมรรถนะทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมในระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และติดตามผล

ก่อนการเปรียบเทียบสมรรถนะทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมในระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และติดตามผล ผู้วิจัยได้ตรวจสอบการแจกแจงเป็นโค้งปกติ (Normality) โดยใช้สถิติ Shapiro-Wilk พบว่า ระยะเวลาก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และระยะติดตามผล มีค่านัยสำคัญทางสถิติอยู่ระหว่าง .06-.92 แสดงให้เห็นว่าค่าเฉลี่ยของสมรรถนะทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมในระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และติดตามผล มีการแจกแจงเป็นโค้งปกติ ผู้วิจัยใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำสองทาง (Two-Way Repeated Measures ANOVA)

3.1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสมรรถนะทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมในระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และติดตามผล

ผู้วิจัยทำการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสมรรถนะทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมในระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และติดตามผล ดังตาราง 5

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของสมรรถนะทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมในระบะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และติดตามผล (n=12)

สมรรถนะทางสังคม	กลุ่ม	ก่อนการทดลอง			หลังการทดลอง			ติดตามผล		
		$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ
ทักษะทางสังคม	กลุ่มทดลอง	2.16	0.14	ปานกลาง	2.75	0.04	มาก	2.79	0.08	มาก
	กลุ่มควบคุม	1.90	0.19	ปานกลาง	1.88	0.09	ปานกลาง	1.76	0.14	ปานกลาง
ทักษะการจัดการ	กลุ่มทดลอง	2.06	0.12	ปานกลาง	2.65	0.07	มาก	2.71	0.08	มาก
สัมพันธภาพทางสังคม	กลุ่มควบคุม	1.88	0.17	ปานกลาง	1.96	0.26	ปานกลาง	1.85	0.12	ปานกลาง
สมรรถนะทางสังคมโดยรวม	กลุ่มทดลอง	2.11	0.03	ปานกลาง	2.70	0.05	มาก	2.75	0.07	มาก
	กลุ่มควบคุม	1.78	0.16	ปานกลาง	1.92	0.17	ปานกลาง	1.80	0.08	ปานกลาง

จากตาราง 5 พบว่า ก่อนการทดลองเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยสมรรถนะทางสังคมโดยรวมเท่ากับ 2.11 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.03 อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนหลังการทดลองมีค่าเฉลี่ยสมรรถนะทางสังคมโดยรวมเท่ากับ 2.70 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.05 อยู่ในระดับมาก และติดตามผลมีค่าเฉลี่ยสมรรถนะทางสังคมโดยรวมเท่ากับ 2.75 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.07 อยู่ในระดับมาก ส่วนเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในกลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ยสมรรถนะทางสังคมโดยรวมเท่ากับ 1.78 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.16 อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนหลังการทดลองมีค่าเฉลี่ยสมรรถนะทางสังคมโดยรวมเท่ากับ 1.92 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.17 อยู่ในระดับปานกลาง และติดตามผลมีค่าเฉลี่ยสมรรถนะทางสังคมโดยรวมเท่ากับ 1.80 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.08 อยู่ในระดับปานกลาง และสามารถพิจารณาเป็นรายด้าน ได้ดังนี้

ด้านทักษะทางสังคม ก่อนการทดลองเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยด้านทักษะทางสังคมเท่ากับ 2.16 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.14 อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนหลังการทดลองมีค่าเฉลี่ยด้านทักษะทางสังคมเท่ากับ 2.75 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.04 อยู่ในระดับมาก และติดตามผลมีค่าเฉลี่ยด้านทักษะทางสังคมเท่ากับ 2.79 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.08 อยู่ในระดับมาก ส่วนเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในกลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ยด้านทักษะทางสังคม เท่ากับ 1.90 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.19 อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนหลังการทดลองมีค่าเฉลี่ยด้านทักษะทางสังคม เท่ากับ 1.88 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.09 อยู่ในระดับปานกลาง และติดตามผลมีค่าเฉลี่ยด้านทักษะทางสังคม เท่ากับ 1.76 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.14 อยู่ในระดับปานกลาง

ด้านทักษะการจัดการสัมพันธภาพทางสังคม ก่อนการทดลองเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยด้านทักษะการจัดการสัมพันธภาพทางสังคม เท่ากับ 2.06 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.12 อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนหลังการทดลองมีค่าเฉลี่ยด้านทักษะการจัดการสัมพันธภาพทางสังคมเท่ากับ 2.65 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.07 อยู่ในระดับมาก และติดตามผลมีค่าเฉลี่ยด้านทักษะการจัดการสัมพันธภาพทางสังคมเท่ากับ 2.71 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.08 อยู่ในระดับมาก ส่วนเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในกลุ่มควบคุมก่อนการทดลองมีค่าเฉลี่ยด้านทักษะการจัดการสัมพันธภาพทางสังคม เท่ากับ 1.88 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.17 อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนหลังการทดลองมีค่าเฉลี่ยด้านทักษะการจัดการสัมพันธภาพทางสังคมเท่ากับ 1.96 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.26 อยู่ในระดับปานกลาง และติดตามผลมีค่าเฉลี่ยด้านสัมพันธภาพทางสังคมเท่ากับ 1.85 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.12 อยู่ในระดับปานกลาง

3.2 การเปรียบเทียบสมรรถนะทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมในระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล

ผู้วิจัยทำการเปรียบเทียบสมรรถนะทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมในระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล ดังตาราง 6

ตาราง 6 การเปรียบเทียบสมรรถนะทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมในระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และติดตามผล (n=12)

สมรรถนะทางสังคม	SS	df	MS	F	p
ทักษะทางสังคม					
ระยะเวลาในการทดลอง	0.56	1.25	0.45	27.76	.00**
ระหว่างกลุ่มทดลอง-กลุ่มควบคุม	1.00	1.25	0.80	38.58	.00**
ความคลาดเคลื่อน	0.26	12.51	0.21		
รวม	1.82	15.01	0.12		
Mauchly's W=0.40 $\chi^2=8.21$ df=2 p=.01					
ทักษะการจัดการสัมพันธภาพทางสังคม					
ระยะเวลาในการทดลอง	0.84	2	0.42	52.56	.00**
ระหว่างกลุ่มทดลอง-กลุ่มควบคุม	0.75	2	0.37	46.57	.00**
ความคลาดเคลื่อน	0.16	20	0.08		
รวม	1.75	22	0.07		
Mauchly's W=0.99 $\chi^2=0.07$ df=2 p=.96					
สมรรถนะทางสังคมโดยรวม					
ระยะเวลาในการทดลอง	0.69	2	0.35	90.29	.00**
ระหว่างกลุ่มทดลอง-กลุ่มควบคุม	0.87	2	0.60	112.73	.00**
ความคลาดเคลื่อน	0.07	20	0.00		
รวม	1.63	22	0.15		
Mauchly's W=0.62 $\chi^2=4.28$ df=2 p=.11					

**p<.01

จากตาราง 6 การตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นของสมรรถนะทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมในระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และติดตามผล พบว่า ผลต่างของค่าเฉลี่ยของความแปรปรวนในการวัดซ้ำสมรรถนะทางสังคมโดยรวม และด้านทักษะการจัดการสัมพันธภาพทางสังคมมีความเท่ากันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนทักษะทางสังคมมีความเท่ากันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผู้วิจัยจึงอ่านผลการวิจัยแบบ Greenhouse-Geisser ต่อไป

การเปรียบเทียบสมรรถนะทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมในระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผล พบว่า

เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในระยะเวลาและกลุ่มแตกต่างกันมีสมรรถนะโดยรวม ($F=112.72$ $df=2$ $p=.00$) และทุกด้าน ประกอบด้วย ทักษะทางสังคม ($F=38.58$ $df=1.25$ $p=.00$) และด้านทักษะการจัดการสัมพันธภาพทางสังคม ($F=46.57$ $df=2$ $p=.00$) มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อค่าเฉลี่ยของสมรรถนะทางสังคมโดยภาพรวมและรายด้านของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีความแตกต่างกัน ผู้วิจัยจึงทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีการของบอนโฟโรนี (Bonferroni Method) ดังตาราง 7

ตาราง 7 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของสมรรถนะทางสังคมโดยภาพรวมและรายด้านของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในกลุ่มทดลอง ($n=6$)

สมรรถนะทางสังคม	ระยะเวลา	MD	p
ทักษะทางสังคม	หลังการทดลอง-ก่อนการทดลอง	0.59	.00**
	ติดตามผล-ก่อนการทดลอง	0.63	.00**
	ติดตามผล-หลังการทดลอง	0.04	.22
ทักษะการจัดการสัมพันธภาพทางสังคม	หลังการทดลอง-ก่อนการทดลอง	0.59	.00**
	ติดตามผล-ก่อนการทดลอง	0.65	.00**
	ติดตามผล-หลังการทดลอง	0.06	.06
สมรรถนะทางสังคมโดยรวม	หลังการทดลอง-ก่อนการทดลอง	0.59	.00**
	ติดตามผล-ก่อนการทดลอง	0.64	.00**
	ติดตามผล-หลังการทดลอง	0.05	.12

** $p<.01$

จากตาราง 7 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของสมรรถนะทางสังคมโดยภาพรวมและรายด้านของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในกลุ่มทดลอง พบว่า ระยะเวลาหลังการทดลองมีค่าเฉลี่ยสมรรถนะทางสังคมโดยรวมและทุกด้านสูงกว่าระยะก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนระยะติดตามผลมีค่าเฉลี่ยสมรรถนะทางสังคมโดยรวมและทุกด้านสูงกว่าระยะก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และระยะติดตามผลมีค่าเฉลี่ยสมรรถนะทางสังคมโดยรวมและทุกด้านสูงกว่าระยะหลังการทดลองอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 8 การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ของสมรรถนะทางสังคมโดยภาพรวมและรายด้านของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในกลุ่มควบคุม (n=6)

สมรรถนะทางสังคม	ระยะเวลา	MD	p
ทักษะทางสังคม	หลังการทดลอง-ก่อนการทดลอง	-0.02	1.00
	ติดตามผล-ก่อนการทดลอง	-0.14	.54
	ติดตามผล-หลังการทดลอง	0.12	.30
ทักษะการจัดการสัมพันธภาพทางสังคม	หลังการทดลอง-ก่อนการทดลอง	0.08	.72
	ติดตามผล-ก่อนการทดลอง	-0.02	1.00
	ติดตามผล-หลังการทดลอง	0.11	0.48
สมรรถนะทางสังคมโดยรวม	หลังการทดลอง-ก่อนการทดลอง	0.03	.64
	ติดตามผล-ก่อนการทดลอง	-0.08	.41
	ติดตามผล-หลังการทดลอง	0.11	.28

จากตาราง 8 การเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ของสมรรถนะทางสังคมโดยภาพรวมและรายด้านของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในกลุ่มควบคุม พบว่า เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในกลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ยสมรรถนะทางสังคมโดยภาพรวมและรายด้านในระยะก่อนการทดลอง ระยะหลังการทดลอง และระยะติดตามผลแตกต่างกันไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 9 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของสมรรถนะทางสังคมโดยภาพรวมและรายด้านของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม (n=12)

สมรรถนะทางสังคม	กลุ่ม	ระยะเวลา	MD	p
ทักษะทางสังคม	กลุ่มทดลอง (n=6)	หลังการทดลอง-ก่อนการทดลอง	0.59	.00**
		ติดตามผล-ก่อนการทดลอง	0.63	.00**
		ติดตามผล-หลังการทดลอง	0.04	.22
	กลุ่มควบคุม (n=6)	หลังการทดลอง-ก่อนการทดลอง	-0.02	1.00
		ติดตามผล-ก่อนการทดลอง	-0.14	.54
		ติดตามผล-หลังการทดลอง	0.12	.30
ทักษะการจัดการสัมพันธภาพทางสังคม	กลุ่มทดลอง (n=6)	หลังการทดลอง-ก่อนการทดลอง	0.59	.00**
		ติดตามผล-ก่อนการทดลอง	0.65	.00**
		ติดตามผล-หลังการทดลอง	0.06	.06
	กลุ่มควบคุม (n=6)	หลังการทดลอง-ก่อนการทดลอง	0.08	.72
		ติดตามผล-ก่อนการทดลอง	-0.02	1.00
		ติดตามผล-หลังการทดลอง	0.11	0.48
สมรรถนะทางสังคมโดยรวม	กลุ่มทดลอง (n=6)	หลังการทดลอง-ก่อนการทดลอง	0.59	.00**
		ติดตามผล-ก่อนการทดลอง	0.64	.00**
		ติดตามผล-หลังการทดลอง	0.05	.12
	กลุ่มควบคุม (n=6)	หลังการทดลอง-ก่อนการทดลอง	0.03	.64
		ติดตามผล-ก่อนการทดลอง	-0.08	.41
		ติดตามผล-หลังการทดลอง	0.11	.28

**p<.01

จากตาราง 9 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ของสมรรถนะทางสังคมโดยภาพรวมและรายด้านของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในกลุ่มทดลอง พบว่า ระยะเวลาหลังการทดลองมีค่าเฉลี่ยสมรรถนะทางสังคมโดยรวมและทุกด้านสูงกว่าระยะก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และระยะติดตามผลมีค่าเฉลี่ยสมรรถนะทางสังคมโดยรวมและทุกด้านสูงกว่าระยะก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนระยะติดตามผลมีค่าเฉลี่ยสมรรถนะทางสังคมโดยรวมและทุกด้านสูงกว่าระยะหลังการทดลองอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ส่วนการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ของสมรรถนะทางสังคมโดยภาพรวมและรายด้านของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในกลุ่มควบคุม พบว่า เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในกลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ยสมรรถนะทางสังคมโดยภาพรวมและรายด้านในระยะก่อนการทดลอง ระยะเวลาหลังการทดลอง และระยะติดตามผลแตกต่างอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบของสมรรถนะทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน 2) สร้างโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินและ 3) เปรียบเทียบสมรรถนะทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และติดตามผล และมีสมมติฐานในการวิจัยดังนี้ 1) เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในกลุ่มทดลองมีสมรรถนะทางสังคมโดยภาพรวมและรายด้าน ประกอบด้วย ทักษะทางสังคมและทักษะการจัดการสัมพันธภาพทางสังคม ในระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลองและติดตามผลแตกต่างกัน 2) เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีสมรรถนะทางสังคมโดยรวมและรายด้านทุกด้านหลังการทดลอง และติดตามผลแตกต่างกัน การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการเป็น 3 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบสมรรถนะทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน โดยมีกลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบสมรรถนะทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน จำนวน 7 คน ได้แก่ ครูการศึกษาพิเศษ 3 คน นักจิตวิทยา 2 คน นักแก้ไขการได้ยิน 1 คน และนักแก้ไขการพูด 1 คน และใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) ในการสัมภาษณ์เพื่อให้ได้ข้อมูลองค์ประกอบสมรรถนะทางสังคมในเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินที่ประกอบด้วย ทักษะทางสังคมและทักษะการจัดการสัมพันธภาพทางสังคม จากนั้นนำองค์ประกอบสมรรถนะทางสังคมที่ได้มาสร้างเป็นแบบวัดสมรรถนะทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ระยะที่ 2 สร้างโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน โดยใช้แนวคิดการให้คำปรึกษาของคอรีย์ ร่วมกับองค์ประกอบสมรรถนะทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินทำให้ได้โปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่ม ระยะที่ 3 ศึกษาผลการใช้โปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน โดยทำการศึกษากับนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินที่เรียนในโรงเรียนโสตศึกษาภาคกลางที่ได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน จากนั้นเลือกแบบเจาะจงจากนักเรียนที่มีคะแนนแบบวัดสมรรถนะทางสังคมตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมาจำนวน 12 คน ที่สมัครใจเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคม และทำการสุ่มอย่างง่ายเป็นกลุ่มทดลองจำนวน 6 คน และกลุ่มควบคุมจำนวน 6 คน โดยกลุ่มทดลองจะได้รับโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มจำนวน 10 ครั้ง ครั้งละ 1 ชั่วโมง ส่วนกลุ่มควบคุมจะไม่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่มใดๆทั้งสิ้น

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปได้ตามลำดับขั้นดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบสมรรถนะทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

ผลการศึกษาองค์ประกอบสมรรถนะทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 จากผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด 7 คน มีความคิดเห็นที่สอดคล้องกันว่าสมรรถนะทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินควรประกอบด้วย 2 องค์ประกอบดังนี้

1. ทักษะทางสังคม ประกอบด้วย

1.1 ทักษะการสื่อสารทางสังคม ประกอบด้วย ความสามารถในการแสดงออกถึงความต้องการของตนเองกับบุคคลอื่น ความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการเจรจาต่อรองและความสามารถในการแสดงออกทางภาษาหรือท่าทางที่เหมาะสมกับบุคคล

1.2 ทักษะการรู้คิดทางสังคม ประกอบด้วย ความสามารถในการเข้าใจมุมมองความคิด และความรู้สึกของคนอื่นที่แตกต่างจากตน ความสามารถในการแก้ปัญหาทางสังคมและความสามารถในการตีความพฤติกรรมของบุคคลอื่น

2. ทักษะการจัดการสัมพันธภาพทางสังคม ประกอบด้วย

2.1 ทักษะการจัดการสัมพันธภาพกับเพื่อน ประกอบด้วย ความสามารถในการรู้จักเข้าใจ อารมณ์ของตนเองและผู้อื่น ความสามารถในการบริหารจัดการอารมณ์ของตนเองและผู้อื่นและความสามารถในการผูกมิตร

2.2 ทักษะการสร้างการยอมรับจากเพื่อน ประกอบด้วย ความสามารถในการตอบสนองต่อสถานการณ์ทางสังคมที่ยากลำบาก ความสามารถในการปรับตัวทางสังคม และความสามารถในการหาทางออกอย่างสร้างสรรค์

ระยะที่ 2 การสร้างโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

การสร้างโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ผู้วิจัยดำเนินการสร้างโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาสมรรถนะทางสังคมโดยการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสานเทคนิคตามแนวคิดของ คอเรีย โดยแบ่งการให้คำปรึกษากลุ่มออกเป็น 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นเริ่มต้นขั้นดำเนินการ และขั้นยุติ โดยยึดแนวคิดและเทคนิคเฉพาะของทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่ม ที่มีความสอดคล้องกับองค์ประกอบสมรรถนะทางสังคมของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ประกอบด้วย ทักษะทางสังคมและทักษะการจัดการสัมพันธภาพทางสังคม สามารถสรุปเป็นโปรแกรมได้ ตามรายละเอียดดังนี้

ขั้นเริ่มต้นกลุ่ม ผู้วิจัยใช้ทฤษฎีแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง โดยใช้เทคนิคการฟังอย่างตั้งใจ เทคนิคการถามและเทคนิคการยอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไข

ขั้นดำเนินการให้คำปรึกษากลุ่มผู้วิจัยใช้ทฤษฎีและเทคนิคการให้คำปรึกษากลุ่มดังนี้

1. ทักษะการสื่อสารทางสังคม ผู้วิจัยใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง โดยใช้เทคนิคเทคนิคการฟังอย่างตั้งใจ เทคนิคการถามและเทคนิคการยอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไข ทฤษฎีพฤติกรรมนิยม ใช้เทคนิคการสอน ตัวแบบ การแสดงบทบาทสมมติ การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการเสริมแรง และทฤษฎีการวิเคราะห์สัมพันธภาพ ใช้เทคนิคการวิเคราะห์โครงสร้างบุคลิกภาพ การวิเคราะห์การสื่อสารสัมพันธ์

2. ทักษะการรู้คิดทางสังคม ผู้วิจัยใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง โดยใช้เทคนิคเทคนิคการฟังอย่างตั้งใจ เทคนิคการถามและเทคนิคการยอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไข และทฤษฎีการรู้คิด พฤติกรรม โดยใช้เทคนิคการกำหนดความคิดใหม่ การให้ข้อมูลย้อนกลับและการเสริมแรง

3. ทักษะการจัดการสัมพันธภาพกับเพื่อน ผู้วิจัยใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง โดยใช้เทคนิคการฟังอย่างตั้งใจ เทคนิคการถามและเทคนิคการยอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไข ทฤษฎีพฤติกรรมนิยม ใช้เทคนิค การแสดงบทบาทสมมติ การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการเสริมแรง และทฤษฎีแบบเหตุผล-อารมณ์ และพฤติกรรม โดยใช้เทคนิคการเปลี่ยนแปลงความคิดที่ไม่สมเหตุผล การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการเสริมแรง

4. ทักษะการสร้างการยอมรับจากเพื่อน ผู้วิจัยใช้ทฤษฎีพฤติกรรมนิยม โดยใช้เทคนิคการแสดงบทบาทสมมติ การให้ข้อมูลย้อนกลับและการเสริมแรง

ขั้นยุติกลุ่ม เป็นการสรุปการให้คำปรึกษา ผู้วิจัยใช้ทฤษฎีพฤติกรรมนิยม โดยการให้เสริมเพื่อให้สมาชิกกลุ่มสามารถนำเอาสิ่งที่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่มไปใช้ในสถานการณ์จริงนอกกลุ่มได้

ระยะที่ 3 การศึกษาผลการใช้โปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

3.1 การเปรียบเทียบสมรรถนะทางสังคมโดยภาพรวมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในกลุ่มทดลอง พบว่า ระยะหลังการทดลองมีสมรรถนะทางสังคมโดยรวมแตกต่างจากระยะก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ระยะติดตามผลมีสมรรถนะทางสังคมโดยรวมแตกต่างจากระยะก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และระยะติดตามผลมีสมรรถนะทางสังคมโดยรวมแตกต่างจากระยะหลังการทดลองอย่างไม่มีนัยสำคัญ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านดังนี้

3.1.1 ด้านทักษะทางสังคม พบว่าสมรรถนะทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในกลุ่มทดลองในระยะหลังการทดลองมีสมรรถนะทางสังคมแตกต่างจากระยะก่อนการ

ทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ระยะติดตามผลมีสมรรถนะทางสังคมแตกต่างจากก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และระยะติดตามผลมีสมรรถนะทางสังคมแตกต่างจากระยะหลังการทดลองอย่างไม่มีนัยสำคัญ

3.1.2.ด้านทักษะการจัดการสัมพันธภาพทางสังคม พบว่าสมรรถนะทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในกลุ่มทดลองในระยะหลังการทดลองแตกต่างจากระยะก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ระยะติดตามผลมีสมรรถนะทางสังคมแตกต่างจากระยะก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และระยะติดตามผลมีสมรรถนะทางสังคมแตกต่างจากระยะหลังการทดลองอย่างไม่มีนัยสำคัญ

3.2 การเปรียบเทียบสมรรถนะทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม พบว่าระยะก่อนการทดลองสมรรถนะทางสังคมของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ ระยะหลังการทดลองสมรรถนะทางสังคมของกลุ่มทดลองแตกต่างจากกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และในระยะติดตามผลสมรรถนะทางสังคมของกลุ่มทดลองแตกต่างจากกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การอภิปรายผล

การวิจัยเรื่องการเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน โดยการให้คำปรึกษากลุ่ม ผู้วิจัยได้อภิปรายผลการวิจัยตามความมุ่งหมายของการวิจัยโดยมีลำดับดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบสมรรถนะทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

การศึกษาค้นคว้าองค์ประกอบสมรรถนะทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 จากการศึกษาพบว่าสมรรถนะทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินซึ่งเป็นความสามารถของนักเรียนในการกระทำการสิ่งต่างๆ ได้อย่างเหมาะสมถูกต้องตามบรรทัดฐานของสังคมนั้นๆ ประกอบด้วยทักษะทางสังคมและทักษะการจัดการสัมพันธภาพทางสังคม ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ แอนเทียและไคร์เมเยอร์ (Antia; & Kreimeyer. 2015: 12) ที่กล่าวว่าสมรรถนะทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินประกอบด้วยองค์ประกอบ 2 องค์ประกอบเช่นกัน ได้แก่ทักษะทางสังคม และสัมพันธภาพทางสังคม ทักษะเหล่านี้จำเป็นกับเด็กอย่างมากสำหรับเด็กที่จะทำงานร่วมกับบุคคลอื่นทั้งในโรงเรียนหรือในที่ทำงานเมื่อเด็กโตเป็นผู้ใหญ่และนำไปสู่การมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นด้วย นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการศึกษาของ ไวท์ (White.1982: 267-274) ที่ได้ทำการศึกษาถึงคำจำกัดความและความสำคัญของสมรรถนะส่วนบุคคลและสมรรถนะทางสังคมที่จำเป็นต่อเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน โดยทำการอบรมเชิงปฏิบัติการกับครูในระดับประถมศึกษาถึงมัธยมศึกษาในประเทศสหรัฐอเมริกาผลการศึกษาพบว่าครู

ในโรงเรียนเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินมีความเห็นว่าสมรรถนะทางสังคม จำเป็นต่อเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินและควรได้รับการพัฒนา

จากการศึกษาหากพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบพบว่าองค์ประกอบแรกคือทักษะทางสังคม ประกอบด้วยสององค์ประกอบย่อยคือ ทักษะการสื่อสารทางสังคมและทักษะการรู้คิดทางสังคม โดย ทักษะการสื่อสารทางสังคม เป็นความสามารถในการริเริ่ม การสนทนาอย่างต่อเนื่องเพื่อติดต่อสื่อสารให้บุคคลอื่นสามารถเข้าใจในสิ่งที่ตนแสดงออกได้ เด็กจำเป็นต้องพัฒนาทักษะการสื่อสารทางสังคมเพื่อการมีปฏิสัมพันธ์อย่างเหมาะสมกับบุคคลอื่น ส่วนทักษะการรู้คิดทางสังคม เป็นความสามารถที่จะเข้าใจอยู่ในโลกความรู้สึกและเข้าใจความรู้สึกของบุคคลอื่น เด็กจำเป็นต้องเข้าใจสถานการณ์ทางสังคมและเป้าหมายทางสังคม เด็กต้องผสมผสานความเข้าใจเกี่ยวกับทักษะการรู้คิดทางสังคมและทักษะการสื่อสารทางสังคมเพื่อตัดสินใจเกี่ยวกับปัญหาทางสังคมที่เหมาะสม เกรสแฮมและอีเลียส (Gresham and Elliott.1990) กล่าวว่าทักษะทางสังคมเป็นพฤติกรรมการเรียนรู้ที่เป็นที่ยอมรับในสังคมซึ่งทำให้คนสามารถโต้ตอบได้อย่างมีประสิทธิภาพกับบุคคลอื่น พฤติกรรมที่เป็นที่ยอมรับของสังคมหนึ่งจะเป็นพฤติกรรมที่มีคุณค่าของวัฒนธรรมนั้นๆ ทักษะทางสังคมเป็นสิ่งจำเป็นที่จะทำให้บุคคลมีสมรรถนะทางสังคม (Antia ; & Kreimeyer 2015 :14) ดังนั้นเพื่อให้มีสมรรถนะทางสังคม เด็กจึงต้องเรียนรู้พฤติกรรมทางสังคมในวัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่

ส่วนองค์ประกอบที่สองคือทักษะการจัดการสัมพันธภาพทางสังคม ประกอบด้วย สององค์ประกอบย่อยคือ ทักษะการจัดการสัมพันธภาพกับเพื่อนและทักษะการสร้างการยอมรับจากเพื่อน ในเด็กโตสัมพันธภาพกับเพื่อนกลายมาเป็นสิ่งที่สำคัญอย่างมากเพราะสัมพันธภาพกับเพื่อนจะเป็นพื้นฐานในการสร้างและฝึกสัมพันธภาพกับบุคคลอื่นในอนาคต สำหรับวัยรุ่นนั้นเพื่อนมีอิทธิพลมากกว่าบุคคลในครอบครัว เพื่อนไม่เพียงแต่มีความสำคัญแต่เพื่อนยังมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมและทัศนคติของเด็กอีกด้วย ส่วนการได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อนก็เช่นเดียวกันจะมีความสำคัญอย่างยิ่งในช่วงวัยรุ่น และจะสูงมากระหว่างวัยเด็กตอนปลายและวัยรุ่นตอนต้น ในช่วงวัยนี้เด็กมักจะชอบทำสิ่งที่ผิดระเบียบเพื่อให้เป็นที่ยอมรับจากกลุ่มเพื่อน จากที่กล่าวมาสามารถสรุปได้ว่าองค์ประกอบสมรรถนะทางสังคมในเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินประกอบด้วย ทักษะทางสังคมและทักษะการจัดการสัมพันธภาพทางสังคม

ระยะที่ 2 สร้างโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

การสร้างโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินนั้น ผู้วิจัยดำเนินการสร้างโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มโดยการศึกษาแนวคิดและทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสานเทคนิค โดยยึดแนวคิดและเทคนิคเฉพาะของทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่ม ที่มีความสอดคล้องกับองค์ประกอบสมรรถนะทางสังคมของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินที่เป็นตัวแปรทางด้านความคิด อารมณ์ และพฤติกรรมโดย

นำทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่ม 5 ทฤษฎี ประกอบด้วย ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบยึดบุคคล เป็นศูนย์กลาง เป็นทฤษฎีที่มีพื้นฐานอยู่บนความเชื่อที่ว่ากระบวนการกลุ่มจะสามารถทำให้เกิดการพัฒนาศักยภาพภายในตนเองของสมาชิกกลุ่ม (Corey. 2012: 260-321) เทคนิคที่นำมาใช้ในการให้คำปรึกษากลุ่มคือ เทคนิคการฟังอย่างตั้งใจ เทคนิคการยอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไข เทคนิคการสะท้อนความรู้สึก เทคนิคการถาม และเทคนิคการสะท้อนกลับ ผลจากการใช้เทคนิคจากทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลางนี้ทำให้เด็กกล้าที่จะเปิดเผยตัวเองมากขึ้น รับรู้เกี่ยวกับตัวตนของตนเองและสมาชิกภายในกลุ่มมากขึ้น ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรม มีเป้าหมายเพื่อให้สมาชิกตระหนักว่าความคิดความเชื่อที่ไร้เหตุผลก่อให้เกิดปัญหาด้านอารมณ์ความรู้สึกที่ไม่เหมาะสมและส่งผลให้มีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม เทคนิคที่นำมาใช้ได้แก่ เทคนิคการเปลี่ยนแปลงความคิดที่ไม่สมเหตุสมผล ผลจากการใช้เทคนิคจากทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเหตุผล อารมณ์และพฤติกรรมจะทำให้เด็กตระหนักถึงความคิดที่ไม่สมเหตุสมผลของตนเองมากขึ้นรับรู้ถึงการเปลี่ยนแปลงของอารมณ์และความรู้สึกที่เกิดขึ้นหลังจากที่ได้เปลี่ยนแปลงความคิดไปในทางที่สมเหตุสมผลและส่งผลให้พฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดี และนอกจากนี้ยังส่งผลให้สมาชิกสามารถควบคุมอารมณ์ของตนเองได้ดีขึ้น ซึ่งจะส่งผลดีต่อการรักษาสัมพันธภาพกับเพื่อนหรือบุคคลอื่นๆ ให้คงอยู่ได้อย่างยาวนาน ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยม โดยมีเป้าหมายเพื่อช่วยให้สมาชิกกลุ่มเรียนรู้รูปแบบพฤติกรรมใหม่ที่พึงประสงค์ และแก้ไขพฤติกรรมที่ผิดพลาด เทคนิคที่นำมาใช้ได้แก่ เทคนิคการสอน เทคนิคตัวแบบ เทคนิคการแสดงบทบาทสมมติ เทคนิคการชักจูงพฤติกรรม การฝึกการกล้าแสดงออกโดยใช้เทคนิค ผอม/ฉันทน์ ผลจากการนำเทคนิคจากทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยมมาใช้ทำให้เด็กเกิดพฤติกรรมใหม่ที่ถูกต้องจากการดูตัวแบบและการแสดงบทบาทสมมติ ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบวิเคราะห์สัมพันธภาพ เป็นการวิเคราะห์การสื่อสารสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่จะช่วยให้บุคคลเกิดความเข้าใจในตนเองและสามารถปรับปรุงเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหรือบุคลิกภาพของตนเองอย่างมีเหตุผลก่อให้เกิดการสื่อสารสัมพันธ์กับผู้อื่นได้อย่างเหมาะสมและมีความสุข (นราสมประสงค์; และนุชลี อุทัย. 2554: 6-5) ผลจากการใช้เทคนิคจากทฤษฎีการวิเคราะห์สัมพันธภาพ โดยการสอนการวิเคราะห์โครงสร้างบุคลิกภาพ ทำให้สมาชิกภายในกลุ่มตระหนักรู้และเข้าใจตนเองมากขึ้นและสามารถนำไปแก้ไขปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของตนเองได้ รวมทั้งการสอนถึงการวิเคราะห์การสื่อสารสัมพันธ์ทำให้สมาชิกมีความเข้าใจในเรื่องการสื่อสารระหว่างบุคคลมากขึ้นว่าควรจะใช้การสื่อสารแบบไหนที่ทำให้เป็นที่ยอมรับของสังคม และทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบการรู้คิดพฤติกรรม มีเป้าหมายให้ผู้รับคำปรึกษาเปลี่ยนแปลงความคิดทางลบ ตระหนักรู้ถึงความเชื่อที่ไม่เกิดประโยชน์ในขณะนั้น เทคนิคที่นำมาใช้ในการให้คำปรึกษากลุ่มในครั้งนี้คือ เทคนิคการเปลี่ยนแปลงความคิดใหม่ (Reframing thoughts) ผลจากการนำเทคนิคในทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบรู้คิดพฤติกรรมมาใช้ทำให้เด็กสามารถเปลี่ยนแปลงความคิดทางลบไปเป็นความคิดทางบวกและส่งผลให้เกิดพฤติกรรมทางบวก นอกจากนี้ผู้วิจัยยังนำโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มแบบผสมผสานเทคนิคไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและพบว่าค่าดัชนีความสอดคล้อง

อยู่ระหว่าง 0.4-1.00 จากนั้นผู้วิจัยได้ทำการแก้ไขปรับปรุงโปรแกรม ตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ และนำไปให้อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมอีกครั้ง ก่อนนำไปใช้จริง จากที่กล่าวมาทั้งหมดแสดงให้เห็นว่าโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มมีความเหมาะสมจริง

ระยะที่ 3 การศึกษาผลการใช้โปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

3.1 การเปรียบเทียบสมรรถนะทางสังคมโดยภาพรวมและรายด้านของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในกลุ่มทดลอง พบว่า ระยะหลังการทดลองมีสมรรถนะทางสังคมโดยรวมและรายด้านแตกต่างจากระยะก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ระยะติดตามผลมีสมรรถนะทางสังคมโดยรวมและรายด้านแตกต่างจากระยะก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และระยะติดตามผลมีสมรรถนะทางสังคมโดยรวมและรายด้านแตกต่างจากระยะหลังการทดลองอย่างไม่มีนัยสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 1 และสามารถพิจารณาเป็นรายด้านได้ดังต่อไปนี้

3.1.1 ด้านทักษะทางสังคม พบว่าสมรรถนะทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในกลุ่มทดลองในระยะหลังการทดลองมีสมรรถนะทางสังคมแตกต่างจากระยะก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ระยะติดตามผลมีสมรรถนะทางสังคมแตกต่างจากระยะก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และระยะติดตามผลมีสมรรถนะทางสังคมแตกต่างจากระยะหลังการทดลองอย่างไม่มีนัยสำคัญ

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้วิจัยนำเทคนิคจากทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมด้านทักษะทางสังคมมาใช้ในโปรแกรมการให้คำปรึกษาในครั้งนี้ดังนี้คือ ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง ซึ่งเป็นทฤษฎีที่มีพื้นฐานอยู่บนความเชื่อที่ว่ากระบวนการกลุ่มจะสามารถทำให้เกิดการพัฒนาศักยภาพภายในตนเองของสมาชิกกลุ่ม (Corey, 2012: 260-321) เทคนิคที่นำมาใช้ในการให้คำปรึกษากลุ่มคือ เทคนิคการฟังอย่างตั้งใจซึ่งถือว่าเป็นเทคนิคหัวใจสำคัญของการให้คำปรึกษากลุ่มที่แสดงถึงการให้ความสนใจในสมาชิกกลุ่ม เพื่อรับรู้ถึงความคิด อารมณ์ ความรู้สึกของสมาชิกกลุ่ม และมีการตอบรับอย่างเหมาะสม เทคนิคการยอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไข ซึ่งเป็นเทคนิคที่แสดงเจตคติในทางบวกต่อสมาชิกภายในกลุ่มและไม่วิพากษ์วิจารณ์สมาชิกภายในกลุ่ม ไม่ตัดสินว่าถูกหรือผิด ยอมรับในทัศนคติของสมาชิกกลุ่ม เทคนิคการสะท้อนความรู้สึกเป็นเทคนิคที่ผู้นำกลุ่มรับรู้ถึงความคิด อารมณ์ ความรู้สึกของสมาชิกกลุ่มที่แสดงออกมาโดยภาษาพูดและภาษาท่าทาง และสื่อความรู้สึกนั้นกลับไปแก่สมาชิกด้วยภาษาพูดที่เหมาะสม ชัดเจน เทคนิคการถามโดยจะใช้คำถามปลายเปิดเป็นส่วนใหญ่เพื่อให้สมาชิกได้สำรวจตนเอง เข้าใจเรื่องราวของตนเองมากขึ้น พร้อมทั้งจะหาเหตุผลและรู้สึกอิสระที่จะตอบคำถาม และเทคนิคการสะท้อนกลับ ทำให้สมาชิกเข้าใจความรู้สึกและเรื่องราวของตนเองมากขึ้น ผลจากการ

ใช้เทคนิคจากทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลางนี้ทำให้เด็กกล้าที่จะเปิดเผยตัวเองมากขึ้น รับรู้เกี่ยวกับตัวตนของตนเองและสมาชิกภายในกลุ่มมากขึ้น

ทฤษฎีการวิเคราะห์สัมพันธภาพ เป็นการวิเคราะห์การสื่อสารสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่จะช่วยให้บุคคลเกิดความเข้าใจในตนเองและสามารถปรับปรุงเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหรือบุคลิกภาพของตนเองอย่างมีเหตุผลก่อให้เกิดการสื่อสารสัมพันธ์กับผู้อื่นได้อย่างเหมาะสมและมีความสุข (นรา สมประสงค์; และนุชลี อุปภัย. 2554: 6-5) การสอนการวิเคราะห์โครงสร้างบุคลิกภาพ เพื่อให้สมาชิกและเข้าใจถึงสภาวะตัวตนของคนเราใน 3 สภาวะ คือ พ่อ-แม่ ผู้ใหญ่ เด็ก บุคคลแต่ละคนจะมีบุคลิกภาพทั้งสามสภาวะอยู่ในตัว และมีบุคลิกภาพแต่ละสภาวะมากน้อยแตกต่างกัน โดยคนเราจะเปลี่ยนจากสภาวะตัวตนหนึ่งไปยังอีกสภาวะตัวตนหนึ่งอยู่เสมอและพฤติกรรมของแต่ละคนจะสัมพันธ์กับสภาวะตัวตนในขณะนั้น และสอนถึงการวิเคราะห์การสื่อสารสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่แบ่งออกเป็น 3 ลักษณะได้แก่ การสื่อสารแบบสอดคล้อง การสื่อสารในลักษณะนี้จะส่งผลให้การติดต่อสัมพันธ์และการสนทนาเป็นไปอย่างราบรื่นและดำเนินไปได้เรื่อยๆ ส่วนการสื่อสารแบบขัดแย้ง และการสื่อสารแบบซ่อนเร้น การสื่อสารในสองลักษณะนี้จะก่อให้เกิดความขัดแย้งและสัมพันธภาพในทางลบจนทำให้การสื่อสารสัมพันธ์ต้องหยุดชะงักหรือดำเนินไปได้เพียงระยะเวลาสั้นๆ ผลจากการใช้เทคนิคจากทฤษฎีการวิเคราะห์สัมพันธภาพ โดยการสอนการวิเคราะห์โครงสร้างบุคลิกภาพทำให้สมาชิกภายในกลุ่มตระหนักรู้และเข้าใจตนเองมากขึ้นและสามารถนำไปแก้ไขปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของตนเองได้ รวมทั้งการสอนถึงการวิเคราะห์การสื่อสารสัมพันธ์ทำให้สมาชิกมีความเข้าใจในเรื่องการสื่อสารระหว่างบุคคลมากขึ้นว่าควรจะใช้การสื่อสารแบบไหนที่ทำให้เป็นที่ยอมรับของสังคม

ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยม มีเป้าหมายเพื่อช่วยให้สมาชิกกลุ่มแก้ไขพฤติกรรมที่ผิดพลาดและช่วยให้สมาชิกกลุ่มเรียนรู้รูปแบบพฤติกรรมใหม่ที่พึงประสงค์ เทคนิคที่นำมาใช้ ได้แก่ เทคนิคการสอนเพื่อให้สมาชิกมีการแสดงพฤติกรรมที่มีประสิทธิภาพ เทคนิคตัวแบบที่ช่วยให้สมาชิกเรียนรู้ผ่านการสังเกตและการเลียนแบบของทั้งผู้นำกลุ่มและสมาชิกคนอื่นๆ เพราะการเรียนการสอนด้วยคำพูดเพียงอย่างเดียวมักจะไม่เพียงพอที่จะนำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การให้สมาชิกได้เรียนรู้ตัวแบบที่ถูกต้อง เช่น การทำตัวแบบเกี่ยวกับการบอกปฏิเสธ การเจรจาต่อรอง การบอกความต้องการ และการสื่อสารสัมพันธ์ทั้ง 3 แบบ เพื่อให้สมาชิกได้เรียนรู้ตัวแบบที่ถูกต้องและก่อให้เกิดพฤติกรรมใหม่ที่ได้จากการดูตัวแบบ ก่อนที่จะทำการแสดงบทบาทสมมติในขั้นตอนต่อไป เทคนิคการแสดงบทบาทสมมติ เป็นทางหนึ่งที่จะช่วยให้สมาชิกภายในกลุ่มมีประสบการณ์และสามารถจัดการกับความกลัว สมาชิกสามารถที่จะแสดงอารมณ์ออกมาโดยการแสดงบทบาทสมมติ การแสดงบทบาทสมมติทำให้สมาชิกเกิดการเปลี่ยนแปลงทางความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรม เทคนิคการชักซ้อมพฤติกรรม เป็นการเตรียมสมาชิกเพื่อดำเนินการต่อพฤติกรรมที่ต้องการที่อยู่นอกกลุ่ม เพื่อที่สมาชิกกลุ่มสามารถนำพฤติกรรมไปใช้กับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันได้ การฝึกพฤติกรรมใหม่จะต้องอยู่ในบริบทที่ปลอดภัย และมีลักษณะคล้ายคลึงกับความเป็นจริง เพื่อที่สมาชิกกลุ่มจะสามารถนำไปปฏิบัติในชีวิตจริงได้ สำหรับการแสดง

บทบาทสมมติและเทคนิคการชักจูงพฤติกรรมนี้ถือได้ว่าเป็นเทคนิคที่เหมาะสมที่จะนำมาใช้กับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เพราะเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินจะเรียนรู้สิ่งที่เป็นรูปธรรมได้ดีกว่านามธรรมและการสอนให้เด็กเข้าใจนามธรรมได้นั้นการแสดงบทบาทสมมติเป็นการช่วยในการอธิบายเรื่องราวให้ชัดเจนขึ้น สื่อความหมายในสิ่งที่เป็นนามธรรมให้เข้าใจมากยิ่งขึ้น (พะโยม ชินวงศ์: 2549: 24) เทคนิคการให้ข้อมูลย้อนกลับโดยการชมและให้กำลังใจและข้อเสนอแนะสำหรับการแก้ไขพฤติกรรมแก้ไขหรือปรับเปลี่ยนข้อผิดพลาด การให้ข้อมูลย้อนกลับเป็นส่วนหนึ่งที่มีประโยชน์ของการเรียนรู้พฤติกรรมใหม่ เทคนิคการเสริมแรงเป็นกระบวนการให้ความช่วยเหลือที่สำคัญสำหรับกลุ่มด้านพฤติกรรม เพราะเป็นเหตุการณ์เฉพาะที่ทำให้การตอบสนองเกิดขึ้นได้อีก การเสริมแรงสามารถทำได้โดยการยอมรับ การสนับสนุน และการใส่ใจ การเสริมแรงเป็นเทคนิคที่สำคัญอีกเทคนิคหนึ่งที่เด็กที่มีความจำเป็นต้องการพิเศษต้องการ (ผดุง อารยะวิญญู. 2542: 238) ผลจากการนำเทคนิคจากทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบพฤติกรรมนิยมมาใช้ทำให้เด็กเกิดพฤติกรรมใหม่ที่ถูกต้องจากการดูตัวแบบและการแสดงบทบาทสมมติ เด็กสามารถที่จะเจรจาต่อรองกับเพื่อนหรือบุคคลรอบข้างได้ สามารถบอกความต้องการได้อย่างถูกต้องและสามารถใช้ภาษาได้เหมาะสมกับบุคคล

ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบการรู้จักพฤติกรรม มีเป้าหมายให้ผู้รับคำปรึกษาเปลี่ยนแปลงความคิดทางลบ ตระหนักรู้ถึงความเชื่อที่ไม่เกิดประโยชน์ในขณะนั้น เทคนิคที่นำมาใช้ในการให้คำปรึกษากลุ่มในครั้งนี้คือ เทคนิคการเปลี่ยนแปลงความคิดใหม่ (Reframing thoughts) ให้กับสมาชิก และให้สมาชิกนำเหตุการณ์ที่ตนเองเคยคิดลบคนละ 1 สถานการณ์ มาเปลี่ยนแปลงให้เป็นการคิดบวก จากนั้นให้สมาชิกแต่ละคนมาเล่าสถานการณ์ของตนเอง ที่มีการคิดลบและการเปลี่ยนเป็นคิดบวก เช่น สมาชิกคนที่ 1 ยกสถานการณ์ที่ตนเองเคยเห็นเพื่อนใส่รองเท้าสกปรก ความคิดแรกที่คิดลบตนเองคิดว่าเพื่อนขี้เกียจ ไม่ยอมซักรองเท้า ตนเองจึงนำความคิดนั้นมาเปลี่ยนแปลงเป็นความคิดใหม่ที่ดี โดยการคิดว่าเพื่อนคงเรียนหนัก อ่านหนังสือจึงไม่มีเวลาซักรองเท้า จากนั้นผู้วิจัยใช้เทคนิคการสะท้อนกลับถามสมาชิกคนที่ 1 ถึงความรู้สึกที่ตนเองเปลี่ยนแปลงความคิดไปในทางที่ดี ซึ่งสมาชิกบอกว่าทำให้ตนเองรู้สึกดีกับเพื่อนมากขึ้น และจากการให้คำปรึกษากลุ่มในครั้งนี้ทำให้ตนเองได้ฝึกวิธีการคิดไปในทางที่ดี พยายามปรับปรุงตัวเราให้เป็นคนที่ไม่ให้คิดลบ ไม่แปลพฤติกรรมของคนอื่นตามความคิดของตนเองอย่างเดียว และทำให้เข้าใจมุมมองความคิดและความรู้สึกของคนอื่นที่แตกต่างจากตนเอง

3.1.2.ด้านทักษะการจัดการสัมพันธภาพทางสังคม พบว่าสมรรถนะทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในกลุ่มทดลองในระยะหลังการทดลองแตกต่างจากระยะก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ระยะติดตามผลมีสมรรถนะทางสังคมแตกต่างจากระยะก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และระยะติดตามผลมีสมรรถนะทางสังคมแตกต่างจากระยะหลังการทดลองอย่างไม่มีนัยสำคัญ

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้วิจัยนำเทคนิคจากทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมด้านการจัดการสัมพันธภาพทางสังคมมาใช้ในโปรแกรมการให้คำปรึกษาในครั้งนี้

นี่ตั้งคือทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง เทคนิคที่นำมาใช้คือ เทคนิคการอธิบายความรู้สึกและความเห็นอกเห็นใจ (Describing Felling Empathizing Technique) ซึ่งเป็นเทคนิคที่ให้สมาชิกอธิบายความรู้สึกเป็นคำพูดเพื่อให้บุคคลอื่นเข้าใจความคิดความรู้สึกของตนเองที่มีต่อบุคคลในสถานการณ์นั้นๆ โดยการให้สมาชิกจินตนาการว่าถ้าสมมติเราอยู่ในสถานการณ์นั้นๆ เช่น “นักเรียนเห็นเพื่อนนั่งร้องไห้เพราะสอบตก” นักเรียนจะใช้คำพูดที่แสดงถึงความรู้สึกว่าเราเข้าใจในความรู้สึกของบุคคลในสถานการณ์นั้นได้อย่างไร จากนั้นให้สมาชิกแต่ละคนมาบอกเล่าถึงความรู้สึกของตนเองต่อสถานการณ์นั้นและคำพูดที่แสดงว่าเราเข้าใจความรู้สึกของบุคคลที่อยู่ในเหตุการณ์นั้น ซึ่งสมาชิกคนหนึ่ง บอกว่าถ้าเหตุการณ์นั้นเกิดขึ้นกับตนเองตนเองรู้สึกเสียใจ และรับรู้ถึงความรู้สึกเสียใจของเพื่อนที่สอบตก โดยจะบอกกับเพื่อนว่าคราวหน้าแก้ตัวใหม่ สอบใหม่ได้แต่ต้องดูหนังสือเยอะขึ้น สมาชิกส่วนใหญ่รู้สึกเกี่ยวกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นไปในแนวทางเดียวกัน และสามารถที่จะพูดกับเพื่อนที่ประสบกับเหตุการณ์เหล่านั้นด้วยความเห็นอกเห็นใจ ผลจากการใช้เทคนิคนี้ทำให้สมาชิกตระหนักและตอบสนองต่อความรู้สึกและอารมณ์ของบุคคลอื่น ทำให้สามารถที่จะสร้างและคงอยู่ซึ่งสัมพันธภาพกับเพื่อนและบุคคลอื่นได้

เทคนิคจากทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบเหตุผล-อารมณ์ และพฤติกรรม ที่มีเป้าหมายเพื่อให้สมาชิกตระหนักว่าความคิดความเชื่อที่ไร้เหตุผลก่อให้เกิดปัญหาด้านอารมณ์ความรู้สึกที่ไม่เหมาะสมและส่งผลให้มีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม เทคนิคที่นำมาใช้ได้แก่ เทคนิคการเปลี่ยนแปลงความคิดที่ไม่สมเหตุสมผล โดยแสดงให้เห็นว่าความคิดจะก่อให้เกิดปัญหาได้อย่างไร และจะชักจูงสมาชิกให้เปลี่ยนหรือละทิ้งความคิดที่ไม่สมเหตุสมผลเหล่านั้น จากนั้นให้สมาชิกทำแบบฝึกหัดการเปลี่ยนแปลงความคิดที่ไม่สมเหตุสมผลโดยการนึกถึงเหตุการณ์ที่ตนเองเคยมีความคิดที่ไม่สมเหตุสมผลแล้วนำมาเปลี่ยนแปลงความคิดใหม่เป็นความคิดที่สมเหตุสมผลแล้วตนเองรู้สึกอย่างไรส่งผลต่อพฤติกรรมของตนเองอย่างไร ซึ่งสมาชิกบอกว่าหลังจากการทำแบบฝึกหัดแล้วตนเองมีความตระหนักถึงความคิดที่ไม่สมเหตุสมผลของตนเองมากขึ้นรับรู้ถึงการเปลี่ยนแปลงของอารมณ์และความรู้สึกที่เกิดขึ้นหลังจากที่ได้เปลี่ยนแปลงความคิดไปในทางที่สมเหตุสมผลและส่งผลให้ตนเองแสดงพฤติกรรมไปทางบวกกับเหตุการณ์หรือบุคคลที่ตนเองเคยคิดไม่ดีหรือคิดลบกับพวกเขา และนอกจากนี้ยังส่งผลให้สมาชิกสามารถควบคุมอารมณ์ของตนเองได้ดีขึ้น ซึ่งจะส่งผลดีต่อการรักษาสัมพันธภาพกับเพื่อนหรือบุคคลอื่นๆ ให้คงอยู่ได้อย่างยาวนาน

ทฤษฎีแบบพฤติกรรมนิยม มีเป้าหมายเพื่อช่วยให้สมาชิกกลุ่มแก้ไขพฤติกรรมที่ผิดพลาดและช่วยให้สมาชิกกลุ่มเรียนรู้รูปแบบพฤติกรรมใหม่ที่พึงประสงค์ โดยการฝึกการกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม เพื่อให้สมาชิกกลุ่มสามารถยอมรับและเปลี่ยนแปลงความเชื่อที่ฟุ้งเฟ้อตนเองหรือไม่สมเหตุผล เกี่ยวกับสิทธิในการแสดงออกของตนเอง สมาชิกกลุ่มสามารถพัฒนาเจตคติที่ก่อให้เกิดค่านิยมที่มีต่อสิทธิในการแสดงออกของตนเองและการเคารพสิทธิในการแสดงออกของผู้อื่น ด้วยการเรียนรู้วิธีการในการระบุและแยกแยะพฤติกรรมการแสดงออก พฤติกรรมไม่กล้าแสดงออกและพฤติกรรมก้าวร้าว โดยใช้เทคนิคตัวแบบ และการฝึกการกล้าแสดงออกโดยใช้เทคนิค ผอม/ฉุน จากนั้นให้สมาชิกมาแสดงบาทสมมติ และชักซ้อมพฤติกรรม เพื่อที่จะสามารถนำ

ทักษะที่เกิดจากการเรียนรู้ใหม่ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อสร้างสัมพันธภาพอันดีกับผู้อื่น ผลจากการนำเทคนิค ตัวแบบ การแสดงบทบาทสมมติและการชักจูงพฤติกรรมมาใช้ทำให้เด็กเรียนรู้พฤติกรรมใหม่จากตัวแบบ มีความมั่นใจที่จะนำพฤติกรรมการกล้าแสดงออกไปใช้ในสถานการณ์จริงนอกกลุ่มการให้คำปรึกษาได้

นอกจากนี้ปัจจัยที่เอื้ออำนวยให้การให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมโดยรวมและรายด้านในระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลองและติดตามผลแตกต่างกันอีกประการหนึ่งและถือว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญดังที่ คอเรีย (Cory. 2012: 98-99) ได้กล่าวไว้แล้วคือ บทบาทของผู้นำกลุ่ม ลักษณะของกลุ่ม สมาชิกกลุ่ม สถานที่ในการทำกลุ่ม และความถี่ในการพบกลุ่ม ในการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมในครั้งนี้ผู้วิจัยในฐานะผู้นำกลุ่มมีบทบาทที่จะช่วยเหลือสมาชิกให้ประสบความสำเร็จโดยการนำเอาเทคนิคที่เหมาะสมมาใช้ในระหว่างการทำกิจกรรมในกลุ่มในแต่ละครั้งเช่น เทคนิคการยอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไข เทคนิคการถาม เทคนิคการฟังอย่างตั้งใจ เพื่อให้สมาชิกมีความไว้วางใจผู้นำกลุ่มกล้าที่จะเปิดเผยความคิดความรู้สึกของตนเอง และมีแรงจูงใจที่จะอยู่ร่วมในกลุ่ม การเลือกสมาชิกกลุ่มผู้วิจัยได้คัดเลือกสมาชิกกลุ่มที่มีลักษณะใกล้เคียงและคล้ายคลึงกันคือเป็นเด็กนักเรียนที่อยู่ในระดับชั้น ม1- ม3 ที่มีคะแนนสมรรถนะทางสังคมตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมาและสมัครใจเข้าร่วมโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่ม เพราะการที่กลุ่มมีลักษณะที่ใกล้เคียงกันมีจุดประสงค์เดียวกันจะทำให้กลุ่มมีเป้าหมายที่ชัดเจนและเหมาะกับการเป็นกลุ่มการให้คำปรึกษาระยะสั้น รวมทั้งถ้าสมาชิกมีความสมัครใจเข้าร่วมกลุ่มด้วยแล้วก็จะทำให้สมาชิกได้รับประโยชน์สูงสุดจากการเข้ากลุ่มในครั้งนี้ จำนวนสมาชิกในกลุ่มที่เหมาะสมสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ในการศึกษาครั้งนี้คือเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินจำนวน 6 คน และเป็นจำนวนที่เหมาะสมในการทำกลุ่มการให้คำปรึกษาดังที่แองโบลด์ได้กล่าวไว้แล้ว (Hangborg.1991: 561) นอกจากนี้สถานที่ในการทำกลุ่มครั้งนี้ผู้วิจัยใช้ห้องที่มีติดชิดภายในโรงเรียนเป็นสถานที่จัดกิจกรรมการให้คำปรึกษากลุ่ม และถือได้ว่าเป็นสถานที่ที่เหมาะสมที่เอื้ออำนวยให้สมาชิกรู้สึกปลอดภัย สะดวกสบายเป็นส่วนตัว สามารถที่จะมีปฏิสัมพันธ์ภายในกลุ่มได้อย่างทั่วถึง ส่วนความถี่และระยะเวลาในการทำกลุ่มการให้คำปรึกษา นั้นผู้วิจัยใช้เวลาในการให้คำปรึกษากลุ่มสัปดาห์ละ 3 ครั้ง ครั้งละประมาณ 1 ชั่วโมงสำหรับในเด็กวัยรุ่น ซึ่งสอดคล้องกับ คอเรีย (Cory. 2012: 98-99) ที่ได้กล่าวไว้ว่าการให้คำปรึกษาในเด็กวัยรุ่นควรใช้เวลามากกว่า 1 ครั้งต่อสัปดาห์

จากที่กล่าวมาพบว่าผลการศึกษาที่ได้สอดคล้องกับการศึกษาของ จิรวดี จุลสารวล (2552) ที่ได้ทำการศึกษาและการสร้างโมเดลการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาสมรรถนะทางสังคมของนักเรียนในช่วงชั้นที่ 3 ของโรงเรียนในสังกัดเมืองพัทยาจำนวน 16 คน โดยการให้คำปรึกษากลุ่มพบว่าสมรรถนะทางสังคมทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านทักษะทางสังคม ด้านการกำกับตนเอง ด้านการสื่อสารและด้านการตัดสินใจ ของเด็กเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น และสมรรถทางสังคมในเด็กกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมหลังการทดลองมีคะแนนสมรรถนะทางสังคมที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญสอดคล้องกับการศึกษาของซอเรส (Suarez. 2000: 325-336) ที่ได้ทำการสร้างเสริมสมรรถนะทางสังคมในเด็กหูหนวกจำนวน 18 คน ที่มีอายุระหว่าง 9-14 ปี โดยใช้โปรแกรมการช่วยเหลือ

(Intervention Program) ที่ประกอบด้วย การเข้าสู่บทนำ เทคนิคการใช้ตัวแบบ เทคนิคการแสดงบทบาทสมมติ เทคนิคการให้ข้อมูลย้อนกลับและเทคนิคการเสริมแรง เทคนิคการอภิปราย เทคนิคการให้การบ้าน และการให้ไปลองฝึกปฏิบัตินอกห้องเรียน ผลการศึกษาพบว่าเด็กมีสมรรถนะทางสังคมที่เพิ่มขึ้นโดยเฉพาะด้านการแก้ปัญหาสัมพันธ์ทางระหว่างบุคคล การแก้ปัญหาทางสังคมและการกล้าแสดงออก และนอกจากนี้ยังสอดคล้องกับโมนาแฮน (Monaghan. 2004: 1) ที่ได้ทำการศึกษาผลของการฝึกทักษะทางสังคมและการให้คำปรึกษากลุ่มด้านการมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนในเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในระดับประถมศึกษาในรัฐฟลอริดา ประเทศสหรัฐอเมริกา โปรแกรมนี้ได้ดัดแปลงมาจากชุดการฝึกทักษะทางสังคมแบบมาตรฐานที่มีพื้นฐานมาจากทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (เช่น เทคนิคการสอน เทคนิคการเป็นตัวแบบ เทคนิคการฝึกซ้อมพฤติกรรมและเทคนิคการให้ข้อมูลย้อนกลับ) โดยมีวัตถุประสงค์ของการศึกษาเพื่อเพิ่มพฤติกรรมทางสังคมเชิงบวก (การเริ่มต้นสนทนาทางสังคมและพฤติกรรมการแบ่งปัน) และเพื่อลดพฤติกรรมทางลบ (การปฏิสัมพันธ์เชิงลบ) ผลการศึกษาพบว่าเด็กมีการเพิ่มขึ้นของพฤติกรรมทางบวกและพฤติกรรมทางลบลดลงในกลุ่มที่ได้รับการฝึกทางสังคมและกลุ่มที่ได้รับการให้คำปรึกษาและมากกว่ากลุ่มควบคุม นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ สาร์ตี (Sarti.1993) ที่ใช้โปรแกรมการส่งเสริมสุขภาพจิตในเด็กวัยรุ่นที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน โดยใช้โปรแกรมการบำบัดกลุ่มที่มีชื่อว่า “Prep House” เป็นโปรแกรมที่ให้ผู้เข้าร่วมกลุ่มการบำบัดสามารถสื่อสารในสิ่งที่ต้องการ (เช่น อนุญาตให้นักเรียนแสดงหรือบอกความต้องการและความบกพร่องของตนเองในบรรยากาศที่ปลอดภัย การฝึกทักษะการจัดการทางสังคมและบุคคล) และมีความง่ายในการสื่อสาร (เช่น การแสดงบทบาทสมมติ การดำเนิน การบันทึกภาพในการทำกลุ่ม) โดยทำการศึกษาในโรงเรียนสอนคนหูหนวกโรดไอแลนด์ (Rhode Island) ผลการศึกษาจากการรายงานของผู้ให้การบำบัด ครู ผู้ปกครองและผู้รับการบำบัดสะท้อนให้เห็นถึงการเพิ่มขึ้นในความสามารถในการควบคุมตนเอง การมองตนเองดีขึ้น ของผู้รับการบำบัด

3.2 ผลการเปรียบเทียบสมรรถนะทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมในระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และติดตามผล พบว่า เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม มีสมรรถนะทางสังคมโดยรวม และทุกด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 2

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า โปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนี้เป็นโปรแกรมที่ศึกษากับในเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินที่ผู้วิจัยได้คัดเลือกสมาชิกที่มีลักษณะใกล้เคียงกันคือเป็นเด็กที่อยู่ในระดับชั้น ม.1-ม.3 ที่มีปัญหาสมรรถนะทางสังคมในระดับเดียวกันมารวมกลุ่มกันด้วยความสมัครใจเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคม จึงทำให้สมาชิกสามารถแลกเปลี่ยนประสบการณ์ที่เป็นเรื่องราวที่อยู่ในช่วงวัยเดียวกัน มองเห็นสภาพปัญหาและวิธีการแก้ปัญหาที่อยู่ในช่วงเดียวกัน มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นประสบการณ์ซึ่งกันและกัน และเกิดพลวัตรของกลุ่ม ทำให้ได้ประโยชน์จากการเข้ากลุ่มการให้คำปรึกษาดังที่ คอเรย์ (Corey. 2012: 99) ได้กล่าวว่าการที่สมาชิกที่สมัครใจในการเข้าร่วมกลุ่มโดยการตัดสินใจของสมาชิกเองจะทำให้ประโยชน์สูงสุด สอดคล้องกับคำกล่าวของ วัชรวิทย์ ทรัพย์มี (2556: 113-114) ที่ว่าการให้

คำปรึกษากลุ่มยังเป็นกระบวนการที่ผู้มีความต้องการตรงกันที่จะปรับปรุงตนเอง หรือต้องการจะแก้ปัญหาใดปัญหาหนึ่งร่วมกัน มาปรึกษาหารือซึ่งกันและกันเป็นกลุ่ม โดยมีผู้ให้คำปรึกษาร่วมอยู่ด้วย สมาชิกในกลุ่มจะมีโอกาสได้แสดงออกเกี่ยวกับความรู้สึกและความคิดเห็นของแต่ละคน เป็นการได้ระบายความรู้สึกขัดแย้งในจิตใจ ได้สำรวจตนเอง ได้ฝึกการยอมรับตนเอง กล้าเผชิญปัญหา และได้ให้ความคิดในการแก้ปัญหาหรือปรับปรุงตนเองกับทั้งได้รับฟังความรู้สึกและความคิดเห็นของผู้อื่นและได้ตระหนักว่าผู้อื่นก็มีความรู้สึกขัดแย้งหรือความคิดเห็นเช่นเดียวกับตน ไม่ใช่ตนเองคนเดียวที่มีปัญหา ซึ่งสอดคล้องกับ พัชราภรณ์ ศรีสวัสดิ์ (2561: 4) ที่กล่าวว่าคำปรึกษากลุ่มยังเป็นกระบวนการเพื่อพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ซึ่งผู้ให้คำปรึกษาเป็นบุคคลที่ต้องได้รับการฝึกฝนทางวิชาชีพเพื่อสามารถดำเนินการกลุ่มกับผู้รับคำปรึกษาที่มีความหลากหลายได้ ซึ่งการให้คำปรึกษากลุ่มนี้จะสามารถช่วยเหลือบุคคลเผชิญกับปัญหาที่เกิดขึ้นและสามารถค้นพบ ทำความเข้าใจและส่งเสริมแนวทางในการแก้ไขปัญหาได้ นอกจากนี้ ไลเนและคณะ (Livneh; et al. 2004: 1-2) ยังได้กล่าวว่าการได้รับการให้คำปรึกษากลุ่มจะทำให้สมาชิกได้รับประโยชน์ดังต่อไปนี้คือ กลุ่มสามารถช่วยสมาชิกแก้ปัญหาโดยการให้สมาชิกได้มีโอกาสเรียนรู้จากสมาชิกอื่นถึงวิธีการที่สามารถผ่านพ้นความยากลำบากในการแก้ไขปัญหาต่างๆ กลุ่มยังเป็นเสมือนเวทีสำหรับการปลดปล่อยอารมณ์ การตระหนักถึงบุคคลอื่นที่เผชิญปัญหาล้ายๆ กับตัวสมาชิกเองทำให้สามารถลดความวิตกกังวลและความกลัวลงได้ ประสพการณ์กลุ่มจะสามารถที่จะลดความทุกข์ทางด้านจิตใจ เช่น เครียด และความเจ็บปวดลงได้ ประสพการณ์กลุ่มโดยผ่านการสร้างแบบจำลอง การขัดเกลาทางสังคมและการฝึกทักษะทางสังคม ทำให้สมาชิกกลุ่มสามารถเรียนรู้และฝึกปฏิบัติเพื่อนำไปใช้กับสถานการณ์จริงภายนอกกลุ่มได้ ผู้นำกลุ่มสามารถที่จะพัฒนาการประเมินทางด้านจิตใจได้ถูกต้องและครอบคลุมมากขึ้นโดยผ่านรูปแบบของกลุ่ม การพัฒนาเครือข่ายการช่วยเหลือทางสังคมทำได้ง่ายขึ้นผ่านรูปแบบสัมพันธ์ภาพระหว่างการให้คำปรึกษากลุ่ม นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับคอเรีย (Corey.2012: 29) ที่กล่าวว่าประโยชน์ของการให้คำปรึกษากลุ่มนั้นไม่เพียงแต่จะทำให้บุคคลบรรลุถึงเป้าหมายที่ได้ตั้งไว้ แต่การให้คำปรึกษากลุ่มยังให้การมีส่วนร่วมในชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับสมาชิกที่มีความแตกต่างกันทั้งในเรื่องของอายุ ความสนใจ ภูมิหลัง สถานะทางสังคมและชนิดของปัญหา ในฐานะสังคมเล็กๆ กลุ่มจะให้ตัวอย่างสภาพความเป็นจริงเกี่ยวกับอุปสรรคและปัญหา ความขัดแย้งของสมาชิก และเนื่องจากความสามารถในการอยู่ร่วมกับบุคคลในสังคมและการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลในสังคมอย่างเหมาะสมไม่ได้เกิดขึ้นโดยอัตโนมัติแต่ต้องอาศัยการเรียนรู้ทักษะทางสังคมผ่านการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นทั้งในรูปแบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ การเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมจะส่งผลให้บุคคลมีความสามารถที่จะติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่นได้ สามารถปฏิบัติตามกฎระเบียบภายในบริบทของสังคมนั้น (Monahan. 2004: 15)

จากที่กล่าวมาทั้งหมดมีส่วนทำให้สมรรถนะทางสังคมในเด็กกลุ่มทดลองที่ได้รับการโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มแตกต่างจากกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่มซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ จิรวดี จุลสารวล (2552) ได้ทำการศึกษาและการสร้างโมเดลการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาสมรรถนะทางสังคมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ของโรงเรียนในสังกัดเมืองพัทยา โดยมี

วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ประกอบของสมรรถภาพทางสังคมและการสร้างโมเดลการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาสมรรถภาพทางสังคมของนักเรียน โดยทำการศึกษาในนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนในสังกัดเมืองพัทยาจำนวน 16 คน จากการศึกษาพบว่าองค์ประกอบสมรรถนะทางสังคมประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านทักษะทางสังคม ด้านการกำกับตนเอง ด้านการสื่อสารและด้านการตัดสินใจ ส่วนโมเดลการให้คำปรึกษากลุ่มประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นเริ่มต้นกลุ่ม ขั้นการให้คำปรึกษากลุ่มและขั้นยุติการให้คำปรึกษากลุ่ม และจากการทดลองใช้โมเดลการให้คำปรึกษากลุ่มพบว่ากลุ่มมีสมรรถนะทางสังคมเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดี สอดคล้องกับไลเทินท์และชีฟแมน (Leichtentritt; & Shechtman, 2010: 169) ที่ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบเกี่ยวกับผลลัพธ์และกระบวนการในการให้คำปรึกษากลุ่มในเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้และเด็กปกติที่มีอายุ 10-18 ปี โดยเด็กทั้งหมดจำนวน 266 คน มีปัญหาทางด้านทางอารมณ์ สังคม และพฤติกรรม โดยในจำนวนนี้ 123 คนจะมีความบกพร่องทางการเรียนรู้ส่วน 143 คน ไม่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ โดยแบ่งการให้คำปรึกษาเป็น 40 กลุ่ม (เด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ 20 กลุ่ม และเด็กที่ไม่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ 20 กลุ่ม) ผลการศึกษาพบว่าการให้คำปรึกษากลุ่มสามารถลดปัญหาทางด้านอารมณ์ สังคมและพฤติกรรมในเด็กทั้ง 2 กลุ่ม นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ อุเอเดะ (Ueda, 2013) ที่ได้ทำการศึกษาผลของการฝึกทักษะชีวิต การให้คำปรึกษากลุ่มและการให้คำปรึกษาทางการรู้คิดเป็นรายบุคคลในผู้ที่มีความบกพร่องทางสายตา จำนวน 37 คน เพื่อลดภาวะความทุกข์ทรมานใจ ผลการศึกษาพบว่าการให้คำปรึกษากลุ่มร่วมกับการให้คำปรึกษาทางการรู้คิดเป็นรายบุคคลจะช่วยลดภาวะความทุกข์ทรมานใจในผู้ที่มีความบกพร่องทางสายตาอย่างมาก

จากผลการศึกษาจึงสรุปได้ว่าการให้คำปรึกษากลุ่มช่วยเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผลการวิจัยที่ได้เกี่ยวกับองค์ประกอบสมรรถนะทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ควรนำไปพัฒนาเครื่องมือวัดสมรรถนะทางสังคมและโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน
2. ผู้ใช้โปรแกรมการเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินโดยการให้คำปรึกษากลุ่มจะต้องศึกษาให้มีความรู้ความเข้าใจ มีประสบการณ์ในเรื่องการให้คำปรึกษากลุ่ม เนื่องจากเป็นโปรแกรมเฉพาะทางการให้คำปรึกษาสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

3. ในกรณีที่ผู้ให้คำปรึกษากลุ่มไม่สามารถสื่อสารกับเด็กด้วยภาษามือได้ ผู้ให้คำปรึกษาต้องใช้ล่าม ที่มีความเชี่ยวชาญในการใช้ภาษามือ ได้รับประกาศนียบัตรการแปลภาษามือ และผู้วิจัยควรมีการทำความเข้าใจกับล่ามเกี่ยวกับกระบวนการในการทำกลุ่มทุกขั้นตอน

ข้อเสนอแนะในการทำการวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาองค์ประกอบสมรรถนะทางสังคมของเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษประเภทอื่นๆ ควรมีการสัมภาษณ์กับผู้ที่เกี่ยวข้องและทำงานเกี่ยวข้องกับเด็กเป็นเวลานาน เพราะจะทำให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องและครอบคลุมในทุกด้าน

2. การศึกษาองค์ประกอบสมรรถนะทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน นอกจากการศึกษาในเชิงคุณภาพแล้ว ควรมีการเก็บข้อมูลในเชิงปริมาณต่อเพื่อยืนยันองค์ประกอบสมรรถนะทางสังคมเพื่อพัฒนาเครื่องมือให้มีประสิทธิภาพต่อไป

3. ควรมีการสร้างเสริมสมรรถนะทางสังคมโดยการให้คำปรึกษาในเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในระดับอุดมศึกษาและระดับมหาวิทยาลัย

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- เกียรติศักดิ์ วัฒนศักดิ์. (2553). การเจรจาต่อรอง (Negotiation). Executive Journal. 74-79.
- จิระประภา อัครบวร. (2560). Competency คืออะไรกันแน่. สืบค้นเมื่อ 2 มกราคม 2560. จาก http://www.nitiphong.com/paper_pdf/whatisCompetency.pdf
- จิรวดี จุลสำราญ. (2552). การศึกษาและการสร้างโมเดลการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาสมรรถภาพทางสังคมของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 3 ในสังกัดเมืองพัทยา. ปรินทิพนิพนธ์ กศ.ด. (จิตวิทยาการให้คำปรึกษา). กรุงเทพฯ. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ดวงมณี จงรักษ์. (2549). ทฤษฎี การให้ การปรึกษาและจิตบำบัดเบื้องต้น. กรุงเทพฯ: ที เอส บี โปรดัคส์.
- เต็มศักดิ์ คทวนิช. (2549). จิตวิทยาทั่วไป. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. (2554). การเปรียบเทียบทฤษฎีการให้คำปรึกษาและพัฒนาแนวปฏิบัติในการให้การปรึกษา. ใน ประมวลสาระชุดวิชา. แนวคิดทางการแนะแนวและทฤษฎีการปรึกษาเชิงจิตวิทยา. นนทบุรี :มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- พัชราภรณ์ ศรีสวัสดิ์. (2550). การศึกษาการตระหนักรู้ทางสังคมและการสร้างโมเดลการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อพัฒนาการตระหนักรู้ทางสังคมของวัยรุ่นไทย. ปรินทิพนิพนธ์ กศ.ด. (จิตวิทยาการให้คำปรึกษา). กรุงเทพฯ. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พัชราภรณ์ ศรีสวัสดิ์. (2561). การให้คำปรึกษากลุ่ม Group Counseling. กรุงเทพฯ: แดเน็กซ์ อินเทอร์เน็ตปอเรชั่น.
- นุชลี อุปภัย. (2556). จิตวิทยาการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ผดุง อารยะวิญญู. (2542). การศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: แวนแก้ว.
- พะโยม ชินวงศ์. (2549). คู่มือ เทคนิคการส่งเสริมการอ่าน รักการเรียนรู้ สำหรับเด็กหูหนวก. สำนักงานอุทยานการเรียนรู้ TK Park.
- พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุญ. (2553). ทฤษฎีจิตวิทยาการพัฒนาการ. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วัชร ทรัพย์มี. (2556). กระบวนการปรึกษา ขั้นตอน สัมพันธภาพ ทักษะ. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร. (2560). แนวทางการพัฒนาระบบสมรรถนะเพื่อพัฒนาการบริหารทรัพยากรบุคคล. สืบค้นเมื่อ 2 มกราคม 2560. จาก <http://competency.rmutp.ac.th/>

- นรา สมประสงค์; นุชลี อุปภัย. (2554). ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการให้การปรึกษาแบบวิเคราะห์สัมพันธภาพ. ใน *ประมวลสาระชุดวิชา แนวคิดทางการแนะแนวและทฤษฎีการปรึกษาเชิงจิตวิทยา*. นนทบุรี. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. (2556). *ทฤษฎีและเทคนิคการปรับพฤติกรรม*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สวนีย์ สุขเจริญ. (2553). *ผลของการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อจัดการความโกรธของวัยรุ่น*. ปรินญา นิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2555). *หลักสูตรการพัฒนาการนิเทศกำกับติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำหรับคณะกรรมการนิเทศ กำกับติดตาม และประเมินผล*. ลพบุรี: โสตปาลเลิศการพิมพ์.
- ศิริรัตน์ ผุดผอง. (2561). *เทคนิคการเจรจาต่อรอง*. สืบค้นเมื่อ 30 เมษายน 2561. จาก www.led.go.th/train_law/2/160350a2.pdf.
- องอาจ นัยพัฒน์. (2554). *การออกแบบการวิจัย: วิธีการเชิงปริมาณ เชิงคุณภาพ และผสมผสานวิธี*. พิมพ์ครั้งที่ 2. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อาดัม นิลไพจิตร. (2553). *การศึกษาและพัฒนาสมรรถนะการให้คำปรึกษากลุ่มสำหรับโรงเรียนครูเอกชนสอนศาสนาอิสลาม*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ด. (จิตวิทยาการให้คำปรึกษา). กรุงเทพฯ. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- Anderson, Gerhard.; et al. (2000). Social competence and behavioral problems in children with hearing impairment. *Audiology*. 39: 88-92.
- Antia, Shirin D; & Kreimeyer, Kathryn H. (2015). *Social Competence of Deaf and Hard of Hearing Children*. USA : Oxford.
- American School Counselor Assosiation. (2012). *School Counselor Competencies*. Retrieved October17,2014, from <http://www.schoolcounselor.org/asca/media/asca/home/SCCompetencies.pdf>.
- Arthur, Michael.; et al. (1999). *Enhancing peer interactions within the context of play*. International journal of disability, development and education. 3, 367-381.
- Bandura, A. (1989). *Social cognitive theory*. In R. Vasta (Ed.), *Annals of child development*. Vol. 6. Six theories of child development (pp. 1-60). Greenwich, CT: JAI Press.
- Bashir, Sobia.; et al. (2014, June). School social behavior of hearing-impaired adolescent from public and private schools. *Bullentin of Education and Research*. 36(1): 37-54.
- Bierman, K. L. (2004). *Peer rejection: Developmental processes and intervention*. New York: Guilford Press.

- Burley, Suzanne K. (1995). *Factor Influencing the Development of Social Competence in Deaf and Hard of Hearing Adolescents: An Ecological Approach*. Lincoln: Nebraska.
- Campbell, Pam; & Siperstein, Gary N. (1994). *Improving Social Competence*. Boston: Allyn and Bacon.
- Cavell, Timothy A. (1990). Social Adjustment, Social Performance, and Social Skills: A Tri-Component Model of Social Competence. *Journal of clinical Child Psychology*. 19(2): 111-122.
- Chen, Xinyin; et al. (2000, May). Sociable and pro-social dimension of social competence in chinese children: Common and unique contributions to social, academic, and psychological adjustment. *Developmental Psychology*. 36(3):302-314.
- Clikeman, Margaret Semurud. (2007). *Social competence in children*. New York.
- Hubbard, Julie A; & Coie, John D (1994). *Emotional correlates of social competence in children's peer relationships*. Merrill-Palmer Quarterly, 40, 1-20.
- Corey, Gerald. (1981). *Theory and Practice of Group Counseling*. California: Brooks.
- Corey, Gerald. (1986). *Theory and Practice of Counseling and Psychotherapy*. 3rd ed. California: Brooks.
- Corey, Gerald. (2008). *Theory and Practice of Group Counseling*. 7th ed. Australia: Brooks.
- Corey, Gerald. (2012). *Theory and Practice of Group Counseling*. 8th ed. Australia: Brooks.
- Dinkmeyer, Con C. (1968). *Reading In Group Counseling*. Pennsylvania : Internation Textbook Company.
- Encyclopedia of Children's Health. (2016). Social competence. Retrieved December 10, 2016, from <http://www.healthofchildren.com/S/Social-Competence.html>
- Geldard, Kathryn; et al. (2002). *Counselling Children: A Practical Introduction*. 4th ed. London: Sage Publications.
- Gresham, Frank M; & MacMillan Donald L. (1997). Social Competence and Affective Characteristics of Students with Mild Disabilities. *Review of Educational Research*. 67 (4): 377-415.
- Hagborg, Winston J. (1991). Group Counseling with Adolescent Special Education Students: Challenges and Useful Procedures. *Adolescence*. 26(103): 557-563.
- Hoffman, Michael F; et al.(2015). Comparisons of Social Competence in Young Children With and Without Hearing Loss: A Dynamic Systems Framework. *Journal of Deaf Studies and Deaf Education*: 115-124.

- Hubbard, J. A.; & Coie, J. D. (1994). *Emotional correlates of social competence in Children's peer relationships*. Merrill-Palmer Quartely, 40: 2.
- Leichtentritt, Judith; & Shechtman, Zipora. (2010). Children With and Without Learning Disabilities: A Comparison of Processes and Outcomes Following Group Counseling. *Journal of Learning Disabilities*. 43 (2): 169-179.
- Livneh, Hanoch; et al. (2004, February). Group Counseling for People With Physical Disabilities. *Focus on exceptional children*. 36(6): 1-18.
- McLean, Wendy. (2006). Counseling Adolescents Dealing with grief and Loss. *Adolescents and Grief*. Texas. University-Commerce.
- Matson, Johnny L; & Raymond, Kelly L. (1989). Social skills in the hearing impaired. *Journal of Child Psychology*. 18(3): 247-258.
- Miletic, Tania.;et al. (2006). *Guidelines for working effectively with interpreters in mental health Settings*. Australia.
- Monaghan, Christy L. (2004). *The Effects of Social Skills Training on Peer Interactions Among Elementary-Age Children With Hearing Impairment*. Ph.D. Southern Mississippi.
- Nichols, Tracy Rose. (2002). *Adolescent competence: An examination of social skill, social performance, and social adjustment with urban minority youth*. Ph.D. Columbia.
- Psychologydictionary. *Social Skill*. Retrieved June 10, 2018, from <https://psychologydictionary.org/social-skills/>
- Pokhrel, Pallav ; etal. (2013, February). Adolescent Neurocognitive Development, Self Regulation. *Society for Prevention Research*. 14: 218-228.
- Raver, C Cybele; & Zigler. (1997). Social competence: An untapped dimension in evaluating Head starts success. *Early childhood research quarterly*. 12: 363-385.
- Reyes, Deborah J.P. (2005). *Hearing-Impaired Children's Social/Emotional Understanding Skills*. Doctor of Philosophy. Dekalb. Illinois.
- Rubin,Kenneth H; & Rose-Krasnor, Linda. (1992). Interpersonal problem-solving and social competence in children. In V.B van Hasselt & M Hersen (Eds), *Handbook of social development: A lifespan perspective*. New York: Plenum.
- Sarti, Donna M. (1993, March). Reaching the deaf child: A Model for diversified intervention. *Smith College Studies in Social Work*. 63(2).
- Schloss, Patrick J.; et al. (1983, October). Classroom-Based Approaches to Developing Social Competence Among Hearing-Impaired Youth. *American Annals of the Deaf*. 128(6): 842-850.

- Singh, Gurmit. (2015, September). Social competence of adolescents in relation to emotional intelligence and home environment. *International Journal of Science and Research*. 4(9): 649-651.
- Sharf, Richard S. (2012). *Theories of Psychotherapy & Counseling: Concepts and Cases*. Belmont, CA Brooks/Cole.
- Smead, Rosemarie. (2000). *Skills for Living: Group Counseling Activities for Young Adolescents*. Illinois: McNaughton & Gunn.
- Stephens, Derk; et al. (2017). Group counseling: Techniques for teaching social skills to students with special needs. *Education*. 130 (3). Retrieved January 10 , 2017, from <https://gseuphsdlibrary.files.wordpress.com/2013/03/group-counseling.pdf>
- Suarez, Maria. (2000). Promoting social competence in deaf students: The effect of an intervention program. In *Promoting social competence*. Oxford University Press.
- Thompson, Rosemary A. (2016). *Counseling Techniques: Improving Relationships with Others, Ourselves, Our Families, and Our Environment*. 3rd ed. New York: Taylor&Francis.
- Trotzer, Jame P. (2006). *The counselor and The Group: Integrating Theory, Training, and Practice*. 4th ed. Philadelphia: Taylor&Francis.
- Ueda, Yukihiro. (2013). Differential outcomes of skill training, group counseling, and individual cognitive therapy for persons with acquired visual impairment. *Japanese Psychological Research*. 55 (3): 229-240.
- White, Karl R. (1982, October). Defining and prioritizing the personal and social competencies needs by hearing-impaired students: *The volta review*.
- Waters, Everett ;& Sroufe, L. Alan. (1983). Social competence as a developmental construct. *Developmental Review*. 3 : 79-97.
- Williamson, G Gordon. (2002). *Promoting social competence*. San Antonio: Therapy Skill Builders.

ภาคผนวก ก

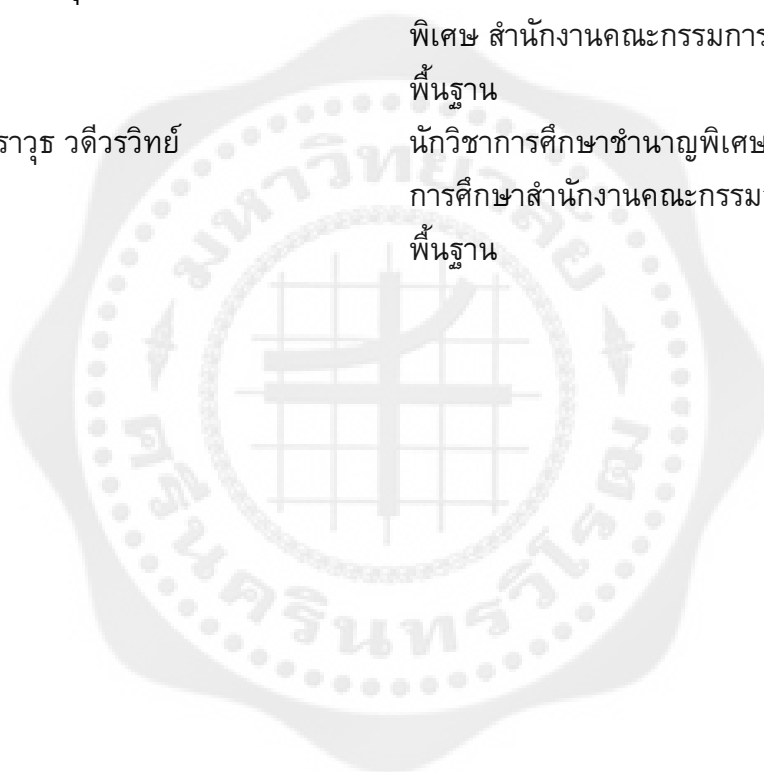
รายชื่อผู้ให้ข้อมูลการสัมภาษณ์สมรณะทางสังคม
รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบเครื่องมือ

รายชื่อผู้ให้ข้อมูลการสัมภาษณ์สมรรถนะทางสังคม

1. ศาสตราจารย์ ดร.ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ อาจารย์ประจำหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยา มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต
2. รองศาสตราจารย์ ดร.สุมาลี ดีจงกิจ อาจารย์ประจำภาควิชาวิทยาศาสตร์และความ ผิดปกติของการสื่อความหมายคณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดีมหาวิทยาลัยมหิดล
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เจียมจิต ถวิล นักแก้ไขการได้ยิน (เกษียณราชการ)
4. อาจารย์นิตยา เกษมโกสินทร์ ภาควิชาวิทยาศาสตร์และความผิดปกติของการ สื่อความหมายคณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาล รามาธิบดีมหาวิทยาลัยมหิดล
5. อาจารย์ ดร.มัทยา จัยสม ครูวิทยฐานะชำนาญการพิเศษ โรงเรียนโสตศึกษา อนุสารสุนทร
6. อาจารย์สายใจ สังขพันธ์ รองผู้อำนวยการ โรงเรียนเศรษฐสุเตียร ในพระราชูปถัมภ์
7. อาจารย์จินดา อุ่นสอน ครูโรงเรียนเศรษฐสุเตียร ในพระราชูปถัมภ์

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบแบบวัดสมรรถนะทางสังคม

1. ผศ.ดร.วิไลภรณ์ โคตรบึงแก รองคณบดีฝ่ายวิชาการและวิจัย คณะสังคม
สงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
2. ผศ.ดร.อนุชา ภูมิสิทธิพร ประธานหลักสูตรสาขาวิชาการศึกษาพิเศษ
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
3. ดร.ปนัดดา วงศ์จินดา ผู้อำนวยการโรงเรียนเศรษฐเสถียร ในพระ
ราชูปถัมภ์
4. ดร. เมธาวิ ภูมรินทร์ นักวิชาการศึกษา สำนักบริหารงานการศึกษา
พิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น
พื้นฐาน
5. นายวรารุช วดีวรวิทย์ นักวิชาการศึกษาชำนาญพิเศษ สำนักทดสอบทาง
การศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น
พื้นฐาน

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบแบบวัดสมรรถนะทางสังคม (ฉบับภาษามือ)

1. ผศ.ดร.อนุชา ภูมิสิทธิพร	ประธานหลักสูตรสาขาวิชาการศึกษาพิเศษ
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
2. ดร. เมธาวิ ภูมิรินทร์	นักวิชาการศึกษา สำนักบริหารงานการศึกษา
พิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น
พื้นฐาน
3. นายวรารุช วดีวรวิทย์	นักวิชาการศึกษาชำนาญพิเศษ สำนักทดสอบทาง
การศึกษาสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น
พื้นฐาน

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบโปรแกรมการให้คำปรึกษา

1. ผศ.ดร.วิไลภรณ์ โคตรบึงแก รองคณบดีฝ่ายวิชาการและวิจัย คณะสังคม
สงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
2. ผศ.ดร.อนุชา ภูมิสิทธิพร ประธานหลักสูตรสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
3. ผศ.พันตำรวจโทหญิง ดร.สุขอรุณ วงษ์ทิม อาจารย์ประจำแขนงวิชาการแนะแนวและการ
ปรึกษาเชิงจิตวิทยา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
4. ผศ.ดร.มณฑิรา จารุเพ็ง อาจารย์ประจำภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยา
การศึกษาคณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
5. ดร.ครรชิต แสนอุปถ อาจารย์ประจำภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยา
การศึกษาคณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

-
- ภาคผนวก ข**
- แบบสัมภาษณ์เชิงลึกกึ่งโครงสร้าง
 - แบบวัดสมรรถนะทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน
 - เฉลยแบบวัดสมรรถนะทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

แบบสัมภาษณ์เชิงลึกกึ่งโครงสร้าง
เรื่องสมรรถนะทางสังคมของเด็กนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน
ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3

คำชี้แจง

แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการวิจัย เรื่อง “การเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินโดยการให้คำปรึกษากลุ่ม” ซึ่งอยู่ในระยะที่ 1 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาและองค์ประกอบสมรรถนะทางสังคมที่พบในเด็กนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้ ประกอบด้วยรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ให้ข้อมูล

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาสมรรถนะทางสังคมที่พบในเด็กนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ให้ข้อมูล

1. ชื่อ – สกุล ผู้ให้ข้อมูล (นาย/นาง/นางสาว).....
ตำแหน่ง.....
2. สถานภาพความเกี่ยวข้องกับนักเรียน
 () ผู้อำนวยการสถานศึกษา () ครูผู้สอน
 () นักวิชาการ/อาจารย์ประจำภาควิชา/สาขาวิชาการศึกษาพิเศษ () ผู้ปกครอง
3. สถานที่ทำงาน.....
4. หมายเลขโทรศัพท์.....
5. วันที่สัมภาษณ์ วันที่.....เดือน..... พ.ศ.
6. ระยะเวลาเริ่มต้นในการสัมภาษณ์..... น. สิ้นสุดการสัมภาษณ์เวลา..... น.

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสมรรถนะทางสังคมของเด็กนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

2.1 ตามความคิดของท่าน ท่านคิดว่า สมรรถนะทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินหมายถึงอะไร.....

2.2 ตามความคิดเห็นของท่าน ท่านคิดว่าสมรรถนะทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ควรจะมีองค์ประกอบอะไรบ้าง หรือประกอบด้วยทักษะด้านใดบ้าง.....

2.3 ตามความคิดเห็นของท่าน ท่านคิดว่าเด็กนักเรียนที่ท่านดูแลอยู่มีปัญหาอะไรบ้างเกี่ยวกับสมรรถนะทางสังคม ตามที่ท่านได้กล่าวมาบ้างหรือไม่.....

2.4 ถ้ามีเด็กแสดงพฤติกรรมหรือการกระทำอะไรออกมาบ้างในแต่ละด้านนั้น ที่ทำให้ท่าน
รับรู้ได้ว่าเด็กของท่านมีปัญหสมรรถนะทางสังคม.....

2.5 ท่านคิดว่าปัญหสมรรถนะทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในแต่ละ
ด้านที่กล่าวมา มีความจำเป็นที่จะต้องได้รับการแก้ไขและควรเสริมสร้างในเด็กหรือไม่ เพราะเหตุใด
และยกตัวอย่างพฤติกรรมนั้นๆ.....

ผู้สัมภาษณ์ : นางสาวนงเยาว์ ศรีนางแย้ม

แบบวัดสมรรถนะทางสังคม

คำชี้แจง

1. แบบวัดสมรรถนะทางสังคมนี้ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล

ตอนที่ 2 แบบวัดสมรรถนะทางสังคม

2. การตอบแบบวัดฉบับนี้ไม่ส่งผลกระทบใด ๆ ต่อนักเรียนทั้งสิ้นและไม่มีคำตอบที่ผิด ดังนั้น ขอให้เรียนตอบตามสภาพความเป็นจริงหรือการกระทำของนักเรียนมากที่สุด

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ ซึ่งตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด

1. เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง
2. ชั้นที่กำลังศึกษา ☐ มัธยมศึกษาปีที่ 1 ☐ มัธยมศึกษาปีที่ 2 ☐ มัธยมศึกษาปีที่ 3
3. โรงเรียน ☐ เศรษฐศาสตร์ ในพระราชูปถัมภ์ ☐ โสตรศึกษาจังหวัดนนทบุรี ☐ โสตรศึกษาปาล์มเล็ดจังหวัดลพบุรี ☐ โสตรศึกษาจังหวัดนนทบุรี ☐ โสตรศึกษาทุ่งมหาเมฆ

ตอนที่ 2 แบบวัดสมรรถนะทางสังคม

คำชี้แจง ขอให้เรียนอ่านข้อความเหล่านี้ทีละข้อ แล้วตอบคำถามตามความรู้สึกและสภาพที่เป็นจริงของนักเรียนให้มากที่สุด โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องข้อความที่ตรงกับความรู้สึก ความคิด หรือการกระทำของนักเรียนมากที่สุด

โดยหากนักเรียนมีความรู้สึก ความคิด หรือการกระทำตรงตามข้อนั้น โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง “จริง”

หากนักเรียนไม่แน่ใจว่ามีความรู้สึก ความคิด หรือกระทำตามข้อนั้น โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง “ไม่แน่ใจ”

หรือหากนักเรียนไม่มีความรู้สึก ความคิด หรือกระทำตามข้อนั้น โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง “ไม่จริง”

แบบวัดสมรรถนะทางสังคม

ข้อที่	ข้อความ	จริง	ไม่ แน่ใจ	ไม่ จริง
1	ถ้าฉันต้องการเล่นเกมคอมพิวเตอร์ ขณะที่เพื่อนเล่นอยู่ ฉันสามารถขอเพื่อนเล่นได้			
2	ถ้าฉันทำการบ้านไม่ได้ ฉันสามารถบอกให้เพื่อนอธิบายการบ้านให้ฟังได้			
3	ถ้าฉันไม่มียางลบ ฉันสามารถขอยืมยางลบเพื่อนได้			
4	ฉันหยิบของเพื่อนมาใช้โดยไม่ได้ออกหรือขออนุญาตเพื่อน			
5	ถ้าฉันมีความคิดเห็นไม่ตรงกับเพื่อน ฉันสามารถตกลงกับเพื่อนได้			
6	ถ้าฉันไม่อยากไปสถานที่ที่เพื่อนชวน ฉันสามารถปฏิเสธและบอกเหตุผลให้เพื่อนเข้าใจได้			
7	ถ้าฉันอยากไปเที่ยวกับเพื่อน แต่พ่อแม่ไม่อยากให้ไป ฉันสามารถบอกเหตุผลเพื่อขออนุญาตพ่อกับแม่ได้			
8	ถ้าวันนี้ฉันต้องส่งการบ้าน แต่ฉันทำไม่เสร็จเพราะมีความจำเป็น ฉันจะบอกเหตุผลกับคุณครูเพื่อขออนุญาตเลื่อนส่ง			
9	ถ้าฉันเดินชนเพื่อน ฉันจะขอโทษเพื่อนก่อน			
10	ถ้าฉันเห็นคุณครูหิวของพระรุ้งพระวัง ฉันจะเดินเข้าไปช่วยคุณครูหิวของ			
11	เมื่อคุณครูเดินผ่านฉัน ฉันจะต้องยกมือไหว้คุณครูทุกครั้ง			
12	ถ้าฉันมีธุระคุยกับเพื่อน ฉันจะรีบเข้าไปคุยกับเพื่อนทันทีแม้ว่าเพื่อนอาจจะคุยกับคนอื่นอยู่			
13	ถ้าเพื่อนมีความคิดเห็นไม่ตรงกับฉัน ฉันจะรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนเสมอ			
14	ฉันคิดว่าความคิดของฉันถูกต้องที่สุดเพราะฉันได้คิดมาแล้ว			
15	ถ้าเพื่อนบอกว่างานที่ฉันทำไม่ดี และต้องแก้ไข ฉันจะรับฟังคำแนะนำของเพื่อน			
16	เมื่อเกิดความคิดขัดแย้งในการทำงานกลุ่ม ฉันเสนอให้เพื่อนๆ รับฟังความคิดเห็นของสมาชิกในกลุ่มทุกคน			
17	เมื่อฉันประสบปัญหา ฉันสามารถบอกได้ว่าสาเหตุของปัญหานั้นคืออะไร			
18	เมื่อฉันต้องแก้ปัญหา ฉันจะหาข้อมูลการแก้ปัญหาหลายๆวิธี			
19	ก่อนที่จะตัดสินใจแก้ปัญหา ฉันจะเลือกวิธีที่ดีที่สุด จากหลายทางเลือกมาใช้ในการแก้ปัญหา			

ข้อที่	ข้อความ	จริง	ไม่ แน่ใจ	ไม่ จริง
20	เมื่อแก้ไขปัญหาแล้ว ฉันจะประเมินผลที่ได้จากการแก้ปัญหาทุกครั้ง			
21	ถ้ามีคนคุยกันสองคนแล้วหันมามองที่ฉัน ฉันคิดว่าพวกเขาต้องพูดคุยเรื่องของ ฉัน			
22	ถ้าฉันเห็นเพื่อนนั่งร้องไห้ ฉันคิดว่าเพื่อนกำลังเสียใจ			
23	ถ้าฉันเห็นเพื่อนนั่งกินขนมคนเดียวโดยไม่แบ่งคนอื่น ฉันคิดว่าเพื่อนไม่มีน้ำใจ			
24	ถ้าฉันเห็นเพื่อนเก็บนาฬิกาได้และนำไปส่งครูเพื่อคืนเจ้าของ ฉันคิดว่าเพื่อน เป็นคนดี			
25	ถ้าเพื่อนได้รับรางวัลเรียนดี ฉันรู้สึกยินดีกับเพื่อน			
26	ถ้าเพื่อนสอบตก ฉันสามารถรับรู้และเข้าใจความรู้สึกเสียใจของเพื่อนได้			
27	ถ้าเพื่อนถูกทำโทษหน้าเสาธง ฉันรู้สึกสงสารเพื่อน			
28	ถ้าเพื่อนร้องไห้ ฉันรู้สึกว่าเพื่อนไม่อดทน			
29	ถ้าเพื่อนฯไม่เห็นด้วยกับความคิดของฉัน ฉันรู้สึกโกรธเพื่อน			
30	เมื่อมีเพื่อนมาก่อวุ่นหรือแกล้งฉัน ฉันรู้สึกโมโหเพื่อน			
31	ถ้าเพื่อนกล่าวถึงลักษณะนิสัยที่ไม่ดีของฉัน ฉันรู้สึกไม่พอใจเพื่อน			
32	ถ้าฉันโกรธเพื่อน ฉันจะนิ่งก่อนแล้วค่อยหาจังหวะพูดคุยกับเพื่อนอีกครั้งเมื่อใจ เย็นลง			
33	ฉันจะยืมตกทายหรือสนทนากับคนอื่นก่อนเสมอ			
34	ถ้าฉันเห็นเพื่อนนั่งคนเดียวและไม่มีใครคุยด้วย ฉันจะเข้าไปคุยกับเพื่อน			
35	ถ้าเพื่อนหาหนังสือไม่เจอ ฉันจะช่วยเพื่อนหาหนังสือ			
36	ฉันมีความสุขเมื่อได้เล่นกับเพื่อนฯ			
37	ถ้าเพื่อนฯในกลุ่มเสนอให้ฉันเป็นตัวแทน ออกไปนำเสนอรายงาน ฉันจะเตรียม ตัวมาอย่างดี			
38	ถ้าเพื่อนฯทะเลาะกัน ฉันจะรีบหนีไปหลบ			
39	ถ้าฉันเห็นเพื่อนหนีเรียน ฉันจะไม่บอกคุณครู			
40	ถ้าฉันเห็นเพื่อนชกต่อยกัน ฉันจะรีบไปบอกคุณครู			
41	เพื่อนฯตกลงกันว่าวันนี้ ใส่เสื้อสีแดง แต่ฉันไม่ชอบสีแดง ฉันก็จะใส่เหมือน เพื่อน			
42	ฉันมีเพื่อนที่ฉันไม่ชอบอยู่ในห้องเดียวกัน แต่ฉันสามารถอยู่ร่วมกับเพื่อนได้			

ข้อที่	ข้อความ	จริง	ไม่ แน่ใจ	ไม่ จริง
43	ฉันมักจะถูกคุณครูดูเสมอว่าฉันขอบคุณระหว่างเรียน			
44	เมื่อทำงานเป็นกลุ่ม ฉันทำตามเสียงส่วนใหญ่ของกลุ่ม			
45	ถ้าเพื่อนสอบตก ฉันจะชวนเพื่อนอ่านหนังสือมากขึ้น			
46	ถ้าเพื่อนชวนฉันหนีเรียน ฉันจะไม่ไป เพราะฉันอยากเรียนหนังสือ			
47	ถ้าเพื่อนไม่คุยกับฉัน ฉันจะหาเหตุผลว่าทำไมเพื่อนไม่คุยด้วย			
48	ถ้าเพื่อนต่อว่าฉัน ฉันจะตอบโต้เพื่อนทันที			

เฉลยคำตอบแบบวัดสมรรถนะทางสังคม

ข้อที่	ข้อความ	จริง	ไม่ แน่ใจ	ไม่ จริง
1	ถ้าฉันต้องการเล่นเกมคอมพิวเตอร์ ขณะที่เพื่อนเล่นอยู่ ฉันสามารถขอเพื่อนเล่นได้	3	2	1
2	ถ้าฉันทำการบ้านไม่ได้ ฉันสามารถบอกให้เพื่อนอธิบายการบ้านให้ฟังได้	3	2	1
3	ถ้าฉันไม่มียางลบ ฉันสามารถขอยืมยางลบเพื่อนได้	3	2	1
4	ฉันหยิบของเพื่อนมาใช้โดยไม่ได้ออกหรือขออนุญาตเพื่อน	1	2	3
5	ถ้าฉันมีความคิดเห็นไม่ตรงกับเพื่อน ฉันสามารถตกลงกับเพื่อนได้	3	2	1
6	ถ้าฉันไม่อยากไปสถานที่ที่เพื่อนชวน ฉันสามารถปฏิเสธและบอกเหตุผลให้เพื่อนเข้าใจได้	3	2	1
7	ถ้าฉันอยากไปเที่ยวกับเพื่อน แต่พ่อแม่ไม่อยากให้ไป ฉันสามารถบอกเหตุผลเพื่อขออนุญาตพ่อกับแม่ได้	3	2	1
8	ถ้าวันนี้ฉันต้องส่งการบ้าน แต่ฉันทำไม่เสร็จเพราะมีความจำเป็น ฉันจะบอกเหตุผลกับคุณครูเพื่อขออนุญาตเลื่อนส่ง	3	2	1
9	ถ้าฉันเดินชนเพื่อน ฉันจะขอโทษเพื่อนก่อน	3	2	1
10	ถ้าฉันเห็นคุณครูหิวของพะรุงพะรัง ฉันจะเดินเข้าไปช่วยคุณครูหิวของ	3	2	1
11	เมื่อคุณครูเดินผ่านฉัน ฉันจะต้องยกมือไหว้คุณครูทุกครั้ง	3	2	1
12	ถ้าฉันมีธุระคุยกับเพื่อน ฉันจะรีบเข้าไปคุยกับเพื่อนทันทีแม้ว่าเพื่อนอาจจะคุยกับคนอื่นอยู่	1	2	3
13	ถ้าเพื่อนมีความคิดเห็นไม่ตรงกับฉัน ฉันจะรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนเสมอ	3	2	1
14	ฉันคิดว่าความคิดของฉันถูกต้องที่สุดเพราะฉันได้คิดมาแล้ว	1	2	3
15	ถ้าเพื่อนบอกว่างานที่ฉันทำไม่ดี และต้องแก้ไข ฉันจะรับฟังคำแนะนำของเพื่อน	3	2	1
16	เมื่อเกิดความคิดขัดแย้งในการทำงานกลุ่ม ฉันเสนอให้เพื่อนๆ รับฟังความคิดเห็นของสมาชิกในกลุ่มทุกคน	3	2	1
17	เมื่อฉันประสบปัญหา ฉันสามารถบอกได้ว่าสาเหตุของปัญหานั้นคืออะไร	3	2	1
18	เมื่อฉันต้องแก้ปัญหา ฉันจะหาข้อมูลการแก้ปัญหาหลายวิธี	3	2	1
19	ก่อนที่จะตัดสินใจแก้ปัญหา ฉันจะเลือกวิธีที่ดีที่สุด จากหลายทางเลือกมาใช้ในการแก้ปัญหา	3	2	1

ข้อที่	ข้อความ	จริง	ไม่ แน่ใจ	ไม่ จริง
20	เมื่อแก้ไขปัญหาแล้ว ฉันจะประเมินผลที่ได้จากการแก้ปัญหาทุกครั้ง	3	2	1
21	ถ้ามีคนคุยกันสองคนแล้วหันมามองที่ฉัน ฉันคิดว่าพวกเขาต้องพูดคุยเรื่องของ ฉัน	1	2	3
22	ถ้าฉันเห็นเพื่อนนั่งร้องไห้ ฉันคิดว่าเพื่อนกำลังเสียใจ	3	2	1
23	ถ้าฉันเห็นเพื่อนนั่งกินขนมคนเดียวโดยไม่แบ่งคนอื่น ฉันคิดว่าเพื่อนไม่มีน้ำใจ	1	2	3
24	ถ้าฉันเห็นเพื่อนเก็บนาฬิกาได้และนำไปส่งครูเพื่อคืนเจ้าของ ฉันคิดว่าเพื่อน เป็นคนดี	3	2	1
25	ถ้าเพื่อนได้รับรางวัลเรียนดี ฉันรู้สึกยินดีกับเพื่อน	3	2	1
26	ถ้าเพื่อนสอบตก ฉันสามารถรับรู้และเข้าใจความรู้สึกเสียใจของเพื่อนได้	3	2	1
27	ถ้าเพื่อนถูกทำโทษหน้าเสาธง ฉันรู้สึกสงสารเพื่อน	3	2	1
28	ถ้าเพื่อนร้องไห้ ฉันรู้สึกว่าเพื่อนไม่อดทน	1	2	3
29	ถ้าเพื่อน ๆ ไม่เห็นด้วยกับความคิดของฉัน ฉันรู้สึกโกรธเพื่อน	1	2	3
30	เมื่อมีเพื่อนมาก่อวุ่นหรือแกล้งฉัน ฉันรู้สึกโมโหเพื่อน	1	2	3
31	ถ้าเพื่อนกล่าวถึงลักษณะนิสัยที่ไม่ดีของฉัน ฉันรู้สึกไม่พอใจเพื่อน	1	2	3
32	ถ้าฉันโกรธเพื่อน ฉันจะนั่งก่อนแล้วค่อยหาจังหวะพูดคุยกับเพื่อนอีกครั้งเมื่อใจ เย็นลง	3	2	1
33	ฉันจะยืมหักทนายหรือสนทนากับคนอื่นก่อนเสมอ	3	2	1
34	ถ้าฉันเห็นเพื่อนนั่งคนเดียวและไม่มีใครคุยด้วย ฉันจะเข้าไปคุยกับเพื่อน	3	2	1
35	ถ้าเพื่อนหาหนังสือไม่เจอ ฉันจะช่วยเพื่อนหาหนังสือ	3	2	1
36	ฉันมีความสุขเมื่อได้เล่นกับเพื่อน ๆ	3	2	1
37	ถ้าเพื่อน ๆ ในกลุ่มเสนอให้ฉันเป็นตัวแทน ออกไปนำเสนอรายงาน ฉันจะเตรียม ตัวมาอย่างดี	3	2	1
38	ถ้าเพื่อน ๆ ทะเลาะกัน ฉันจะรีบหนีไปหลบ	1	2	3
39	ถ้าฉันเห็นเพื่อนหนีเรียน ฉันจะไม่บอกคุณครู	1	2	3
40	ถ้าฉันเห็นเพื่อนชกต่อยกัน ฉันจะรีบไปบอกคุณครู	3	2	1
41	เพื่อน ๆ ตกลงกันว่าวันนี้ ใส่เสื้อสีแดง แต่ฉันไม่ชอบสีแดง ฉันก็จะใส่เหมือน เพื่อน	3	2	1
42	ฉันมีเพื่อนที่ฉันไม่ชอบอยู่ในห้องเดียวกัน แต่ฉันสามารถอยู่ร่วมกับเพื่อนได้	3	2	1

ข้อที่	ข้อความ	จริง	ไม่ แน่ใจ	ไม่ จริง
43	ฉันมักจะถูกคุณครูดูเสมอว่าฉันขอบคุณระหว่างเรียน	1	2	3
44	เมื่อทำงานเป็นกลุ่ม ฉันทำตามเสียงส่วนใหญ่ของกลุ่ม	3	2	1
45	ถ้าเพื่อนสอบตก ฉันจะชวนเพื่อนอ่านหนังสือมากขึ้น	3	2	1
46	ถ้าเพื่อนชวนฉันหนีเรียน ฉันจะไม่ไป เพราะฉันอยากเรียนหนังสือ	3	2	1
47	ถ้าเพื่อนไม่คุยกับฉัน ฉันจะหาเหตุผลว่าทำไมเพื่อนไม่คุยด้วย	3	2	1
48	ถ้าเพื่อนต่อว่าฉัน ฉันจะตอบโต้เพื่อนทันที	1	2	3

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของสมรรถนะทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในกลุ่มทดลองในระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และติดตามผล (n=6)

ข้อ	ก่อนการทดลอง			หลังการทดลอง			ติดตามผล		
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ
ข้อ 1 ฉันต้องการเล่นคอมพิวเตอร์ ขณะที่เพื่อนเล่นอยู่ ฉันสามารถขอเพื่อนเล่นได้	2.17	0.98	ปานกลาง	2.83	0.41	มาก	2.83	0.41	มาก
ข้อ 2 ถ้าฉันทำการบ้านไม่ได้ ฉันสามารถบอกให้เพื่อนอธิบายการบ้านให้ฟังได้	2.17	0.75	ปานกลาง	2.33	0.52	ปานกลาง	2.50	0.55	มาก
ข้อ 3 ถ้าฉันไม่มียางลบ ฉันสามารถขอยืมยางลบเพื่อนได้	2.67	0.52	มาก	2.83	0.41	มาก	2.83	0.41	มาก
ข้อ 4 ฉันหยิบของเพื่อนมาใช้โดยไม่ได้ออกหรือขออนุญาตเพื่อน	2.33	0.82	ปานกลาง	2.83	0.41	มาก	2.83	0.41	มาก
ข้อ 5 ถ้าฉันมีความคิดเห็นไม่ตรงกับเพื่อน ฉันสามารถตกลงกับเพื่อนได้	2.83	0.41	มาก	2.83	0.41	มาก	2.83	0.41	มาก
ข้อ 6 ถ้าฉันไม่ออกไปสถานที่ที่เพื่อนชวน ฉันสามารถปฏิเสธและบอกเหตุผลให้เพื่อนเข้าใจได้	1.83	0.75	ปานกลาง	2.50	0.55	มาก	2.67	0.52	มาก
ข้อ 7 ถ้าฉันอยากไปเที่ยวกับเพื่อน แต่พ่อแม่ไม่ยอมให้ไป ฉันสามารถบอกเหตุผลเพื่อขออนุญาตพ่อกับแม่ได้	2.00	1.10	ปานกลาง	2.83	0.41	มาก	2.83	0.41	มาก
ข้อ 8 ถ้าวันนี้ฉันต้องส่งการบ้าน แต่ฉันทำไม่เสร็จเพราะมีความจำเป็น ฉันจะบอกเหตุผลกับคุณครูเพื่อขออนุญาตเลื่อนส่ง	2.67	0.52	มาก	2.83	0.41	มาก	2.83	0.41	มาก
ข้อ 9 ถ้าฉันเดินชนเพื่อน ฉันจะขอโทษเพื่อนก่อน	2.67	0.52	มาก	2.67	0.52	มาก	2.67	0.52	มาก

ตาราง 10 (ต่อ)

ข้อ	ก่อนการทดลอง			หลังการทดลอง			ติดตามผล		
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ
ข้อ 10 ถ้าฉันเห็นคุณครูหัวของพระรุ้งพระรัง ฉันจะเดินเข้าไปช่วยคุณครูหัวของ	2.33	0.82	ปานกลาง	2.83	0.41	มาก	3.00	0.00	มาก
ข้อ 11 เมื่อคุณครูเดินผ่านฉัน ฉันจะต้องยกมือไหว้คุณครูทุกครั้ง	2.50	0.84	มาก	3.00	0.00	มาก	2.83	0.41	มาก
ข้อ 12 ถ้าฉันมีธุระคุยกับเพื่อน ฉันจะรีบเข้าไปคุยกับเพื่อนทันที แม้ว่าเพื่อนอาจจะคุยกับคนอื่นอยู่	1.83	0.98	ปานกลาง	2.67	0.52	มาก	2.83	0.41	มาก
ข้อ 13 ถ้าเพื่อนมีความคิดเห็นไม่ตรงกับฉัน ฉันจะรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนเสมอ	1.83	0.41	ปานกลาง	2.67	0.52	มาก	2.67	0.52	มาก
ข้อ 14 ฉันคิดว่าความคิดของฉันถูกต้องที่สุดเพราะฉันได้คิดมาแล้ว	2.17	0.75	ปานกลาง	3.00	0.00	มาก	3.00	0.00	มาก
ข้อ 15 ถ้าเพื่อนบอกว่างานที่ฉันทำไม่ดี และต้องแก้ไข ฉันจะรับฟังคำแนะนำของเพื่อน	2.33	0.52	ปานกลาง	2.67	0.52	มาก	2.67	0.52	มาก
ข้อ 16 เมื่อเกิดความคิดขัดแย้งในการทำงานกลุ่ม ฉันเสนอให้เพื่อนรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกในกลุ่มทุกคน	2.17	0.41	ปานกลาง	2.67	0.52	มาก	2.67	0.52	มาก
ข้อ 17 เมื่อฉันประสบปัญหา ฉันสามารถบอกได้ว่าสาเหตุของปัญหานั้นคืออะไร	1.67	0.82	ปานกลาง	2.67	0.52	มาก	2.83	0.41	มาก

ตาราง 10 (ต่อ)

ข้อ	ก่อนการทดลอง			หลังการทดลอง			ติดตามผล		
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ
ข้อ 18 เมื่อฉันต้องแก้ปัญหา ฉันจะหาข้อมูลการแก้ปัญหา หลายๆวิธี	2.33	0.52	ปานกลาง	3.00	0.00	มาก	2.67	0.52	มาก
ข้อ 19 ก่อนที่ฉันจะตัดสินใจแก้ปัญหา ฉันจะเลือกวิธีที่ดีที่สุด จากหลายทางเลือกมาใช้ในการแก้ปัญหา	1.83	0.75	ปานกลาง	3.00	0.00	มาก	2.83	0.41	มาก
ข้อ 20 เมื่อแก้ไขปัญหาลแล้ว ฉันจะประเมินผลที่ได้จากการ แก้ปัญหาทุกครั้ง	1.50	0.55	ปานกลาง	2.17	0.41	ปานกลาง	2.50	0.55	มาก
ข้อ 21 ถ้ามีคนคุยกันสองคนแล้วหันมามองที่ฉัน ฉันคิดว่า พวกเขาต้องพูดคุยเรื่องของฉัน	1.83	0.75	ปานกลาง	3.00	0.00	มาก	3.00	0.00	มาก
ข้อ 22 ถ้าฉันเห็นเพื่อนนั่งร้องไห้ ฉันคิดว่าเพื่อนกำลังเสียใจ	2.33	0.52	ปานกลาง	2.67	0.52	มาก	2.83	0.41	มาก
ข้อ 23 ถ้าฉันเห็นเพื่อนนั่งกินขนมคนเดียวโดยไม่แบ่งคนอื่น ฉันคิดว่าเพื่อนไม่มีน้ำใจ	1.67	1.03	ปานกลาง	2.67	0.52	มาก	3.00	0.00	มาก
ข้อ 24 ถ้าฉันเห็นเพื่อนเก็บนาฬิกาได้และนำไปส่งครูเพื่อคืน เจ้าของ ฉันคิดว่าเพื่อนเป็นคนดี	2.33	0.82	ปานกลาง	3.00	0.00	มาก	3.00	0.00	มาก
ข้อ 25 ถ้าเพื่อนได้รับรางวัลเรียนดี ฉันรู้สึกยินดีกับเพื่อน	2.50	0.55	มาก	3.00	0.00	มาก	2.83	0.41	มาก
ข้อ 26 ถ้าเพื่อนสอบตก ฉันสามารถรับรู้และเข้าใจความรู้สึก เสียใจของเพื่อนได้	2.00	0.63	ปานกลาง	2.67	0.52	มาก	2.67	0.52	มาก
ข้อ 27 ถ้าเพื่อนถูกทำโทษหน้าเสาธง ฉันรู้สึกสงสารเพื่อน	2.00	0.63	ปานกลาง	2.33	0.52	ปานกลาง	2.33	0.52	ปานกลาง

ตาราง 10 (ต่อ)

ข้อ	ก่อนการทดลอง			หลังการทดลอง			ติดตามผล		
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ
ข้อ 28 ถ้าเพื่อนร้องไห้ ฉันรู้สึกว่าเป็นเพื่อนไม่อดทน	2.17	0.75	ปานกลาง	2.67	0.52	มาก	2.83	0.41	มาก
ข้อ 29 ถ้าเพื่อนๆไม่เห็นด้วยกับความคิดของฉัน ฉันรู้สึกโกรธเพื่อน	1.83	0.41	ปานกลาง	2.17	0.41	ปานกลาง	2.33	0.52	ปานกลาง
ข้อ 30 เมื่อมีเพื่อนมาก่อกวนหรือแกล้งฉัน ฉันรู้สึกโมโหเพื่อน	1.83	0.75	ปานกลาง	2.83	0.41	มาก	2.83	0.41	มาก
ข้อ 31 ถ้าเพื่อนกล่าวถึงลักษณะนิสัยที่ไม่ดีของฉัน ฉันรู้สึกไม่พอใจเพื่อน	1.83	0.98	ปานกลาง	2.83	0.41	มาก	3.00	0.00	มาก
ข้อ 32 ถ้าฉันโกรธเพื่อน ฉันจะนิ่งก่อนแล้วค่อยหาจังหวะพูดคุยกับเพื่อนอีกครั้งเมื่อใจเย็นลง	2.33	0.52	ปานกลาง	2.33	0.52	ปานกลาง	2.67	0.52	มาก
ข้อ 33 ฉันจะยืมทักทายหรือสนทนากับคนอื่นก่อนเสมอ	2.83	0.41	มาก	3.00	0.00	มาก	3.00	0.00	มาก
ข้อ 34 ถ้าฉันเห็นเพื่อนนั่งคนเดียวและไม่มีใครคุยด้วย ฉันจะเข้าไปคุยกับเพื่อน	2.33	0.82	ปานกลาง	2.67	0.52	มาก	2.67	0.52	มาก
ข้อ 35 ถ้าเพื่อนหาหนังสือไม่เจอ ฉันจะช่วยเพื่อนหาหนังสือ	2.50	0.55	มาก	2.83	0.41	มาก	2.67	0.52	มาก
ข้อ 36 ฉันมีความสุขเมื่อได้เล่นกับเพื่อนๆ	1.17	0.41	น้อย	2.33	0.52	มาก	2.50	0.55	มาก
ข้อ 37 ถ้าเพื่อนๆในกลุ่มเสนอให้ฉันเป็นตัวแทน ออกไปนำเสนอรายงาน ฉันจะเตรียมตัวมาอย่างดี	1.83	0.75	ปานกลาง	2.50	0.55	มาก	2.67	0.52	มาก
ข้อ 38 ถ้าเพื่อนๆทะเลาะกัน ฉันจะรีบหนีไปหลบ	2.33	1.03	ปานกลาง	2.67	0.52	มาก	2.67	0.52	มาก
ข้อ 39 ถ้าฉันเห็นเพื่อนหนีเรียน ฉันจะไม่บอกคุณครู	1.50	0.84	น้อย	2.50	0.55	มาก	2.67	0.52	มาก

ตาราง 10 (ต่อ)

ข้อ	ก่อนการทดลอง			หลังการทดลอง			ติดตามผล		
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ
ข้อ 40 ถ้าฉันเห็นเพื่อนชกต่อยกัน ฉันจะรีบไปบอกคุณครู	2.33	0.52	ปานกลาง	2.83	0.41	มาก	2.83	0.41	มาก
ข้อ 41 เพื่อนๆตกลงกันว่าวันนี้ ใส่เสื้อสีแดง แต่ฉันไม่ชอบสีแดง ฉันก็จะใส่เหมือนเพื่อน	1.33	0.52	น้อย	2.83	0.41	มาก	2.83	0.41	มาก
ข้อ 42 ฉันมีเพื่อนที่ฉันไม่ชอบอยู่ในห้องเดียวกัน แต่ฉันสามารถอยู่ร่วมกับเพื่อนได้	2.17	0.75	ปานกลาง	2.50	0.55	มาก	2.50	0.55	มาก
ข้อ 43 ฉันมักจะถูกคุณครูดุเสมอว่าฉันชอบคุยระหว่างเรียน	2.50	0.55	มาก	2.67	0.52	มาก	2.67	0.52	มาก
ข้อ 44 เมื่อทำงานเป็นกลุ่ม ฉันทำตามเสียงส่วนใหญ่ของกลุ่ม	2.17	0.75	ปานกลาง	2.83	0.41	มาก	3.00	0.00	มาก
ข้อ 45 ถ้าเพื่อนสอบกตก ฉันจะชวนเพื่อนอ่านหนังสือมากขึ้น	2.67	0.52	มาก	2.67	0.52	มาก	2.67	0.52	มาก
ข้อ 46 ถ้าเพื่อนชวนฉันหนีเรียน ฉันจะไม่ไป เพราะฉันอยากเรียนหนังสือ	2.33	0.82	ปานกลาง	2.67	0.52	มาก	2.67	0.52	มาก
ข้อ 47 ถ้าเพื่อนไม่คุยกับฉัน ฉันจะหาเหตุผลว่าทำไมเพื่อนไม่คุยด้วย	1.83	0.75	ปานกลาง	2.67	0.52	มาก	2.83	0.41	มาก
ข้อ 48 ถ้าเพื่อนต่อยฉัน ฉันจะตอบโต้เพื่อนทันที	1.17	0.41	น้อย	2.67	0.52	มาก	2.83	0.41	มาก

ตาราง 11 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของสมรรถนะทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในกลุ่มควบคุมในระยะก่อนการทดลอง หลังการทดลอง และติดตามผล (n=6)

ข้อ	ก่อนการทดลอง			หลังการทดลอง			ติดตามผล		
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ
ข้อ 1 ฉันต้องการเล่นคอมพิวเตอร์ ขณะที่เพื่อนเล่นอยู่ ฉันสามารถขอเพื่อนเล่นได้	2.17	0.75	ปานกลาง	2.33	0.52	ปานกลาง	2.00	0.00	ปานกลาง
ข้อ 2 ถ้าฉันทำการบ้านไม่ได้ ฉันสามารถบอกให้เพื่อนอธิบายการบ้านให้ฟังได้	2.33	0.82	ปานกลาง	1.83	0.41	ปานกลาง	2.00	0.63	ปานกลาง
ข้อ 3 ถ้าฉันไม่มียางลบ ฉันสามารถขอยืมยางลบเพื่อนได้	1.50	0.55	น้อย	1.83	0.41	ปานกลาง	2.17	0.41	ปานกลาง
ข้อ 4 ฉันหยิบของเพื่อนมาใช้โดยไม่ได้ออกหรือขออนุญาตเพื่อน	1.67	1.03	ปานกลาง	1.83	0.75	ปานกลาง	1.83	0.75	ปานกลาง
ข้อ 5 ถ้าฉันมีความคิดเห็นไม่ตรงกับเพื่อน ฉันสามารถตกลงกับเพื่อนได้	2.17	0.75	ปานกลาง	2.00	0.00	ปานกลาง	2.00	0.00	ปานกลาง
ข้อ 6 ถ้าฉันไม่ออกไปสถานที่ที่เพื่อนชวน ฉันสามารถปฏิเสธและบอกเหตุผลให้เพื่อนเข้าใจได้	1.67	1.03	ปานกลาง	1.67	0.82	ปานกลาง	1.83	0.75	ปานกลาง
ข้อ 7 ถ้าฉันอยากไปเที่ยวกับเพื่อน แต่พ่อแม่ไม่อยากให้ไป ฉันสามารถบอกเหตุผลเพื่อขออนุญาตพ่อกับแม่ได้	2.33	0.82	ปานกลาง	2.00	0.89	ปานกลาง	2.00	0.63	ปานกลาง
ข้อ 8 ถ้าวันนี้ฉันต้องส่งการบ้าน แต่ฉันทำไม่เสร็จเพราะมีความจำเป็น ฉันจะบอกเหตุผลกับคุณครูเพื่อขออนุญาตเลื่อนส่ง	1.33	0.52	น้อย	1.83	0.41	ปานกลาง	1.83	0.41	ปานกลาง
ข้อ 9 ถ้าฉันเดินชนเพื่อน ฉันจะขอโทษเพื่อนก่อน	2.17	0.98	ปานกลาง	2.17	0.98	ปานกลาง	1.67	0.52	ปานกลาง

ตาราง (ต่อ)

ข้อ	ก่อนการทดลอง			หลังการทดลอง			ติดตามผล		
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ
ข้อ 10 ถ้าฉันเห็นคุณครูหัวของพระพุทธรูป ฉันจะเดินเข้าไปช่วยคุณครูหัวของ	2.33	1.03	ปานกลาง	1.83	0.75	ปานกลาง	1.67	0.52	ปานกลาง
ข้อ 11 เมื่อคุณครูเดินผ่านฉัน ฉันจะต้องยกมือไหว้คุณครูทุกครั้ง	2.83	0.41	มาก	2.33	0.82	ปานกลาง	1.83	0.41	ปานกลาง
ข้อ 12 ถ้าฉันมีธุระคุยกับเพื่อน ฉันจะรีบเข้าไปคุยกับเพื่อนทันทีแม้ว่าเพื่อนอาจจะคุยกับคนอื่นอยู่	1.83	0.75	ปานกลาง	1.83	0.75	ปานกลาง	1.67	0.82	ปานกลาง
ข้อ 13 ถ้าเพื่อนมีความคิดเห็นไม่ตรงกับฉัน ฉันจะรับฟังความคิดเห็นของเพื่อนเสมอ	2.00	0.89	ปานกลาง	1.83	0.75	ปานกลาง	1.50	0.55	น้อย
ข้อ 14 ฉันคิดว่าความคิดของฉันถูกต้องที่สุดเพราะฉันได้คิดมาแล้ว	1.50	0.84	น้อย	1.33	0.52	น้อย	1.67	0.52	ปานกลาง
ข้อ 15 ถ้าเพื่อนบอกว่างานที่ฉันทำไม่ดี และต้องแก้ไข ฉันจะรับฟังคำแนะนำของเพื่อน	2.17	0.98	ปานกลาง	2.00	0.89	ปานกลาง	1.67	0.82	ปานกลาง
ข้อ 16 เมื่อเกิดความคิดขัดแย้งในการทำงานกลุ่ม ฉันเสนอให้เพื่อนๆรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกในกลุ่มทุกคน	1.67	0.82	ปานกลาง	2.00	0.89	ปานกลาง	1.83	0.75	ปานกลาง
ข้อ 17 เมื่อฉันประสบปัญหา ฉันสามารถบอกได้ว่าสาเหตุของปัญหานั้นคืออะไร	2.17	0.98	ปานกลาง	1.83	0.75	ปานกลาง	1.67	0.52	ปานกลาง

ตาราง 11 (ต่อ)

ข้อ		ก่อนการทดลอง			หลังการทดลอง			ติดตามผล		
		$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ
ข้อ 18	เมื่อฉันต้องแก้ปัญหา ฉันจะหาข้อมูลการแก้ปัญหา หลายๆวิธี	1.83	0.98	ปานกลาง	1.33	0.52	ปานกลาง	1.50	0.55	น้อย
ข้อ 19	ก่อนที่จะฉันจะตัดสินใจแก้ปัญหา ฉันจะเลือกวิธีที่ดีที่สุด จากหลายทางเลือกมาใช้ในการแก้ปัญหา	1.50	0.55	น้อย	2.17	0.75	ปานกลาง	1.67	0.52	ปานกลาง
ข้อ 20	เมื่อแก้ไขปัญหาลแล้ว ฉันจะประเมินผลที่ได้จากการ แก้ปัญหาทุกครั้ง	1.67	1.03	ปานกลาง	1.67	0.82	ปานกลาง	1.50	0.55	น้อย
ข้อ 21	ถ้ามีคนคุยกันสองคนแล้วหันมามองที่ฉัน ฉันคิดว่าพวก เขาต้องพูดคุยเรื่องของฉัน	1.67	0.82	ปานกลาง	1.67	0.82	ปานกลาง	1.33	0.52	น้อย
ข้อ 22	ถ้าฉันเห็นเพื่อนนั่งร้องไห้ ฉันคิดว่าเพื่อนกำลังเสียใจ	1.50	0.84	น้อย	1.67	0.82	ปานกลาง	1.67	0.82	ปานกลาง
ข้อ 23	ถ้าฉันเห็นเพื่อนนั่งกินขนมคนเดียวโดยไม่แบ่งคนอื่น ฉันคิดว่าเพื่อนไม่มีน้ำใจ	1.67	1.03	ปานกลาง	1.83	0.98	ปานกลาง	1.50	0.55	น้อย
ข้อ 24	ถ้าฉันเห็นเพื่อนเก็บนาฬิกาได้และนำไปส่งครูเพื่อคืน เจ้าของ ฉันคิดว่าเพื่อนเป็นคนดี	2.17	0.75	ปานกลาง	2.50	0.55	ปานกลาง	2.33	0.52	ปานกลาง
ข้อ 25	ถ้าเพื่อนได้รับรางวัลเรียนดี ฉันรู้สึกยินดีกับเพื่อน	2.00	1.10	ปานกลาง	2.33	0.82	ปานกลาง	2.17	0.41	ปานกลาง
ข้อ 26	ถ้าเพื่อนสอบตก ฉันสามารถรับรู้และเข้าใจความรู้สึก เสียใจของเพื่อนได้	2.50	0.84	มาก	1.83	0.75	ปานกลาง	1.83	0.75	ปานกลาง
ข้อ 27	ถ้าเพื่อนถูกทำโทษหน้าเสาธง ฉันรู้สึกสงสารเพื่อน	2.00	1.10	ปานกลาง	2.17	0.98	ปานกลาง	1.83	0.75	ปานกลาง

ตาราง 11 (ต่อ)

ข้อ	ก่อนการทดลอง			หลังการทดลอง			ติดตามผล		
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ
ข้อ 28 ถ้าเพื่อนร้องไห้ ฉันรู้สึกว่าเป็นเพื่อนไม่อดทน	1.83	0.75	ปานกลาง	1.50	0.55	น้อย	1.50	0.55	น้อย
ข้อ 29 ถ้าเพื่อนๆไม่เห็นด้วยกับความคิดของฉัน ฉันรู้สึกโกรธเพื่อน	2.17	0.98	ปานกลาง	2.00	0.89	ปานกลาง	2.00	0.63	ปานกลาง
ข้อ 30 เมื่อมีเพื่อนมาก่อวาทหรือแกล้งฉัน ฉันรู้สึกโมโหเพื่อน	2.17	0.98	ปานกลาง	2.00	0.63	ปานกลาง	1.67	0.82	ปานกลาง
ข้อ 31 ถ้าเพื่อนกล่าวถึงลักษณะนิสัยที่ไม่ดีของฉัน ฉันรู้สึกไม่พอใจเพื่อน	1.67	1.03	ปานกลาง	1.67	0.52	ปานกลาง	1.67	0.52	ปานกลาง
ข้อ 32 ถ้าฉันโกรธเพื่อน ฉันจะนิ่งก่อนแล้วค่อยหาจังหวะพูดคุยกับเพื่อนอีกครั้งเมื่อใจเย็นลง	1.83	0.75	ปานกลาง	1.50	0.55	น้อย	1.50	0.55	น้อย
ข้อ 33 ฉันจะยิ้มทักทายหรือสนทนากับคนอื่นก่อนเสมอ	2.00	0.89	ปานกลาง	2.33	0.82	ปานกลาง	2.33	0.52	ปานกลาง
ข้อ 34 ถ้าฉันเห็นเพื่อนนั่งคนเดียวและไม่มีใครคุยด้วย ฉันจะเข้าไปคุยกับเพื่อน	2.00	0.89	ปานกลาง	1.83	0.41	ปานกลาง	2.00	0.63	ปานกลาง
ข้อ 35 ถ้าเพื่อนหาหนังสือไม่เจอ ฉันจะช่วยเพื่อนหาหนังสือ	2.00	0.89	ปานกลาง	1.83	0.75	ปานกลาง	2.00	0.63	ปานกลาง
ข้อ 36 ฉันมีความสุขเมื่อได้เล่นกับเพื่อนๆ	1.33	0.82	น้อย	1.33	0.82	น้อย	1.33	0.82	น้อย
ข้อ 37 ถ้าเพื่อนๆในกลุ่มเสนอให้ฉันเป็นตัวแทน ออกไปนำเสนอรายงาน ฉันจะเตรียมตัวมาอย่างดี	1.50	0.55	น้อย	1.83	0.41	ปานกลาง	1.83	0.41	ปานกลาง
ข้อ 38 ถ้าเพื่อนๆทะเลาะกัน ฉันจะรีบหนีไปหลบ	1.83	0.98	ปานกลาง	2.17	0.75	ปานกลาง	1.83	0.98	ปานกลาง
ข้อ 39 ถ้าฉันเห็นเพื่อนหนีเรียน ฉันจะไม่บอกคุณครู	1.50	0.84	น้อย	2.33	0.82	ปานกลาง	2.17	0.41	ปานกลาง

ตาราง 11 (ต่อ)

ข้อ	ก่อนการทดลอง			หลังการทดลอง			ติดตามผล		
	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ
ข้อ 40 ถ้าฉันเห็นเพื่อนชกต่อยกัน ฉันจะรีบไปบอกคุณครู	1.83	0.75	ปานกลาง	1.50	0.55	น้อย	1.50	0.55	น้อย
ข้อ 41 เพื่อนๆตกลงกันว่าวันนี้ ใส่เสื้อสีแดง แต่ฉันไม่ชอบสีแดง ฉันก็จะใส่เหมือนเพื่อน	2.17	0.98	ปานกลาง	1.83	0.41	ปานกลาง	2.17	0.41	ปานกลาง
ข้อ 42 ฉันมีเพื่อนที่ฉันไม่ชอบอยู่ในห้องเดียวกัน แต่ฉันสามารถ อยู่ร่วมกับเพื่อนได้	1.83	0.98	ปานกลาง	1.83	0.98	ปานกลาง	1.83	0.98	ปานกลาง
ข้อ 43 ฉันมักจะถูกคุณครูดุเสมอว่าฉันชอบคุยระหว่างเรียน	2.50	0.55	มาก	2.00	0.63	ปานกลาง	2.00	0.63	ปานกลาง
ข้อ 44 เมื่อทำงานเป็นกลุ่ม ฉันทำตามเสียงส่วนใหญ่ของกลุ่ม	1.67	0.82	ปานกลาง	2.00	0.89	ปานกลาง	1.83	0.75	ปานกลาง
ข้อ 45 ถ้าเพื่อนสอบตก ฉันจะชวนเพื่อนอ่านหนังสือมากขึ้น	1.67	0.82	ปานกลาง	2.33	0.52	ปานกลาง	1.50	0.55	น้อย
ข้อ 46 ถ้าเพื่อนชวนฉันหนีเรียน ฉันจะไม่ไป เพราะฉันอยาก เรียนหนังสือ	1.33	0.52	น้อย	2.17	0.75	ปานกลาง	2.17	0.75	ปานกลาง
ข้อ 47 ถ้าเพื่อนไม่คุยกับฉัน ฉันจะหาเหตุผลว่าทำไมเพื่อนไม่ คุยด้วย	1.83	0.98	ปานกลาง	2.50	0.55	มาก	2.17	0.41	ปานกลาง
ข้อ 48 ถ้าเพื่อนต่อยฉัน ฉันจะตอบโต้เพื่อนทันที	2.00	0.89	ปานกลาง	2.33	0.52	ปานกลาง	1.67	0.52	ปานกลาง

ภาคผนวก ค

**การตรวจสอบคุณภาพแบบวัดสมรรถนะทางสังคมของเด็กนักเรียนที่มีความบกพร่อง
ทางการได้ยิน**

**ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบวัดสมรรถนะทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่อง
ทางการได้ยิน**

**ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบวัดสมรรถนะทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่อง
ทางการได้ยิน (ฉบับภาษามือ)**

**ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบวัดสมรรถนะทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่อง
ทางการได้ยิน**

**ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มของเด็กที่มีความ
บกพร่องทางการได้ยิน**

ตาราง 12 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบวัดสมรรถนะทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

ข้อ	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 1	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 2	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 3	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 4	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 5	ค่า IOC	หมายเหตุ
1	-1	+1	+1	+1	+1	0.6	ผ่าน
2	+1	+1	+1	+1	+1	+1	ผ่าน
3	+1	+1	+1	+1	+1	+1	ผ่าน
4	+1	+1	+1	+1	+1	+1	ผ่าน
5	+1	+1	-1	+1	+1	0.6	ผ่าน
6	+1	+1	-1	+1	+1	0.6	ผ่าน
7	+1	+1	-1	+1	+1	0.6	ผ่าน
8	-1	+1	+1	+1	+1	0.6	ผ่าน
9	+1	+1	+1	+1	+1	+1	ผ่าน
10	+1	+1	+1	0	+1	0.8	ผ่าน
11	+1	+1	+1	0	+1	0.8	ผ่าน
12	-1	+1	+1	+1	+1	0.6	ผ่าน
13	+1	+1	+1	+1	+1	+1	ผ่าน
14	-1	+1	+1	+1	+1	0.6	ผ่าน
15	+1	+1	+1	+1	+1	+1	ผ่าน
16	+1	+1	0	+1	+1	0.8	ผ่าน
17	0	+1	0	+1	+1	0.6	ผ่าน
18	+1	+1	0	+1	+1	0.8	ผ่าน
19	+1	+1	+1	+1	+1	+1	ผ่าน
20	+1	+1	+1	+1	+1	+1	ผ่าน
21	+1	+1	+1	+1	+1	+1	ผ่าน
22	+1	+1	0	+1	+1	0.8	ผ่าน
23	0	+1	0	+1	+1	0.6	ผ่าน
24	+1	+1	0	+1	+1	0.8	ผ่าน

ตาราง 12 (ต่อ)

ข้อ	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 1	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 2	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 3	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 4	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 5	ค่า IOC	หมายเหตุ
25	+1	+1	+1	+1	+1	+1	ผ่าน
26	+1	+1	+1	+1	+1	+1	ผ่าน
27	+1	+1	+1	+1	+1	+1	ผ่าน
28	+1	+1	+1	+1	+1	+1	ผ่าน
29	+1	+1	+1	+1	+1	+1	ผ่าน
30	+1	+1	+1	+1	+1	+1	ผ่าน
31	+1	+1	0	+1	+1	0.8	ผ่าน
32	-1	+1	+1	+1	+1	0.6	ผ่าน
33	+1	+1	+1	+1	+1	+1	ผ่าน
34	+1	+1	+1	+1	+1	+1	ผ่าน
35	+1	+1	+1	+1	+1	+1	ผ่าน
36	+1	+1	+1	0	+1	0.8	ผ่าน
37	+1	+1	+1	+1	+1	+1	ผ่าน
38	+1	+1	+1	+1	0	0.8	ผ่าน
39	+1	+1	+1	+1	+1	+1	ผ่าน
40	+1	+1	+1	+1	+1	+1	ผ่าน
41	+1	+1	+1	0	+1	0.8	ผ่าน
42	+1	+1	+1	+1	+1	+1	ผ่าน
43	+1	+1	+1	+1	+1	+1	ผ่าน
44	+1	+1	+1	+1	+1	+1	ผ่าน
45	+1	+1	+1	+1	+1	+1	ผ่าน
46	+1	+1	0	+1	+1	0.8	ผ่าน
47	+1	+1	+1	+1	+1	+1	ผ่าน
48	+1	+1	+1	+1	+1	+1	ผ่าน

ตาราง 13 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบวัดสมรรถนะทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน (เทปบันทึกภาพเคลื่อนไหวภาษามือ)

ข้อ	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 1	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 2	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 3	ค่า IOC	หมายเหตุ
1	+1	+1	+1	+1	ผ่าน
2	+1	+1	+1	+1	ผ่าน
3	+1	+1	+1	+1	ผ่าน
4	+1	+1	+1	+1	ผ่าน
5	+1	+1	+1	+1	ผ่าน
6	+1	+1	+1	+1	ผ่าน
7	+1	+1	+1	+1	ผ่าน
8	+1	+1	+1	+1	ผ่าน
9	+1	+1	+1	+1	ผ่าน
10	+1	+1	+1	+1	ผ่าน
11	+1	+1	+1	+1	ผ่าน
12	+1	+1	+1	+1	ผ่าน
13	+1	+1	+1	+1	ผ่าน
14	+1	+1	+1	+1	ผ่าน
15	+1	+1	+1	+1	ผ่าน
16	+1	+1	+1	+1	ผ่าน
17	+1	+1	+1	+1	ผ่าน
18	+1	+1	+1	+1	ผ่าน
19	+1	+1	+1	+1	ผ่าน
20	+1	+1	+1	+1	ผ่าน
21	+1	+1	+1	+1	ผ่าน
22	+1	+1	+1	+1	ผ่าน
23	+1	+1	+1	+1	ผ่าน
24	+1	+1	+1	+1	ผ่าน

ตาราง 13 (ต่อ)

ข้อ	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 1	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 2	ผู้เชี่ยวชาญ คนที่ 3	ค่า IOC	หมายเหตุ
25	+1	+1	+1	+1	ผ่าน
26	+1	+1	+1	+1	ผ่าน
27	+1	+1	+1	+1	ผ่าน
28	+1	+1	+1	+1	ผ่าน
29	+1	+1	+1	+1	ผ่าน
30	+1	+1	+1	+1	ผ่าน
31	+1	+1	+1	+1	ผ่าน
32	+1	+1	+1	+1	ผ่าน
33	+1	+1	+1	+1	ผ่าน
34	+1	+1	+1	+1	ผ่าน
35	+1	+1	+1	+1	ผ่าน
36	+1	+1	+1	+1	ผ่าน
37	+1	+1	+1	+1	ผ่าน
38	+1	+1	+1	+1	ผ่าน
39	+1	+1	+1	+1	ผ่าน
40	+1	+1	+1	+1	ผ่าน
41	+1	+1	+1	+1	ผ่าน
42	+1	+1	+1	+1	ผ่าน
43	+1	+1	+1	+1	ผ่าน
44	+1	+1	+1	+1	ผ่าน
45	+1	+1	+1	+1	ผ่าน
46	+1	+1	+1	+1	ผ่าน
47	+1	+1	+1	+1	ผ่าน
48	+1	+1	+1	+1	ผ่าน

ตาราง 14 แสดงค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบวัดสมรรถนะทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก	หมายเหตุ
1	.372	คัดเลือกไว้
2	.356	คัดเลือกไว้
3	.310	คัดเลือกไว้
4	.589	คัดเลือกไว้
5	.236	คัดเลือกไว้
6	.363	คัดเลือกไว้
7	.331	คัดเลือกไว้
8	.211	คัดเลือกไว้
9	.339	คัดเลือกไว้
10	.391	คัดเลือกไว้
11	.564	คัดเลือกไว้
12	.218	คัดเลือกไว้
13	.454	คัดเลือกไว้
14	.298	คัดเลือกไว้
15	.250	คัดเลือกไว้
16	.351	คัดเลือกไว้
17	.231	คัดเลือกไว้
18	.357	คัดเลือกไว้
19	.516	คัดเลือกไว้
20	.450	คัดเลือกไว้
21	.366	คัดเลือกไว้
22	.262	คัดเลือกไว้
23	.511	คัดเลือกไว้
24	.536	คัดเลือกไว้

ตาราง 14 (ต่อ)

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก	หมายเหตุ
25	.392	คัดเลือกไว้
26	.286	คัดเลือกไว้
27	.282	คัดเลือกไว้
28	.518	คัดเลือกไว้
29	.478	คัดเลือกไว้
30	.278	คัดเลือกไว้
31	.494	คัดเลือกไว้
32	.418	คัดเลือกไว้
33	.428	คัดเลือกไว้
34	.397	คัดเลือกไว้
35	.280	คัดเลือกไว้
36	.402	คัดเลือกไว้
37	.393	คัดเลือกไว้
38	.324	คัดเลือกไว้
39	.334	คัดเลือกไว้
40	.488	คัดเลือกไว้
41	.244	คัดเลือกไว้
42	.297	คัดเลือกไว้
43	.351	คัดเลือกไว้
44	.527	คัดเลือกไว้
45	.292	คัดเลือกไว้
46	.263	คัดเลือกไว้
47	.243	คัดเลือกไว้
48	.410	คัดเลือกไว้

ตาราง 15 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้าง
สมรรถนะทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

ครั้งที่	เรื่อง	ผลการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญคนที่					ค่า IOC
		1	2	3	4	5	
1	การปฐมนิเทศ	+1	+1	+1	+1	0	0.8
2	ทักษะการสื่อสารทางสังคม	0	+1	+1	+1	0	0.6
3	ทักษะการสื่อสารทางสังคม	0	+1	+1	+1	+1	0.8
4	ทักษะการรู้คิดทางสังคม	+1	+1	+1	+1	+1	1
5	ทักษะการรู้คิดทางสังคม	+1	+1	+1	+1	+1	1
6	ทักษะการจัดการสัมพันธภาพ กับเพื่อน	+1	+1	+1	+1	0	0.8
7	ทักษะการจัดการสัมพันธภาพ กับเพื่อน	+1	+1	+1	+1	0	0.8
8	ทักษะการสร้างการยอมรับจาก เพื่อน	+1	+1	+1	+1	0	0.8
9	ทักษะการสร้างการยอมรับจาก เพื่อน	-1	+1	+1	+1	-1	0.4
10	การปัจฉินิเทศ	+1	+1	+1	+1	+1	1

ภาคผนวก ง
หนังสือรับรองโครงการจริยธรรม

MF4Version1:15/7/2556

ใบรับรองจริยธรรมการวิจัยของข้อเสนอการวิจัย
เอกสารข้อมูลคำอธิบายสำหรับผู้เข้าร่วมการวิจัยและยินยอม

หมายเลขข้อเสนอการวิจัย SWUEC- 166/60E

ข้อเสนอการวิจัยนี้และเอกสารประกอบของข้อเสนอการวิจัยตามรายการแสดงด้านล่าง ได้รับการพิจารณาจาก คณะกรรมการสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒแล้ว คณะกรรมการฯ มีความเห็นว่าข้อเสนอการวิจัยนี้จะดำเนินการมีความสอดคล้องกับหลักจริยธรรมสากล ตลอดจนกฎหมาย ข้อบังคับและ ข้อกำหนดภายในประเทศ จึงเห็นสมควรให้ดำเนินการวิจัยตามข้อเสนอการวิจัยนี้ได้

ชื่อโครงการวิจัยเรื่อง: การเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินโดยการให้คำปรึกษากลุ่ม

ชื่อผู้วิจัยหลัก: นางสาวนงเยาว์ ศรีนางแย้ม

สังกัด: ศูนย์การแพทย์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

เอกสารที่รับรอง:

1. แบบเสนอโครงการวิจัย
2. โครงร่างการวิจัย
3. เอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมการวิจัย
4. หนังสือให้ความยินยอมเข้าร่วมโครงการวิจัย

เอกสารที่พิจารณาทบทวน

1. แบบเสนอโครงการวิจัย	ฉบับที่ 2 วันที่เดือนปี 15 ก.ย. 2560
2. โครงร่างการวิจัย	ฉบับที่ 2 วันที่เดือนปี 15 ก.ย. 2560
3. เอกสารชี้แจงผู้เข้าร่วมการวิจัย	ฉบับที่ 2 วันที่เดือนปี 15 ก.ย. 2560
4. หนังสือให้ความยินยอมเข้าร่วมโครงการวิจัย	ฉบับที่ 2 วันที่เดือนปี 15 ก.ย. 2560

(ลงชื่อ).....

(นายปิยชาติ บุญเพ็ญ)

เลขานุการคณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์

(ลงชื่อ).....

(แพทย์หญิงสุริพร ภัทรสุวรรณ)

ประธานคณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์

หมายเลขรับรอง : SWUEC/E-166/2560

วันที่ให้การรับรอง : 18/09/2560

วันหมดอายุใบรับรอง : 18/09/2561

ภาคผนวก จ
ตารางสรุปโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่ม
โปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่ม

ตาราง 16 สรุปโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

ครั้งที่	ขั้นตอนการให้คำปรึกษากลุ่ม	เทคนิค	ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่ม
ขั้นเริ่มต้นกลุ่ม			
1	ปฐมนิเทศ	1.การฟังอย่างตั้งใจ 2.การถาม 3.การยอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไข	ทฤษฎีแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง
ขั้นการให้คำปรึกษากลุ่ม			
ทักษะทางสังคม			
2	ทักษะการสื่อสารทางสังคม: ด้านความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการเจรจาต่อรอง	1. การฟังอย่างตั้งใจ 2. การถาม 1.การสอน 2.ตัวแบบ 3.การแสดงบทบาทสมมติ 4.การให้ข้อมูลย้อนกลับ 5. การเสริมแรง	1.ทฤษฎีแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง 2.ทฤษฎีแบบพฤติกรรมนิยม
3	ทักษะการสื่อสารทางสังคม: ด้านความสามารถในแสดงออกถึงความต้องการของตนเองกับบุคคลอื่นและความสามารถในการใช้ภาษาหรือท่าทางที่เหมาะสมกับบุคคล	1.การวิเคราะห์โครงสร้างบุคลิกภาพ 2. การวิเคราะห์การสื่อสารสัมพันธ์ 1.การสอน 2.ตัวแบบ 3.การแสดงบทบาทสมมติ 4.การให้ข้อมูลย้อนกลับ 5.การเสริมแรง	1.ทฤษฎีแบบการวิเคราะห์สัมพันธ์ภาพ 2.ทฤษฎีแบบพฤติกรรมนิยม
4	ทักษะการรู้คิดทางสังคม:ด้านความสามารถในการเข้าใจมุมมองความคิดและความรู้สึกของคนอื่นที่แตกต่างจากตนเองและความสามารถในการตีความพฤติกรรมของผู้อื่น	1. การฟังอย่างตั้งใจ 2.การถาม 3.การยอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไข 4.การสะท้อนความรู้สึก 1.การกำหนดความคิดใหม่ 2.การให้ข้อมูลย้อนกลับ 3.การเสริมแรง	1.ทฤษฎีแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง 2.ทฤษฎีแบบการรู้คิดพฤติกรรม

ตาราง 16 (ต่อ)

ขั้นตอนการให้คำปรึกษา กลุ่ม		เทคนิค	ทฤษฎีการให้คำปรึกษา กลุ่ม
5	ทักษะการรู้คิดทางสังคม :ด้านความสามารถในการ แก้ปัญหาทางสังคม	1. การฟังอย่างตั้งใจ 2.การถาม 3.การยอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไข 4.เทคนิคการสะท้อนกลับ 1.การแก้ปัญหา 2.การให้ข้อมูลย้อนกลับ 3.การเสริมแรง	1.ทฤษฎีแบบยึดบุคคล เป็นศูนย์กลาง 2.ทฤษฎีแบบการรู้คิด พฤติกรรม
6	ทักษะการจัดการ สัมพันธภาพทางสังคม ทักษะการจัดการ สัมพันธภาพกับเพื่อน :ด้านความสามารถในการรู้จัก เข้าใจอารมณ์ของตนเองและผู้อื่น และการผูกมิตร	1. การฟังอย่างตั้งใจ 2.การถาม 3.การยอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไข 4.การอธิบายความรู้สึกและความเห็น อกเห็นใจ 1.การแสดงบทบาทสมมติ 2.การให้ข้อมูลย้อนกลับ 3.การเสริมแรง	1.ทฤษฎีแบบยึดบุคคล เป็นศูนย์กลาง 2.ทฤษฎีแบบพฤติกรรม นิยม
7	ทักษะการจัดการ สัมพันธภาพกับเพื่อน :ด้านความสามารถในการ บริหารจัดการอารมณ์ของ ตนเองและผู้อื่น	1. เทคนิคการเปลี่ยนแปลงความคิดที่ ไม่สมเหตุสมผล 1. การให้ข้อมูลย้อนกลับ 2.การเสริมแรง	1. ทฤษฎีแบบเหตุผล- อารมณ์และพฤติกรรม 2.ทฤษฎีพฤติกรรมนิยม
8	ทักษะการสร้างการยอมรับ จากเพื่อน:ด้านความสามารถใน การตอบสนองต่อสถานการณ์ที่ ยากลำบากและการปรับตัวทาง สังคม	1. การฟังอย่างตั้งใจ 2.การถาม 3.การยอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไข 1.การแสดงบทบาทสมมติ 2.การชักชวนพฤติกรรม 3.การให้ข้อมูลย้อนกลับ 4.การเสริมแรง 5.เทคนิคการกล้าแสดงออกอย่าง เหมาะสม โดยใช้ ผม/ฉน	1. ทฤษฎีแบบยึดบุคคล เป็นศูนย์กลาง 2.ทฤษฎีพฤติกรรมนิยม

ตาราง 16 (ต่อ)

ขั้นตอนการให้คำปรึกษากลุ่ม		เทคนิค	ทฤษฎีการให้คำปรึกษา กลุ่ม
9	ทักษะการสร้างการยอมรับจาก เพื่อน: ด้านความสามารถในการ หาทางออกอย่างสร้างสรรค์	1. การแสดงบทบาทสมมติ 2. การให้ข้อมูลย้อนกลับ 3. การเสริมแรง 4. เทคนิคการแก้ปัญหาอย่าง สร้างสรรค์	1. ทฤษฎีแบบการรู้คิด พฤติกรรม
ขั้นยุดิ			
10	ปัจฉิมนิเทศ	1. การฟังอย่างตั้งใจ 2. การถาม 3. การยอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไข 1. การเสริมแรง	1. ทฤษฎีแบบยึดบุคคล เป็นศูนย์กลาง 2. ทฤษฎีแบบพฤติกรรม นิยม

รายละเอียดโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคม ของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ครั้งที่ 1

เรื่อง: การปฐมนิเทศ (Orientation)

เวลา 60 นาที

แนวคิดสำคัญ (Key concept)

คอเรย์ (Corey. 2012: 104) กล่าวว่าขั้นเริ่มต้นของกลุ่มเป็นช่วงเวลาของการให้ข้อมูลและการสำรวจ การกำหนดโครงสร้างของกลุ่ม การสร้างความคุ้นเคย และการค้นหาความคาดหวังของสมาชิก ในระยะนี้สมาชิกจะเรียนรู้วิธีการทำงานของกลุ่ม กำหนดเป้าหมายของตัวสมาชิกเอง ชี้แจงความคาดหวังของพวกเขาและมองหาที่อยู่ภายในกลุ่ม ในขั้นนี้สมาชิกมีแนวโน้มที่จะไม่เปิดเผยตนเอง โดยจะแสดงแง่มุมเกี่ยวกับตนเองในมุมมองที่คิดว่าสังคมยอมรับ ในระยะนี้สมาชิกอาจจะมีความวิตกกังวลและความไม่ปลอดภัยเกี่ยวกับโครงสร้างของกลุ่ม มีความลังเลใจเนื่องจากมีขีดจำกัดในการค้นหาและการทดสอบและสงสัยว่าพวกเขาจะได้รับการยอมรับหรือไม่ สิ่งที่สมาชิกลำบากใจในกลุ่มคือความคาดหวัง ความกังวลใจและความวิตกกังวล ซึ่งผู้นำกลุ่มต้องให้สมาชิกแสดงความรู้สึกเหล่านั้นออกมาและชี้แจงในประเด็นที่เข้าใจผิด

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างสัมพันธภาพและทำความคุ้นเคยร่วมกันภายในกลุ่มระหว่างสมาชิกกับผู้นำกลุ่มและระหว่างสมาชิกกันเอง เพื่อให้เกิดความไว้วางใจในภายในกลุ่ม
2. เพื่อให้สมาชิกทราบถึงวัตถุประสงค์ของกลุ่มความสำคัญของการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่ม บทบาทหน้าที่ของผู้นำกลุ่มและสมาชิกกลุ่ม ข้อตกลงเบื้องต้น กฎกติกา และการรักษาความลับของกลุ่ม
3. เพื่อให้สมาชิกกลุ่มทราบถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

อุปกรณ์

1. กระดาษ A4 จำนวน 6 แผ่น
2. ดินสอและปากกา
3. สีเทียนหรือสีเมจิก
4. ยางลบ
5. เอกสารที่ 1 ข้อตกลงพื้นฐานและข้อควรปฏิบัติของกลุ่ม
6. เอกสารที่ 1.1 เปรียบเทียบตนเองกับสิ่งของ สัตว์ หรือดอกไม้

วิธีดำเนินการ

ในการปฐมนิเทศการให้คำปรึกษากลุ่ม เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินในครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง (Person-centered group counseling theory) โดยใช้เทคนิคการฟังอย่างตั้งใจ การถาม และการยอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไข นอกจากนั้นผู้วิจัยยังใช้เทคนิคต่างๆ ได้แก่ การสรุปความและการใช้เทคนิคการทำความรู้จักกันอย่างลึกซึ้ง (Deeper Reaches) พัฒนาจากแนวคิดของโรสแมรี (Rosemarry. 2016: 43) เพื่อให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้นำกลุ่มและสมาชิกกลุ่ม พัฒนาบรรยากาศของการยอมรับและความไว้วางใจ เพื่อที่สมาชิกกลุ่มสามารถแสดงให้เห็นถึงมุมมองที่มีต่อตนเองที่มักถูกปิดบังไว้และเพื่อที่จะเริ่มต้นในการแสดงพฤติกรรมใหม่ๆ โดยมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นเริ่มต้น

1. ผู้วิจัยกล่าวทักทายและแสดงความยินดีที่ได้มามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มเพื่อพัฒนาตนเอง
2. ผู้วิจัยแนะนำตนเอง และชวนสมาชิกกลุ่มพูดคุยเรื่องทั่วไป (Small Talk) เพื่อสร้างสัมพันธภาพ โดยพูดถึงเรื่องทั่วไป การเรียน กิจกรรม ในชีวิตประจำวันที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพกับผู้อื่น
3. ผู้วิจัยอธิบายถึงจุดมุ่งหมายของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมบทบาทของผู้นำกลุ่ม และบทบาทของสมาชิก
4. ผู้วิจัยแจกเอกสารที่ 1.1 ข้อตกลงพื้นฐานและข้อควรปฏิบัติของกลุ่ม ดินสอ ปากกา และยางลบและเชิญชวนให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการกำหนดข้อตกลงพื้นฐานของกลุ่ม เพื่อร่วมกันเสนอความคิดและแนวทางปฏิบัติร่วมกันของกลุ่มเช่น การรักษาความลับ การตรงต่อเวลา การไม่รบกวนสมาธิของสมาชิกคนอื่นในขณะที่ทำกลุ่ม การมีมารยาทในการพูด (การใช้ภาษามือ) และการฟัง (การดู) เช่น ฟัง(ดู) ผู้อื่นพูด(การใช้ภาษามือ) ให้จบก่อน ยกมือเมื่อต้องการพูด (การใช้ภาษามือ) และไม่พูด (การใช้ภาษามือ) ซุบซิบกัน เป็นต้น

ขั้นดำเนินการ

1. ผู้วิจัยใช้เทคนิคการทำความรู้จักกันอย่างลึกซึ้ง (Deeper Reaches) พัฒนาจากแนวคิดของโรสแมรี (Rosemarry. 2016: 43) ผู้วิจัยให้เวลาสมาชิกกลุ่มคนละ 3 นาที ดังนี้
 - นาทีที่ 1 ให้สมาชิกกลุ่มแนะนำตัว และความคาดหวังที่มีต่อการเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่ม
 - นาทีที่ 2 ให้สมาชิกบอกลักษณะเด่นของตัวเองมาให้สมาชิกทราบ 1 ข้อ
 - นาทีที่ 3 ให้เวลาสมาชิกในการถามคำถาม
2. ผู้วิจัยแจกเอกสารที่ 1.2 เกมชื่อ “เปรียบเทียบตนเองกับสิ่งของ สัตว์ หรือดอกไม้” เพื่อให้สมาชิกตระหนักกับตนเองมากขึ้น ให้สมาชิกได้รู้จักกันมากขึ้นและเป็นการสร้างความคุ้นเคยภายในกลุ่ม

3. ให้สมาชิกวาดภาพที่ตนเองเลือกแล้วลงในกระดาษ A4 และหลังจากวาดภาพเสร็จให้สมาชิกแต่ละคนเล่าว่าเหตุใดจึงเปรียบเทียบตนเองกับสิ่งของประเภทนี้ โดยผู้วิจัยใช้เทคนิคการฟังและการยอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไขเพื่อแสดงการยอมรับในตัวสมาชิก

4. ผู้วิจัยกล่าวถึงประโยชน์ที่จะได้รับจากการเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

ขั้นยุติ

1. ผู้วิจัยให้สมาชิกกลุ่มแสดงความรู้สึกและความคิดเห็นในการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่มในครั้งแรกและช่วยกันสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้และสิ่งที่ได้รับการให้คำปรึกษากลุ่ม

2. ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้สมาชิกกลุ่มซักถามข้อสงสัยต่างๆเกี่ยวกับการเข้ารับการให้คำปรึกษากลุ่ม เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน

3. ผู้วิจัยนัดหมายวันเวลาและสถานที่ในการทำกลุ่มครั้งต่อไป มอบหมายการบ้านให้สมาชิกไปหาความหมายของคำว่าเจราจาตอรองที่จะทำกิจกรรมครั้งต่อไป และกล่าวขอบคุณสมาชิก

การประเมินผล

1. ใช้การสังเกตจากความร่วมมือในการให้คำปรึกษากลุ่ม
2. สังเกตจากความใส่ใจและความกระตือรือร้นในกิจกรรมที่ทำ
3. การตอบคำถามและการซักถามในระหว่างการให้คำปรึกษากลุ่ม

เอกสารที่ 1.2

เปรียบเทียบตนเองกับสิ่งของ สัตว์ หรือดอกไม้

คำชี้แจง ให้นักเรียนวาดภาพตัวเองเปรียบเทียบกับสิ่งของ สัตว์ หรือดอกไม้ อย่างใดอย่างหนึ่งที่นักเรียนคิดว่าสิ่งของนั้นเหมือนหรือคล้ายกับตัวนักเรียน ลงในกระดาษ A4 โดยสามารถระบายสี ตกแต่งภาพได้ตามที่ต้องการ โดยใช้เวลาประมาณ 10 นาที (ถ้าสมาชิกวาดภาพไม่ได้ให้สมาชิกบอก)

ให้วาดภาพลงในกระดาษใบนี้

รายละเอียดโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคม ของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ครั้งที่ 2

เรื่อง ทักษะการสื่อสารทางสังคม: ด้านความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการเจรจาต่อรอง

เวลา 60 นาที

แนวคิดสำคัญ

ทักษะการสื่อสารทางสังคม เป็นความสามารถที่จะเริ่มและสนทนาอย่างต่อเนื่องและติดต่อกับผู้อื่นเพื่อให้บุคคลอื่นสามารถเข้าใจในสิ่งที่แสดงออกได้ (Antia; & Kreimeyer. 2015: 3) รวมถึงการใช้ภาษาที่เหมาะสมเพื่อให้บรรลุเป้าหมายต่างๆในบริบททางสังคมที่แตกต่างกัน เด็กจำเป็นต้องพัฒนาทักษะการสื่อสารทางสังคมเพื่อการมีปฏิสัมพันธ์ที่เหมาะสมกับบุคคลอื่น เด็กจำเป็นต้องรู้ถึงการแสดงออกทางเจตนาในสถานการณ์ต่างๆ เด็กที่ไม่มีความสามารถในการใช้ภาษาที่เหมาะสมจะทำให้เด็กขาดความสามารถในการเข้าใจทัศนะของผู้ฟังและยังมีความยากในการแสดงออกถึงความต้องการของตนเองกับบุคคลอื่น ไม่สามารถที่จะเรียกร้อง วิพากษ์วิจารณ์ อธิบาย ทำให้ชัดเจน แบ่งปันข้อมูล ร้องขอข้อมูล การแสดงความไม่เห็นด้วย และการแสดงออกถึงความเชื่อ การขาดความสละสลวยทางภาษาจะทำให้เด็กมีปัญหาในการเข้าใจภาษาในบริบททางสังคม (Williamson. 2002: 47)

การเจรจาต่อรอง ถือได้ว่าเป็นทักษะการสื่อสารทางสังคมทักษะหนึ่งที่สำคัญการเจรจาต่อรอง หมายถึง กระบวนการของบุคคลที่ต้องการแก้ไขปัญหาโดยสันติวิธี เพื่อให้เกิดการประนีประนอม พยายามหา ข้อตกลงที่ยอมรับได้ของคู่สนทนาทั้ง 2 ฝ่าย โดยมีการเสนอข้อแลกเปลี่ยน ซึ่งนำผลประโยชน์มาให้ทั้ง 2 ฝ่าย และรู้สึกดี เห็น พ้องกันทั้ง 2 ฝ่าย (เกียรติศักดิ์ วัฒนศักดิ์ . 2561:ออนไลน์) นอกจากนี้การเจรจาต่อรอง ยังหมายถึง การเสนอต่อกันและกัน เพื่อหาข้อยุติที่แน่นอนและชัดเจนโดยที่ทั้งสองฝ่ายต่างก็มีประโยชน์ที่ร่วมกันและขัดแย้งกัน การเจรจาต่อรองมี 2 แบบ คือ 1) แบ่งปันส่วน หมายถึงการเจรจาต่อรองในกรณีนี้หลายๆ ฝ่ายจะเจรจาต่อรองเกี่ยวกับผลประโยชน์ที่มีปริมาณคงที่และจำกัด มีประเด็นสำคัญคือ ใครจะเป็นผู้รับผลประโยชน์สูงสุด หรือเรียกว่า การเจรจาต่อรองแบบผลรวมเป็นศูนย์ หรือผลรวมคงที่คือมูลค่าสำหรับคนที่ได้เพิ่มและคนที่สูญเสียมีจำนวนเท่ากัน คือมีการแพ้ – ชนะ เกิดขึ้น ความสัมพันธ์และชื่อเสียงมีผลน้อยมากในการเจรจาต่อรองแบบนี้ 2) แบบบูรณาการ (Integrative) หมายถึง การเจรจาต่อรองในกรณีที่หลายฝ่ายให้ความร่วมมือเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยการบูรณาการผลประโยชน์ให้เป็นข้อตกลง โดยหน้าที่ของนักเจรจามี 2 อย่าง คือการสร้างผลประโยชน์รวมทั้งของตนเองและฝ่ายตรงข้ามให้มากที่สุดที่จะทำได้ เรียกว่า “ชนะ – ชนะ (ศิริรัตน์ ผุดผ่อง. 2561: ออนไลน์) การเจรจาต่อรองเป็นทักษะที่สามารถฝึกฝนให้มีความชำนาญได้ ซึ่งการเจรจาต่อรองอาศัยทักษะพื้นฐานเรื่องการพูด)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้สมาชิกระบุความหมายและความสำคัญของคำว่าเจรจาต่อรอง
2. เพื่อให้สมาชิกบอกวิธีการปฏิเสธและเสนอทางเลือกให้กับบุคคลที่ตนเองปฏิเสธ
3. เพื่อให้สมาชิกสามารถใช้ภาษาเพื่อการเจรจาต่อรอง

อุปกรณ์

1. ดินสอสี
2. เอกสารที่ 2.1 ง่ายนิดเดียว ที่จะบอกปฏิเสธ
3. เอกสารที่ 2.2 แสดงวิธีการปฏิเสธ
4. เอกสารที่ 2.2 แบบฝึกหัดขั้นตอนของการเจรจาต่อรอง

วิธีดำเนินการ

ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยได้นำเอาเทคนิคจากทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลางและ ทฤษฎีพฤติกรรมนิยม ได้แก่ การฟังอย่างตั้งใจ การถาม การยอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไข การสอน ตัวแบบ การแสดงบทบาทสมมติ การให้ข้อมูลย้อนกลับและการเสริมแรง มาใช้ในระหว่างการให้คำปรึกษากลุ่ม

ขั้นเริ่มต้น

1. ผู้วิจัยกล่าวทักทายสมาชิกทุกคนและชี้แจงวัตถุประสงค์ของกลุ่ม และระยะเวลาในการให้คำปรึกษากลุ่มในวันนี้
2. ผู้วิจัยให้สมาชิกทบทวนข้อตกลงพื้นฐานที่ได้ตกลงกันเมื่อครั้งที่แล้ว
3. เพื่อให้สมาชิกสามารถใช้ภาษาเพื่อการเจรจาต่อรอง

ขั้นดำเนินการ

1. ผู้วิจัยกล่าวถึงคำว่า “เจรจาต่อรอง” และถามสมาชิกถึงความหมาย ให้สมาชิกช่วยกันอภิปรายและช่วยกันสรุปความหมายของคำว่า “เจรจาต่อรอง”
2. ผู้วิจัยกล่าวถึงการปฏิเสธที่มักจะเกิดก่อนการเจรจาต่อรองแล้วทำให้เราลำบากใจที่จะปฏิเสธคนอื่น ไม่กล้าต่อรองคนอื่น และนำมาซึ่งการทำสิ่งนั้นไปโดยไม่สมควรใจผู้วิจัยใช้เทคนิคการฟังและการถามเชิงชวนสมาชิกให้นึกถึงสถานการณ์บางอย่างที่เราประสบ เราไม่ยอมไปหรือไม่ชอบ และต้องปฏิเสธ ต้องเจรจาต่อรองแล้วสมาชิกทำอะไร ประสบความสำเร็จหรือไม่โดยผู้วิจัยให้สมาชิกกลุ่มเล่าถึงเหตุการณ์ของตนเองให้เพื่อนสมาชิกฟัง เพื่อเป็นการแบ่งปันประสบการณ์ร่วมกัน
3. ผู้วิจัยให้สมาชิกกลุ่มเล่นเกมโดยการแจกเอกสารที่ 2.1 ง่ายนิดเดียว ที่จะบอกปฏิเสธ โดยให้สมาชิกใช้ดินสอสีลากโยงคำพูดที่บุคคลอื่นขอร้อง และคำพูดที่สมาชิกพูดปฏิเสธ
4. ผู้วิจัยเฉลยคำตอบจากเอกสารที่ 2.1 ง่ายนิดเดียว ที่จะบอกปฏิเสธ และให้สมาชิกกลุ่มร่วมกันอภิปรายสิ่งที่ได้รับจากกิจกรรม

5. ผู้วิจัยใช้เทคนิคการสอนการปฏิเสธ โดยใช้เทคนิค (Different Ways to Refuse a Request) และขั้นตอนการเจรจาต่อรองที่ถูกวิธี (เอกสารที่ 2.2) จากนั้นผู้วิจัยสาธิตขั้นตอนการเจรจาต่อรองที่ถูกวิธี เพื่อแสดงเป็นตัวอย่างที่ถูกต้องให้สมาชิกดู

7. ผู้วิจัยแจกเอกสารที่ 2.3 แบบฝึกหัดขั้นตอนของการเจรจาต่อรอง โดยให้สมาชิกจับคู่กัน และช่วยกันวางแผนการเจรจาต่อรองลงในเอกสารที่ 2.3 ซึ่งผู้วิจัยกำหนดสถานการณ์ว่า “เมื่อเพื่อนของสมาชิกกลุ่มชวนให้โดดเรียน เพื่อไปเที่ยวห้างสรรพสินค้า”

8. ผู้วิจัยใช้เทคนิคการแสดงบทบาทสมมติ โดยให้สมาชิกกลุ่มแต่ละคู่ออกมาแสดงบทบาทสมมติการเจรจาต่อรองตามที่ได้วางแผนลงในเอกสารที่ 2.3

9. ผู้วิจัยและสมาชิกกลุ่มร่วมกันให้ข้อมูลย้อนกลับแก่สมาชิกแต่ละคู่ที่มาแสดงการเจรจาต่อรอง และร่วมกันอภิปรายถึงสิ่งที่ได้รับจากการแสดงบทบาทสมมติ

10. ผู้วิจัยใช้เทคนิคเสริมแรงโดยการกล่าวชมเชยสมาชิกที่ทำได้ถูกต้อง ส่วนสมาชิกที่ยังทำไม่ถูกต้องผู้วิจัยใช้เทคนิคการให้กำลังใจแก่สมาชิกคนอื่นๆ ที่ยังทำไม่ถูกต้องให้ไปฝึกฝนให้ถูกต้อง

ขั้นยุติ

1. ผู้วิจัยให้สมาชิกร่วมกันสรุปสิ่งที่ได้รับจากการให้คำปรึกษากลุ่มในครั้งนี้

2. ผู้วิจัยใช้เทคนิคการเสริมแรงให้กำลังใจแก่สมาชิกกลุ่มเพื่อที่จะสามารถนำเอาสิ่งที่ได้เรียนรู้ในครั้งนี้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน

3. ผู้วิจัยนัดหมาย วันเวลา และสถานที่ กับสมาชิกในการให้คำปรึกษากลุ่มครั้งต่อไป

การประเมินผล

1. ใช้การสังเกตจากความร่วมมือในการให้คำปรึกษากลุ่ม

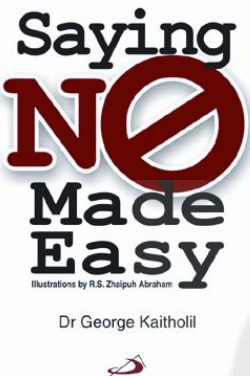
2. สังเกตจากความใส่ใจและความกระตือรือร้นในกิจกรรมที่ทำ

3. การตอบคำถามและการซักถามในระหว่างการให้คำปรึกษากลุ่ม

เอกสารที่ 2.1

ง่ายนิดเดียว...ที่จะบอกปฏิเสธ

คำชี้แจง ให้นักเรียนใช้ดินสอสีลากเส้นโยงระหว่างคำพูดที่เพื่อนขอร้อง(ทางซ้ายมือ) และคำพูดที่นักเรียนปฏิเสธ (ทางขวามือ) (ดัดแปลงมาจาก Geldard, Kathryn; et al. 2013: worksheet 27)

ง่ายนิดเดียว...ที่จะ
บอกปฏิเสธ

ช่วยทำการบ้าน
ให้ฉันหน่อยสิ

เราโตเรียนไปดู
หนังกันไหม

เราไปเที่ยว
วันหยุดนี้กัน
เถอะ

เราแะสวนสนุก
ก่อนกลับบ้านกัน
ดีกว่า

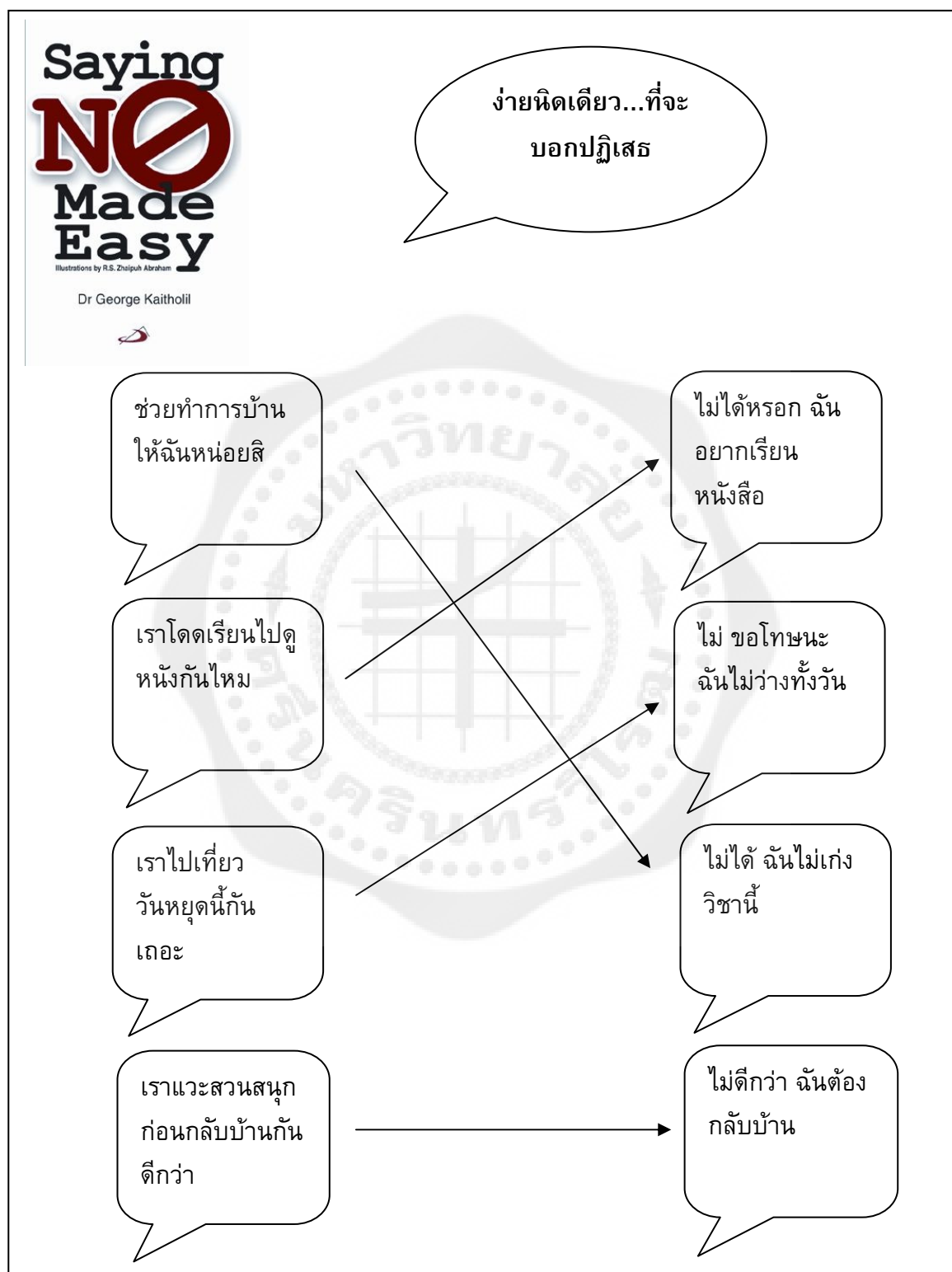
ไม่ได้หรอก ฉัน
อยากเรียน
หนังสือ

ไม่ ขอโทษนะ
ฉันไม่ว่างทั้งวัน

ไม่ได้ ฉันไม่เก่ง
วิชานี้

ไม่ดีกว่า ฉันต้อง
กลับบ้าน

เฉลยคำตอบเอกสารที่ 2.1

เอกสารที่ 2.2

การปฏิเสธเมื่อถูกขอร้อง (Different Ways to Refuse a Request)

วิธีการปฏิเสธ มีดังนี้

1. พูดคำว่า “ไม่”
2. บอกความต้องการของตนเองด้วย เช่น ฉันต้อง.....
3. บอกความรู้สึกของตนเองด้วย เช่น ฉันรู้สึก.....
4. บอกว่าตนเองเข้าใจความรู้สึกของบุคคลนั้น เช่น ฉันเข้าใจนะว่าเธอ.....

ตัวอย่างสถานการณ์ เพื่อนชวนไปเที่ยวกลางคืน

นักเรียนไม่ยอมไป นักเรียนสามารถบอกปฏิเสธ ได้โดยใช้คำพูดดังต่อไปนี้

1. พูดคำว่า “ไม่ไป”
2. บอกความต้องการของตนเองด้วย เช่น ฉันต้องทำการบ้าน
3. บอกความรู้สึกของตนเองด้วย เช่น ฉันรู้สึกไม่ปลอดภัยที่จะออกไปไหนตอนกลางคืน
4. บอกว่าตนเองเข้าใจความรู้สึกของบุคคลนั้น เช่น ฉันเข้าใจนะว่าเธอต้องการเพื่อน แต่ฉันไม่ไปนะ

เอกสารที่ 2.3

เจรจาต่อรอง

คำชี้แจง ให้สมาชิกเขียนวิธีการเจรจาต่อรองตามสถานการณ์ที่ได้รับ เป็นลำดับขั้นลงในกระดาษใบนี้(ดัดแปลงมาจาก (Smead R.2000: 216)

สถานการณ์

ขั้นที่ 1

ปัญหาของเราคืออะไร

.....

ขั้นที่ 2

บอกปฏิเสธ

.....

ขั้นที่ 3

เสนอทางเลือก

.....

**รายละเอียดโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคม
ของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน
ครั้งที่ 3**

เรื่อง ทักษะการสื่อสารทางสังคม : ด้านการบอกความต้องการของตนเองและการใช้ภาษาหรือท่าทางที่เหมาะสมกับบุคคล

เวลา 60 นาที

แนวคิดที่สำคัญ

การบอกความต้องการของตนเองกับบุคคลอื่น เป็นส่วนหนึ่งของทักษะการสื่อสารทางสังคมที่เด็กควรมี การบอกความต้องการโดยการสื่อสารแบบไม่ใช้ภาษา เช่น การชี้ อาจจะเพียงพอในเด็กเล็กๆ แต่ไม่เพียงพอสำหรับเด็กโต หรือเด็กวัยรุ่น (Antia ; & Kreimeyer 2015 :13) จึงเป็นสิ่งจำเป็นที่เด็กจะต้องได้รับการฝึกการบอกความต้องการของตนที่มีขั้นตอนที่ถูกต้องเหมาะสมกับสังคมนั้นๆ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้สมาชิกบอกความต้องการของตนเองกับผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม
2. เพื่อให้สมาชิกบอกวิธีการแสดงออกทางภาษาหรือท่าทางกับบุคคลอื่นได้อย่างเหมาะสม

อุปกรณ์

1. เอกสารที่ 3.1 ภาพแสดงการวิเคราะห์การสื่อสารระหว่างบุคคล
2. เอกสารที่ 3.2 แบบฝึกขั้นตอนการบอกความต้องการ ได้แก่ การยิ้มของ

วิธีดำเนินการ

ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยได้นำเอาทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบวิเคราะห์สัมพันธภาพ และทฤษฎีแบบพฤติกรรมนิยม มาประยุกต์ใช้ โดยเทคนิคที่นำมาใช้ ได้แก่ เทคนิคการวิเคราะห์การสื่อสารสัมพันธ การฟังอย่างตั้งใจ การถาม การสอน ตัวแบบ การแสดงบทบาทสมมติ การให้ข้อมูลย้อนกลับและการเสริมแรง มาใช้ในการให้คำปรึกษากลุ่ม

ขั้นเริ่มต้น

1. ผู้วิจัยกล่าวทักทายสมาชิกและทบทวนสิ่งที่ได้รับจากการให้คำปรึกษากลุ่มเมื่อครั้งที่แล้วว่าสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างไร
2. ผู้วิจัยทำการชี้แจงวัตถุประสงค์ ของกลุ่มและระยะเวลาในการให้คำปรึกษากลุ่มในวันนี้

ขั้นดำเนินการ

1. ผู้วิจัยพูดถึงความสำคัญของการติดต่อสื่อสาร และการวิเคราะห์การสื่อสารระหว่างบุคคลที่มีรูปแบบการติดต่อสื่อสาร 3 ประเภท คือ 1) การติดต่อสื่อสารสัมพันธที่สอดคล้องกัน

(Complementary Transaction) 2) การติดต่อสื่อสารสัมพันธ์แบบขัดแย้ง (Cross Transaction) 3) การติดต่อสื่อสารสัมพันธ์แบบซ้อนเร้น (Ultior Transaction) ซึ่งมีผลต่อสัมพันธภาพระหว่างบุคคล

2. ผู้วิจัยสาธิตถึงการสื่อสารทั้ง 3 แบบให้สมาชิกดูเป็นตัวอย่าง แล้วให้สมาชิกจับคู่กัน สร้างสถานการณ์การสื่อสารในรูปแบบต่างๆ แล้วมาแสดงให้สมาชิกท่านอื่นๆ ดูในกลุ่ม หลังจากเสร็จสิ้นการแสดง ผู้วิจัยกระตุ้นให้สมาชิกพูดถึงลักษณะการติดต่อสื่อสารแบบไหนที่จะทำให้คนเรามีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน และการที่เราจะขอความช่วยเหลือจากบุคคลอื่นควรสื่อสารแบบไหนเหมาะสมที่สุด

3. ผู้วิจัยให้สมาชิกจับคู่กัน และช่วยกันสร้างสถานการณ์ที่เราต้องการบอกความต้องการของตนเองกับบุคคลอื่น ได้แก่ การยืมของ หลังจากนั้นให้สมาชิกแต่ละคู่ออกมาแสดงบทบาทสมมติตามสถานการณ์ที่ตนเองได้รับ

4. ผู้วิจัยให้สมาชิกคนอื่นๆ ช่วยกันอภิปรายถึงความถูกต้องและความเหมาะสมที่แสดงออกมาตามสถานการณ์นั้นๆ

5. ผู้วิจัยให้ข้อมูลย้อนกลับแก่สมาชิกแต่ละคู่ที่มาแสดงบทบาทสมมติในการบอกความต้องการ การชมเชย ให้กำลังใจ และแนะนำให้เอาไปใช้ในชีวิตประจำวัน

ขั้นยุติ

1. ผู้วิจัยให้สมาชิกร่วมกันสรุปสิ่งที่ได้จากการให้คำปรึกษากลุ่มในครั้งนี้
2. ผู้วิจัยใช้เทคนิคการเสริมแรงให้กำลังใจแก่สมาชิกกลุ่มเพื่อที่จะสามารถนำเอาสิ่งที่ได้เรียนรู้ในครั้งนี้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน
3. ผู้วิจัยนัดหมายกับสมาชิกเกี่ยวกับวันเวลาในการให้คำปรึกษากลุ่มในครั้งต่อไป

การประเมินผล

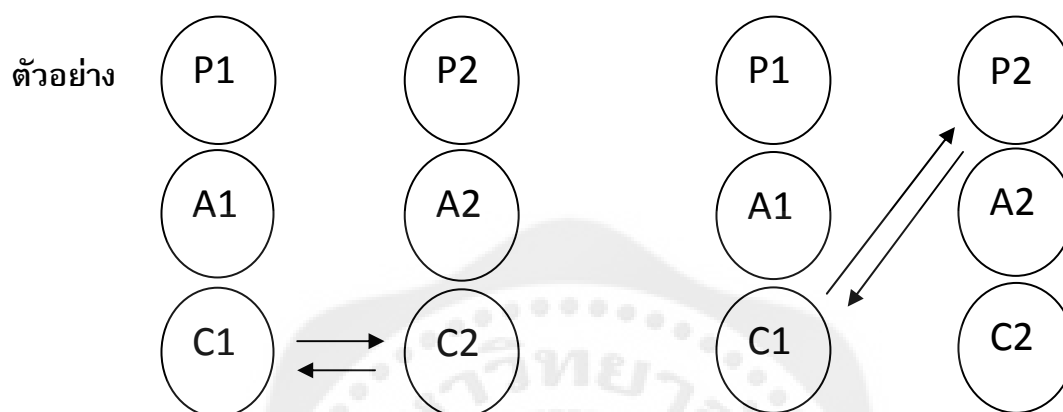
1. การสังเกตจากความร่วมมือในการให้คำปรึกษากลุ่ม
2. สังเกตจากความใส่ใจและความกระตือรือร้นในกิจกรรมที่ทำ
3. การตอบคำถามและการซักถามในระหว่างการให้คำปรึกษากลุ่ม

เอกสารที่ 3.1

ภาพแสดงการวิเคราะห์การสื่อสารระหว่างบุคคล

การติดต่อสื่อสาร 3 ประเภท

1. การสื่อสารสัมพันธ์ภาพแบบสอดคล้อง

C1= ดีใจด้วยนะที่เธอสอบได้ที่ 1

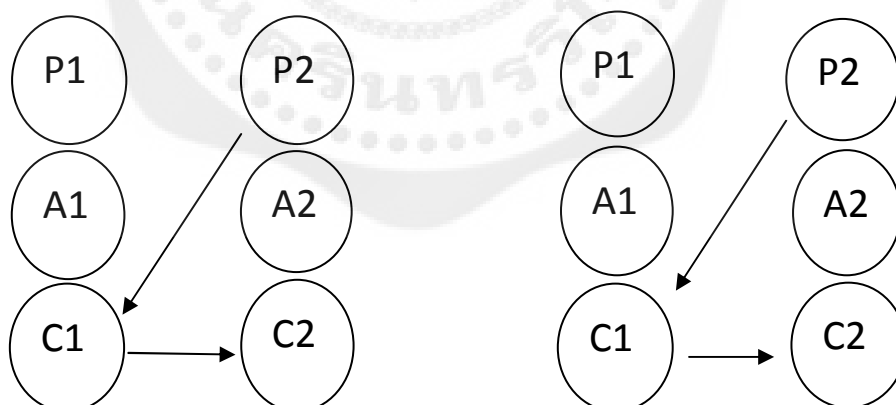
C2= ขอบคุณมากจ๊ะ

C1 =แม่จำ หนูหิวจังคะ

P2 =อยากกินอะไรคะลูก

2. การสื่อสารแบบไม่สอดคล้อง

ตัวอย่าง

C1= นี่เธอขอยืมปากกาหน่อยคะ

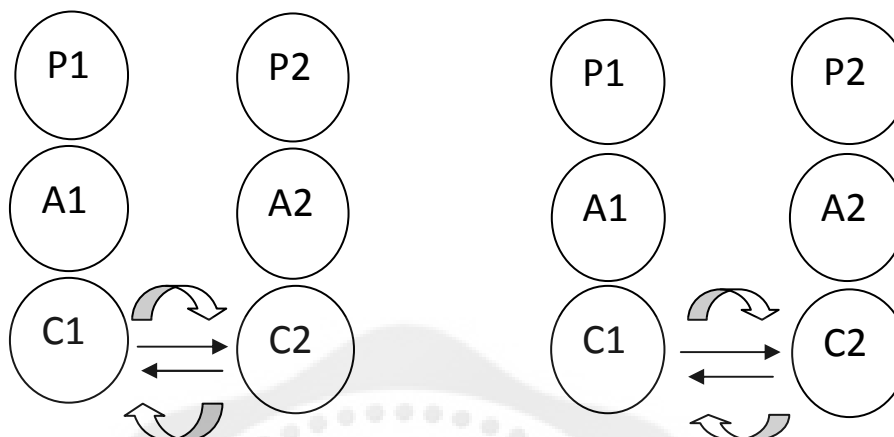
P2= แล้วทำไมเธอไม่รู้จักซื้อมาใช้

C1= ร้อนจังเลย เธอช่วยเปิดพัดลมให้ฉันที

P2= ทำไมเธอไม่เดินไปเปิดเอง

3. การสื่อสารแบบซ่อนเร้น

ตัวอย่าง

C1= ยินดีด้วยนะที่เธอสอบได้ที่ 1

C1= (คุณครูตรวจคะแนนผิดหรือเปล่า)

C2= ขอบใจจ้ะ

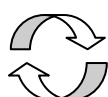
C2= (เธอก็พูดไปอย่างนั้นแหละ ไม่เคยจริงใจหรอก)

C1= เสื้อที่เธอใส่ตัวนี้สวยมากเลยคะ

C1= (ใส่ไปได้อย่างไร เชยจะตาย)

C2= ขอบใจคะ เสื้อที่เธอใส่ก็สวย
เช่นเดียวกัน

C2= (เธอไม่เคยจริงใจหรอก)

แสดงถึง การสื่อสารที่ไม่ตรงไป ตรงมา

หมายเหตุ มีล่ามแปลภาษามือทุกครั้งให้คำปรึกษากลุ่ม

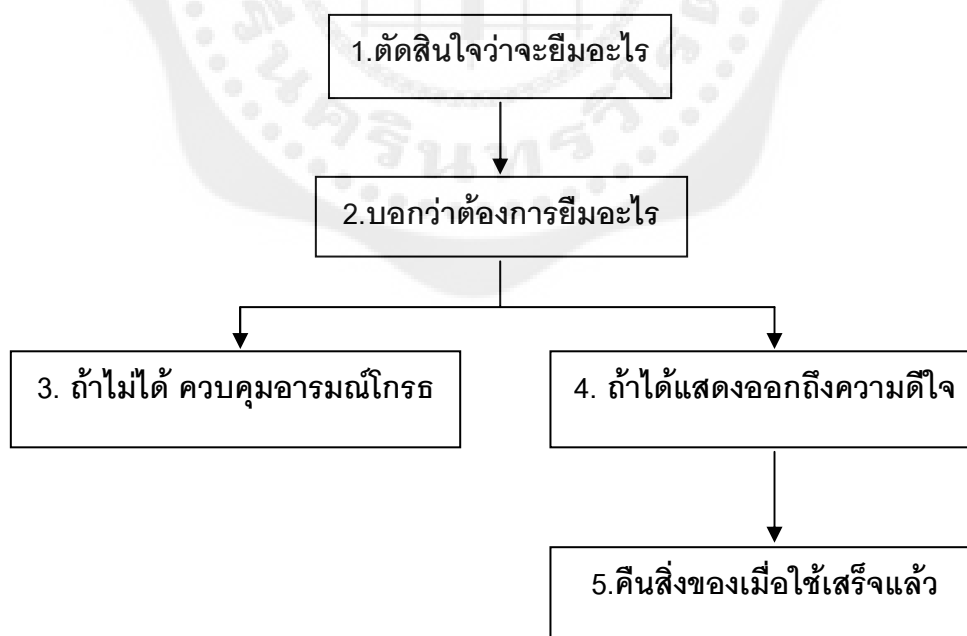
เอกสารที่ 3.2

การขอยืมสิ่งของ

การขอยืมสิ่งของ

สถานการณ์คือ.....

รายละเอียดโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคม ของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ครั้งที่ 4

เรื่อง ทักษะการรู้คิดทางสังคม : ด้านความสามารถในการเข้าใจมุมมอง ความคิดและความรู้สึกของผู้อื่นที่แตกต่างจากตนและความสามารถในการตีความพฤติกรรมของผู้อื่น

เวลา 60 นาที

แนวคิดที่สำคัญ

ทักษะการรู้คิดทางสังคมเป็นความสามารถที่จะเข้าไปอยู่ในโลกความรู้สึกและเข้าใจความรู้สึกของบุคคลอื่นได้ เด็กจำเป็นต้องเข้าใจสถานการณ์ทางสังคมและตั้งเป้าหมายทางสังคมเมื่อเด็กอยู่ในสถานการณ์ทางสังคม เช่นการเล่นกับกลุ่มเพื่อนหรือการทำงานเป็นกลุ่ม เด็กใช้ทักษะการรู้คิดทางสังคมเพื่อเข้าใจสถานการณ์และการกระทำเพื่อให้บรรลุเป้าหมายทางสังคม นอกจากนี้ทักษะทางสังคมยังถูกเรียนรู้โดยการเข้าไปมีส่วนร่วมในการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ระหว่างปฏิสัมพันธ์เด็กจะเชื่อมต่อพฤติกรรมของตนเองกับพฤติกรรมของบุคคลอื่น สิ่งที่สำคัญของการรู้คิดทางสังคมคือความสามารถที่จะแปลบริบททางสังคม ซึ่งรวมถึงความสามารถในการแปลพฤติกรรมของบุคคลอื่น เด็กจำเป็นต้องพัฒนาความคิดที่ว่าบุคคลอื่น ๆ มีความเชื่อ ความต้องการ อารมณ์ และเป้าหมายที่แตกต่างจากบุคคลอื่น (Antia; & Kreimeyer. 2015: 18-19)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้สมาชิก เข้าใจมุมมอง ความคิดและความรู้สึกของผู้อื่นที่แตกต่างจากตน
2. เพื่อให้สมาชิกบอกแนวทางในการที่จะรับฟังความคิดเห็นของบุคคลอื่นที่แตกต่างจากตนเองได้
3. เพื่อให้สมาชิกสามารถตีความพฤติกรรมของเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นได้

อุปกรณ์

1. ลูกอมหลากหลายชนิด ที่มี ขนาด หรือ สี ด้านนอกที่แตกต่างกันและรสชาติต่างกัน
2. ถุงใส่ลูกอมที่มีลักษณะโปร่งใส
3. เอกสารที่ 4.1 แบบฝึกเทคนิคการกำหนดความคิดใหม่ (Reframing thoughts)

วิธีดำเนินการ

ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยได้นำเอาเทคนิคจากทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลางและทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบการรู้คิดพฤติกรรม มาใช้ในการให้คำปรึกษาได้แก่ การฟังอย่างตั้งใจ การถาม การยอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไข การกำหนดความคิดใหม่ (Reframing thoughts) การให้ข้อมูลย้อนกลับและการเสริมแรง มาใช้ในระหว่างการทำกิจกรรม

ขั้นเริ่มต้น

1. ผู้วิจัยกล่าวทักทายสมาชิกและทบทวนสิ่งที่ได้รับจากการให้คำปรึกษากลุ่มเมื่อครั้งที่แล้วว่าสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างไร

2. ผู้วิจัยทำการชี้แจงวัตถุประสงค์ ของกลุ่มและระยะเวลาในการให้คำปรึกษากลุ่มในวันนี้

ขั้นตอนการ

1. ผู้วิจัยให้สมาชิกได้เข้าใจคำว่าแตกต่าง โดยผ่านกิจกรรม “ลูกอมหลากหลาย”

2. ผู้วิจัยนำถุงที่บรรจุลูกอมที่มีลักษณะ ขนาด สีที่แตกต่างกัน มีรสชาติต่างกัน ให้สมาชิกแต่ละคนหยิบลูกอมในถุงขึ้นมาคนละ 1 เม็ด

3. ผู้วิจัยให้สมาชิกแต่ละคน พูดถึงลักษณะของลูกอมที่ตนเองเลือกหยิบมาจากถุง ถึงเหตุผลของการเลือกหยิบ เช่น ชอบสี ชอบรูปร่าง หรือชอบรสชาติ

4. ผู้วิจัยให้สมาชิกเปิดถุงลูกอมและกินลูกอม จากนั้นผู้วิจัยถามสมาชิกเกี่ยวกับรสชาติของลูกอมว่าเป็นอย่างไร แตกต่างกันหรือไม่ แต่ละคนชอบลูกอมรสชาติเดียวกันหรือไม่ จากนั้นผู้วิจัยสรุปประเด็นของความแตกต่างว่า “ความแตกต่างของคนเรา ทั้งในเรื่องของความชอบ ความรู้สึกนึกคิดที่ไม่เหมือนกันว่าคนเราไม่จำเป็นต้องคิดเหมือนกัน เพื่อนหรือคนอื่นคิดต่างจากเราได้ไม่ผิด เราก็คิดต่างจากเพื่อนได้เราก็ไม่ผิดเช่นเดียวกัน”

5. ผู้วิจัยใช้เทคนิคการกำหนดความคิดใหม่ (Reframing thoughts) ผู้วิจัยแจกเอกสารที่ 4.1 แบบฝึกเทคนิคการกำหนดความคิดใหม่ (Reframing thoughts) โดยให้สมาชิกกลุ่มนำเหตุการณ์ที่ตนเองเคยคิดลบนั้นมาเปลี่ยนแปลงความคิดใหม่ให้เป็นบวก

6. ผู้วิจัยใช้เทคนิคการสะท้อนกลับ (Reflecting technique) โดยให้สมาชิกบอกถึงความรู้สึกและสิ่งที่ได้จากการกำหนดความคิดใหม่

ขั้นยุติ

1. ผู้วิจัยให้สมาชิกร่วมกันสรุปสิ่งที่ได้จากการให้คำปรึกษากลุ่มในครั้งนี้

2. ผู้วิจัยใช้เทคนิคการเสริมแรงให้กำลังใจแก่สมาชิกกลุ่มเพื่อที่จะสามารถนำเอาสิ่งที่ได้เรียนรู้ในครั้งนี้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน

3. ผู้วิจัยนัดหมายกับสมาชิกเกี่ยวกับวันเวลาและสถานที่ในการทำกลุ่มครั้งต่อไป

การประเมินผล

1. การสังเกตจากความร่วมมือในการให้คำปรึกษากลุ่ม

2. สังเกตจากความใส่ใจและความกระตือรือร้นในกิจกรรมที่ทำ

3. การตอบคำถามและการซักถามในระหว่างการให้คำปรึกษากลุ่ม

เอกสารที่ 4.1

การฝึกเทคนิคการกำหนดความคิดใหม่ (Reframing thoughts)

เหตุการณ์	ความคิดเดิม	การกำหนดความคิดใหม่
ตัวอย่าง นักเรียนไปซื้อ กระเป๋ากับเพื่อน แต่เพื่อนชอบ คนละแบบกับนักเรียน เหตุการณ์ 	ชอบไปได้อย่างไรแบบนั้น ไม่ทันสมัยเลย	1. เพื่อนไม่ชอบแบบเดียวกับ เราก็คงจะได้ไม่เหมือนกัน 2.เพื่อนกับเราชอบไม่เหมือนกัน ได้

รายละเอียดโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคม ของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ครั้งที่ 5

เรื่อง ทักษะการรู้คิดทางสังคม : ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาทางสังคม

เวลา 60 นาที

แนวคิดที่สำคัญ

ทักษะการรู้คิดทางสังคมตามทฤษฎีทางสังคมด้านการรู้คิด ตามแนวคิดของ มิสเชล (พัชรารภรณ์ ศรีสวัสดิ์. 2550: 30; อ้างอิงจาก Mischel. 1993) ที่ได้กำหนดตัวแปรบุคคลที่มีผลต่อการแสดงพฤติกรรมของบุคคลคือ 1) กลยุทธ์ในการถอดรหัส หากบุคคลมีความตั้งใจในการเลือกและมีการทำความเข้าใจที่ดีก็จะส่งผลดีต่อพฤติกรรมที่แสดงออกมา 2) ความคาดหวัง บุคคลที่มีความคาดหวังถึงผลลัพธ์ของพฤติกรรมก็เป็นสิ่งเร้าที่ทำให้เขาเกิดความพยายามไปสู่เป้าหมายมากขึ้น 3) ค่านิยมทางจิตใจ ถ้าบุคคลมีค่านิยมที่ดีก็จะส่งผลต่อการแสดงพฤติกรรมที่ดี 4) การควบคุมกำกับตนเอง บุคคลที่มีการพัฒนาการควบคุมกำกับตนเองก็จะทำให้เขาสามารถแสดงพฤติกรรมตามเป้าหมายที่วางไว้ได้ 5) ความสามารถ คือ ความสามารถของบุคคลในการทำความเข้าใจข้อมูลทางสังคม และการรู้จักการใช้ความรู้และทักษะในการแก้ปัญหาทางสังคมได้

สำหรับทักษะในการแก้ปัญหาทางสังคมนั้น การแก้ไขปัญหาสังคม เป็นความสามารถในการจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมรอบครัว โรงเรียน หรือชุมชน ดังคำกล่าวของ ดี'ซูริลา (พัชรารภรณ์ ศรีสวัสดิ์. 2550: 34; อ้างอิงจาก Dreer et al. 2004: 304; citing D' Zurilla, Nezu, & Maydeu-Olivares. 2002) ที่กล่าวว่า การแก้ไขปัญหาทางสังคม เป็นความสามารถในการแสดงเจตคติและความเชื่อของบุคคลที่มีต่อปัญหา และมีรูปแบบการแก้ไขปัญหาที่เฉพาะเจาะจงของแต่ละบุคคลที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน ซึ่งบุคคลนั้นอาจจะแก้ไขปัญหาได้ดีหรืออาจจะแก้ไขปัญหายังไม่มีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้สมาชิกสามารถระบุถึงปัญหาที่ต้องการแก้ไขได้
2. เพื่อให้สมาชิกสามารถบอกทางเลือกในการแก้ปัญหาได้ถูกต้อง
3. เพื่อให้สมาชิกบอกวิธีการเลือกวิธีในการแก้ปัญหาได้ถูกต้อง

อุปกรณ์

1. กระดาษ A4
2. ดินสอ
3. ยางลบ
4. เอกสารที่ 5.1 การแก้ปัญหาทางสังคม

วิธีดำเนินการ

ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยได้นำเอาเทคนิคจากทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบยืดหยุ่นมาเป็นศูนย์กลางได้แก่ การฟังอย่างตั้งใจ การถาม การยอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไข และทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบการรู้คิดพฤติกรรม ได้แก่ เทคนิคการแก้ปัญหา การให้ข้อมูลย้อนกลับและการเสริมแรง มาใช้ในระหว่างการให้คำปรึกษากลุ่มครั้งนี้

ขั้นเริ่มต้น

1. ผู้วิจัยกล่าวทักทายสมาชิกและทบทวนสิ่งที่ได้รับจากการให้คำปรึกษากลุ่มเมื่อครั้งที่แล้วว่าสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างไร

2. ผู้วิจัยทำการชี้แจงวัตถุประสงค์ ของกลุ่มและระยะเวลาในการให้คำปรึกษากลุ่มในวันนี้

ขั้นดำเนินการ

1. ผู้วิจัยชักชวนสมาชิกกลุ่มพูดคุยเกี่ยวกับ คนเราทุกคนที่เกิดมาในโลกนี้ล้วนแต่มีปัญหา กันทุกคน บางปัญหาเราสามารถแก้ไขได้บางปัญหาเราอาจจะไม่สามารถที่จะแก้ไขได้ด้วยตัวของเราเองได้ อาจจะต้องให้ผู้อื่นช่วยร่วมในการแก้ไขปัญหา หรือถ้าแก้ปัญหาไม่ได้ก็ต้องยอมรับกับสิ่งที่เกิดขึ้น

2. ผู้วิจัยแจกกระดาษA4 ดินสอ และยางลบ ให้สมาชิกแต่ละคนเขียนถึงประสบการณ์เกี่ยวกับปัญหาที่ตนเองเคยประสบ และสมาชิกกลุ่มมีวิธีการแก้ไขปัญหาอย่างไรผู้วิจัยให้สมาชิกแต่ละคนเล่าให้เพื่อนสมาชิกฟัง

3. ผู้วิจัยใช้เทคนิคการฟังอย่างตั้งใจ การถาม การยอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไขเพื่อให้สมาชิกกลุ่มได้เล่าถึงประสบการณ์เกี่ยวกับปัญหาที่ตนเองเคยประสบและใช้เทคนิคการให้ข้อมูลย้อนกลับ โดยให้สมาชิกกลุ่มร่วมกันให้ข้อมูลย้อนกลับ เพื่อให้สมาชิกกลุ่มได้รับทราบถึงความคิดของผู้อื่น

4. ผู้วิจัยใช้เทคนิคการสอน เพื่อสอนวิธีการและขั้นตอนในการแก้ปัญหาให้กับสมาชิกกลุ่ม มีรายละเอียดดังนี้

ขั้นที่ 1ระบุ/กำหนดปัญหาที่เกิดขึ้นคือการกำหนดปัญหาความขัดแย้งของสมาชิกกลุ่ม

ขั้นที่ 2 สาเหตุของปัญหา โดยการวิเคราะห์ถึงสาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาความขัดแย้ง

ขั้นที่ 3 กำหนดทางเลือกในการแก้ไขปัญหาโดยให้สมาชิกกลุ่มวิเคราะห์ทางเลือกในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง และวิเคราะห์ข้อดี ข้อเสียของแต่ละทางเลือก

ขั้นที่ 4 ตัดสินใจเลือกวิธีการแก้ไขปัญหา ให้สมาชิกกลุ่มเลือกวิธีการแก้ไขปัญหาที่สามารถทำได้ และมีข้อเสียน้อยที่สุด แล้วหาแนวทางแก้ไขผลเสียที่จะเกิดขึ้น

5. ผู้วิจัยใช้เทคนิคการแก้ปัญหา โดยแจกเอกสารที่ 5.1 การแก้ปัญหาทางสังคมและให้สมาชิกกลุ่มทบทวนปัญหา และวิธีแก้ปัญหานั้นที่ได้เล่าให้เพื่อนสมาชิกกลุ่มฟังว่า เหมือนหรือแตกต่างจากขั้นตอนในการแก้ปัญหายังไง

6. ผู้วิจัยให้สมาชิกกลุ่มทำแบบฝึกการแก้ปัญหา (เอกสารที่ 5.1) โดยให้สมาชิกกลุ่มเขียนถึงปัญหาที่กำลังประสบอยู่ และวิธีการแก้ปัญหามาแบบฟอร์มที่ผู้วิจัยแจกให้

7. จากนั้นผู้วิจัยให้สมาชิกกลุ่มเล่าปัญหาและวิธีการในการแก้ปัญหาของตนเองให้เพื่อนสมาชิกฟัง

8. ผู้วิจัยให้สมาชิกในกลุ่มร่วมกันอภิปรายถึงแนวทางที่ใช้ในการแก้ปัญหของเพื่อนสมาชิก

9. ผู้วิจัยใช้เทคนิคการสรุป โดยสรุป ถึงวิธีการแก้ปัญหของสมาชิกแต่ละคน กล่าวชมเชย และให้กำลังใจในการที่จะนำเอาวิธีการแก้ปัญหไปใช้

ขั้นยุติ

1. ผู้วิจัยให้สมาชิกร่วมกันสรุปสิ่งที่ได้จากการให้คำปรึกษากลุ่มในครั้งนี้
2. ผู้วิจัยใช้เทคนิคการเสริมแรงให้กำลังใจแก่สมาชิกกลุ่มเพื่อที่จะสามารถนำเอาสิ่งที่ได้เรียนรู้ในครั้งนี้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน
3. ผู้วิจัยนัดหมายกับสมาชิกเกี่ยวกับวันเวลาในการให้คำปรึกษากลุ่มครั้งต่อไป

การประเมินผล

1. ใช้การสังเกตจากความร่วมมือในการให้คำปรึกษากลุ่ม
2. สังเกตจากความใส่ใจและความกระตือรือร้นในกิจกรรมที่ทำระหว่างการให้คำปรึกษากลุ่ม
3. การตอบคำถามและการซักถามในระหว่างการให้คำปรึกษากลุ่ม

เอกสารที่ 5.1
การแก้ปัญหาทางสังคม

สถานการณ์คือ.....

ขั้นตอนที่ 1 ปัญหา.....

ขั้นตอนที่ 2 สาเหตุของปัญหา.....

ขั้นตอนที่ 3 กำหนดทางเลือกในการแก้ปัญหา.....

วิธีที่ 1.....ข้อดี.....ข้อเสีย.....

วิธีที่ 2.....ข้อดี.....ข้อเสีย.....

วิธีที่ 3.....ข้อดี.....ข้อเสีย.....

ขั้นตอนที่ 4 ตัดสินใจเลือกวิธีการแก้ปัญหา.....

**รายละเอียดโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคม
ของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน
ครั้งที่ 6**

เรื่อง ทักษะการจัดการสัมพันธภาพกับเพื่อน : ด้านความสามารถในการรู้จักเข้าใจ อารมณ์ของตนเองและผู้อื่นและการผูกมิตร

เวลา 60 นาที

แนวคิดที่สำคัญ

สัมพันธภาพทางสังคมเกิดขึ้นครั้งแรกภายในครอบครัวกับพ่อแม่และผู้เลี้ยงดู การปฏิสัมพันธ์กันและความผูกพันกับผู้ใหญ่เป็นสิ่งสำคัญในการเรียนรู้ภาษา อารมณ์ และสังคมของเด็กเมื่อเด็กโตขึ้นสัมพันธภาพทางสังคมจะขยายเข้าสู่กลุ่มเพื่อนและมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมาก ในวัยรุ่นสัมพันธภาพกับเพื่อนเป็นสิ่งสำคัญมาก สัมพันธภาพกับเพื่อนเป็นสัมพันธภาพอันแรกที่เกิดขึ้นภายนอกครอบครัว ลักษณะที่สำคัญของสัมพันธภาพกับเพื่อนคือเป็นความสมัครใจซึ่งกันและกัน เด็กวัยรุ่นส่วนใหญ่ต้องการมีเพื่อนและคาดหวังประโยชน์จากการมีสัมพันธภาพกับเพื่อนเพื่อนเป็นสิ่งสำคัญไม่เพียงเพราะความพึงพอใจทางสังคมที่เพื่อนให้ แต่เพื่อนยังให้โอกาสการเรียนรู้ทางสังคม สิ่งที่สำคัญที่ทำให้สัมพันธภาพและการคงไว้ซึ่งสัมพันธภาพคือ ความสามารถในการควบคุมอารมณ์ ความสามารถที่จะตระหนักและตอบสนองต่อความรู้สึกและอารมณ์ของบุคคลอื่น ความสามารถที่จะติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่น (Antia; & Kreimeyer. 2015: 22-23)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้สมาชิกสามารถ รู้จัก เข้าใจ อารมณ์ของตนเองและผู้อื่น
2. เพื่อให้สมาชิกสามารถแสดงออกเพื่อตอบสนองกับอารมณ์ของบุคคลอื่นได้อย่างเหมาะสม
3. เพื่อให้สมาชิกสามารถผูกมิตรกับผู้อื่น

อุปกรณ์

1. รูปภาพแสดงอารมณ์ ดีใจ เสียใจ เศร้า โกรธ ตื่นเต้น กลัว
2. เอกสารที่ 6.1 ภาพแสดงอารมณ์
3. เอกสารที่ 6.2 คุณรู้สึกอย่างไร
4. เอกสารที่ 6.3 แบบฝึกหัดการอธิบายความรู้สึกและการเห็นอกเห็นใจ

วิธีดำเนินการ

ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยได้นำเอาเทคนิคจากทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง มาใช้ในการให้คำปรึกษาได้แก่ การฟังอย่างตั้งใจ การถาม การแสดงบทบาทสมมติ การอธิบายความรู้สึกและความเห็นอกเห็นใจ (Describing Feeling and Empathizing Technique) การให้ข้อมูลย้อนกลับและการเสริมแรง มาใช้ในระหว่างการให้คำปรึกษากลุ่ม

ขั้นเริ่มต้น

1. ผู้วิจัยกล่าวทักทายสมาชิกและทบทวนสิ่งที่ได้จากการให้คำปรึกษากลุ่มเมื่อครั้งที่แล้วว่าสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างไร

2. ผู้วิจัยทำการชี้แจงวัตถุประสงค์ ของกลุ่มและระยะเวลาในการให้คำปรึกษากลุ่มในวันนี้

ขั้นตอนการ

1. ผู้วิจัยนำรูปภาพสีหน้าที่แสดงอารมณ์ ดีใจ เสียใจ เศร้า โกรธ ตื่นเต้น กลัว มาให้สมาชิกแต่ละคนจับฉลากมาคนละ 1 ใบ

2. หลังจากนั้นผู้วิจัยให้สมาชิกแต่ละคนแสดงสีหน้าอารมณ์ให้เหมือนกับรูปภาพที่ตนเองได้รับแล้วให้สมาชิกคนอื่น ๆ ทายว่าเพื่อนที่แสดงท่าทางออกมานั้นมีความรู้สึกอย่างไร เพื่อให้สมาชิกกลุ่มเรียนรู้ถึงความรู้สึกของตนเองและรับรู้ถึงความรู้สึกของบุคคลอื่น

3. ผู้วิจัยให้สมาชิกแต่ละคนเล่าถึงประสบการณ์หรือสถานการณ์ที่ตนเองได้ประสบแล้วเกิดอารมณ์หรือความรู้สึกแบบนั้นให้กับสมาชิกท่านอื่น ๆ ฟัง จากนั้นผู้วิจัยใช้เทคนิคการถามถามสมาชิกท่านอื่น ๆ ว่ารู้สึกอย่างไรกับสมาชิกที่อยู่ในเหตุการณ์นั้น

4. ผู้วิจัยแจกเอกสารที่ 12 (Find A Feeling) ให้สมาชิกทำ โดยการกำหนดสถานการณ์สมมติที่เกิดขึ้นกับตัวสมาชิกเพื่อให้สมาชิกเข้าใจและรับรู้ถึงความรู้สึกของตนเองได้

5. หลังจากนั้นผู้วิจัยแจกเอกสารเกี่ยวกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นของบุคคล โดยใช้เทคนิค Describing Feeling and Empathizing Technique และให้สมาชิกอ่านข้อความแล้วให้จินตนาการว่าถ้าเราอยู่ในสถานการณ์นั้นเราจะรู้สึกอย่างไร และใช้คำพูดที่แสดงความรู้สึกว่าเราเข้าใจในความรู้สึกของบุคคลต่อสถานการณ์นั้น ซึ่งการที่เราสามารถใช้คำพูดนี้กับบุคคลนั้นถือได้ว่าเป็นการผูกมิตรที่ดี

6. ผู้วิจัยให้ข้อมูลย้อนกลับ และสนับสนุนให้สมาชิกนำสิ่งเหล่านี้ไปใช้ในสถานการณ์จริง

ขั้นยุติ

1. ผู้วิจัยให้สมาชิกร่วมกันสรุปสิ่งที่ได้จากการให้คำปรึกษากลุ่มในครั้งนี้

2. ผู้วิจัยใช้เทคนิคการเสริมแรงให้กำลังใจแก่สมาชิกกลุ่มเพื่อที่จะสามารถนำเอาสิ่งที่ได้เรียนรู้ในครั้งนี้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน

3. ผู้วิจัยนัดหมายกับสมาชิกเกี่ยวกับวันเวลาในการให้คำปรึกษากลุ่มครั้งต่อไป

การประเมินผล

1. ใช้การสังเกตจากความร่วมมือในการให้คำปรึกษากลุ่ม

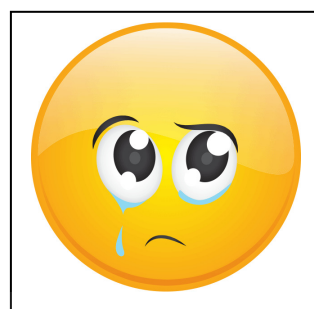
2. สังเกตจากความใส่ใจและความกระตือรือร้นในกิจกรรมที่ทำ

3. การตอบคำถามและการซักถามในระหว่างการให้คำปรึกษากลุ่ม

เอกสารที่ 6.1
ภาพแสดงอารมณ์

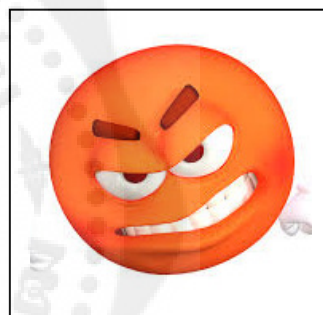
อารมณ์ดีใจ

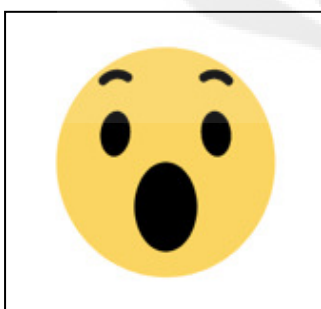
อารมณ์เสียใจ

อารมณ์เศร้า

อารมณ์โกรธ

อารมณ์ตื่นเต้น

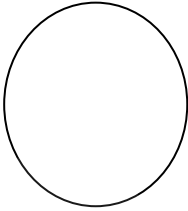
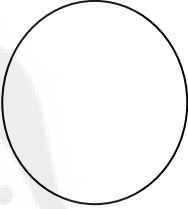
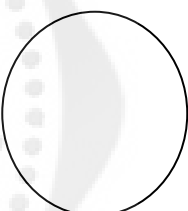
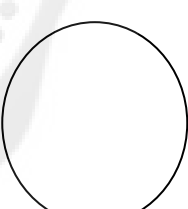
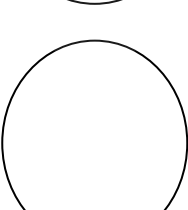
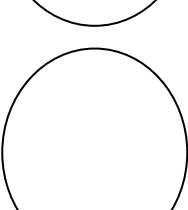

อารมณ์หวาดกลัว

เอกสารที่ 6.2

คุณรู้สึกอย่างไร (Find A Feeling)

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อความที่ปรากฏด้านซ้ายมือของนักเรียน แล้วตัวนักเรียนเองรู้สึกอย่างไรกับข้อความนั้น ให้หาสติ๊กเกอร์ที่แสดงถึงความรู้สึกของนักเรียนที่มีกับข้อความนั้นติดลงในวงกลมทางขวามือ ดัดแปลงมาจาก (Geldard, Kathryn; et al. 2013: worksheet 10)

คุณรู้สึกอย่างไร (Find A Feeling)	
สุนัขที่ฉันเลี้ยงตายไปเมื่อวานนี้	→
ฉันทำกระเป๋าตังค์หาย	→
เพื่อนทำน้ำหกใส่ฉัน	→
เมื่อวานฝนตกทั้งวันฉันไม่ได้ไปเที่ยวกับพ่อแม่เลย	→
คุณพ่อคุณแม่ซื้อโทรศัพท์ให้ฉันเป็นของขวัญวันเกิด	→
เมื่อคืนคุณพ่อคุณแม่ไปธุระฉันต้องนอนที่บ้านคนเดียว	→

เอกสารที่ 6.3

แบบฝึกหัดการอธิบายความรู้สึกและการเห็นอกเห็นใจ (Describing Feeling and Empathizing Technique)

สถานการณ์	นักเรียนรู้สึกอย่างไรถ้าเหตุการณ์นี้เกิดขึ้นกับตัวนักเรียนเอง	นักเรียนจะพูดอย่างไรกับเพื่อน
1. เพื่อนสอบตก เพื่อน: นั่งร้องไห้ อื้อๆๆ ฉันนี่มันแย่มากจริงๆ สอบวิชาภาษาอังกฤษไม่ผ่านอีกแล้ว 2. เพื่อนได้รับรางวัลเรียนดี เพื่อน: นั่งยิ้ม วันนี้ฉันมีความสุขที่สุดเลย ฉันจะเอารางวัลไปให้คุณแม่ดู คุณแม่ต้องดีใจมากๆ เลย 3. เพื่อนทำกระเป๋าสตางค์หล่นหาย เพื่อน: ฉันนี่เสียใจจริงๆ ไม่รู้ว่าลืมกระเป๋าสตางค์ไว้ที่ไหน ทำหายประจำ เปื่อตัวเองจริงๆ 4. เพื่อนนักเรียนใหม่หนึ่งอยู่คนเดียว เพื่อน: ฉันรู้สึกโดดเดี่ยวจริงๆ ไม่มีใครพูดกับฉันเลย 5. เพื่อนนักเรียนใหม่เข้ากลุ่มสี่ เพื่อน: ฉันจะทำอย่างไรดีฉันเลือกไม่ถูกว่าฉันจะอยู่สี่ไหนจริงๆ		

**รายละเอียดโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคม
ของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน
ครั้งที่ 7**

เรื่อง ทักษะการจัดการสัมพันธภาพกับเพื่อน : ด้านความสามารถในการบริหารจัดการอารมณ์
ของตนเองและผู้อื่น

เวลา 60 นาที

แนวคิดที่สำคัญ

ความสามารถในการจัดการกับอารมณ์เป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้เกิดสัมพันธภาพและการคงไว้ซึ่งสัมพันธภาพ (Antia; & Kreimeyer. 2015: 22-23) อารมณ์ของคนเราที่เกิดขึ้นจะมีผลต่อการเกิดพฤติกรรมของบุคคล ถ้าอารมณ์ไม่ดีจะทำให้เรามีพฤติกรรมทางลบ ซึ่งส่งผลกับสัมพันธภาพนั่นเอง Dysfunction Thought Record (DRT) เป็นวิธีการหนึ่งที่มีมุ่งแก้ไขความคิดอัตโนมัติที่ไม่ถูกต้องแล้วส่งผลให้เกิดพฤติกรรมทางลบ โดยการหาทางเลือกของความคิดใหม่ซึ่งนำไปสู่พฤติกรรมทางบวก

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้สมาชิกบอกวิธีการจัดการกับอารมณ์และพฤติกรรมทางลบของตัวเอง
2. เพื่อให้สมาชิกระบุวิธีการเปลี่ยนแปลงความคิดที่ไม่สมเหตุสมผล (Dysfunctional Thought Record (DRT)) เพื่อควบคุมอารมณ์และพฤติกรรมของตนเองได้

อุปกรณ์

1. แบบฝึกหัด แบบบันทึกการเปลี่ยนแปลงความคิดที่ไม่สมเหตุสมผล

วิธีดำเนินการ

ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยได้นำเอาเทคนิคจากทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบเหตุผล อารมณ์ และพฤติกรรม ได้แก่ เทคนิคการเปลี่ยนแปลงความคิดที่ไม่สมเหตุสมผล (Dysfunctional Thought Record (DRT)) และเทคนิคจากทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบพฤติกรรมนิยม ได้แก่การให้ข้อมูลย้อนกลับและการเสริมแรง มาใช้ในระหว่างการทำกิจกรรม

ขั้นเริ่มต้น

1. ผู้วิจัยกล่าวทักทายสมาชิกและทบทวนให้สมาชิกได้ทำกิจกรรมกลุ่มเมื่อครั้งที่แล้วว่าสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างไร
2. ผู้วิจัยทำการชี้แจงวัตถุประสงค์ ของกลุ่มและระยะเวลาในการทำกลุ่มในวันนี้

ขั้นดำเนินการ

1. ผู้วิจัยกล่าวถึงสิ่งสำคัญที่จะทำให้คนเรามีสัมพันธภาพที่ดีต่อกันอย่างยาวนานคือการควบคุมอารมณ์และพฤติกรรมทางลบของตัวเอง หลังจากนั้นให้สมาชิกช่วยกันยกตัวอย่างอารมณ์และพฤติกรรมทางลบที่ไม่เหมาะสม และวิธีการจัดการว่าจะทำอย่างไร
2. ผู้วิจัยกล่าวถึงความคิดของคนเรา มีผลทำให้เราเกิดอารมณ์และพฤติกรรมในทางบวก

และทางลบได้ ถ้าเรามีความคิดที่ถูกต้องความคิดนั้นก็จะส่งผลให้เรามีอารมณ์และพฤติกรรมไปในทางบวก แต่ถ้าเรามีความคิดที่ไม่ถูกต้องก็จะทำให้เรามีอารมณ์และพฤติกรรมไปในทางลบด้วย ดังนั้นถ้าเราจะเปลี่ยนแปลงอารมณ์และพฤติกรรมทางลบของเราไปเป็นทางบวกเราต้องเปลี่ยนที่ความคิดของตัวเอง

3. ผู้วิจัยถามสมาชิกว่าใครเคยมีประสบการณ์หรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับตนเองแล้วทำให้ตนเองไม่พอใจ โกรธ บ้างไหม ให้สมาชิกยกตัวอย่างเหตุการณ์นั้น แล้วถามสมาชิกว่าสามารถจัดการกับความรู้สึกหรืออารมณ์นั้นได้ไหม ถ้าจัดการได้ใช้วิธีแบบไหน จากนั้นถามสมาชิกท่านอื่นๆ ว่าถ้าเจอเหตุการณ์แบบเดียวกันนี้จะมีวิธีการจัดการกับอารมณ์นั้นอย่างไร

4. ผู้วิจัยแจกแบบบันทึกการเปลี่ยนแปลงความคิดที่ไม่สมเหตุสมผล (Dysfunctional Thought Record (DRT)) อธิบายถึงสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ว่าคนเราจะมีความคิดอัตโนมัติที่เป็นทางลบซึ่งส่งผลให้เกิดอารมณ์และความรู้สึกที่ไม่ดีตามมา แต่ถ้าเราหาทางเลือกที่ตอบสนองกับความคิดทางลบหรือโต้แย้งกับความคิดทางลบได้ ก็จะทำให้เรามีอารมณ์และความรู้สึกที่ดีได้

5. ผู้วิจัยให้สมาชิกนึกถึงสถานการณ์ที่ทำให้ตนเองมีอารมณ์หรือพฤติกรรมทางลบเกิดขึ้นมาคณะ 1 สถานการณ์ แล้วทำแบบฝึกหัดบันทึกการเปลี่ยนแปลงความคิดของตนเอง เมื่อเสร็จแล้วนำมาเล่าให้สมาชิกภายในกลุ่มฟัง

6. ผู้วิจัยให้สมาชิกร่วมกันอภิปรายถึงการเปลี่ยนแปลงความคิดของตนเองมีผลต่อการจัดการอารมณ์และพฤติกรรมทางลบของตนเองและของสมาชิกท่านอื่นๆ อย่างไร

7. ผู้วิจัยให้สมาชิกกลุ่มช่วยกันให้ข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับคำตอบที่เพื่อนสมาชิกตอบ และเสนอแนวทางในการจัดการอารมณ์ของตนเองและผู้อื่น เพื่อให้สมาชิกกลุ่มได้เข้าใจมุมมองในเรื่องการจัดการอารมณ์จากสมาชิกคนอื่น ๆ ในกลุ่ม

8. ผู้วิจัยให้สมาชิกร่วมกันอภิปรายถึงสิ่งที่ได้เรียนรู้จากกิจกรรม และการนำสิ่งที่ได้จากกิจกรรมไปใช้ในชีวิตประจำวัน

9. ผู้วิจัยให้การบ้านโดยการให้สมาชิกนึกถึงสถานการณ์ที่ทำให้ตนเองไม่พอใจแล้วใช้แบบฝึกหัดนี้ในการควบคุมอารมณ์และพฤติกรรมทางลบของตนเอง

ขั้นยุติ

1. ผู้วิจัยให้สมาชิกร่วมกันสรุปสิ่งที่ได้จากการให้คำปรึกษากลุ่มในครั้งนี้

2. ผู้วิจัยใช้เทคนิคการเสริมแรงให้กำลังใจแก่สมาชิกกลุ่มเพื่อที่จะสามารถนำเอาสิ่งที่ได้เรียนรู้ในครั้งนี้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน

3. ผู้วิจัยนัดหมายกับสมาชิกเกี่ยวกับวันเวลาในการให้คำปรึกษากลุ่มครั้งต่อไป

การประเมินผล

1. ใช้การสังเกตจากความร่วมมือในการให้คำปรึกษากลุ่ม
2. สังเกตจากความใส่ใจและความกระตือรือร้นในกิจกรรมที่ทำ
3. การตอบคำถามและการซักถามในระหว่างการให้คำปรึกษากลุ่ม

เอกสารที่ 7.1

แบบฝึกหัดการเปลี่ยนแปลงความคิดที่ไม่สมเหตุสมผล (Dysfunctional Thought Record (DRT))

สถานการณ์ (Situation)	ความคิด อัตโนมัติ (Automatic Thought(s))	อารมณ์ (Emotion(s))	ทางเลือกในการ ตอบสนอง (Alternative Response)	ผลลัพธ์ (Outcome)
เหตุการณ์หรือ ความคิดที่ทำให้ นักเรียนมีอารมณ์ ไม่ดี	ความคิดที่เข้ามา ในใจ	อารมณ์ที่นักเรียน รู้สึกในตอนนั้น เช่น เสียใจ กังวลใจ โกรธ	หาทางเลือกของ ความคิดใหม่	นักเรียนจะทำอะไร ต่อไป
ตัวอย่าง: เพื่อน ไม่ชวนฉันไป เที่ยวด้วย	เพื่อนไม่รักฉัน	เสียใจ น้อยใจ และโกรธเพื่อน	1. เพื่อนคงคิดว่า เราไม่อยากไป 2. เพื่อนคงอยาก ให้เราใช้เวลาทำ การบ้าน	1.ฉันจะบอกเพื่อน ว่าฉันอยากไป 2.ฉันมีเวลาทำ การบ้านเยอะ
สถานการณ์				

รายละเอียดโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคม ของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ครั้งที่ 8

เรื่อง ทักษะการสร้างการยอมรับจากเพื่อน : ด้านความสามารถในการตอบสนองต่อสถานการณ์ที่ยากลำบากและด้านการปรับตัวทางสังคม

เวลา 60 นาที

แนวคิดสำคัญ

การยอมรับจากเพื่อนจะมีความสำคัญอย่างมากในเด็กช่วงปลายประถมศึกษาและในช่วงมัธยมศึกษาตอนต้น การยอมรับจากกลุ่มเพื่อนจะมีอิทธิพลต่อการเรียนของเด็ก เด็กที่ถูกปฏิเสธจากเพื่อนจะมีปัญหาทางด้านการเรียนและอาจต้องถูกพักการเรียน (Antia; & Kreimeyer. 2015: 61) ในช่วงวัยรุ่นนี้เด็กต้องตอบสนองกับสถานการณ์ทางสังคมที่ยากลำบาก การเผชิญกับเหตุการณ์ที่ไม่พึงประสงค์ การที่เด็กสามารถที่จะปรับตัวเพื่อรับมือกับเหตุการณ์เหล่านั้นได้อย่างเหมาะสมจะทำให้เด็กสามารถที่จะอยู่ในสังคมของโรงเรียนได้อย่างมีความสุข

การฝึกการกล้าแสดงออก (Assertive Training) เป็นเทคนิคการปรับพฤติกรรมที่พัฒนาขึ้นเพื่อช่วยให้บุคคลสามารถปรับตัวได้อย่างมีประสิทธิภาพในการปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นในสังคม การฝึกการกล้าแสดงออกแต่เดิมพัฒนาโดย Andrew Salter และได้เรียกพฤติกรรมที่เขาฝึกให้บุคคลแสดงออกว่า Excitatory Behavior ซึ่งหมายถึงพฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกได้อย่างเหมาะสมเมื่อถูกกระตุ้นด้วยสิ่งเร้า ต่อมา Wolpe ได้นำแนวคิดของ Salter มาปรับปรุงเสียใหม่ และเรียกพฤติกรรมที่ฝึกให้บุคคลแสดงออกว่า Assertive Behavior (พฤติกรรมการกล้าแสดงออก) โดย Wolpe ได้ให้ความหมายพฤติกรรมการกล้าแสดงออกไว้ว่าเป็นพฤติกรรมที่แสดงออกถึงอารมณ์และความรู้สึกต่าง ๆ ต่อผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม โดยไม่เกิดความวิตกกังวล (สมโภชน์ เอี่ยมสุภาษิต. 2556: 131-139) ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่ต้องฝึกการกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสมให้กับนักเรียนเพื่อใช้ในการตอบสนองต่อสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เหมาะสม และสามารถที่จะปรับตัวให้อยู่ในกลุ่มเพื่อนได้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้สมาชิกเรียนรู้ถึงพฤติกรรมการกล้าแสดงออก พฤติกรรมไม่กล้าแสดงออกและพฤติกรรมก้าวร้าว
2. เพื่อให้สมาชิกสามารถตอบสนองต่อสถานการณ์ทางสังคมที่ยากลำบากได้
3. เพื่อให้สมาชิกสามารถปรับตัวทางสังคมได้อย่างเหมาะสม

อุปกรณ์

1. เอกสารที่ 8.1 แบบฝึกหัดแยกประเภทพฤติกรรม
2. เอกสารที่ 8.2 แบบฟอร์ม การกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสมโดยใช้เทคนิค ผมนั้น (I-

Language Assertion)

3. เอกสารที่ 8.3 แบบฝึกหัด การกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสมโดยใช้เทคนิคผม/ฉัน (I-Language Assertion)

วิธีดำเนินการ

ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยได้นำเอาเทคนิคจากทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลางได้แก่ เทคนิค การฟังอย่างตั้งใจ การถาม การยอมรับอย่างไม่มีเงื่อนไข และ เทคนิคจาก ทฤษฎีพฤติกรรมนิยม ได้แก่ การกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม ผม/ฉัน (I-Language Assertion) ตัวแบบ การแสดงบทบาทสมมติ การชักจูงพฤติกรรม การให้ข้อมูลย้อนกลับและการเสริมแรง มาใช้ ในระหว่างการทำกิจกรรม

ขั้นเริ่มต้น

1. ผู้วิจัยกล่าวทักทายสมาชิกและทบทวนสิ่งที่ได้ทำกิจกรรมกลุ่มเมื่อครั้งที่แล้วว่าสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างไร
2. ผู้วิจัยทำการชี้แจงวัตถุประสงค์ ของกลุ่มและระยะเวลาในการทำกลุ่มในวันนี้

ขั้นดำเนินการ

1. ผู้วิจัยถามสมาชิกว่าพฤติกรรมหมายถึงอะไร กระตุ้นให้สมาชิกช่วยกันตอบและแสดงความคิดเห็น พร้อมทั้งยกตัวอย่างประกอบ จากนั้นผู้วิจัยให้สมาชิกช่วยกันสรุปความหมายของคำว่าพฤติกรรม
2. ผู้วิจัยพูดถึงพฤติกรรมที่คนเราแสดงออกมามีสามประเภทคือ 1) พฤติกรรมกล้าแสดงออก 2) พฤติกรรมไม่กล้าแสดงออก 3) พฤติกรรมก้าวร้าว ผู้วิจัยยกตัวอย่างพฤติกรรมขึ้นมาถามสมาชิกแล้วให้สมาชิกช่วยกันตอบว่าเป็นพฤติกรรมแบบไหนใน 3 ประเภท สมาชิกท่านใดเคยแสดงพฤติกรรมแบบนี้บ้างและรู้สึกอย่างไร
3. ผู้วิจัยแจกเอกสารที่ 8.1 ให้สมาชิกจัดแยกพฤติกรรมออกเป็น 3 กลุ่มคือ 1) พฤติกรรมกล้าแสดงออก 2) พฤติกรรมไม่กล้าแสดงออก 3) พฤติกรรมก้าวร้าว เพื่อให้สมาชิกรู้และสามารถแยกแยะพฤติกรรมทั้ง 3 แบบได้ จากนั้นให้สมาชิกเลือกพฤติกรรมที่กำหนดนี้มาคนละ 1 พฤติกรรมแล้วนำมาแสดงบทบาทสมมติให้สมาชิกในกลุ่มดู โดยให้สมาชิกร่วมกันทายพฤติกรรมว่าเป็นพฤติกรรมแบบไหน จากนั้นให้สมาชิกร่วมกันอภิปรายถึงความถูกต้องเหมาะสมของพฤติกรรมนั้น
4. ผู้วิจัยอธิบายคำว่า การกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสมคืออะไร และทำไมต้องกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม จากนั้นผู้วิจัยสอนสมาชิกถึงวิธีการ การกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสมโดยใช้เทคนิค (I-Language Assertion) ซึ่งเป็นการกล้าแสดงออกในลักษณะของการใช้ภาษา ผม/ฉัน
 - 1.1 ประโยคที่บอกถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับตัวผู้พูด
 - 1.2 ประโยคที่บอกถึงผลที่เกิดขึ้นกับตัวผู้พูด
 - 1.3 ประโยคที่บอกถึงความรู้สึกของตัวผู้พูด
 - 1.4 ประโยคที่บอกว่าผู้พูดต้องการอะไร

และชี้ให้เห็นว่าประโยคไหนเป็นพฤติกรรมการกล้าแสดงออก

5. ผู้วิจัยให้สมาชิกทำแบบฝึกหัด และจับคู่ออกมาแสดงบทบาทสมมติในกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสมให้สมาชิกภายในกลุ่มดู ขณะที่ทำแบบฝึกหัดผู้วิจัยชวนให้สมาชิกกลุ่มมองว่าประโยคอะไรที่แสดงถึงพฤติกรรมกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม

6. ผู้วิจัยให้ข้อมูลย้อนกลับแก่สมาชิก ให้กำลังใจและสนับสนุนให้เอาวิธีการกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสมไปใช้ในสถานการณ์ข้างนอก

7. ผู้วิจัยให้สมาชิกทำการบ้านโดยการให้ไปหาสถานการณ์ที่ตนเองต้องกล้าแสดงออกหรือกล้ายืนยันในสิทธิของตนโดยไม่ไปก้าวร้าวสิทธิของผู้อื่น แล้วนำมาเล่าให้ฟังในกลุ่มคราวหน้า

ขั้นยุติ

1. ผู้วิจัยให้สมาชิกร่วมกันสรุปสิ่งที่ได้จากการทำกิจกรรมในครั้งนี้
2. ผู้วิจัยใช้เทคนิคการเสริมแรงให้กำลังใจแก่สมาชิกกลุ่มเพื่อที่จะสามารถนำเอาสิ่งที่ได้

เรียนรู้ในครั้งนี้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน

3. ผู้วิจัยนัดหมายกับสมาชิกเกี่ยวกับวันเวลาในการทำกลุ่มครั้งต่อไป

การประเมินผล

1. ใช้การสังเกตจากความร่วมมือในการให้คำปรึกษากลุ่ม
2. สังเกตจากความใส่ใจและความกระตือรือร้นในกิจกรรมที่ทำ
3. การตอบคำถามและการซักถามในระหว่างการให้คำปรึกษากลุ่ม

เอกสารที่ 8.1

คำชี้แจง ให้นักเรียนแยกประเภทพฤติกรรมออกเป็น 3 ประเภท คือพฤติกรรมการกล้าแสดงออก พฤติกรรมก้าวร้าว และพฤติกรรมไม่กล้าแสดงออก ลงในกล่อง ☐ ที่ตรงกับพฤติกรรมนั้น (ใส่ เฉพาะหมายเลขหน้าพฤติกรรมลงในกล่อง)

พฤติกรรมเป้าหมาย

- 1) เลื้อยตัวนี้สวยมาก 2.) นายควรให้เราืมเงิน 100 บาท 3) แสดงท่าลังเล
- 4) คุณต้องไปกับฉันไม่ว่าคุณชอบหรือไม่ชอบก็ตาม 5) หลบตาเมื่อพูดว่าเห็นด้วย
- 6) กรุณายำมารบกวนฉันจะอ่านหนังสือ 7) ขอโทษนะคะวันนี้ไม่ว่างค่ะ
- 8) ถ้าเธอไม่ให้ฉันเธอเจ็บตัวแน่ 9) หลีกเลียงโดยไม่พูดอะไร

พฤติกรรมกล้าแสดงออก

พฤติกรรมก้าวร้าว

พฤติกรรมไม่กล้า
แสดงออก

เอกสารที่ 8.2

แบบฟอร์มการกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสมโดยใช้เทคนิค ผม/ฉัน (I-Language Assertion)

ตัวอย่าง การกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสมโดยใช้เทคนิค ผม/ฉัน (I-Language Assertion)

เหตุการณ์ เพื่อนหยิบปากกาไปใช้โดยไม่บอก

ประโยคที่บอกถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับตัวผู้พูด ฉันรู้ว่าเธอหยิบปากกาของฉันไปใช้โดยไม่บอกฉันหลายครั้งแล้ว

ประโยคที่บอกถึงผลที่เกิดขึ้นกับตัวผู้พูด ฉันเลยไม่มีปากกาใช้

ประโยคที่บอกถึงความรู้สึกของตัวผู้พูด ฉันรู้สึกไม่ชอบที่เธอทำแบบนี้

ประโยคที่บอกว่าผู้พูดต้องการอะไร ฉันอยากให้เธอขอยืมฉันก่อนที่จะหยิบของฉันไปใช้

เอกสารที่ 8.3

แบบฝึกหัด การกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสมโดยใช้เทคนิค ผม/ฉัน (I-Language Assertion)

แบบฝึกหัด การกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสมโดยใช้เทคนิค ผม/ฉัน (I-Language Assertion)

สถานการณ์

ประโยคที่บอกถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับตัวผู้พูด.....

ประโยคที่บอกถึงผลที่เกิดขึ้นกับตัวผู้พูด.....

ประโยคที่บอกถึงความรู้สึกของตัวผู้พูด.....

ประโยคที่บอกว่าผู้พูดต้องการอะไร.....

**รายละเอียดโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคม
ของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน
ครั้งที่ 9**

เรื่อง ทักษะการสร้างการยอมรับจากเพื่อน: ด้านความสามารถในการหาทางออกอย่างสร้างสรรค์

เวลา 60 นาที

แนวคิดที่สำคัญ

การยอมรับจากเพื่อนมีความเกี่ยวข้องกับการรู้จักทางสังคม เด็กที่ได้รับการยอมรับจากเพื่อนมักจะมีทักษะการแก้ปัญหาทางสังคมและการตีความสิ่งที่ผู้อื่นมุ่งหมายที่จะทำซึ่งการยอมรับจากเพื่อนเกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนในเชิงบวก การที่เด็กขาดการยอมรับจากเพื่อนจะทำให้มีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ดังนั้นจึงจำเป็นต้องช่วยให้เด็กมีทักษะในการแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ในสถานการณ์ต่างๆ เพื่อให้เด็กเกิดการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน (Antia; & Kreimeyer. 2015: 24-25)

วัตถุประสงค์

เพื่อให้สมาชิกบอกวิธีการหาทางออกอย่างสร้างสรรค์ได้

อุปกรณ์

1. กระดาษเปล่า
2. ปากกา

วิธีดำเนินการ

ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยได้นำเอาเทคนิคจากทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบการรู้จักพฤติกรรม ได้แก่ เทคนิคการแก้ปัญหอย่างสร้างสรรค์ เทคนิคการให้ข้อมูลย้อนกลับและเทคนิคการเสริมแรงมาใช้ในระหว่างการให้คำปรึกษากลุ่ม

ขั้นเริ่มต้น

1. ผู้วิจัยกล่าวทักทายสมาชิกและทบทวนสิ่งที่ได้ทำจากการให้คำปรึกษากลุ่มเมื่อครั้งที่แล้วว่าสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างไร
2. ผู้วิจัยทำการชี้แจงวัตถุประสงค์ ของกลุ่มและระยะเวลาในการให้คำปรึกษากลุ่มในวันนี้

ขั้นดำเนินการ

1. ผู้วิจัยกล่าวถึงความหมายของการยอมรับจากเพื่อนและผลดีจากการที่เราได้รับการยอมรับจากเพื่อนและความสามารถในการหาทางออกอย่างสร้างสรรค์ ที่จะมีผลให้เกิดการยอมรับจากกลุ่มเพื่อนได้
2. จากนั้นผู้วิจัยอธิบายประเด็นสำคัญของวิธีการหาทางออกอย่างสร้างสรรค์โดยใช้เทคนิค

การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ที่ประกอบด้วย การคิด การระดมสมอง การหาข้อมูลและการหาทางเลือกเพื่อให้สมาชิกรู้และเข้าใจถึงวิธีการที่ถูกต้องในการหาทางออกอย่างสร้างสรรค์ของปัญหานั้นๆ

3. ผู้วิจัยแจกกระดาษเปล่า ปากกา ให้สมาชิกนั่งถึงสถานการณ์ภายในโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มเพื่อนและตัวนักเรียนเองมาคนละ 1 สถานการณ์ และให้อธิบายเกี่ยวกับสถานการณ์นั้น จากนั้นให้สมาชิกบอกถึงแนวทางการหาทางออกอย่างสร้างสรรค์กับบุคคลในสถานการณ์นั้น

4. ผู้วิจัยให้สมาชิกกลุ่มช่วยกันอภิปราย ระดมสมอง หาข้อมูลและหาทางเลือก ในการหาทางออกของปัญหานั้นๆ

5. ผู้วิจัยให้ข้อมูลย้อนกลับแก่สมาชิกและให้กำลังใจในการที่จะนำสิ่งที่ได้เรียนรู้เกี่ยวกับวิธีการหาทางออกอย่างสร้างสรรค์ไปใช้กับสถานการณ์จริงนอกกลุ่ม

ขั้นยุติ

1. ผู้วิจัยให้สมาชิกกลุ่มช่วยกันสรุปสิ่งที่ได้จากการเรียนรู้ในการให้คำปรึกษากลุ่มในครั้งนี้
2. ผู้วิจัยใช้เทคนิคการเสริมแรงให้กำลังใจแก่สมาชิกกลุ่มเพื่อที่จะสามารถนำเอาสิ่งที่ได้เรียนรู้ในครั้งนี้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน

การประเมินผล

1. ใช้การสังเกตจากความร่วมมือในการให้คำปรึกษากลุ่ม
2. สังเกตจากความใส่ใจและความกระตือรือร้นในกิจกรรมที่ทำ
3. การตอบคำถามและการซักถามในระหว่างการให้คำปรึกษากลุ่ม

เอกสารที่ 9.1

ให้นักเรียนเขียนสถานการณ์ที่เกิดขึ้นกับเพื่อนมาคนละ 1 สถานการณ์

สถานการณ์ ทางออกของสถานการณ์ โดยการ คิด, ระดมสมอง, หาข้อมูล, และหาทางเลือก
--

รายละเอียดโปรแกรมการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมของเด็กที่มี ความบกพร่องทางการได้ยิน ครั้งที่ 10

เรื่อง การปัจฉินิเทศ

เวลา 60 นาที

แนวคิดที่สำคัญ

คอเรีย (Corey. 2012: 133-134) กล่าวว่าทักษะที่สำคัญของผู้วิจัยทักษะหนึ่งคือความสามารถที่จะทำให้กลุ่มมีวิวัฒนาการและเคลื่อนไปสู่ขั้นสุดท้ายคือความสามารถในการช่วยเหลือสมาชิกในการถ่ายทอดสิ่งที่เรียนรู้ภายในกลุ่มไปสู่สภาพแวดล้อมภายนอก ในแต่ละขั้นของกลุ่มสมาชิกได้ประยุกต์ใช้บทเรียนที่ได้เรียนรู้กับชีวิตประจำวัน เมื่อเวลามาถึงจุดสิ้นสุดของการทำกลุ่ม สิ่งเหล่านี้จะเป็นช่วงเวลาของการสรุป การบูรณาการและการตีความประสบการณ์ของกลุ่ม
วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้สมาชิกสามารถบอกถึงสิ่งที่ได้รับจากการให้คำปรึกษากลุ่มมาทั้งหมดตั้งแต่วันแรกถึงวันสุดท้าย

2. เพื่อให้สมาชิกอธิบายถึงความรู้สึกของการร่วมทำการให้คำปรึกษากลุ่มในครั้งนี้

อุปกรณ์

1. ปากกา และดินสอสี

2. กระดาษเปล่ารูปหัวใจ

วิธีดำเนินการ

ในการให้คำปรึกษากลุ่มในครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกใช้ทฤษฎีการให้คำปรึกษากลุ่มแบบยึดบุคคลเป็นศูนย์กลาง โดยใช้เทคนิคการฟังอย่างตั้งใจ การถาม และทฤษฎีพฤติกรรมนิยม โดยใช้เทคนิคการเสริมแรง

ขั้นเริ่มต้น

1. ผู้วิจัยกล่าวทักทายสมาชิกและทบทวนสิ่งที่ได้ทำจากการให้คำปรึกษากลุ่มเมื่อครั้งที่แล้วว่าสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างไร

2. ผู้วิจัยทำการชี้แจงวัตถุประสงค์ ของกลุ่มและระยะเวลาในการทำกลุ่มในวันนี้

ขั้นดำเนินการ

1. ผู้วิจัยกล่าวทักทายสมาชิกทุกคนจากนั้นผู้วิจัยให้สมาชิกร่วมทำกิจกรรมกลุ่ม “How I felt the first day” โดยให้สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มเขียนบรรยายถึงความรู้สึก หรือใช้รูปภาพหรือสัญลักษณ์ที่แทนความรู้สึกในวันแรกที่ทำกลุ่ม และด้านหลังของกระดาษเขียนความรู้สึกหรือใช้รูปภาพหรือสัญลักษณ์ที่แทนความรู้สึกของตนเองในวันนี้

2. ผู้วิจัยให้สมาชิกหยิบกระดาษที่เขียนขึ้นมาแล้วอธิบายถึงความรู้สึกในวันแรกและวันนี้

ให้สมาชิกคนอื่นๆทราบ จนครบทุกคน

ขั้นยุติ

1. ผู้วิจัยให้สมาชิกช่วยกันสรุปสิ่งที่ได้จากการทำกิจกรรมมาทั้งหมดตั้งแต่ครั้งแรกจนถึงครั้งสุดท้าย

2. ผู้วิจัยและทีมงานทุกคนกล่าวขอบคุณสมาชิกทุกคนที่ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมกลุ่ม

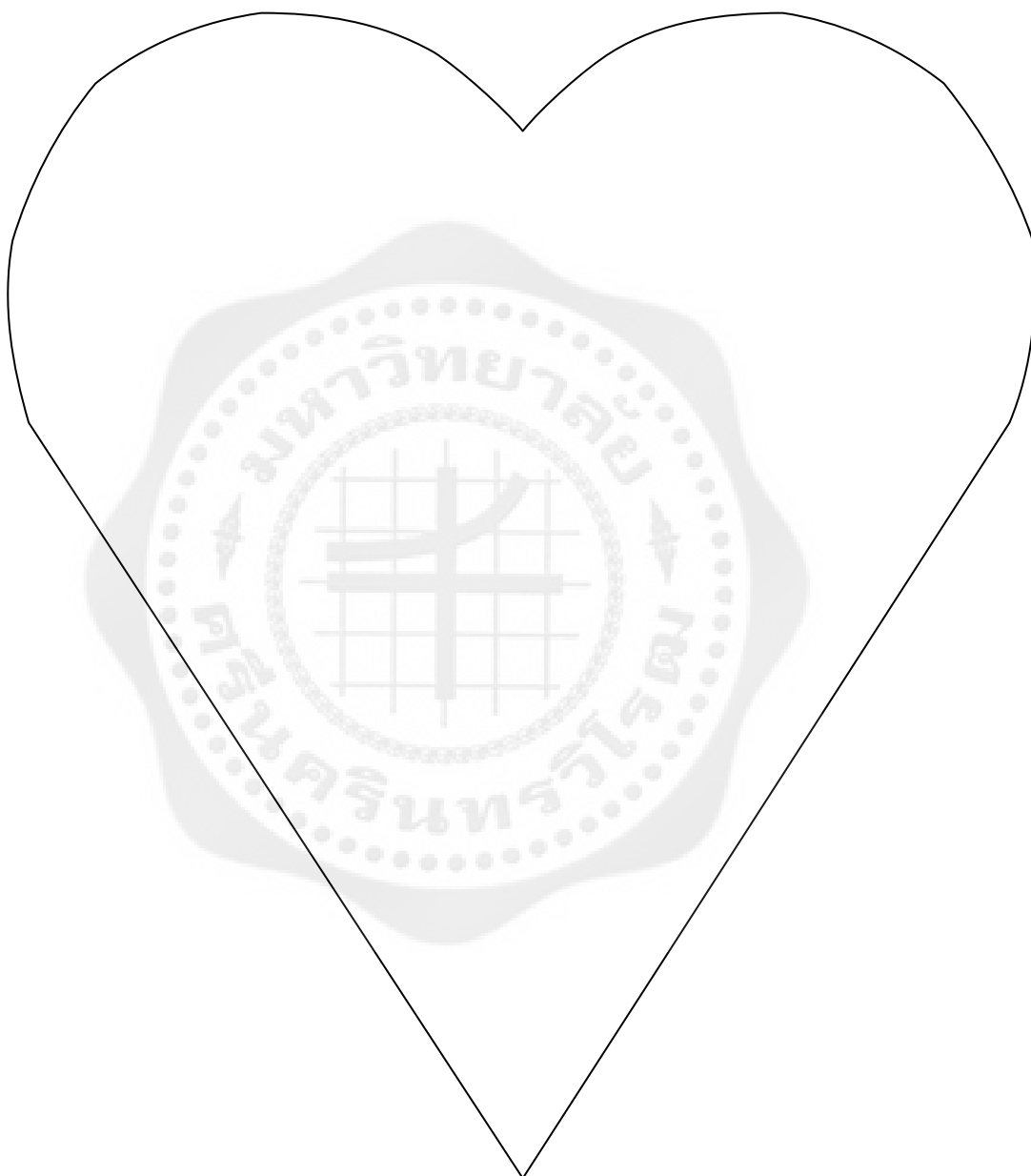
การประเมินผล

1. ผู้วิจัยใช้การสังเกตจากความร่วมมือในการให้คำปรึกษากลุ่ม
2. ผู้วิจัยสังเกตจากความใส่ใจและความกระตือรือร้นในกิจกรรมที่ทำระหว่างการให้คำปรึกษากลุ่ม
3. ผู้วิจัยสังเกตจากการโต้ตอบสนทนาในระหว่างการให้คำปรึกษากลุ่ม

เอกสารที่ 10.1

คำชี้แจง ให้สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มเขียนบรรยายถึงความรู้สึก หรือใช้รูปภาพหรือสัญลักษณ์ที่แทนความรู้สึกในวันแรกที่ทำกลุ่ม และด้านหลังของกระดาษเขียนความรู้สึกหรือใช้รูปภาพหรือสัญลักษณ์ที่แทนความรู้สึกของตนเองในวันนี้

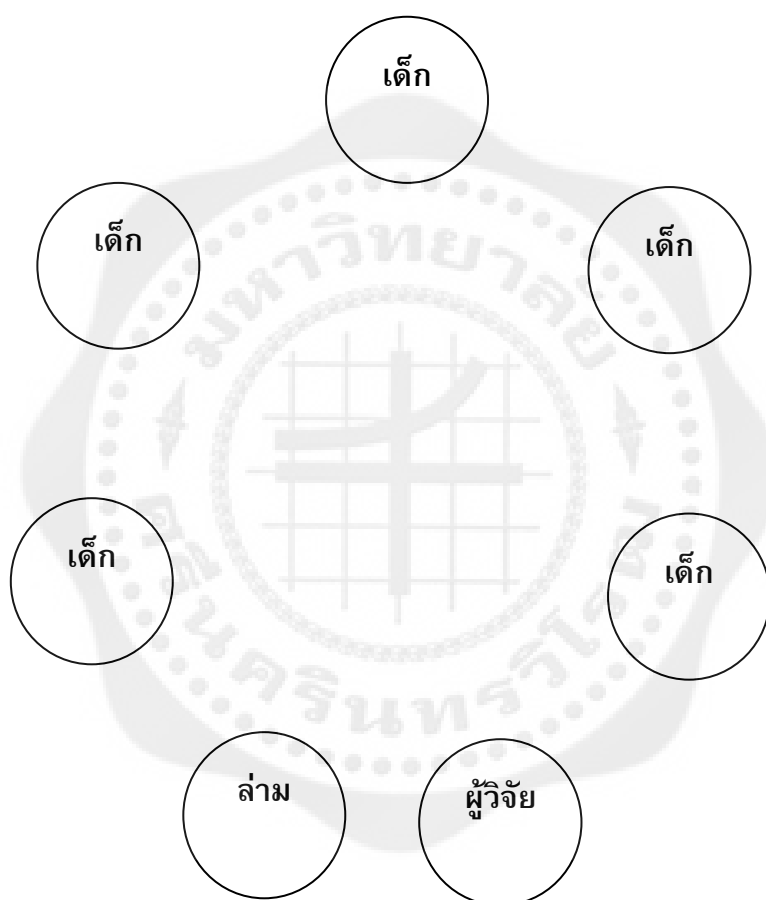

หมายเหตุ เอกสารที่ต้องให้เด็กเขียนบรรยาย อธิบายโดยผ่านล่ามภาษามือ และผู้วิจัยหรือผู้ช่วยวิจัยเป็นผู้บันทึกผล

ข้อตกลงเกี่ยวกับการทำงานร่วมกับล่ามแปลภาษามือ

1. ล่ามแปลภาษามือที่เข้าร่วมในการทำกิจกรรมกลุ่มเพื่อแปลภาษามือจำนวน 1 ท่าน และได้รับประกาศนียบัตรการแปลภาษามือและได้รับการจดทะเบียนเป็นล่ามแปลภาษามือ
2. ล่ามแปลภาษามือจะแปลเฉพาะเนื้อหาและคำพูดของผู้วิจัยเท่านั้น ไม่แปลเสริมหรือเพิ่มเติมเนื้อหาที่ไม่มีในการให้คำปรึกษากลุ่ม
3. ล่ามแปลจะต้องเก็บเรื่องราวทุกอย่างที่อยู่ในกระบวนการให้คำปรึกษากลุ่มให้เป็นความลับ
4. ก่อนการให้คำปรึกษากลุ่มผู้วิจัยจะต้องบอกวัตถุประสงค์ของการให้คำปรึกษา และขั้นตอนในการทำกลุ่ม รวมทั้งระยะเวลาในการทำกลุ่มแต่ละครั้ง และจำนวนครั้งของการทำกลุ่ม
5. ในระหว่างการทำกลุ่มจะไม่พูดคุยกันเองในประเด็นที่ไม่เกี่ยวกับการให้คำปรึกษากลุ่ม
6. ล่ามแปลภาษามือที่เข้าร่วมในการคำปรึกษากลุ่มจะต้องอยู่ในกลุ่มจนสิ้นสุดโครงการ
7. ตำแหน่งการนั่งของล่ามจะนั่งถัดจากผู้วิจัย

ภาพประกอบ 7 แสดงตำแหน่งการนั่งระหว่างการให้คำปรึกษากลุ่ม

ที่มา: Miletic, Tania.; et al. (2006) Guideline for working effectively with interpreters in Mental Health Setting. p19.

ภาคผนวก จ
รายงานข้อสังเกตและผลจากการดำเนินการให้คำปรึกษากลุ่ม
เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

รายงานข้อสังเกตและผลจากการดำเนินการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

สรุปผลการประเมินหลังจากการดำเนินการให้คำปรึกษากลุ่มเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางสังคมของเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

การให้คำปรึกษากลุ่มในครั้งนี้ประกอบด้วยสมาชิกกลุ่มจำนวน 6 คน ที่ได้จากการสุ่มอย่างเจาะจงกับกลุ่มตัวอย่างที่มีคะแนนสมรรถนะทางสังคมที่ตั้งแต่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา จำนวน 12 คน แล้วสุ่มอย่างง่ายเป็นกลุ่มทดลอง 6 คน และกลุ่มควบคุม 6 คน โดยกลุ่มทดลองได้เข้าร่วมการให้คำปรึกษาจำนวน 10 ครั้ง ครั้งละ 1 ชั่วโมง เป็นเวลา 3 สัปดาห์

ครั้งที่ 1 การปฐมนิเทศ

ขั้นเริ่มต้นกลุ่ม ผู้วิจัยได้แนะนำตัวเองบอกถึงจำนวนครั้งที่ต้องเข้ามารับการให้คำปรึกษากลุ่ม และเวลาที่ใช้ในการให้คำปรึกษาแต่ละครั้ง วัตถุประสงค์ของการให้คำปรึกษากลุ่มในครั้งนี้ สมาชิกทุกคนตั้งใจฟัง จากนั้นผู้วิจัยให้สมาชิกทำข้อตกลงระหว่างการรับคำปรึกษากลุ่ม สมาชิกเริ่มมีการตอบโต้โดยแต่ละคนเสนอข้อตกลงระหว่างการให้คำปรึกษากลุ่ม

ขั้นดำเนินการกลุ่ม ผู้วิจัยให้สมาชิกกลุ่มแนะนำตนเองและความคาดหวังที่มีต่อการได้รับการให้คำปรึกษากลุ่ม พร้อมกับบอกลักษณะเด่นของตนเองมาคนละ 1 ข้อ สมาชิกแต่ละคนเริ่มมีการปฏิสัมพันธ์กันมากขึ้น จากนั้นให้สมาชิกกลุ่มร่วมทำกิจกรรม “เปรียบเทียบตนเองกับสัตว์ดอกไม้ หรือสิ่งของ” สมาชิกทุกคน มีความสุขสนุกสนานกับการได้ทำกิจกรรมกลุ่มนี้ ทุกคนวาดภาพระบายสีรูปภาพของตนเองอย่างตั้งใจ เมื่อวาดภาพเสร็จแล้วผู้นำกลุ่มให้สมาชิกแต่ละคนนำภาพที่ตนเองให้สมาชิกในกลุ่มดูและบอกเหตุผลของการเลือกภาพว่ามีอะไรที่เหมือนกับตน จากนั้นให้สมาชิกคนอื่นร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับภาพที่สมาชิกเลือกว่าสมาชิกน่าจะมีสิ่งไหนที่เหมือนกับสิ่งนั้นบ้าง เช่น สมาชิกคนที่ 3 วาดภาพลูกสุนัข และบอกว่าตนเองมีลักษณะนิสัยเหมือนลูกสุนัขเพราะตนเองคิดว่าตนเองเป็นคนซน และชอบเล่นเหมือนกับสุนัข รักสงบ ชอบสันโดษ ผู้วิจัยจึงให้สมาชิกร่วมกันมองเห็นสิ่งที่มีในตัว สมาชิกคนที่ 3 ว่ามีอะไรอีก เช่น สุนัขสัตย์ และรักเจ้าของแสดงว่าสมาชิกเป็นคนสัตย์และรักคุณพ่อคุณแม่ และสมาชิกท่านอื่นที่รู้จักสมาชิกคนที่ 3 ก็สนับสนุนและเห็นด้วย จากนั้นสมาชิกคนอื่นๆ ได้แสดงรูปภาพที่ตนเองวาดให้เพื่อนๆ ดูและบอกเหตุผลของการเลือกภาพนั้นที่ละคนจนครบทั้งหมด ทำให้สมาชิกกลุ่มรู้จักกันมากขึ้น และมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันมากขึ้น

ขั้นยุติกลุ่ม ผู้วิจัยให้สมาชิกร่วมกันสรุปสิ่งที่ได้จากการทำกิจกรรมครั้งนี้ สมาชิกทุกคนบอกว่าทำให้รู้จักเพื่อนมากขึ้นดังคำกล่าวของสมาชิก ตัวอย่างเช่น

“ทำให้รู้จักเพื่อนสมาชิกคนอื่นๆ มากขึ้น” สมาชิกคนที่ 1 และ 3

“การทำกิจกรรมกลุ่มในครั้งนี้เป็นส่วนของการวาดภาพทำให้เรารู้เกี่ยวกับตัวตนของเรา มากขึ้นรวมทั้งได้รู้จักตัวตนของสมาชิกคนอื่นๆมากขึ้นด้วย” สมาชิกคนที่ 4

ครั้งที่ 2 ทักษะการสื่อสารทางสังคม: ด้านความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการเจรจา ต่อรอง

ขั้นเริ่มต้นกลุ่ม ผู้วิจัยกล่าวทักทายสมาชิก บอกวัตถุประสงค์ของการทำกลุ่มในครั้งนี้ สมาชิกกลุ่มทุกคนนั่งฟังอย่างตั้งใจ

ขั้นดำเนินการกลุ่ม ผู้วิจัยกล่าวถึงคำว่าเจรจาต่อรอง แล้วให้สมาชิกช่วยกันค้นหา ความหมายของคำว่าเจรจาต่อรอง สมาชิกช่วยกันแสดงความคิดเห็น จากนั้นผู้วิจัยสรุปคำว่าเจรจา ต่อรองหมายถึงการพูดคุยเพื่อให้ได้ข้อตกลงทั้งสองฝ่าย และการต่อรองก็จะมีสองลักษณะคือการ ต่อรองอย่างที่เราต้องการอยากจะทำ อยากจะทำ กับการที่เราต่อรองเพราะไม่อยากไป ไม่อยากทำ จากนั้นถามสมาชิกว่ามีใครเคยเจรจาต่อรองบ้างไหมบางท่านบอกว่าเคยมีบางครั้งก็ต่อรองได้สำเร็จ บางครั้งก็ต่อรองไม่สำเร็จ บางท่านไม่กล้าต่อรองเพราะเกรงใจเพื่อน บางท่านไม่เคยต่อรอง ผู้วิจัย ยกประเด็นของความรู้สึกลำบากใจที่จะบอกปฏิเสธ เพื่อน ทำให้ไม่กล้าที่จะต่อรองแล้วนำมาซึ่งการ ทำไปโดยที่เราไม่ตั้งใจ ผู้วิจัยทำการสอนวิธีการปฏิเสธตามแบบฝึก แล้วให้สมาชิกเล่นเกมจับคู่ “ง่ายนิดเดียว ที่จะปฏิเสธ” จากนั้นเฉลยคำตอบ สมาชิกทุกคนตอบคำถามจากการเล่นเกมได้ถูกต้อง และคิดว่าการปฏิเสธไม่ใช่เรื่องยาก จากนั้นผู้วิจัยทำการสอนวิธีการเจรจาต่อรองให้กับสมาชิก ให้ สมาชิกจับคู่สร้างสถานการณ์การจำลอง แล้วนำมาแสดงให้เพื่อนๆดู จากนั้นให้สมาชิกกลุ่มช่วยกัน แสดงความคิดเห็นถึงความถูกต้องและความเหมาะสมในการเจรจาต่อรอง

ขั้นยุติกลุ่ม ผู้วิจัยให้สมาชิกสรุปสิ่งที่ได้จากการทำกิจกรรมกลุ่มในครั้งนี้ ซึ่งสมาชิก ส่วนใหญ่คิดว่าตนเองได้เรียนรู้ถึงวิธีการเจรจาต่อรองที่ถูกวิธี ดังคำกล่าวของสมาชิก ตัวอย่างเช่น

“ทำให้มีความสามารถที่จะหาข้อตกลงกับเพื่อนได้เมื่อเกิดความคิดเห็นที่ไม่ตรงกัน” สมาชิก คนที่ 3

“กล่าวว่าสิ่งที่ได้จากการทำกิจกรรมกลุ่มในครั้งนี้คือการสื่อสารเพื่อให้ตนเองกับเพื่อนตกลง ได้ และการปฏิเสธเพื่อนว่าเราควรจะทำอย่างไร” สมาชิกคนที่ 4

ครั้งที่ 3 ทักษะการสื่อสารทางสังคม: ด้านความสามารถในการใช้ภาษาทำทางที่ เหมาะสมกับบุคคลและความสามารถในการบอกความต้องการของตนเอง

ขั้นเริ่มต้นกลุ่ม ผู้วิจัยกล่าวทักทายสมาชิก ทบทวนสิ่งที่ได้จากการให้คำปรึกษากลุ่ม ครั้งที่แล้วและบอกวัตถุประสงค์ของการให้คำปรึกษากลุ่มในครั้งนี้ สมาชิกกลุ่มทุกคนนั่งฟังอย่าง ตั้งใจ

ขั้นตอนการกลุ่ม ผู้วิจัยถามว่าสมาชิกท่านใดเคยมีปัญหการสื่อสารพูดคุยกับเพื่อนแล้วทะเลาะกันหรือเกิดความขัดแย้งกันบ้างไหม สมาชิกบางท่านบอกว่าเคยมีและที่ทำให้ไม่พอใจเพื่อนเพราะการแสดงท่าทางที่ไม่เหมาะสมของเพื่อน ผู้วิจัยจึงพูดถึงเรื่องการสื่อสารของคนเราที่ทำให้เกิดความขัดแย้งเพราะเรามีการสื่อสารการพูดหรือการใช้ท่าทางที่ไม่เหมาะสม จากนั้นได้อธิบายถึงบทบาทหรือบุคลิกภาพที่มีอยู่ในตัวเรา 3 บทบาท และการสื่อสารแบบสอดคล้อง ไม่สอดคล้อง และการสื่อสารแบบซ่อนเร้น และให้สมาชิกดูตัวอย่างจริง จากนั้นให้สมาชิกจับคู่สร้างสถานการณ์สมมุติเกี่ยวกับการสื่อสารแบบสอดคล้อง ไม่สอดคล้อง และการสื่อสารแบบซ่อนเร้น แล้วนำมาแสดงให้เพื่อน ๆ ดู เสร็จแล้วให้สมาชิกกลุ่มร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการแสดงบทบาทสมมุติว่าเหมาะสมหรือไม่ ผู้วิจัยให้แรงเสริมโดยการชมเชยกับทุกคู่ที่มาแสดงบทบาทสมมุติ

ขั้นยุติกลุ่ม ผู้วิจัยให้สมาชิกร่วมกันสรุปสิ่งที่ได้จากการทำกิจกรรมครั้งนี้ ซึ่งพอจะสรุปได้ดังนี้

“การที่เราอยู่ร่วมกันได้อย่างไม่มีปัญหา แสดงออกทางสีหน้าท่าทางเป็นสิ่งที่สำคัญที่ควรจะทำ” สมาชิกคนที่ 4

“ทำให้รับรู้ถึงการสื่อสารของคนเราว่าควรสื่อสารแบบไหนถึงจะทำให้ไม่ทะเลาะกันอยู่ร่วมกันได้” สมาชิกคนที่ 6

ครั้งที่ 4 ทักษะการรู้คิดทางสังคม: ด้านความสามารถในการเข้าใจมุมมอง ความคิดและความรู้สึกของคนอื่นที่แตกต่างจากตนและความสามารถในการตีความพฤติกรรมของผู้อื่น

ขั้นเริ่มต้นกลุ่ม ผู้วิจัยกล่าวทักทายสมาชิก บอกวัตถุประสงค์ของการให้คำปรึกษากลุ่ม ในครั้งนี้ สมาชิกกลุ่มทุกคนนั่งฟังอย่างตั้งใจ และถามถึงการบ้านที่ให้ไปฝึกทำนอกห้องการให้คำปรึกษา สมาชิกบางท่านบอกว่าตนเองได้ไปฝึกทำแล้วประสบความสำเร็จ

ขั้นตอนการกลุ่ม ผู้วิจัยสอนเรื่องความแตกต่างทางด้านความคิดและความรู้สึกของคนอื่นที่แตกต่างจากตัวเรา ผ่านกิจกรรม “ลูกอมหลากสี” โดยขณะทำกิจกรรม ผู้วิจัยใช้เทคนิคการถาม ถามสมาชิกถึงเหตุผลของการเลือกลูกอม สมาชิกแต่ละท่านให้เหตุผลที่ต่างกันไป เช่น บางท่านเลือกลูกอมเพราะชอบสีและรูปร่าง บางท่านชอบที่รสชาติเพราะเคยรับประทานมาแล้ว บางท่านชอบที่เนื้อของลูกอมที่มีความหยุ่นตัว บางท่านเลือกลูกอมชนิดเดียวกันสีเหมือนกัน บางท่านเลือกไม่เหมือนสมาชิกท่านอื่น ๆ เลย จากนั้นผู้วิจัยสรุปประเด็นของ “ความแตกต่าง” ความแตกต่างของคนเรา ทั้งในเรื่องของความชอบ ความรู้สึกนึกคิดที่ไม่เหมือนกันว่าคนเราไม่จำเป็นต้องคิดเหมือนกัน เพื่อนหรือคนอื่นคิดต่างจากเราได้ไม่ผิด เราก็คิดต่างจากเพื่อนได้เราก็ไม่ผิด เช่นเดียวกัน จากนั้นผู้วิจัยถามสมาชิกว่าเคยมีความคิดที่แตกต่างจากเพื่อนไหม และมีวิธีการจัดการกับความคิดอย่างไร ซึ่งสมาชิกบางคนได้ร่วมแบ่งปันเรื่องราวการที่ตนเองมีความคิดที่แตกต่างจากเพื่อน จากนั้นผู้วิจัยใช้เทคนิคการสอน ทำการสอนเทคนิคการเปลี่ยนแปลงความคิดใหม่ (Reframing thoughts) ให้กับสมาชิก และให้สมาชิกนำเหตุการณ์ที่ตนเองเคยคิดลบคนละ 1

สถานการณ์ มาเปลี่ยนแปลงให้เป็นการคิดบวก จากนั้นให้สมาชิกแต่ละคนมาเล่าสถานการณ์ของตนเอง ที่มีการคิดลบและการเปลี่ยนเป็นคิดบวก เช่น สมาชิกคนที่ 1 ยกสถานการณ์ที่ตนเองเคยเห็นเพื่อนใส่รองเท้าสกปรก ความคิดแรกที่คิดลบตนเองคิดว่าเพื่อนขี้เกียจ ตนเองจึงนำความคิดนั้นมาเปลี่ยนแปลงเป็นความคิดใหม่ที่ดี โดยการคิดว่าเพื่อนคงเรียนหนัก อ่านหนังสือจึงไม่มีเวลาซักรองเท้า จากนั้นผู้วิจัยใช้เทคนิคการสะท้อนกลับถามสมาชิกคนที่ 1 ถึงผลดีของการเปลี่ยนแปลงความคิดไปในทางที่ดี สมาชิกคนที่ 2 ยกสถานการณ์ที่ตนเองเห็นเพื่อนมาโรงเรียนสาย ความคิดแรกที่คิดลบคือเพื่อนไม่ตรงเวลา ไม่มีความรับผิดชอบ แต่เมื่อมาคิดใหม่ สมาชิกคิดว่าเพื่อนคงทำงานหนักมาเกินไปในช่วงกลางคืนจึงทำให้นอนตื่นสาย สมาชิกคนที่ 4 ยกสถานการณ์ที่เพื่อนไม่ยอมเข้ากิจกรรมกับคนอื่น ความคิดแรกที่คิดลบตนเองคิดว่าเพื่อนอาจจะไปเล่นเกม ไม่มีเวลามาเข้ากิจกรรมร่วมกับเพื่อนๆ ตนเองจึงนำความคิดนั้นมาเปลี่ยนแปลงเป็นความคิดใหม่ที่ดีคือเพื่อนอาจจะไม่สบายจึงไม่สามารถมาเข้าร่วมกิจกรรมกับกลุ่มได้ สมาชิกคนที่ 6 ยกสถานการณ์ที่ตนเองเห็นเพื่อนกินขนมไม่แบ่ง ทำให้เกิดความคิดว่าเพื่อนตะกะ แต่เมื่อมาเปลี่ยนแปลงความคิดใหม่ มีความคิดว่าเพื่อนคงหิวเพราะอาจไม่ได้กินข้าวมา จากนั้นผู้วิจัยใช้เทคนิคการสะท้อนกลับถามสมาชิกถึงการเปลี่ยนแปลงความคิดที่เป็นบวกแล้วส่งผลให้สมาชิกเป็นอย่างไร และให้สมาชิกคนอื่น ๆ ร่วมกันอภิปรายถึงผลดีของการคิดบวก และการตีความพฤติกรรมของคนที่เราคิดต่างกับเขาไปในทางที่ดี สมาชิกทุกคนให้ความสนใจและร่วมกันแสดงความคิดเห็นกับเหตุการณ์ของเพื่อนสมาชิก

ขั้นสุดท้ายกลุ่ม ผู้วิจัยให้สมาชิกร่วมกันสรุปสิ่งที่ได้รับจากการให้คำปรึกษากลุ่มในครั้งนี้ ซึ่งสมาชิกได้สรุปว่าการทำกิจกรรมกลุ่มครั้งนี้ทำให้เข้าใจถึงคำว่าแตกต่าง คนอื่นมีความคิดที่แตกต่างจากเราได้ และการตีความพฤติกรรมของคนอื่นเราไม่ควรตัดสินจากการมองเห็นพฤติกรรมของบุคคลนั้นอย่างเดียวเพราะเขาอาจจะมีเหตุผลอย่างอื่นเราจึงควรมองหรือคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมเหล่านั้นไปในทางที่ดีอย่ามองไปในทางลบ ดังคำกล่าวของสมาชิก ตัวอย่างเช่น

“กิจกรรมการให้คำปรึกษากลุ่มในครั้งนี้ฝึกให้เป็นคนที่ดี คิดบวก เข้าใจความรู้สึกของคนที่ดี ไม่เหมือนเรา พยายามปรับปรุงตัวให้เราเป็นคนที่ไม่คิดลบ” สมาชิกคนที่ 4

ครั้งที่ 5 ทักษะการรู้คิดทางสังคม: ด้านความสามารถในการแก้ปัญหาทางสังคม

ขั้นเริ่มต้นกลุ่ม ผู้วิจัยกล่าวทักทายสมาชิก ทบทวนกิจกรรมการให้คำปรึกษากลุ่มครั้งที่แล้ว บอกวัตถุประสงค์ของการให้คำปรึกษากลุ่มในครั้งนี้ สมาชิกกลุ่มทุกคนนั่งฟังอย่างตั้งใจ และถามถึงการบ้านที่ให้ไปฝึกทำนอกห้องการให้คำปรึกษา สมาชิกบางคนบอกว่าตนเองได้ไปฝึกทำแล้วประสบความสำเร็จ

ขั้นดำเนินการกลุ่ม ผู้วิจัยกล่าวถึงการแก้ปัญหาทางสังคม โดยการถามสมาชิกว่าใครเคยมีปัญหามิในชีวิตประจำวันอะไรบ้างให้ สมาชิกคนที่ 4 กล่าวว่าปัญหาที่เจอจะเป็นปัญหาที่เพื่อน

เครียดเพื่อนเหงา ผู้วิจัยใช้เทคนิคการถาม ถามสมาชิกว่าทราบไหมว่าที่เพื่อนเครียดเหงาเกิดจากสาเหตุอะไร สมาชิกตอบว่าอาจจะเกิดจากการนินทา หรือการแกล้งกัน จากนั้นสมาชิกคนอื่นๆก็ช่วยกันแสดงความคิดเห็นถึงสาเหตุของปัญหา เช่น เรื่องการเรียนที่ยาก จากนั้นผู้วิจัยใช้เทคนิคการถาม ถามสมาชิกต่อถึงวิธีการช่วยเหลือเพื่อน เพื่อให้สมาชิกหาวิธีการในการแก้ปัญหา และให้สมาชิกทำนองอื่น ๆ ร่วมกันช่วยหาวิธีการแก้ปัญหา จากนั้นผู้วิจัยทำการสอนวิธีการแก้ปัญหาที่ถูกต้องตามแบบฝึกขั้นตอนการแก้ปัญหาทางสังคมให้กับสมาชิกในกลุ่ม ที่ประกอบด้วย ปัญหา สาเหตุของปัญหา การกำหนดทางเลือกของปัญหา การตัดสินใจเลือกปัญหา และการประเมินผลหลังจากที่เลือกวิธีการแก้ปัญหานั้น ผู้วิจัยให้สมาชิกคิดปัญหาในชีวิตประจำวันที่เกิดขึ้นกับตนเองมาคนละ 1 ปัญหาโดยให้ทำตามขั้นตอนของแบบฝึก เสร็จแล้วนำมาเล่าให้กับเพื่อนสมาชิกภายในกลุ่มฟัง และให้เพื่อนสมาชิกร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับทางเลือกในการแก้ปัญหาให้กับสมาชิกเจ้าของปัญหา เช่น สมาชิกคนที่ 4 กล่าวว่าปัญหาของตนเองคือปัญหาเงินไม่พอใช้ สาเหตุเนื่องจากพ่อแม่มีเงินน้อย การหาทางเลือกในการแก้ปัญหาคือ การรู้จักใช้เงินอย่างประหยัด การหางานทำ และการยืมเงินเพื่อน แต่วิธีการแก้ปัญหาที่สมาชิกเลือกคือ การประหยัดและการหางานทำ ส่วนการประเมินผลถึงวิธีการที่เลือกสมาชิกไม่ได้กล่าวถึง ผู้วิจัยจึงใช้เทคนิคการถามสมาชิกถึงผลของการเลือกวิธีนี้ ซึ่งสมาชิกตอบว่าจะทำให้คุณพ่อคุณแม่ภูมิใจในตัวสมาชิกด้วย จากนั้นให้สมาชิกทำนองอื่น ๆ ร่วมกันหาทางเลือกให้กับสมาชิกคนที่ 4 ผู้วิจัยถามสมาชิกต่อว่าหลังจากที่ได้ฟังทางเลือกของสมาชิกทำนองอื่น ๆ แล้วสมาชิกเปลี่ยนวิธีการแก้ปัญหาหรือไม่ ซึ่งสมาชิกยืนยันการแก้ปัญหของตนเองด้วยวิธีการเดิม จากนั้นผู้วิจัยให้สมาชิกทำนองอื่น ๆ ร่วมกันแลกเปลี่ยนประสบการณ์เกี่ยวกับการแก้ปัญหาทางสังคมร่วมกันตามปัญหาที่แต่ละคนนำมาเสนอภายในกลุ่ม

ขั้นสุดท้าย ผู้วิจัยให้สมาชิกร่วมกันสรุปสิ่งที่ได้จากการเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่มในครั้งนี้ ซึ่งสมาชิกได้สรุปว่า การทำกิจกรรมกลุ่มในครั้งนี้ทำให้สมาชิก รู้จักปัญหา วิธีการแก้ปัญหา การหาทางเลือกในการแก้ปัญหา การตัดสินใจเลือกวิธีการแก้ปัญหา เพื่อให้สามารถอยู่ในสังคมได้ดังคำกล่าวของสมาชิก ตัวอย่างเช่น

“การรู้ปัญหาทำให้รู้ว่าจะแก้ปัญหายังไง และสิ่งสำคัญคือรู้ว่าจะเลือกวิธีไหนที่ดีที่สุดในการแก้ปัญหา เพื่ออยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ” สมาชิกคนที่ 2

“ทำให้มีโอกาสในการเรียนรู้สิ่งต่างๆ รวมถึงในเรื่องการรู้จักปัญหา การหาวิธีการแก้ปัญหา การตัดสินใจหาทางเลือกในการแก้ปัญหา และการตัดสินใจเลือกวิธีการแก้ปัญหา เพื่อให้สามารถอยู่ในสังคมได้” สมาชิกคนที่ 4

ครั้งที่ 6 ทักษะการจัดการสัมพันธภาพกับเพื่อน: ความสามารถในการรู้จักเข้าใจอารมณ์ของตนเองและผู้อื่น และการผูกมิตร

ขั้นเริ่มต้นกลุ่ม ผู้วิจัยกล่าวทักทายสมาชิก ทบทวนสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการให้คำปรึกษากลุ่มครั้งที่แล้ว และบอกวัตถุประสงค์ของการให้คำปรึกษากลุ่มในครั้งนี้ สมาชิกกลุ่มทุกคนนั่งฟังอย่างตั้งใจ

ขั้นตอนการกลุ่ม ผู้วิจัยใช้เทคนิคการสอน สอนเรื่องการรู้จักอารมณ์ของตนเองและผู้อื่นโดยผ่านกิจกรรม ภาพแสดงอารมณ์ โดยให้สมาชิกแต่ละคนแสดงอารมณ์ของตนเองออกมาให้เพื่อนดูตามภาพแสดงอารมณ์ที่ตนเองจับได้และให้สมาชิกในกลุ่มทายอารมณ์ที่แสดงออกมา สมาชิกทุกคนทายอารมณ์ของเพื่อนสมาชิกได้ถูกต้อง แสดงว่าสมาชิกสามารถที่จะรับรู้ถึงความรู้สึกที่บุคคลอื่นแสดงออกมาได้และสมาชิกเจ้าของภาพก็สามารถที่จะเข้าใจอารมณ์ที่ตนเองแสดงออกมา สมาชิกทุกคนให้ความร่วมมือและสนุกกับการทำกิจกรรมนี้ จากนั้นผู้วิจัยให้สมาชิกทำกิจกรรม “Find A Feeling” โดยการกำหนดสถานการณ์สมมติที่เกิดขึ้นกับตัวสมาชิก หลังจากการทำกิจกรรม ผู้วิจัยให้สมาชิกแต่ละคนร่วมกันแบ่งปันเรื่องความรู้สึกของตนเองที่มีต่อสถานการณ์สมมตินั้น ทำให้สมาชิกแต่ละคนเข้าใจและรับรู้ถึงความรู้สึกของตนเองได้ กิจกรรมสุดท้ายผู้วิจัยให้สมาชิกทำแบบฝึกหัดเกี่ยวกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นกับบุคคล โดยใช้เทคนิค Describing Feeling Empathizing Technique และให้สมาชิกอ่านข้อความแล้วจินตนาการว่าถ้าเราอยู่ในสถานการณ์นั้นเราจะรู้สึกอย่างไร และใช้คำพูดที่แสดงความรู้สึกว่าเราเข้าใจในความรู้สึกของบุคคลต่อสถานการณ์นั้น จากนั้นให้สมาชิกแต่ละคนมาบอกเล่าถึงความรู้สึกของตนเองต่อสถานการณ์นั้นและคำพูดที่แสดงว่าเราเข้าใจความรู้สึกของบุคคลที่อยู่ในเหตุการณ์นั้น ซึ่งสมาชิกส่วนใหญ่รู้สึกเกี่ยวกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นไปในแนวทางเดียวกัน และสามารถที่จะพูดกับเพื่อนที่ประสบกับเหตุการณ์เหล่านั้นด้วยความเห็นอกเห็นใจ ทำให้เป็นการสร้างมิตรภาพที่ดีต่อกัน

ขั้นยุติกลุ่ม ผู้วิจัยให้สมาชิกร่วมกันสรุปสิ่งที่ได้จากการทำกิจกรรมครั้งนี้ สมาชิกทุกคนบอกไปในแนวเดียวกันว่าตนเองสามารถที่จะเข้าใจอารมณ์และรู้สึกของตนเองและของบุคคลอื่นมากขึ้นดังคำกล่าวของสมาชิก ตัวอย่างเช่น

“ได้เรียนรู้เกี่ยวกับเรื่องอารมณ์ต่างๆ ความเห็นอกเห็นใจและทำให้เรารู้ถึงความพยายามที่จะเข้าไปช่วยเหลือบุคคลอื่น” สมาชิกคนที่ 1

“ทำให้รับรู้อารมณ์และความรู้สึกของตนเองและผู้อื่นได้ดีขึ้น” สมาชิกคนที่ 2

“ทำให้ได้รับประโยชน์ได้รับความรู้รวมถึงได้รับเกี่ยวกับเรื่องความรู้สึกอารมณ์ต่างๆทั้งของตนเองและผู้อื่น ทำให้สามารถที่แสดงสีหน้าท่าทางหรืออารมณ์ให้คนอื่นเข้าใจได้” สมาชิกคนที่ 4

“ทำให้รับรู้อารมณ์หรือความรู้สึกต่างๆที่เพื่อนแสดงออกมา” สมาชิกคนที่ 6

ครั้งที่ 7 ทักษะการจัดการสัมพันธภาพกับเพื่อน: ด้านความสามารถในการบริหารจัดการอารมณ์ของตนเองและบุคคลอื่น

ขั้นเริ่มต้นกลุ่ม ผู้วิจัยกล่าวทักทายสมาชิก ทบทวนสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการให้คำปรึกษากลุ่มครั้งที่แล้ว และบอกวัตถุประสงค์ของการให้คำปรึกษากลุ่มในครั้งนี้ สมาชิกกลุ่มทุกคนนั่งฟังอย่างตั้งใจ

ขั้นดำเนินการกลุ่ม ผู้วิจัยกล่าวถึงความคิดของคนเราที่มีทั้งทางลบและทางบวกและส่งผลถึงอารมณ์และพฤติกรรมของคนเรา เพื่อให้สมาชิกเข้าใจคำว่าอารมณ์และพฤติกรรมมากขึ้น ใช้เทคนิคการถาม ถามสมาชิกถึงการควบคุมอารมณ์ว่ามีสมาชิกท่านใดเคยมีปัญหากับการควบคุมอารมณ์บ้างไหม ซึ่งสมาชิกแต่ละคนได้ร่วมแบ่งปันประสบการณ์เหล่านั้นให้สมาชิกภายในกลุ่มรับทราบ และให้สมาชิกร่วมกันหาวิธีการจัดการกับอารมณ์เหล่านั้น จากนั้นผู้วิจัยแจกแบบบันทึกการเปลี่ยนแปลงความคิดที่ไม่สมเหตุสมผล และใช้เทคนิคการสอน สอนสมาชิกถึงวิธีการเปลี่ยนแปลงความคิดอัตโนมัติที่เป็นความคิดลบที่ส่งผลถึงอารมณ์ที่ไม่ดีแล้วให้หาทางเลือกใหม่ของความคิดเพื่อจะได้ส่งผลทำให้เกิดอารมณ์และพฤติกรรมที่ดี จากนั้นผู้วิจัยให้สมาชิกกลุ่มนึกถึงสถานการณ์มาคนละสถานการณ์ที่ตนเองคิดลบแล้วนำมาเปลี่ยนแปลงความคิดตามแบบฝึกจากนั้นนำมาอภิปรายถึงการเปลี่ยนแปลงความคิดของตนเองที่มีต่อการจัดการอารมณ์และพฤติกรรมทางลบให้สมาชิกในกลุ่มฟัง จากนั้นผู้วิจัยให้ข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงความคิดอัตโนมัติที่เป็นความคิดลบและให้กำลังใจแก่สมาชิกทุกคน

ขั้นยุติกลุ่ม ผู้วิจัยให้สมาชิกร่วมกันสรุปสิ่งที่ได้จากการให้คำปรึกษากลุ่มครั้งนี้ ซึ่งสมาชิกได้สรุปว่าการให้คำปรึกษากลุ่มในครั้งนี้ทำให้สามารถที่จะเปลี่ยนแปลงความคิดลบหรือความคิดที่ไม่สมเหตุสมผลมาเป็นความคิดบวกได้ทำให้อารมณ์และพฤติกรรมของเราเป็นไปในทางที่ดี ดังตัวอย่างเช่น

“สิ่งที่ฉันได้รับคือประสบการณ์ทางความคิดทำให้เป็นคนที่ดีหรือคิดบวกมากขึ้น โดยจะไม่มองคนอื่นไปในทางที่ไม่ดีไปก่อน เพราะฉะนั้นจะเอาสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปฝึกตัวเองให้เป็นคนที่คิดบวกเพิ่มมากขึ้น และยอมรับฟังความคิดเห็นของคนอื่นเพิ่มมากขึ้น ทำให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข” สมาชิกคนที่ 4

“ทำให้เราเป็นคนที่ดีบวกเพิ่มมากขึ้น” สมาชิกคนที่ 3

ครั้งที่ 8 ทักษะการสร้างการยอมรับจากเพื่อน: ด้านความสามารถในการตอบสนองต่อสถานการณ์ที่ยากลำบากและด้านการปรับตัวทางสังคม

ขั้นเริ่มต้นกลุ่ม ผู้วิจัยกล่าวทักทายสมาชิก ทบทวนสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการให้คำปรึกษากลุ่มครั้งที่แล้ว และบอกวัตถุประสงค์ของการให้คำปรึกษากลุ่มในครั้งนี้ สมาชิกกลุ่มทุกคนนั่งฟังอย่างตั้งใจ

ขั้นดำเนินการกลุ่ม ผู้วิจัยกล่าวถึงพฤติกรรมว่าหมายถึงอะไร และให้สมาชิกช่วยกันแสดงความคิดเห็นเพื่อสรุปความหมายของพฤติกรรม จากนั้นผู้วิจัยสอนให้สมาชิกรู้จักพฤติกรรม 3

ประเภท คือพฤติกรรมกล้าแสดงออก พฤติกรรมไม่กล้าแสดงออก และพฤติกรรมก้าวร้าว ให้สมาชิกทำแบบฝึกหัดแยกพฤติกรรม 3 ประเภท และเลือกพฤติกรรมใน 3 ประเภทมาคนละ 1 พฤติกรรมมาแสดงให้เพื่อนสมาชิกกลุ่มดู และให้เพื่อนสมาชิกร่วมกันทายพฤติกรรมที่เพื่อนสมาชิกออกมาแสดงนั้น เพื่อให้สมาชิกมีความเข้าใจและรับรู้ถึงพฤติกรรมทั้ง 3 ประเภทได้อย่างถูกต้อง จากนั้นผู้วิจัยกล่าวถึงการกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสมว่าทำไมคนเราถึงต้องกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม และทำการสอนวิธีการกล้าแสดงออกโดยใช้เทคนิค ผม/ฉัน (I-Language Assertion) ในการกล้าแสดงออกเพื่อรักษาสิทธิของตนเองกับการกล้าแสดงออกเพื่อขอความช่วยเหลือ พร้อมกับให้สมาชิกจับคู่กันเพื่อสร้างสถานการณ์มาคู่ละ 1 สถานการณ์ เสร็จแล้วนำมาแสดงให้เพื่อนสมาชิกดู หลังจากนั้นให้เพื่อนสมาชิกร่วมกันอภิปรายถึงสิ่งที่ได้รับการแสดงบทบาทสมมติ เมื่อสิ้นสุดการแสดงบทบาทสมมติผู้วิจัยให้ข้อมูลย้อนกลับกับสมาชิกและให้กำลังใจในการที่จะนำไปใช้กับสถานการณ์นอกห้องเรียน

ขั้นสุดท้าย ผู้วิจัยให้สมาชิกร่วมกันสรุปสิ่งที่ได้จากกาให้คำปรึกษากลุ่มครั้งนี้ ซึ่งสมาชิกได้สรุปว่าการให้คำปรึกษากลุ่มในครั้งนี้ทำให้สามารถแสดงพฤติกรรมการกล้าแสดงออกในสถานการณ์ต่างๆที่เราพบเจอและสามารถปรับตัวให้เข้ากับกลุ่มเพื่อนเพื่อให้เพื่อนยอมรับได้ ดังคำกล่าวของสมาชิก ตัวอย่างเช่น

“จากการที่ได้ทำกิจกรรมการให้คำปรึกษากลุ่มในครั้งนี้ฉันคิดว่ามันเป็นกิจกรรมที่ดีมาก ทำให้ได้เรียนรู้พฤติกรรมที่กล้าแสดงออกและไม่กล้าแสดงออกมันเป็นสิ่งที่ดีที่ทำให้เราได้เรียนรู้ถ้าเรากล้าแสดงออกเราควรจะต้องเตือนเพื่อนเมื่อเพื่อนทำผิดและนอกจากนี้การให้คำปรึกษากลุ่มในครั้งนี้ยังทำให้เราเข้าใจว่าถ้าเกิดเป็นมติของกลุ่มเราควรต้องยอมรับมันด้วย” สมาชิกคนที่ 1

“ในเรื่องของพฤติกรรมการกล้าแสดงออกมันเป็นสิ่งที่จำเป็นและเราควรนำเอาไปใช้ในชีวิตประจำวันด้วย” สมาชิกคนที่ 3

“ทำให้ได้ประสบการณ์ต่างๆ มากมายทั้งการกล้าแสดงออกและพฤติกรรมไม่กล้าแสดงออก รวมทั้งพฤติกรรมก้าวร้าว ทำให้ฉันรู้ว่าฉันควรมีพฤติกรรมที่กล้าแสดงออกอย่างถูกต้อง เช่นสมมติว่าเราเห็นเพื่อนทำตัวไม่ดีเราก็ควรต้องบอกเพื่อนด้วยการกล้าแสดงออกของเราว่าพฤติกรรมนี้ไม่ดีนะคะ” สมาชิกคนที่ 4

“ถ้าเราไปอยู่ในสังคมภายนอกหรือสังคมหมู่เราก็ควรต้องกล้าแสดงออกด้วยเช่นกัน” สมาชิกคนที่ 5

ครั้งที่ 9 ทักษะการสร้างการยอมรับจากเพื่อน: ด้านความสามารถในการหาทางออกอย่างสร้างสรรค์

ขั้นเริ่มต้นกลุ่ม ผู้วิจัยกล่าวทักทายสมาชิก ทบทวนสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการให้คำปรึกษากลุ่มจากครั้งที่แล้วและบอกวัตถุประสงค์ของการให้คำปรึกษากลุ่มในครั้งนี้ สมาชิกกลุ่มทุกคนนั่งฟังอย่างตั้งใจ

ขั้นตอนการกลุ่ม ผู้วิจัยกล่าวถึงการหาทางออกอย่างสร้างสรรค์ และอธิบายถึงทางออกอย่างสร้างสรรค์ จากนั้นผู้วิจัยให้สมาชิกแต่ละคนนึกถึงสถานการณ์หรือเหตุการณ์ต่างๆ ในโรงเรียนที่นักเรียนพบเจอ โดยเฉพาะเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับเพื่อนว่านักเรียนจะหาทางออกให้กับเพื่อนหรือตัวนักเรียนเองอย่างไรคนละ 1 สถานการณ์แล้วมาเล่าเหตุการณ์และวิธีการหาทางออกอย่างสร้างสรรค์ให้กับสมาชิกท่านอื่นๆ ฟัง จากนั้นให้สมาชิกแต่ละคนยกสถานการณ์ที่เกิดขึ้นกับตัวเองหรือตนเองได้ประสบมาแล้วได้นำมาเล่าให้เพื่อน ๆ สมาชิกในกลุ่มฟังพร้อมทั้งบอกถึงทางออกอย่างสร้างสรรค์ ที่ตนเองคิดและเลือก สมาชิกแต่ละคนนำเหตุการณ์ที่ตนเองพบเจอมาเล่าให้สมาชิกท่านอื่นในกลุ่มฟังเช่น สมาชิกคนที่ 2 ได้พบเห็นเพื่อนไม่ตั้งใจจะลงถึง และตนเองจะหาทางออกโดยการเตือนเพื่อนและช่วยเพื่อนเก็บจากนั้นผู้วิจัยให้สมาชิกท่านอื่นๆ ร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับทางออกที่เหมาะสมว่าควรจะเป็นวิธีไหน สมาชิกแต่ละคนร่วมกันแสดงความคิดเห็น โดย สมาชิกคนที่ 4 บอกว่าควรจะมีการประชาสัมพันธ์ให้กับนักเรียนทั้งโรงเรียนทุกคนรับทราบ ทำให้นักเรียนได้ตระหนักถึงการทิ้งขยะให้ถูกที่ ส่วน สมาชิกคนที่ 3 บอกว่าตัวเราเองต้องเป็นตัวอย่างที่ดีกับคนอื่น ๆ ด้วย จากนั้นผู้วิจัยให้สมาชิกร่วมกันหาทางออกอย่างสร้างสรรค์ของเหตุการณ์นี้ ซึ่งสมาชิกแต่ละคนได้แสดงความคิดเห็นร่วมกันและบอกว่าควรจะมีวิธีการหลายๆ วิธีร่วมกันเพื่อเป็นทางออกที่ดีและสร้างสรรค์

ขั้นยุติกลุ่ม ผู้วิจัยให้สมาชิกร่วมกันสรุปสิ่งที่ได้จากการให้คำปรึกษากลุ่มครั้งนี้ สมาชิกแต่ละคนกล่าวว่า การให้คำปรึกษากลุ่มในครั้งนี้ทำให้ตนสามารถที่จะหาทางออกของเหตุการณ์ต่างๆ ได้อย่างสร้างสรรค์มากขึ้น ดังคำกล่าวของสมาชิก ตัวอย่างเช่น

“ทำให้เราทราบว่าเราจะเลือกทางออกที่ดีที่สุดของปัญหาหรือเหตุการณ์ที่เราพบ” สมาชิกคนที่ 1

“การทํากิจกรรมการให้คำปรึกษากลุ่มในครั้งนี้ทำให้เรารู้ทราบถึงวิธีการหาทางออกอย่างสร้างสรรค์ ซึ่งมีวิธีการที่หลากหลาย เราควรที่จะเลือกวิธีไหนที่ดีที่สุด” สมาชิกคนที่ 4

ครั้งที่ 10 การปัจฉิมนิเทศ

ขั้นเริ่มต้นกลุ่มขั้นเริ่มต้นกลุ่ม ผู้วิจัยกล่าวทักทายสมาชิก ทบทวนสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการให้การให้คำปรึกษากลุ่มครั้งที่แล้ว และบอกวัตถุประสงค์ของการให้คำปรึกษากลุ่มในครั้งนี้ สมาชิกกลุ่มทุกคนนั่งฟังอย่างตั้งใจ

ขั้นตอนการกลุ่ม ผู้วิจัยให้สมาชิกร่วมทำกิจกรรมกลุ่ม “How I felt the first day” โดยให้สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มเขียนบรรยายถึงความรู้สึก หรือใช้รูปภาพหรือสัญลักษณ์ที่แทนความรู้สึกในวันแรกที่ทำกลุ่ม และด้านหลังของกระดาษเขียนความรู้สึกหรือใช้รูปภาพหรือ

สัญลักษณ์ที่แทนความรู้สึกของตนเองในวันนี้ โดยสมาชิกแต่ละคนได้วาดภาพผู้นำกลุ่มและสมาชิกทุกคนที่อยู่ระหว่างการให้คำปรึกษากลุ่มในครั้งนี้ แสดงความรู้สึกที่ดีที่ได้เข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่ม ทำให้ได้รับความรู้ และขอบคุณอาจารย์ทุกท่านที่ให้ความรู้ ทำให้ได้รับประโยชน์ในเรื่องของการดำรงชีวิตต่อไป รู้สึกว่าการให้คำปรึกษากลุ่มในครั้งนี้ทำให้เขาได้รับประโยชน์มากที่จะนำไปใช้ในอนาคตได้ และสิ่งที่เรียนรู้ไปแล้วก็สามารถนำไปใช้ข้างนอกกลุ่มได้ ได้เรียนรู้เกี่ยวกับการแก้ปัญหาทางสังคม ได้เรียนรู้ในเรื่องของการจัดการอารมณ์ของตนเอง

ขั้นยุติกลุ่ม ผู้วิจัยให้สมาชิกร่วมกันสรุปสิ่งที่ได้จากการให้คำปรึกษากลุ่ม ซึ่งสมาชิกได้สรุปว่าการให้คำปรึกษากลุ่มในครั้งนี้ทำให้ได้เรียนรู้สิ่งต่างๆเกี่ยวกับสมรรถนะทางสังคม และสามารถที่จะนำไปใช้ข้างนอกกลุ่มได้ ดังคำกล่าวของสมาชิก ตัวอย่างเช่น

“ทำให้ได้รับประโยชน์เกี่ยวกับสมรรถนะทางสังคม เรื่องการคิดบวกคิดลบ การแสดงสีหน้า ท่าทาง อารมณ์ต่าง ๆ ทำให้สามารถนำไปใช้ในอนาคตได้ ทำให้เป็นคนที่ดีดี ทำให้สามารถสื่อสารกับบุคคลที่เป็นคนกลุ่มเดียวกันและบุคคลนอกกลุ่มได้” สมาชิกคนที่ 1

“ทำให้มีสมรรถทางสังคมที่ดี ได้รับรู้สิ่งที่เป็นประโยชน์จากการให้คำปรึกษากลุ่มทั้งหมดนี้” สมาชิกคนที่ 2

“ทำให้รับรู้เข้าใจอารมณ์ของตนเองและผู้อื่น และสมรรถนะทางสังคมมากขึ้น” สมาชิกคนที่ 3

“รู้สึกว่าการกิจกรรมในครั้งนี้ทำให้เขาได้รับประโยชน์มากที่จะนำไปใช้ในอนาคตได้ และสิ่งที่เรียนรู้ไปแล้วก็สามารถนำไปใช้ข้างนอกกลุ่มได้ ได้เรียนรู้เกี่ยวกับการแก้ปัญหาทางสังคม ทำให้เป็นคนคิดบวก ได้เรียนรู้ในเรื่องของการจัดการอารมณ์ของตนเอง ทำให้สามารถเข้าสู่สังคมได้” สมาชิกคนที่ 4

“ทำให้สามารถสื่อสารกับบุคคลอื่นๆได้รวมถึงความสามารถในการควบคุมอารมณ์ได้” สมาชิกคนที่ 5

“จากการเข้าร่วมการให้คำปรึกษากลุ่มมาทั้งหมดทำให้ได้รับรู้เรื่องของการปรับตัวทางสังคม การแก้ปัญหาทางสังคม และการจัดการอารมณ์ได้” สมาชิกคนที่ 6

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ สกุล	นางสาวนงเยาว์ ศรีนางแย้ม
วันเดือนปีเกิด	11 ธันวาคม 2513
สถานที่เกิด	จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	40/208 หมู่ 1 หมู่บ้านนันทญา ตำบลคลองเจ็ด อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี 12120
สถานที่ทำงาน	โรงพยาบาลศูนย์การแพทย์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ตำแหน่ง	อาจารย์ ประจำภาควิชาโสต ศอ นาสิกวิทยา คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประวัติการศึกษา	
พศ. 2536	พยาบาลศาสตรบัณฑิต จาก วิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์
พศ. 2545	ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ความผิดปกติของการสื่อความหมาย) จาก มหาวิทยาลัยมหิดล
พศ. 2561	ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (ปร.ด.) สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาศักยภาพมนุษย์ แขนงวิชาจิตวิทยาพัฒนามนุษย์ และการให้คำปรึกษา จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ